ION ARAMĂ

stînca speranței

ION ARAMĂ

Stînca speranţei

ROMAN

EDITURA MILITARĂ — BUCUREŞTI, 1980

Capitolul unu

Duse iarăşi binoclul la ochi.

Silueta rămăsese nemişcată pe vîrful Stîncii, ca şi cum s-ar fi aflat dintotdeauna acolo, o parte din piatra neagră împresurată de valuri. Dar nu, Radu ştia bine că nu. Privise Stînca de sute de ori, cu ani în urmă îi schiţase conturul în caietul de elev-navigator („Ai talent la desen, dar fă-o mai exact", îl mustrase într-un rînd Bătrînul), nu, Stînca era neschimbată, nu exista nimic deasupra ei sau mai departe, pe ţărm, îndărătul ei, care să i se suprapună acum : un stîlp de semnalizare, un catarg de epavă, pilonul unei construcţii abia începute, un pom stingher.

— La orizont navă comercială, auzi el raportul semnalizatorului-observator.

— Bine, spuse îngroşîndu-şi glasul ca să semene cu al comandantului.

— Bine, spuse şi comandantul, din colţul celălalt al punţii de comandă.

A şi auzit, gîndi. Prezent în fiecare clipă. Trebuie să te naşti cu asta în sînge.

Se bucură că are un motiv oarecare să se uite din nou prin binoclu. Aruncă o privire navei comerciale depărtate — punct stingher pe orizontul gol de culoarea aramei — apoi se întoarse fără grabă şi reveni la Stîncă. Deslueşea acum bine silueta încremenită ca o statuie, apoi ceva se clinti, ceva începu să fluture. „O să-ţi fac semn

cu eșarfa violet..." Da, bătea în violet, dar acum, la apusul soarelui, toate lucrurile băteau în violet.

Încerca să se mintă, să-și întîrzie bucuria certitudinii ; prea multe vise zadarnice, ca să mai creadă deplin. Nava gonea pe apa trandafirie, apropiindu-se pieziș de țărm. Undeva în prova se ivise farul, alb, vertical, izbind de departe privirea deprinsă cu întinderea orizontală. O nouă mișcare de translație cu binoclul ; farul de la intrare, digul și din nou Stînca. Iar pe Stîncă — acum nu mai avea nici o îndoială — dreaptă, în picioare, fluturînd eșarfa, ea. Căută să-și reprime triumful ; nimic extraordinar, pur și simplu Mia venise, de data asta era, într-adevăr, acolo ! Seară de seară, în ultimele zile, încrucișînd apele din preajma țărmului sau stînd cu nava ancorată la cîteva mile departe de port, își îndrepta privirea spre uriașa piatră neagră, totdeauna neagră în umbra înaltă a falezei ; de fiecare dată văzuse Stînca pustie. Nu e, n-a venit ; ce să caute aici ? se consola. Dar anul trecut — nu putea să uite scena — ca și acum, venind din larg, o văzuse pe Stînca neagră în lumina săracă a crepusculului și apăsa cu pieptul parapetul înalt, încercînd inconștient să împingă nava în înaintarea ei spre port. Ca și acum, pe Stînca neagră și pustie, îi zărise silueta subțire, nemișcată, răbdătoare. După o oră (alergase din port pînă pe faleză, cum va alerga și acum) îmbrățișarea ei risipise iarăși incertitudinea. Un ghem de incertitudini, asta era istoria prieteniei lui cu Mia, un joc de-a v-ați ascunsclea, avînturi repede reprimate, curaj-dezamăgire, indiferență și zîmbet, și iarăși de la capăt. Uneori Mia drăgăstoasă, caldă, vibrînd la orice atingere, apoi brusc „Lasă-mă !", brutal aproape, ți-e frică de mine sau de tine, ar fi vrut să-i strige și să-i pună la picioare adevărul din inima lui. Alteori, Mia rece-străină-nepăsătoare, murmurînd în ritmul pașilor, pe aleile Cișmigiului torid al vacanței, o amintire din „Arta fugii" de Bach. „La cadența asta m-ai strîns de mînă", își amintea ea brusc, devenind sentimentală, iar el păcălit-încurajat se apropia, și atunci Mia se depărta rîzînd. Care ești tu, cea adevărată ? ar fi vrut s-o întrebe, dar asta nu se întreabă, ești nevoit să cercetezi cu răbdare, să măsori, să pui cap la cap rezultatele succesive și să tragi concluzii, așa cum

afli oscilaţiile unui flux electric folosind un ampermetru sensibil. Dar cu ce ampermetru să stabileşti adevărata fire a unei fete, să explici o linie de conduită, să deduci o perspectivă, să defineşti un temperament ? Ampermetrul lui psihologic oscila năuc în preajma Miei ; dar tocmai cînd se socotea învins şi era pe punctul de a-şi pierde ultima speranţă, apărea un zîmbet, o mîngîiere neaşteptată sau un cuvînt cald care-i spulbera iar îndoielile. Însăşi ultima întîlnire — el grăbit, nevoit să contramandeze visata excursie în Deltă, datorită unei plecări în larg — coborîse întrucîtva temperatura prieteniei lor. Şi iat-o acum, răbdătoare, pe Stînca mistuită de penumbră, agitînd către el semnul tainic al speranţei — o eşarfă violet.

— Babord cinci cabluri, barcă de pescari !

Radu se întoarse spre semnalizator :

— Bine, Diţoiule.

— Bine ! (Comandantul, ca un ecou).

Soldatul Diţoiu zîmbi, mîndru că fusese de folos cu ceva acestor oameni importanţi, cu galoane aurii pe mînecă, cu binocluri atîrnînd pe piept. Era un băiat subţire, cu obraji încă neatinşi de lamă, părea un licean deghizat în uniformă de marinar, asta şi fusese, un licean, pînă toamna trecută, cînd încercase la electronică şi „ghinionul naibii, cîteva sutimi...“

— Barca se depărtează spre larg !

— Bine ! răspunse comandantul.

Puţin îmi pasă de barca din babord, uite dincoace, la tribord, pe Stînca înghiţită de amurg, uite-o pe Mia ! Vă raportez că a venit, tovarăşe comandant, în seara asta n-o să mă mai vîntur singur pe faleză cu privirile rătăcind pe chipurile anonime, n-o să mai ancorez solitar la o masă de pe terasa Cazinoului, ca să mă compătimească zîmbind soţia dumneavoastră : „Ce băiat cuminte !“ în timp ce treceţi amîndoi spre ringul de dans. Un obicei bun, după un şir de zile petrecut departe : o seară de dans, o compensaţie discretă pentru singurătatea ei. Şi-a noastră. Avem aceeaşi soartă aici, tovarăşe comandant, împărţim pătratul ăsta de punte, coborîm pe rînd în cabină să furăm cîteva ore de somn ; unul dintre noi e sus tot timpul, să răspundă „bine“ cînd la

babord ni se semnalează o barcă ; de ce acolo, pe țărm, după întoarcere, să nu ne aștepte pe fiecare cîte un zîmbet ? De ce pentru mine mereu singurătatea ?...

In seara asta, nu. Acolo, la tribord, e Mia...

Cu gîndul la ea, își îndreptă statura suplă, de băiețandru, și simți haina strîngîndu-l iarăși la umeri. Totdeauna croitorul se mira :

— N-am pomenit, la talia asta, asemenea umeri... Ce sport practicați, tovarășe ?

El cobora privirea și ascundea mîinile. Mîinile cu încheieturile puțin lățite de la practicarea îndelungată a artelor marțiale.

— Nu, serios, insista croitorul plin de curiozitate.

— Ceva fotbal, înot, lupte libere... ca fiecare.

— Oricum, de dumneavoastră s-a prins mai mult decît de alții.

Îi pipăia cu un gest profesional umărul și se văita în glumă :

— Trebuie să modific tiparele. Și să reduc din vatelină.

Îl bucurau aceste aprecieri, mai ales că se refereau nu la o calitate naturală, ci la una dobîndită cu greu : ore de antrenament dur, sute de genuflexiuni cu un rucsac de douăzeci de kilograme în spate, „școala căderii", flotări, răsuciri, lovituri cu latul palmei într-o scîndură, sărituri în adîncime, echerul, podul, șpagatul și așa mai departe. Iar rezultatul era triumful în fața întrebării croitorului...

Altă întrebare pe care-o auzea des era : „Ce te uiți așa la mine ?". Ochii verzi-cenușii erau ascunși de sprîncene dese care le puneau în evidență lumina enigmatică. O privire care uneori intimida, alteori stîrnea o reacție de contrariere. Constata fără voie forța acestei priviri. Era destul să și-o îndrepte asupra cuiva, fixă, în tăcere, și omul se întrerupea brusc din vorbă, cum își întrerupe cursa un patinator ajuns pe neașteptate la o porțiune de asfalt zgrunțuros. În schimb vocea îi era moale și fără rezonanță, de aceea îl invidia pe comandant pentru că articula cuvintele cu forța și precizia unui crainic de televiziune. Făcînd abstracție de voce, avea o părere bună despre înfățișarea sa fizică. Un om ferm și bine așezat

pe picioarele lui, care dispune de mai multă putere decît arată. Avea totdeauna un surplus de energie neutilizată, ceea ce îi dădea un sentiment de optimism și încrederea că poate ieși din orice încurcătură. Cît despre sensibilitate — moștenită de la mama sa — încerca să și-o ascundă, de teamă să nu pară influențabil. Prefera să-și consume în interior reacțiile, străduindu-se să rămînă pentru ceilalți înțelegător dar ferm, două calități pe care el le socotea indispensabile profesiei : era ofițer, avea în primire oameni și complicata gospodărie modernă care se chema Vînătorul Opt ; alături de comandant, împărțea bucuriile și îngrijorările, satisfacția și neîncredere ?

somnul răspunderii.

— Te las să faci dumneata manevra de intrare, spuse comandantul.

Tresări. Tocmai acum, în amurg, cînd distanțele sînt înșelătoare ? Perspectiva încercării îi stîrni în suflet panică și triumf. Știa pe de rost comenzile, știa cu precizie de secunde în ce moment anume trebuie micșorată viteza, cîte grade trebuie să adauge la cîrmă pentru ca nava să se înscrie exact pe mijlocul spațiului dintre faruri — intrarea în port ; știa, dar nu executase manevra niciodată.

— Vă mulțumesc, tovarășe comandant. Aveți în-

— Ei, trebuie să încerci. Există în toate un început. Te pomenești că mîine-poimîine...

— Ieșiți la pensie ? îl completă ironic.

Comandantul, căpitanul-locotenent Sava, cu cinci ani mai mare decît el, îi puse mîna pe umăr.

— A fost o zi prea frumoasă ca s-o fac pe supăratul.

— N-am vrut să vă supăr, spuse Radu repede.

— Hai, treci în locul meu. *Tenente*, consemnează în jurnalul de bord : ora și minutul, ofițerul secund începe manevra de intrare.

— Am înțeles, spuse locotenentul Palade, roșind ușor. Succes, tovarășe locotenent-major !

Palade era ofițer cu navigația. Cel mai tînăr dintre ei, în primul an de ambarcare. Aproape un adolescent, după înfățișare. Se uita la ei, cei vechi, ca la niște zei. Radu

simţi admiraţia din privirea lui dogorindu-l ca un letcon apropiat de obraz.

— Sper să nu arunc nava pe dig, spuse ascunzîndu-şi satisfacţia îndărătul glumei anemice.

— Sper şi eu, zîmbi Sava. Nu eşti de ieri aici.

Nu era. Trei ani de ambarcare, mai întîi ca ofiţer cu navigaţia, iar de anul trecut, ca secund. Între el şi comandant era o prietenie discretă şi stabilă. Se cunoscuseră acum şapte ani. Ei, „bobocii", făceau prima ieşire în larg. Sava, pe atunci locotenent, era ofiţer secund pe nava-şcoală. Avea ceva falnic, de cătană bătrînă : mustăţi haiduceşti, care-i atîrnau peste colţurile buzelor, mers legănat şi ferm, glas puternic. Coborîse pe punte, între ei ; „bobocii" se îngrămădeau în jurul lui, îl întrebau nimicuri, el răspundea amănunţit, cu explicaţii largi, ca să le insufle încredere în navă şi în meserie. Istorisea peripeţii din larg, evoca vechi lupi-de-mare, împărţea poveţe — devenise idolul lor. După întoarcere, „bobocii" îşi lăsaseră mustăţi care le atîrnau peste colţurile buzelor, şi comandanţii de batalioane duseseră o luptă subtilă împotriva acestei epidemii. În ultimul an de Institut, Radu fusese repartizat pentru practică pe Vînătorul de submarine Opt. Sava, ofiţer secund, îl ajutase mult în pregătirea pentru examen şi-n înţelegerea vieţii pe o navă de luptă. Într-o discuţie mai neprotocolară Radu i-a amintit prima ieşire în larg şi vechea lui admiraţie pentru locotenentul de pe nava-şcoală ; în plus, şi-a exprimat regretul că-l găsise fără mustaţa aceea falnică. Sava elaborase pe loc un aforism, în sensul că nu în mustaţă stă secretul reuşitei... După absolvire — examen luat cu brio, caracterizări excelente, i se dăduse posibilitatea să aleagă — ceruse să fie repartizat pe Vînătorul Opt. Doi ani, ofiţer cu navigaţia. Apoi comandantul navei se pensionase, Sava i-a luat locul şi Radu fusese promovat în funcţia de secund. Iar acum i se încredinţa, pentru prima oară, manevra de intrare în port.

— Ai emoţii? întrebă Sava.

— Deocamdată, nu.

Simţea totuşi undeva, sub gulerúl cămăşii albe (bunul obicei din marina tuturor statelor, la întoarcerea din larg oamenii îşi lasă ţinuta de toate zilele şi se-mbracă ele-

gant) o zvîcnire ritmică, neplăcută. Întocmai ca odinioară, la umbra ceasului de la Universitate : vine ?

Respiră adînc și își porunci să fie calm. Învățase procedeul dintr-o broșură pentru yoghinii începători, dar își amintea de el foarte rar. Se apropie de parbrizul înalt. Măsură cu o privire atentă distanța pînă la far, apoi ordonă mecanicului de serviciu la telegrafele mașinilor :

— Jumătate viteză !

Soldatul repetă comanda, îngroșîndu-și glasul, după moda locală, și manevră mînerele cromate, cu bile negre de ebonit în vîrf, ale telegrafelor.

În virtutea inerției, nava continua să se apropie cu viteză de far. Poziția se schimba cu fiecare clipă ; din spatele clădirii se văzu deodată celălalt far, al digului de sud, apoi digul însuși ieșind la iveală ca un tren fumuriu și interminabil. Radu se uită spre comandant, care se întorsese cam cu spatele și-și aprindea o țigară, la adăpost de vînt. Mă lasă singur, își spuse simțind și mai puternic zvîcnirea aceea de sub gulerul cămășii. Maistrul timonier, scund, cu umerii lați — îi vedea doar umerii și ceafa tunsă mărunt — privea înainte, fără-ndoială așteptînd ordinele lui.

— Cinci grade dreapta, spuse Radu.

— Vin cinci grade dreapta, repetă gros maistrul timonier.

Nava se înscrise într-o curbă largă, elegantă, înclinîndu-se puțin. Știa că acum vine pe direcție, dar geamandura care trebuia ocolită întîrzia să apară. Se înălță pe vîrfuri. Iată și geamandura. Dădu ordin timonierului să mărească unghiul de cîrmă și trase iarăși cu ochiul spre comandant. Fața acestuia, masivă, cu maxilare late, rămînea impasibilă. Semnalizatorul se apropie cu cîteva pavilioane în mînă :

— Permiteți să ridic indicativul navei ?

Radu simți iarăși letconul apropiat de obraz, dar din alt motiv. Abia se abținu să nu înjure : cum de uitase un amănunt ca acesta ? Tuși, ordonă cu glas ferm :

— Ridicați indicativul navei !

Soldatul alergă lîngă catarg, după o clipă cele trei pavilioane viu colorate țîșniră în sus, deasupra capetelor lor ; le știa pe de rost, trei stegulețe, reprezentînd trei

litere din codul de semnale, un fel de „parolă" pentru nava care intra în port.

Băiat bun Diţoiu ăsta, îi fulgeră prin minte. Dacă nu deschidea gura... Doar nu era treaba lui să-mi amintească de indicativ. Uite că mă iubesc băieţii...

Privi înainte. Nava venise pe direcţie, lunecînd ferm printre cele două repere : geamandura în stînga, iar în dreapta farul ce străjuia digul de nord. Dar mai era curentul de la intrare, veşnica surpriză : capricios, după direcţia vîntului, după hula de fund care scormonea pe nevăzute apa dintre diguri. Curentul acesta era marea necunoscută, marele risc. Dintr-o aruncătură de ochi, Radu îşi dădu seama că manevra pe care o socotise perfectă era pe cale să eşueze jalnic ; privi farul care se apropia cu repeziciune la tribord ; intră în panică, se întoarse brusc, surprinse un schimb de priviri complice între comandant şi maistrul timonier, apoi auzi zumzetul familiar al timonei electrice.

Deopotrivă uşurat şi jignit, înţelese că timonierul corecta unghiul de cîrmă fără ca el, Radu, să-i fi dat vreo comandă ; scăpase de perspectiva eşecului, dar ştia acum că îl supravegheaseră ca pe-un şcolar lăsat numai aparent să se descurce singur.

Restul era rutină : intrarea în port, drumul domol prin canal, defilarea lentă prin faţa celorlalte nave, apoi ancorarea în locul cuvenit. Maşinile încet înapoi, foarte încet, stop, pupa navei alăturată de cheu „la milimetru", ca sub mîna unui veritabil comandant — dar gustul amar persista.

— Te-ai descurcat bine, îl laudă Sava. Ţi-am spus, mîine-poimîine...

În întuneric n-avea cum să-i vadă expresia feţei. Dar nu era greu de ghicit că încerca să-l consoleze. Ridică din umeri, încă obsedat de panica aceea scurtă şi intensă, care-l paralizase pentru o clipă.

— Mai am de învăţat, tovarăşe comandant. În orice caz, la a doua încercare...

— Lasă modestia. Acolo, între faruri, nimeni nu intră liniştit. Poate tocmai asta-i frumuseţea. Fără puţină emoţie, ar părea o promenadă oarecare. Ai stabilit serviciile ?

— Da. Rămîne la bord maistrul principal Herghelegiu.

— Bun. Hai să mergem. Ne-o fi ajungînd. În seara asta eşti invitatul meu. Facem o ieşire cu Sonia, la Cazino.

— Vă mulţumesc, dar nu pot. Am... alt program.

— Ei ! se miră Sava. Curat eveniment. Atunci, pe mîine dimineaţă !

2

La fiecare zece secunde, lumina farului văruia marea şi Stînca ; nu venea direct spre ei, dar cîteva reflexe scăpau din puternicele oglinzi, destul ca să scoată din întuneric profilul frumos al Miei, ochii plini de zîmbet, gura bine desenată, gîtul de sculptură antică. El o cuprinse de mijloc, o sărută uşor pe obraz. Obrazul ei era catifelat şi rece.

— Ai îngheţat aici, rîse.

— Voiam să te văd venind.

— Erai aşa de sigură că vin ?

— Prea multe întrebări, rîse ea. Azi am repetat toată dimineaţa ; am muncit toţi din răsputeri. Şi ne-am permis o după-amiază liberă.

— Tot nu-nţeleg cum ai ştiut că vin.

— N-am ştiut. Am simţit... Mai precis, ţi-am telefonat după prînz ; n-ai răspuns. Mi-am închipuit că eşti în larg. M-am plimbat pe faleză ; am văzut la orizont o navă. M-am gîndit că ar putea fi nava ta. M-am suit în autobuz şi am venit încoace.

— Şi dacă nu eram eu ?

Mia întinse mîinile, îl cuprinse pe după gît, îşi alătură fruntea de a lui. Radu îi simţea pletele mătăsoase mîngîindu-i obrajii. O auzi murmurînd :

— Chiar dacă nu erai tu, îmi închipuiam că eşti. Am desfăşurat eşarfa, am făcut semn navei care venea. Prin tine am început să iubesc marea şi vapoarele ; între noi s-a stabilit o comunicare secretă. Dovada ? Sîntem aici, amîndoi, şi...

N-o lăsă să continue. Într-o pornire aproape inconștientă, o învălui cu brațele, buzele lui asprite de soare și vînt le întîlniră pe ale ei — moi, fierbinți, cu o dulceață fără nume. Pentru o clipă stelele, marea, clipirea ritmică a farului încetară să mai existe ; singura realitate era trupul ei elastic, fierbinte, vibrînd, dăruit lui. Într-un tîrziu ea se desprinse cu blîndețe, răsuflă adînc, spuse încet :

— Am ameţit. Ar trebui să plecăm.

— Tocmai acum ? întrebă el cu regret. Cînd ţi-am văzut eșarfa fluturînd, mi-a sărit inima.

— Chiar ai văzut-o ? Nu credeam că la asemenea distanţă...

— Avem binocluri puternice. Am început să mă uit la Stîncă de cînd a apărut la orizont. Nu știi ce simte un marinar, venind din larg, la gîndul că-l așteaptă cineva...

Se întrerupse, cenzurat de spaima că devine melodramatic și că Mia ar putea să-i răspundă cu o ironie, ca de obicei cînd glasul lui lua întorsături patetice sau cînd îndrăznea să fie liric. De aceea nu-i spuse că se uita de fiecare dată cînd trecea cu nava prin dreptul Stîncii ; că lua binoclul cu o nerăbdare vinovată ; că spera, absurd, s-o vadă acolo, chiar dacă n-o chemase. Acum, cînd era aici, i se păru puțin copilărească dorința lui din larg de a fi măcar pentru o singură clipă alături de ea, pe Stîncă ; Stînca însăși nu mai era decît o banală piatră uriașă.

— Cînd am trecut prin dreptul ei apunea soarele. M-am bucurat să ajungem în port pe lumină. Și m-am bucurat cînd te-am zărit.

Mia nu răspunse, preocupată să-și lege în jurul gîtului eșarfa violet. Eu ardeam de nerăbdare s-o văd, să-i vorbesc, și ea nici nu-mi dă atenție, o certă în gînd. S-ar zice că o preocupă mai mult ținuta... Cum stătea în picioare, alături, i se păru aproape la fel de înaltă ca el ; coborî nedumerit privirea. În sclipirea scurtă a farului văzu că Mia avea sandale metalizate, cu tocul foarte înalt, asortate cu cordonul lat, ca un inel de crom care-i strîngea cazaca violet, cu fir de lamé, subliniindu-i talia.

— Ești foarte elegantă azi, observă el. Aveai vreun program anume ?

— Asta-i programul meu, rîse ea.

Ca totdeauna, imprevizibilă. Și răsturnîndu-i într-o clipă starea de spirit, cum ai întoarce o pagină de revistă. Pagina de acum i se păru veselă, viu colorată, încurajînd speranțe.

— Te-ai gătit așa... pentru mine ?

— Nu prea meritai, după atîta vreme.

Îi dădu dreptate în gînd. Jumătate din întîlnirile cu Mia erau ratate de diverse împrejurări nedorite, tocmai acum, în timpul vacanței, cînd ea era pe litoral, în preajma lui !

— Iartă-mă.

— Dacă nu te iertam, mă mai găseai aici ? Mi-a fost dor de tine ; acest dor m-a adus aici, pe Stînca noastră.

— Și mie mi-a fost dor, murmură el.

O nouă sărutare întrerupse dialogul.

— Mi-e frig, spuse Mia mai apoi.

— Da, s-a făcut cam răcoare.

O adiere ușoară dar constantă, încărcată cu mirosmele vagi ale largului, aducea pînă la ei ceva din spuma valurilor ce se loveau de marginea Stîncii. Mia se ghemui la pieptul lui, el îi cuprinse umerii cu brațul. Îi auzi glasul rugător :

— Hai să mergem. Stînca asta e sinistră după ce se întunecă.

Radu tresări. Stînca iluziilor, stînca dorințelor vagi, nemărturisite, locul visat îndelung, își pierduse cu totul semnificația ; Mia i-o răpise cu o cruzime inconștientă. Încercă s-o salveze :

— Sinistră ? Dimpotrivă, mi se pare romantic să avem un loc al nostru. Numai și numai al nostru. Știi cum am numit-o în gînd ? Stînca speranței. Aici ne-am întîlnit și vara trecută de vreo două ori ; ții minte ?

— Sigur. Dar nu ne-a apucat niciodată noaptea, precizează Mia prozaic.

O ajută să coboare, cam nesigură pe tocurile exagerat de înalte. Un straniu joc al naturii săpase cîteva trepte inegale pe povîrnișul dinspre nord, mai puțin abrupt. Sclipirea sacadată a farului zugrăvea arabescuri pe adînciturile grosolane ale pietrei. Radu privi înciudat în jur. Farmecul Stîncii pierise definitiv ; se învinuia acum că

dintr-o toană copilărească o rugase la telefon, înainte de plecare :

— Cînd ţi-o fi dor de mine, vino pe Stînca noastră.

Stînca speranţei, ar fi vrut să adauge atunci, dar îl oprise o stinghereală de băieţandru care nu vrea să pară sentimental.

— O să vin neapărat, făgăduise ea. O să te chem, şi-o să mă auzi de oriunde ai fi. Ca-n „Jane Eyre", ţii minte ?

Citiseră amîndoi cartea şi-i entuziasmase puterea dragostei care învinge distanţele.

— Şi ai venit aşa, întîmplător, tocmai azi ? întrebă el neîncrezător.

— Nu e frumos ? Ca-n „Jane Eyre". O chemare irezistibilă şi aşa mai departe. Credeam că te bucuri.

— Sînt fericit, spuse el.

Se sărutară iarăşi. Se desprinseră cu greu, la apropierea unui grup de băieţandri cu o chitară. Îşi reluară mersul.

— Spune-mi noutăţi, ceru el. Cum merge „formaţia" ?

— Succes mare. Am repetat ca nebunii toată săptămîna, repertoriu nou, ultimele şlagăre. Ieri ne-am prezentat în faţa comisiei. Ne-au angajat la „Calcanul" pentru toată vara.

— „Calcanul", îşi aminti Radu. Am fost în iarna trecută, la nunta unui coleg. E frumos acolo.

— Da, localul e frumos. Comisia a fost încîntată şi ne-a propus un angajament mai lung. Gioni zicea că am putea să întrerupem cursurile un an. Hotelul funcţionează şi iarna. Are şi piscină.... Am telefonat acasă, tata nici n-a vrut s-audă : ce e aia, să întrerup cursurile, că nu s-a chinuit atîta cu mine s-ajung cîntăreaţă de bar... Ca şi cum asta ar fi o înjosire, ce părere ai ?

— Depinde cum o iei, zise el prudent. Munca în sine nu poate fi o înjosire. E drept că a fi cîntăreaţă de bar sugerează o viaţă uşoară, petreceri, aventuri. Însă dacă eşti om serios şi-ţi vezi de treabă...

— Asta spunea şi Gioni, se bucură ea. Seriozitate în primul rînd. Iar dacă ar fi vorba să rămînem şi pentru iarnă...

— Mi se pare cam exagerat. Ai venit pentru vacanță, înțeleg. Îmbini utilul cu plăcutul ; dimineața plajă, seara muzică... Dar să rămîi peste iarnă ? În ce mă privește, aș fi fericit să rămîi aici, pe litoral, o iarnă-ntreagă. Ce vis ! O iarnă-ntreagă... Dar să fim realiști. Cum să pierzi un an de facultate ?

— Da, nu prea merge. Mă gîndesc și la cariera mea. Dar Gioni insistă.

În sinea lui, Radu observă iritat că Gioni intervenea cam des în discuție. Și ce nume și-a luat, își spuse. Un oarecare Ion, americanizat pentru afișe. Dar nu, nu-i vorba numai de nume aici ; un personaj absent, evocat atît de des...

— Gioni, cu relațiile lui, ar putea foarte ușor... auzi.

— Gioni și iar Gioni, o întrerupse el. Cineva foarte important, după cît se pare.

— Gioni, doar ți-am spus rîndul trecut, e șeful nostru. Dirijor, compozitor și chitară solo. El a aranjat cu contractul. Are un talent organizatoric... I-am și spus : „Ai putea fi un adevărat impresar". „N-am loc să mă desfășor, zice. Dac-aș fi undeva, *afară*, altă treabă."

— Se visează vedetă internațională ?

— Ei, zice și el așa. Dar îl pasionează. Vine cu cele mai noi partituri, e abonat la o revistă de jazz, are prieteni care călătoresc și el ne povestește ce-a auzit de la ei. A învățat singur engleza, asta-i prinde bine ca solist vocal.

— Plin de talente, observă Radu acru. Cine știe ce filfizon...

Simți mișcarea ei de împotrivire : își smulsese mîna de sub brațul lui, iar cînd vorbi, vocea îi sună glacial :

— Nu fi așa de rău. De fapt, ce mă mai mir ? Rivalul tău nu poate fi decît un personaj negativ.

Radu încercă să fie totodată indiferent și ironic :

— Rivalul meu ? Gioni ăsta, vrei să zici ?

— Se vede de la o poștă că ești gelos. Dar te înșeli, dragul meu. Avem relații foarte corecte. În definitiv, este șeful meu cît ne aflăm aici. Să vezi cum îl ascultă băieții. Face un semn și toată formația e-n picioare, cu ochii la el. Plus că e un student foarte bun. Se pregătește pentru Festivalul tinerelor speranțe...

— Ca șef de orchestră ?

— Ei, ca violonist. N-o mai face pe ignorantul, că mă enervezi.

— Obiceiul casei, remarcă Radu împăciuitor. Nu trec zece minute fără să ne certăm.

— Cine-i de vină ? Tu, cu gelozia ta. Dar să știi că n-ai nici un motiv. Vino mîine seară să-i cunoști pe toți.

— Îmi pare rău. Nu pot.

— Eram sigură.

— Crede-mă, Mia, sînt de serviciu la navă. Poimîine, dacă vrei, cu plăcere.

— Nu mai e același lucru. Mîine seară e sîmbătă, avem premiera. Afișe peste tot. Lumea ne-a auzit la repetiții, a-nceput să ne cunoască. Gioni a compus un laitmotiv, special pentru asta. Deschidem și închidem cu el. O bucată modernă, sună puțin a Gershwin, dar tema e inspirată din folclorul oltenesc.

— Ciudat amestec, comentă el.

— O să-l auzi și-o să-ți placă. Cei din comisie au fost entuziasmați. L-au felicitat pe Gioni.

Începuse să-l sîcîie de-a binelea. La fiecare frază, o vorbă despre Gioni. Gioni-ăsta, frunte înaltă, ochi visători, pletos, eventual bărbos, cămașă descheiată pîn-la brîu, un fel de Elvis Priesley autohton, fetele întorc capul după el pe stradă, iar pe ringul de dans se poticnesc cu ochii la pieptul lui păros. Ar fi vrut să spună ceva rău, care să-l rănească de la distanță, să-l coboare cît de cît în ochii ei de admiratoare docilă, nu găsea ce.

— Hai mai repede, poate prindem cursa, îl îndemnă ea.

Grăbiră pasul. În ritmul mersului, Mia încropi o mică melodie, cîteva note săltărețe, ceva între un *negro spiritual* și o sîrbă.

— Ți-a plăcut ? Cam așa e bucata noastră.

— N-am fost atent, se scuză el.

— La ce te gîndeai ?

— La tine, de pildă.

— Cum așa, te gîndeai la mine ? În ce fel ? Critic, cu simpatie, indiferent, supărat ? Fii mai puțin laconic, te rog. Explică.

— Ei, spuse el și tăcu.

Îi trecuse prin minte o imagine : Mia într-o toaletă somptuoasă, de vedetă — poate o rochie neagră și lungă, cu paiete, cu cercei lungi scînteietori, cu umerii albi și goi expuși reflectoarelor —, trece cu măreție pe covorul lung și moale dintre șirurile de mese, spre estrada orchestrei, în timp ce femeile o măsoară cu priviri invidios-experte iar bărbații aplaudă cu entuziasm.

— Dacă nu vrei să-mi spui, înseamnă că te gîndeai la ceva rău.

— Nu. Pur și simplu mă gîndeam că vei deveni răsfățata publicului. De mîine-ncolo, o lume-ntreagă cu ochii pe tine. Ești de invidiat.

— Și de compătimit un pic. Știi ce-nseamnă să treci cu indiferență și să înfrunți atîtea priviri ? Am măsurat de zeci de ori distanța pe care o am de parcurs cînd ies să cînt. Trebuie să traversez jumătate din sală. Restaurantul are o cămăruță specială, un fel de cabină de actor, unde mă pot retrage în pauze. Ușa e mascată de un paravan. Ei bine, de la paravanul acela și pînă la estradă sînt douăzeci de pași. Un fel de culoar printre mese.

— O nimica toată.

— Crezi ? Drumul acesta de douăzeci de pași implică o întreagă școală. Noroc cu Gioni, că se pricepe. El mi-a explicat amănunțit ce am de făcut. Aștept, îmbrăcată, machiată, după paravan. El anunță la microfon : „Stimați consumatori, cîntă pentru dumneavoastră... — aici o mică pauză de efect — Mia !“ Atît. Fără nume de familie. Cînd spune „Mia“, Kelly (Chelaru) lansează un galop la baterie și orchestra atacă laitmotivul. În clipa asta intru eu. Aici începe teoria. Să nu trec prea repede, cu aerul unui școlar întîrziat la clasă, dar nici prea lent, ca o vedetă de cinema. Nu mă uit nici în dreapta, nici în stînga, în schimb zîmbesc. O figură împietrită ar demoraliza publicul. Cînd s-a terminat laitmotivul, trebuie să fiu în fața microfonului, cu respirația revenită la normal, surîzînd, cu urechea la acompaniament și ochii la dirijor care-mi dă intrarea. Simplu, nu ?

— Mă dau bătut, spuse Radu. Nu știam că ideea de a cînta într-un restaurant implică atîtea pretenții.

— Asta-i partea vizibilă a lucrurilor. Partea invizibilă însă... Singurătatea celor douăzeci de paşi pînă la orchestră. E ca şi cum ai traversa un pustiu. Nici o speranţă de nicăieri. Şi nici un drept să greşeşti. Gîndeşte-te ce catastrofă, să te împiedici de o cută a mochetei. Trebuie să mergi cu fruntea sus, cu privirea pe deasupra tuturor, şi să ai încredere că nu dai greş. Încrederea asta e cel mai greu lucru...

— Dar nu-i un studio de televiziune, e un simplu restaurant, protestă el.

— Nu un restaurant oarecare. Unitate model, toată ziua aud asta. Vin oameni din toate colţurile Europei. Noi constituim un fel de carte de vizită, cum zice responsabilul...

— Înţeleg. Ai o misiune importantă. Tocmai de aceea ar trebui să te relaxezi, să-ţi aduni forţele... Vreau să-ţi ofer un program adecvat.

— Eu zic să mergem la Neptun, sugeră Mia. Mi se pare mai vesel la ora asta. Toată lumea pe stradă, muzică, lumini... Gîndeşte-te că de mîine lucrez seara şi nu mă mai pot bucura de toate astea.

— Cum vrei, spuse el cam dezamăgit. Eu voiam o seară liniştită, în doi...

— Asta vreau şi eu. Dar mă simt mai la-ndemînă acolo.

— Atunci hai să ne grăbim spre staţie. Parcă se aude autobuzul.

Cursa de Constanţa se arătă în dreptul moscheii, luminată sărbătoreşte, cu becuri încadrîndu-i colţurile de sus ale capotei. Începură să alerge. Maşina opri în staţie scurt şi cu mîndrie, ca un crucişător victorios. Opri tocmai cînd ei ajungeau în staţie. Urcară. În autobuz era aglomeraţie, mirosea vag a ulei special contra arsurilor de soare, produsul cosmetic de căpetenie pe toate plajele lumii. În dreptul uşii un băiat şi o fată, foarte tineri, stăteau faţă-n faţă, îmbrăţişaţi şi tăcuţi, într-o poziţie deopotrivă tristă şi senzuală. Mia îl înghionti cu cotul şi arătă spre cei doi, uşor amuzată.

— „Şi vor fi amîndoi un trup", cită doct Radu.

— Îi invidiez un pic, şopti ea.

El tresări. Nu asta aștepta din partea ei : dorința frivolă de a sta lipită de el, aici, în văzul lumii, înlănțuindu-i gîtul cu brațele. Nici n-ar fi fost posibil, ar fi incomodat-o epoleții, l-ar fi incomodat și pe el, interior vorbind. Dar dacă eram îmbrăcat ca ăsta, se întrebă, într-o cămașă pe care scrie de la un umăr la altul „*I love you*“ ? Nu, nici atunci, își dădu răspunsul pe dată. Îi repugna intimitatea astfel etalată în public, era mai mult demonstrație decît afecțiune în gestul tipului cu cămașă „*I love you*“ ; un fel de uite-ce-mai-fată-am-cumine, dar lumea din jur nu se sinchisea, cel mult bătrînica de pe scaunul de alături, cu privirea ei dezaprobatoare, care căuta zadarnic pe cineva demn să-i asculte comentariul acid, încă nerostit.

— Cum a fost pe mare ? întrebă Mia.

— Cum să fie ? Bine.

Laconic și nepăsător, cum îi șade bine unui veteran ; pentru el peripețiile navigației sînt fapte cotidiene ; altul s-ar înfumura, ar da urechilor din jur satisfacția unor destăinuiri amănunțite, dar nu-i plăcea nici asta, să facă paradă de isprăvile lui, ca domnișoarele cu matricolă care-ncep să țipe cu entuziasm în troleibuz : „Să vezi dragă, *profa* de franceză m-a prins că nu citisem nici un rînd, noroc că a sunat tocmai atunci...“ N-avea rost să-și etaleze aventurile în auzul acestei galerii plictisite. Dar poate e și-n asta un snobism secret, își spuse, mă grozăvesc făcînd-o pe nepăsătorul, ca unul care cutreieră de mic copil mările lumii și nu îngăduie să fie întrebat ca un proaspăt întors dintr-o excursie unică : „Ei, cum a fost ?“ Iar mă analizez, ei drăcie, poate avea dreptate desteptul de Omer, cînd îi spuneam ce gîndesc. Sugea din țigară și clătina din cap : „E grav, băiatule, un unchi de-al meu tot așa avea obiceiul, să-și întoarcă mintea pe toate fețele, își bătea capul cu diverse fleacuri și pîn-la urmă a ajuns diliu, recită versuri pe stradă, l-au scos la pensie și face casete din scoici...“

— De ce ești așa ursuz ? îl certă Mia în șoaptă.

— Poate Gioni al tău e mai vesel.

— Eram sigură, asta te roade, dar îți spun încă o dată că n-ai motiv.

El o privi lung, străduindu-se să zîmbească.

Se gîndi cu amar cît de mult dorise întîlnirea aceasta, cîteva ore în preajma ei, alături de ea, mînă-n mînă, să-i asculte glasul, să-i atingă braţul, să-i mîngîie cu privirea părul bălai, dezordonat, aruncat mereu peste umăr cu o mişcare scurtă pe care fetele o învaţă încă de la vîrsta preşcolară. Mia era ceea ce numise totdeauna în gînd „fata visurilor mele", înaltă, subţire dar nu slabă, profil de păpuşă, ochi albaştri şi păr blond, ca eroinele pozitive din filmele *western*. Trecuse în anul trei la Conservator, studia pianul şi avea voce minunată. Era cu patru ani mai mică decît el, locuia într-un bloc învecinat cu al lui, pe Armenească, şi o cunoştea, vag, încă de cînd familia lui se mutase la Bucureşti. Pe atunci Mia era o fetiţă, juca badmington pe trotuar cu alţi copii din bloc, el se-ntorcea de la liceu şi-şi lua bicicleta ; făcea slalom printre jucătoarele de badmington, se depărta mîndru, le ignora. Pe urmă admiterea la Institut, plecase, Mia — aflase mai apoi — era în tabără la Cheia, nu asistase la plecarea lui. Venise acasă abia în vacanţa de iarnă, mîndru în uniforma bleumarin cu lampas lat albastru ; stătea de vorbă cu foştii colegi, ieşea să dea zăpada de pe trotuar şi într-o după-amiază o văzuse venind dinspre bulevard, cu o sacoşă. Se oprise în faţa ei, uimit de schimbare : în jumătatea de an de cînd n-o mai văzuse, fetiţa cu coade blonde devenise domnişoară, purta tocuri înalte, părul tuns scurt vălurea nestatornic pe gulerul negru al scurtei, obrazul rotund de copil devenise deodată mai delicat, prelung, cam palid, iar sprîncenele căpătaseră linia ce prevesteşte fără greş frumuseţea. Se oprise în faţa ei, uimit, aproape fără glas ; trebuise să înghită în sec o dată, înainte de a o întreba stupid, banal :

— Ce mai faci ?

— Bine. Ai intrat la marină ?

— Precum vezi. Tu ?

— Sînt într-a zecea, la liceul de muzică.

— Nu prea te văd pe afară. În schimb te aud cîntînd.

— Ne-a dat mult pentru vacanţă. Să nu ne pierdem agilitatea. Iar tata stă pe capul meu, să exersez. Spune că trebuie muncă multă dacă vreau să fac carieră.

— Şi *vrei* să faci carieră ?

— De mică m-am visat artistă.

— Succes. Te mai văd ?

— Nu plec nicăieri în vacanţă. Studiez din Czerny.

În după-amiezele cenuşii dinaintea revelionului, prin fereastra ei întredeschisă ţîşneau cascade de sunete, parcă mereu aceleaşi, repetate în dorul unei perfecţiuni sperate dar încă neatinse. Începuse s-o pîndească ; îi ştia programul ; după două ore de studii din Czerny, pleca după cumpărături la alimentara din colţ ; de vreo două ori i-a ţinut calea, ivindu-se ca din întîmplare în faţa ei ; pe urmă, după trei zile de repetiţii în gînd, izbutise să-i spună cu glas tremurător :

— Poate faci o pauză mîine. Am două bilete la Sala Palatului, de la şase. Vii ?

— Cred că da. O să-mi fac de dimineaţă „porţia" din Czerny. Am în fiecare zi un număr fix de exerciţii. O să-l lămuresc pe tata...

Aşa începuse. Dacă lăsa deoparte mici simpatii printre colegele de clasă, idile rudimentare şi de scurtă durată, Mia era prima lui *prietenă*. Se plimbau ore-ntregi pe străzile urîţite de iarnă ; un trotuar alunecos îi dădea bucuria scurtă şi intensă de a o apuca de braţ ; asculta dizertaţiile ei despre clasicii pianului ; intrau la cinematograf... În ultima zi de vacanţă, într-o sală caldă, întunecată, plină de muzică, se sărutaseră pentru prima oară ; o singură dată, lung, apoi se aprinsese lumina ; a doua zi ea îl petrecuse de la fereastră, cu privirea, cum îşi purta eroic geamantanul spre gară. Radu îi scria, de la Institut, aproape zilnic ; primea răspuns destul de rar, îi bătea inima mai tare desfăcînd plicurile roz, subţirele ; Mia îi făcea scurte dări de seamă asupra progreselor la pian ; îi relata despre „concertul" dat de şcoală la o casă de cultură, avînd drept public rudele entuziasmate ; scurta lui vacanţă de vară — o parte se consumase în tabăra nautică de la Mamaia, după programul Institutului — însemnase dulci plimbări pe Herăstrău cu barca ; se simţea marinar, naviga temerar pe sub sălciile bătrîne, tăia calea vaporaşelor de pasageri sau dădea fiori vîslaşilor neîndemînatici prin manevre măiestre... În anul următor — ultimul ei an de liceu — Mia fusese zgîrcită cu întîlnirile, îi explicase calm că *trebuie* să ia concursul de admitere, la Conservator veneau mulţi candidaţi, probele

de aptitudini erau zdrobitoare, exersa nebunește, uitînd de masă și torturînd jumătate de stradă cu aceleași acorduri năzuind spre perfecțiune... Cînd se revedeau, era capricioasă, preocupată, posacă ; o înțelegea și ierta tot.

Concursul de admitere — o catastrofă : cîteva sutimi o despărțiseră de grupa fericiților ; primise de la ea o scrisoare lungă și deznădăjduită, care zăcuse o săptămînă în geanta curierului, pînă la întoarcerea elevilor din larg... O regăsise tristă și blazată, încercase s-o încurajeze ; prin iarnă — el era ultimul an — ea îi scrisese cu mîndrie despre ultimele performanțe : profesoara se jurase că, după părerea ei, Mia era pe jumătate admisă ; pentru cealaltă jumătate *lucra* zece ore pe zi, tocise partiturile încît arătau ca niște piese de anticariat. Fusese avansat locotenent aproape în aceeași zi în care ea devenise studentă la Conservator...

Toate aceste întîmplări le întăriseră prietenia ; își împărtășeau prin scrisori bucuriile și necazurile ; cînd se revedeau, după luni de despărțire, era o adevărată sărbătoare ; și el trebuia să protesteze eroic, împotriva propriei lui dorințe, cînd Mia se oferea să-l conducă la gară. Despărțirile lor erau lungi și triste, în singurătatea vreunei alei din Cișmigiu sau într-un colț întunecos din părculețul din cartier ; n-ar fi suportat o despărțire artificială, sub ochii mulțimii, pe peronul viu luminat... Iar în vara aceasta, iată un dar nesperat — Mia, aici, la doi pași, în stațiune ; nu pentru cîteva zile de vacanță, ci pe întreg sezonul, trei luni încheiate aici, la doi pași de el...

— Ce păcat că nu putem fi mai mult împreună, șopti ea.

— Serviciul, se scuză Radu. Parcă eu n-aș vrea să ne vedem mai des ? Dar nu se poate, vezi bine.

Autobuzul execută un viraj îndrăzneț și se opri într-o stație-refugiu pe marginea șoselei. Pasagerii veniră unii peste alții ; Radu o simți pe Mia sprijinindu-se cu tot trupul de el ; cînd mașina își reluă mersul, nu se mai depărtară. O privi cu drag, ea își rezemase capul de epoletul lui — tandră, sau pur și simplu obosită ? — se întrebă, amintindu-și iarăși avertismentul sumbru al lui Omer, rostit printre șuvițe de fum : „Nu te mai analiza atîta, să n-ajungi ca unchiu-meu...“

Prin dreptul geamurilor trecu un zid negru : pădurea ; goana autobuzului nu se domolea nici la viraje. Radu sfîrși prin a-i purta recunoștință șoferului-cascador care-o făcea pe Mia să i se alăture atît de des ; aproape că o strîngea în brațe, sprijinind-o în timpul acestei curse agitate, presărată cu exclamațiile de spaimă sau de încurajare ale pasagerilor. Cu ea alături, abandonase ceva din atitudinea demnă și ascetică de la începutul cursei.

— E nebun, rîse ea cînd mersul mașinii se domoli ; mi-a fost o fricã... Bine că am ajuns.

Se îmbujorase ; în lumina slabă a plafonierei, semăna cu un copil speriat-entuziasmat ; abia acum păru că îndrăznește să respire, făcîndu-și loc spre ușă. Simți că o iubește și mai mult, cu aerul acesta de copil speriat-entuziasmat ; aerul care topea așteptările, mîhnirea, gelozia născîndă, orele singure...

Mașina opri brusc, în scrîșnet de frîne ; pasagerii veniră iar unii peste alții.

— Zilele astea am muncit pe brînci, mărturisi ea după ce coborîră. Repetiții seară de seară, pe urmă masa, lungită pînă la miezul nopții. Îți închipui cum arată o masă în colectiv...

Gelozia îl săgetă iarăși ; Gioni tronînd în capul mesei și făcînd glume nesărate, în jurul lui ceilalți membri ai orchestrei, și lîngă el Mia, sorbindu-i cuvintele, iar el sorbind-o din ochi, vorbind numai pentru ea, singura fată din formație...

— Ce-ar fi să renunți ? spuse el brusc.

— Ești nebun, rîse Mia apucîndu-l de braț. Să te iei de mînă cu tata, mi-a dat același sfat aseară, la telefon. După săptămîni de muncă, după ce-am închegat un veritabil repertoriu *retro*, după ce-am învins mofturile lui Sandi...

— Ăsta cine mai e ?

— Chitară acompaniament, fenomenalul Sandi, niște degete de aur, ureche perfectă, dar altfel un tip imposibil. Are o bărbuță rară și roșcată, de vizigot, dacă vizigoții aveau bărbuță rară și roșcată, și se supără din te-miri-ce. Uneori pune amplificatorul la maximum, mă duc lîngă el și-i fac semn s-o lase mai încet, atunci el scoate chitara din priză și continuă să cînte, dar „la rece", îți dai seama

că nu se mai aude nimic. Trebuie să-l iau cu binișorul, să-i zîmbesc, să-l împac. Știi ce ? Hai la parcul de distracții, e aici, la doi pași.

— Dacă vrei... murmură el dezamăgit.

Sperase o altfel de seară stînd acolo, pe puntea navei, la ancoră, în serile încremenite și pline de vise ; se vedea cu Mia în semiîntunericul albăstrui al unui bar, față-n față la o măsuță joasă, privindu-se în ochi și vorbindu-și în șoaptă ; sau înlănțuiți pe ringul de dans sub reflectoare palide, clipinde, înaintînd spre nicăieri într-un ritm lent. În loc de asta, trebui să intre pe poarta uriașă de placaj închipuind un arc-de-triumf glumeț, conturat din becuri care luminau o Baba-Cloanța, un vînător cu cap de lup, Rățoiul Donald și alte personaje celebre în rîndul publicului cu pantaloni scurți.

Îi era necaz de docilitatea lui. Fata asta face ce vrea din mine ! Eu, secundul Vînătorului Opt, ridic privirea și zeci de flăcăi încremenesc ca statuile, pronunț o silabă și un vas de sute de tone o ia la goană pe mare, și uite-o cu chitariștii și cu repertoriul ei *retro*, mă vîră cu de-a sila printre puștime, să trag la țintă în mireasă și să mă plimb cu mașinuța electrică evitîndu-i pe derbedeii veseli care încearcă cu tot dinadinsul să ne ciocnească...

Trecură cu „trenul groazei“ printr-un labirint întunecat plin de surprize — la fiecare colț pîndea o fantomă, un pirat setos de sînge, un tigru sau un craniu luminat verzui, stîrnind țipetele pasagerilor din vagonetele mici și hurducate de zece ori pe metru ; mîncară gogoși fierbinți și fără gust ; traseră cu pușca în mireasă, se amestecară în mulțime, hoinărind haotic printre oameni veseli și neatenți, dispuși oricînd să fie îmbrînciți și îmbrîncind la rîndu-le pe alții.

La plecare, Radu o luă de braț :

— Mergem să mîncăm ceva și să ascultăm puțină muzică...

Ea căscă discret și-i trecu drăgăstos o mînă peste umeri. Spuse alintîndu-se puțin :

— Aș prefera să mă culc devreme. Azi m-am sculat cu noaptea-n cap, pleca un grup de turiști. Zgomot, geamantane trîntite, pași grăbiți, îți închipui. M-am îmbrăcat

și m-am dus la plajă. După-amiază repetiție, apoi drumul dus-întors... Destul pentru o zi, ce spui ?

— Păi bine... protestă el și înghiți restul frazei.

— Las-o pe mîine seară, îl consolă ea.

— Ți-am spus că sînt de serviciu.

— Uitasem. Păcat. Ai fi asistat la un spectacol în premieră absolută.

— Și mie-mi pare rău.

Ajunseseră în fața hotelului. Înșirați pe trepte, cîțiva tineri fumau și se uitau la ei. Mia se opri, întoarse spatele spectatorilor.

— E timpul să mă retrag...

— Cînd ne mai vedem ? întrebă el repede.

— Cînd vrei. Mai exact, cînd poți. Vorbim la telefon.

— Bine. O să te caut.

Mia trase cu ochiul spre tinerii de pe trepte și puse capăt scenei de despărțire :

— Îți mulțumesc că m-ai condus. Noapte bună.

El îi luă mîna, o reținu o clipă, ar fi vrut să-i spună că o iubește, dar în loc de asta îi ură prozaic :

— Succes mîine seară, la premieră. Ție și... orchestrei.

O văzu zîmbind și regretă că fusese atît de laconic. Plecă, simțind în spate privirile băieților de pe trepte. Se străduí să nu pară grăbit ; o luă spre stația de autobuz cu pas apăsat, ca un secund de pe Vînătorul Opt care a intrat în port acum cîteva ore, după două săptămîni de exerciții în larg.

3

Mia urcă treptele două cîte două. Firma luminoasă cu un trident albastru precedînd numele „Hotel Neptun" fusese stinsă. În lumina scăzută din hol, văzu recepționera, o femeie cu coafură impozantă, scriind concentrată într-un registru. Dintr-un colț al holului, de după frunzele enorme ale unui palmier, cineva se ridică. Simți cum i se taie răsuflarea încă înainte de a-i vedea chipul.

— Gioni ! Nu te-ai culcat ?

— Te aşteptam. Spuneai că vizitezi o mătuşă la sanatoriu. Şi te-ai întors însoţită de un brav căpitan.

— Nu-i căpitan, e locotenent-major.

— Asta nu face mai reală povestea cu mătuşa, spuse el şi o trase deoparte, în dreptul palmierului. Hai mai încoace, că ne aude toată lumea.

— Pe cuvînt, Gioni, am fost la sanatoriu. Pe... el l-am întîlnit întîmplător. Sîntem vecini la Bucureşti.

— Fără explicaţii. De fapt nici n-ar trebui să mă amestec în *viaţa ta personală.*

Lungise cuvintele şi ea sesiză nuanţa ironică. Zîmbi stingherită, neştiind ce să spună. Ce ghinion ! Ar fi trebuit să se despartă de Radu la colţ, sub un pretext oarecare. De unde să ştie că Gioni era în hol, la ora asta, cu ochii pe geam ? O surprinsese cu interesul lui brusc. Pînă atunci nu dăduse semne că...

Hotărî să se apere, atacînd :

— Pentru asta m-ai aşteptat ? Ca să-mi faci morală ?

— Nu. Voiam să te invit la masă. Dacă n-ai mîncat cu mătuşa bolnavă, care-a plecat adineauri legănîndu-şi umerii ca Henry Morgan, regele piraţilor...

— Şi crezi că merg dac-o ţii tot pe tonul ăsta ? Detest ironia cînd e vorba de mine.

— Iartă-mă, spuse el. Pur şi simplu mi-a fost ciudă. E ultima seară cînd putem petrece ca doi turişti oarecare.

— Şi-n celelalte seri cine ne-ar împiedica ?

— Sînt curios cum le-ar sta unor membri ai orchestrei chinuindu-şi încheieturile pe ringul de dans. Plus că n-ar avea cine să le cînte.

Mia se gîndi o clipă, cu ochii la recepţionera care continua să scrie. Logica lui o obliga să cedeze.

— Ai dreptate, spuse. Ultima seară. Dar pentru asta ar trebui să mă schimb.

— Sîntem pe litoral, nu la Opera din Viena. Arăţi şi aşa destul de şic. Mătuşa bolnavă este exigentă cu ţinuta rudelor ce-o vizitează.

— Spuneai că încetezi.

— Mi-e foame, se dezvinovăţi Gioni. În asemenea cazuri devin ironic. Hai să mergem. E trecut de zece ; mătuşa bolnavă se culcă tîrziu în seara asta...

Îi făcu galant loc să treacă, deși holul era atît de larg încît ar fi permis manevra unei formații de fanfară. Ieșiră pe ușa batantă de cristal, coborîră treptele în același pas, el grăbit, ea ușurată că nu trebuise să facă prea multe nazuri, și ieșiră în stradă.

— Unde mergem ?

— La „Calcanul", unde să mergem ! hotărî el. Să-i vedem pe tipii ăia cum se țin. Au obținut un contract la Eforie. Astăzi au concertul de adio sau așa ceva.

— La ora asta...

— La ora asta petrecerea e-n toi. Hai, grăbește pasul.

Strada urca ușor, garnisită cu mașini de-o parte și de alta, atît de înghesuite încît păreau pironite acolo pentru vecie ; un tip chel și bronzat se străduia să-și scoată Fiatul ambalînd puternic motorul și mișcînd mașina alternativ înainte și-napoi, cîțiva centimetri.

— Întoarce volanul pe loc, tăticu, mormăi Gioni în treacăt. Altfel nu mai ieși de-acolo pînă mîine.

Mia îl privi cu coada ochiului. Mergea drept, sigur de el, gata să dea sfaturi oricui, privind cam de sus mulțimea care în ciuda orei tîrzii foia pe trotuar — bărbați atletici, femei bronzate, copii blonzi cu fețe trandafirii, bătrîne cîrlionțate arborînd o curajoasă ținută „sport" ; dintr-un autocar se revărsa un cîrd de nou-veniți cu fețe neatinse de soare, îmbrăcați în costume, rigizi și năuciți de drumul lung.

— Ar trebui să mergem mai repede, sugeră el.

Ea se supuse accelerînd zadarnic pasul cu tocurile ei de zece centimetri. Noroc că e la deal, își spuse. Ai spor la mers.

— Băieții unde sînt ?

— Le porți de grijă ? aruncă el peste umăr. S-au gospodărit și ei, care-ncotro.

Tăcu, intimidată de acest răspuns brutal. Nu fusese niciodată singură cu el. Serile lor erau ale grupului întreg, după repetiție, o masă de șase locuri într-un colț al restaurantului, priviri furișate spre orchestra rivală, chelneri îndatoritori cu membrii viitoarei orchestre care-și păstrase titlul și aici, pe litoral : „Formația de joi".

— Poate-ți pare rău după ei, o provocă el după o clipă.

— Nu. Întrebam și eu, așa.

— Sper că nu ţi-e teamă. Singură, cu mine.

— Nu, de ce? simulă ea naivitatea.

Îl privea cu un amestec de admiraţie şi furie neputincioasă : totdeauna avusese ultimul cuvînt. În timpul anului, la Bucureşti, era indiferent ca un paznic de noapte. Singurul lor punct comun era „Formaţia de joi“ care cînta la reuniunile Asociaţiei. Gioni o invitase în orchestră după un mic spectacol organizat de anul doi ; lăudase vocea ei joasă, parcă făcută pentru *blues*. Se apropiase de ea, după spectacol, îl cunoştea — cine nu-l cunoştea ? — şi-i spusese cu un zîmbet pe buzele groase, puţin răsfrînte :

— Pregătim un program modern pentru revelion. S-ar găsi şi pentru dumneata o bucată sau două care să-ţi placă. Dacă vrei, vino joi la repetiţie.

Ea îl privea de jos în sus, măgulită de faptul că însuşi Gioni Atanasiu a remarcat-o ; privirile invidioase ale colegilor spuneau mult. Gioni era înalt şi distins, de pe acum un fel de maestru printre colegii lui ; avea faţa prelungă, fruntea înaltă, plete romantice aruncate pe spate şi retezate decent deasupra cefei ; purta pantaloni cu centură lată, soldăţească, iar peste cămaşa tricotată de mînă avea o vestă neagră de piele, cu buzunarele ajurate, pe care n-o încheia niciodată.

— Aş putea să-ncerc...

— Şi să reuşeşti, îi alungase el începutul de modestie. Voce bună, doar s-o lucrăm puţin şi ai să vezi. Joi, da ?

Îi strînsese mîna, avea mînă puternică, cu degete lungi şi nervoase, de muzician înnăscut ; ea începuse să afle cîte sute de ore de repetiţii răbdătoare sînt necesare pentru rîvnitul supranume de muzician înnăscut...

Se dusese, joia următoare, la repetiţie. Izbutise să fie pe gustul lor, formaţia o adoptase ; mereu în criză de timp, foloseau fiecare clipă a repetiţiilor exclusiv pentru muzică ; n-aveau timp de conversaţii, de destăinuiri, de legat prietenii. Profesoara de pian i-ar fi tăiat degetele dac-ar fi văzut-o stricîndu-şi alura clasică în cascadele unei improvizaţii de jazz în stilul lui Duke Ellington. Cînta acompaniindu-se singură la pian, mai tîrziu Gioni o avansase la microfon, orchestra îşi coordona ritmul după ea şi după mocasinul lui Gioni care bătea furios tactul în

podeaua estradei. Muzică și iar muzică — programul de revelion fusese, într-adevăr, ceea ce Gioni hotărîse să fie ; repetau joia, uneori dădeau mici concerte sau cîntau la serile de dans ; în restul timpului membrii formației duceau o viață separată, fără nici o punte de legătură : Kelly (Chelaru) era electrician auto la o stație *service* ; Munteanu de la bas-chitară o făcea pe zugravul împreună cu un văr de-al lui, iar Sandi, chitară acompaniament, abia terminase armata, își lăsase barbă și se pregătea vag pentru admitere la medicină veterinară. Gioni îi reunea, joia ; îi domina cu personalitatea lui. Exercita și asupra ei o atracție misterioasă. Ea îl admira încercînd zadarnic să-l descifreze : dincolo de zidurile Conservatorului, Gioni ducea o viață aparte, despre care scăpa cîte o vorbă în scurtele pauze din timpul repetițiilor : „Nebunul de geolog a îmblînzit o broască țestoasă..." „Amicul meu de la sistematizare proiectează o sală de box cu acoperișul din baterii solare..." „Nu, e la primul ei rol și regizorul se poartă ca o fiară..." Din toate aceste frînturi Mia încerca să reconstituie un mod de viață pe care-l bănuia modern și neobișnuit, plin de bizarerii și nonconformisme ; îl vedea pe Gioni cățărat pe un fel de piedestal psihic, o prezență formală dincolo de care se așternea un văl de nepătruns, și cît ar fi dat să înlăture pentru o clipă acest văl !

De cîte ori nu încercase să se analizeze, să-și explice în ce consta legătura subtilă dintre ea și falnicul dirijor al „Formației de joi". Îi venea greu să definească ce simțea ; nu era dragoste, ci o fascinație discretă, un interes intrigat, în care se amesteca și dorința de a fi văzută împreună cu el, fapt care i-ar fi sporit fără-ndoială prestigiul în rîndul colegelor... Dar Gioni rămînea indiferent ; privirea lui se oprea uneori asupra ei — scurt, fără expresie, mă socotește un simplu camarad, se gîndea ea cu ciudă, un membru oarecare al „Formației de joi"...

„Formația de joi", visători năstrușnici, în contrast cu colegii ei de la pian, trei inși subțiri și ochelariști, tocilari ai notelor : se perindau cu regularitate de ceasornic la orele de studiu pe instrument, își împrumutau unul altuia partituri hărtănite, încercînd să iasă din anonimat cu „ceva care nu se prea cîntă" ; ignorau muzica ușoară, își fluierau reciproc pasaje din „Suitele Engleze" și se

ciondăneau pentru un diez pus unde nu trebuie. Joia, Gioni își aducea de acasă chitara mare cît un violoncel, cu husă de scai roșu-cardinal, care se închidea cu fermoar și avea un compartiment special pentru partituri. După repetiție venea să-l ia un „Taunus" albastru condus de un tip cu șapcă „paratroopers" și cu o țigară eternizată în colțul gurii. Gioni cobora în fugă scările Conservatorului, tipul ieșea din mașină grăbit, deschidea portbagajul totdeauna cu aceeași mișcare sigură, Gioni punea chitara la spate, în portbagaj, apoi se urca pe locul din dreapta și mașina porneau în viteză. Nu-i arunca măcar o privire, cum rămînea așa, pe scările largi, răspunzînd cu un semn din cap la salutul grăbit al „paratrooper"-ului ; Gioni nu-i explicase niciodată unde pleacă și nici n-o invitase...

Totul pînă acum o lună. Cineva de la Asociație venise într-o joi să ofere „Formației de joi" locuri în tabără la Costinești, ea îi ceruse din ochi părerea, el făcuse semn că nu, apoi rămași singuri între ei, formația, spusese categoric :

— N-aveam ce căuta la Costinești. Am o relație la O.J.T., am obținut un angajament pentru litoral. Dacă te interesează vino și tu, ca solistă. Ne distrăm de minune toată vacanța și încasăm și cîteva mii.

Ceilalți din formație știau povestea, desigur, de vreme ce nu-și exprimau în nici un fel părerea. Mia se uitase în jur, descumpănită : Kelly (Chelaru) dregea ceva la pedala tobei mari, Sandu își acorda chitara, iar Munteanu încerca să-și aprindă o țigară cu bricheta care nu funcționa niciodată ca lumea.

— Ce zici ? o zorise Gioni.

— M-ai luat cam repede, trebuie să vorbesc cu părinții...

— Dar cîți ani ai, ca să ceri voie la mămica pentru fiecare pas? Vreau răspunsul acum, ca să știu ce fac. Dacă vii, nu mai iau saxofon. Am pus ochii pe unul, dar nu-mi place tipul, e cam drojdier. Formația ar merge și fără saxofon.

Strînsă astfel cu ușa, acceptase fără să se gîndească prea mult. Vacanța din cealaltă vară o ratase într-o ședere lungă la țară așteptînd ca pe ghimpi să vină vremea de plecare în tabără, iar în tabără nu i se păruse prea

grozav : nu cunoștea pe nimeni, colegii ei se rostuiseră pe litoral, cîntau la restaurante, timpul fusese ploios, marea era rece, zilele treceau greu. Făcuse două drumuri la Mangalia, să-l caute pe Radu, o dată îl găsise cam fără chef, iar a doua oară ajunsese tocmai la timp ca să-i ureze drum bun : pleca în larg pentru cîteva zile, nu putea preciza data întoarcerii. Așa că angajamentul pe litoral îi oferea oricum o perspectivă ; acceptase și iat-o aici, cu Gioni, urcînd treptele de marmură albă la „Calcanul", o jumătate de pas în urma lui...

Privi mulțumită salonul elegant, cu grătare de lemn lustruit care filtrau lumina becurilor din plafon, cu pereții tapisați în pluș roșu estompînd sunetele ; Gioni îi trase deoparte scaunul, o ajută să se așeze cu un gest elegant și sigur ; se simți importantă, se privise în oglinda imensă din hol și rămăsese mulțumită de pantalonii albi „pescar" (doamna Didu o asigurase că vor fi iar la modă anul ăsta pe litoral) ; cazaca violetă, închisă cu cordonul lat, îi sublinia talia, iar sandalele metalizate, cu tocuri de zece centimetri, o făceau să ajungă pînă la umărul lui Gioni.

— Gin cu lămîie, comandă Gioni. Pe urmă vedem noi.

Chelnerul făcu o mică plecăciune, luă pe neobservate scrumiera cu țigara abia stinsă și o înlocui cu una curată ; de obicei, picoliția făcea treaba asta, dar un șef de orchestră impunea ; și „Formația de joi", botezată ad-hoc, pentru turiștii străini, „Donnerstagsband", era anunțată prin mari afișe lipite în vitrină care se detașau net pe draperiile vișinii.

— Și-așa, reluă Gioni jucîndu-se cu bricheta aurită, mătușa bolnavă poartă galoane pe mînecă. O modă nouă, probabil.

— Ah, spuse ea, de ce nu mă crezi ?

— Cred ce văd.

— M-ai invitat aici ca să-mi faci reproșuri ?

— Credeam că știi de glumă, spuse el cu ochii țintă la bricheta aurită. Pur și simplu mă săturasem povestea cu mătușa bolnavă. Aveam impresia că formăm o echipă ; dacă fiecare o ia razna așa...

— N-am luat-o razna. Și nici nu mi-a trecut prin cap că o absență de două-trei ore înseamnă o rupere de colectiv.

— Puțin îmi pasă de colectiv, izbucni el. Ești o fată frumoasă și nu suport să văd cum mătușa în uniformă te sărută pe frunte la despărțire. Știu că n-am nici un drept asupra ta...

— Asta-i cam adevărat.

— ...Dar mi-ar fi făcut plăcere să petrecem împreună seara asta.

— Ceea ce și facem.

— Mi-a pierit cheful, spuse el morocănos și bău cu spor din paharul cu gin.

Un tînăr blond, pletos, purtînd o cămașă stacojie și pantaloni negri cu centură lată, urcă sprinten pe podiumul orchestrei. După el alți patru, venind din toate părțile, grăbiți, decișsi, avînd aerul că iau estrada cu asalt. Trebăluiră cu îndemînare prin jungla de fire, difuzoare și instrumente părăsite pe scaune ; vorbeau cu glas scăzut, monosilabic, beculețe începură să clipească pe bordul sofisticat al aparatelor, lumina din sală slăbi, ringul fu invadat de razele unor proiectoare verzi și roșii, un vacarm ritmic izbucni deodată.

Ajutată de progresele electronicii, orchestra arăta tot ce poate ; chitarele mugeau, orga scotea scrîșnete ascuțite și rapide ; cele șapte tobe rînduite pe un podium mai înalt, în spate, bubuiau pe felurite tonuri, ospătarul elegant și rapid trebui să întrețină un dialog strigat cu Gioni, care încerca să-și facă cunoscute preferințele gastronomice ; Mia îl întrebă, rîzînd, dacă și orchestra lor poate atinge asemenea performanțe și el, tot rîzînd, făcu semn că n-a înțeles ; devorară friptura în acest acompaniament diabolic, iar cînd orchestra își termină „repriza“, o exclamație de ușurare se înălță din toate colțurile restaurantului.

La repriza următoare, parcă istovită ea însăși de apăsarea sunetelor, orchestra se mai potoli ; venise rîndul melodiilor domoale, unele de-a dreptul romanțioase ; Gioni se aplecă la urechea Miei, fredona cuvintele ; ea îi simțea răsuflarea caldă mîngîindu-i tîmpla, zîmbi, duse paharul la gură, vinul rece și dulceag îl plăcea, o ușoară amețeală o făcea să perceapă totul ca printr-un geam translucid ; nu observă cînd el îi luase mîna.

Rămaseră așa minute în șir, pînă ce cîntecul se sfîrși într-un final patetic, stîrnind aplauze ; ar fi vrut și ea să

aplaude dar el îi reţinu mîna într-o strînsoare puternică. Faţa lui rămăsese sobră, neclintită.

— Nu te amuză ? îl întrebă.

— Ah, stil comercial, nimic nou. Cît despre amuzament... sînt într-o pasă proastă.

— Tu ?

— De ce te miri ? Mă uitam în seara asta la băieţi — se distrează care cum poate. Lui Kelly i-a venit prietena pentru cîteva zile ; Munteanu a dat la plajă de-o nemţoaică grăsuţă şi bea cu ea din acelaşi pahar ; Sandi se grozăveşte la bowling, şi are de ce, măgarul. Iar eu stau, mă uit la lumea veselă care se perindă prin hol, toţi au un rost, o direcţie, un scop. Eu ? O existenţă la întîmplare, problematică. Plutesc în incertitudini.

— N-aş fi crezut, replică ea. Un om de succes ca tine. Fetele te adoră, profesorii te respectă, colegii te recunosc tacit drept şeful lor. Ce mai vrei ?

— Adevărul e că mă simt trist şi singur, spuse el încet. Succesul n-are gust dacă nu-l împarţi cu cineva. Cineva care să te înţeleagă...

Mia coborî privirea. „A fi înţeles" era un verb pe care-l auzise conjugat în fel şi chip, în viaţă şi-n romane — nimeni nu mă-nţelege, sînt un neînţeles, dac-ai fi înţelegător, numai tu mă înţelegi —, către asta tindea Gioni, tristul, semeţul, care răsucea acum bricheta între degete, aşteptînd răspunsul ei.

— Mi-a plăcut întotdeauna să fiu apropiată sufleteşte de prietenii mei, mărturisi ea. Înţelegerea e un fel de combustibil al sufletului.

Gioni luă sticla de trei-sferturi aproape golită, turnă vin, întîi în paharul ei, ignorîndu-i protestul mut, apoi într-al lui, ciocni, bău cu grabă, de parcă avea de gînd să plece peste o clipă, şi se aplecă spre ea.

— O fată ca tine, reluă. Pură şi veselă. De obicei fetele pure sînt triste, ai observat ? Iar fetele triste sînt urîte... Nu, nu-i un joc de cuvinte. Tristeţea deprimă trăsăturile, e o chestie de poziţia muşchilor. Omul vesel are o faţă atrăgătoare. Dincolo de frumuseţe, calitatea unui chip constă în starea de spirit pe care o reflectă...

— Ai băut cam mult, comentă ea neutru.

— Lasă-mă să termin. Mă uit la tine de atîta vreme.

Îmi spun în secret, uite o fată ca asta, veselă și pură, inteligentă și, mai presus de toate, înțelegătoare... Pe scurt, am început să te iubesc fără să-mi dau seama.

Mia plecă privirea. deopotrivă bucuroasă și speriată: Micul triumf al oricărei fete — să se știe iubită ; inaccesibilul Gioni capitulase brusc, leul torcea. îmblînzit, la picioarele ei ; o clipă doar se întrebă dacă această declarație nu este o simplă frază convențională, pe care orice bărbat se simte dator s-o recite în fața unei fete cînd se află singur cu ea, într-o împrejurare favorabilă. Dar odată pronunțată, această frază îi dădea o anumită putere ; se stabilise o nouă relație, care-i conferea un ascendent asupra lui. Acum avea ea dreptul să pară indiferentă ; era încredințată că Gioni n-are cum să mai dea înapoi. Ignorîndu-i așteptarea încordată, se' jucă nepăsătoare cu bricheta lui spectaculoasă. Într-un tîrziu, ridică privirea :

— E frumos ce spui, dar cît e de adevărat ?

— Mia, îți jur că...

— Lasă jurămintele. Vreau să spun că n-am observat nimic pînă acum. N-ai dat nici un semn din care să reiasă că... Și n-ai spus nici o vorbă.

— Pentru că de fapt sînt un timid.

— Gioni timidul ! explodă ea. Asta-i noutatea zilei, ce să spun !

— Nu rîde. Mia.

Ea constată că-i spunea pentru prima oară numele, ce ciudat suna în gura lui, și buzele lui frumoase, puțin răsfrînte, pronunțau cu voluptate cele două silabe, preschimbîndu-le în muzică.

— Nu rîde, repetă Gioni. Îi luase iarăși mîna, parcă vrînd s-o oprească dintr-o fugă interioară, s-o țină, o clipă mai mult, prezentă. Crede-mă, e așa cum îți spun. Sînt, într-adevăr, un timid. În ciuda aparențelor. Mi-e greu să spun ceea ce simt. Uneori, din teamă de ridicol. Mă închipui respins în încercarea mea de a mă apropia de cineva la care țin.

— De ce numaidecît respins ? Ce te face să fii atît de pesimist ?

— Experiența vieții, spuse el. Foarte rar găsești pe cineva de care să te apropii cu adevărat...

Tinerii în cămăşi roşii şi pantaloni negri cu centuri late se năpustiră iarăşi pe estradă, cu paşi mari şi hotărîţi.

— Parcă se duc să asasineze pe cineva, observă Mia.

— Asasinează muzica, făcu el înciudat. Secretul lor stă în puterea staţiilor de amplificare.

Conversaţia se rupse aici, căci vocea maestrului cu cămaşă roşie şi cu saxofonul atîrnat de gît, voce alterată de efectele ciudate ale staţiei într-un fel de sîsîit repetat, ciurui urechile publicului, bolborosind în cîteva limbi invitaţia :

— *Meine Damen und Herren, messieurs et mesdames, ladies and gentlemen...* Dans-ans-ans...s...

Canonada tobelor izbucni simultan cu stingerea luminilor. Damen und Herren, ladies şi aşa mai departe se grăbiră spre ring. Gioni se ridică şi el, fără să facă vreo invitaţie şi fără să aştepte vreo acceptare. Stătea în faţa ei, categoric, şi ea se ridică supusă, simţea tocurile de zece centimetri nesigure pe mocheta moale, dar ringul de dans nu era departe şi contactul cu suprafaţa lui stîcloasă o făcu să se simtă iarăşi stăpînă pe ea. Dansară, mai întîi la un metru depărtare unul de altul. Îl studia pe Gioni. Gioni, cu bărbia ridicată, cu privirile rătăcind pe deasupra capetelor, dansa în el, parcă independent, urmînd o melodie interioară ; pletele retezate cu zgîrcenie pînă la jumătatea drumului între gît şi umăr nu se legănau, nu fîlfîiau ca la ceilalţi dansatori, pur şi simplu oscilau cu delicateţe, într-un ritm propriu, care n-avea nimic comun cu ţopăiala vecinilor. Ringul se aglomeră tot mai mult, erau nevoiţi să se apropie, dansau acum la distanţa de o palmă, mîinile li se atingeau ca din întîmplare, lăsate libere, apoi simţi că el îi apucă încheieturile, fără să-şi modifice atitudinea, se legănau în ritm, cu braţele de-a lungul trupului, şi totuşi reunite într-o timidă îmbrăţişare secretă...

Iar cînd saxofonul atacă un veritabil *blues*, o melodie insidioasă, lentă, puţin tînguitoare, ea se ghemui, vrăjită, la pieptul lui, îşi încleştă mîinile peste ceafa lui. Îi simţea palmele apăsîndu-i omoplaţii, fierbinţeala palmelor se transmitea prin mătasea subţire. „*Woman, you take my life*“ se jeluia în răstimpuri băiatul cu barbă de la baterie şi microfonul îi reverbera cuvintele în chip misterios, le învăluia într-un cod care le făcea mai ermetice pentru

auzul neiniţiaţilor, dar Gioni era un iniţiat, căci îi traduse la urechе :

— Femeie, îmi cuprinzi viaţa...

Mia aşteptă zadarnic continuarea versurilor, totuşi era destul, era prea mult pentru o seară ca asta, gîndi, începută cu o mătuşă bolnavă cu galoane de locotenent-major, săracul Radu, sînt o trădătoare, dar uite-l pe Gioni — Gioni cînta cu vocea lui profundă, aproape în şoaptă, renunţînd la traducere, „*woman, you take my life*“, de la un timp nu mai păşeau, se legănau pe loc, cu tălpile sudate de pardoseala sticloasă, luminile din plafon muriseră, deasupra lor plutea o negură albastră, ca într-un observator astronomic cu acoperişul deschis, o fereastră spre stele ; Gioni îi atinse urechea cu buzele şi ea tresări din toată fiinţa, era un fior nou, nemaiîntîlnit, *woman*, eşti veselă şi pură, cam mult vin în seara asta, la urma urmei, şi eu sînt tot singură, tristă şi singură, parcă nici în „trenul groazei“ nu ameţeam aşa, ce-o fi cu mine...

— Gioni, să mergem, am ameţit.

Dar Gioni sudat de pardoseala sticloasă, sudat de ea, sudat de melodia fără sfîrşit *woman-you-take-my-life*... ah, s-a sfîrşit, un oftat general, o şoaptă neînţeleasă a mulţimii de perechi rămase îmbrăţişate încă o clipă după ce ecoul cîntecului se stinse.

Cînd se desprinseră, evită să-l privească în ochi ; luminile din sală străluceau iarăşi, plafonul revenise la locul lui, chelnerii se foiau grăbiţi şi îndemînatici, lumea reintrase în normal, dar ea regreta căderea pe pămînt de pe aripile scurtei visări, *woman*, şi el o conduse, ţinîndu-i palma fierbinte pe umăr, spre masă. Îi urmărea vocea insinuantă a solistului spunînd trist „Noapte bună“ în numeroasele limbi pe care părea să le ştie.

Reveniţi la masă, el repetă gestul acela politicos : îi trase scaunul şi o ajută să se aşeze. Întîrzie însă să ia mîinile de pe spătar ; ea îl simţi aplecat uşor, cuprinzîndu-i umerii cu braţele, şi luă această atingere drept ce era de fapt — o îmbrăţişare secretă, fugară, timidă ca orice început. În aceeaşi clipă, o spaimă nelămurită se suprapuse bucuriei : totul venise prea repede, prea nesperat, ca să fie durabil ; Gioni, formidabilul Gioni, îmblînzit astfel într-o singură seară ?

El reveni la locul lui, pe scaun. Lumea de la mesele vecine se pregătea de plecare. Picolița veni și luă cu un gest rapid solnița de pe masă. Gioni o rugă să-l cheme pe chelner.

— O cafea ? sugeră el cu ochii la Mia.

— Nu. E tîrziu. Devine trist acum. Nici muzică, lumea pleacă...

— Insist, spuse el. Nu vreau să se termine așa brusc.

— A fost o seară minunată, spuse Mia.

Chelnerul sosi cu nota pe-o farfurioară. Gioni scoase portvizitul din piele roșie și plăti generos. Ea înregistră, puțin jenată, plecăciunile chelnerului care se depărta în marșarier.

— Îți mulțumesc, a fost minunat, repetă ea.

— Păcat că nu vrei, măcar un sfert de oră...

— Miine e zi de plajă. Se anunță timp frumos.

— Ai informații meteo precise, constată el.

— O, Gioni. Nu strica tot !

— Iertare, domniță !

Vru să-i ia iarăși mîna, dar Mia se ridică decisă. Aluzia lui o făcuse să tresară ca un copil vinovat. Se ridică și el, își puse în buzunar țigările și bricheta, o conduse cu un gest curtenitor și familiar totodată spre ieșire. Noaptea de iulie îi învălui cu căldura ei umedă. O ceață ușoară aureola becurile de pe stradă ; nici o adiere nu clintea frunzele bătrînilor copaci.

Trecînd prin micul parc din fața restaurantului, Gioni o trase spre el, incercînd s-o sărute, ea se desprinse cu îndemînare :

— Stai cuminte ! Ne vede nenea !

Venea un oarecare, cu niște absurde bețe de cort ținute la spinare ca o pușcă.

— Se duce să-și ocupe loc pe plajă, glumi ea.

Gioni reluă drumul tăcut, ținînd-o de umeri cu brațul ; cînd îl privi, îi citi pe față încordarea. La a doua încercare, se lăsă în voia lui. Sub felinarul invadat de fluturi albi, jucăuși, se sărutară îndelung. Apoi ea dădu cu delicatețe semnalul de plecare și porniră, înlănțuiți, spre Hotel „Neptun".

În hol, el ceru cheia, o primi, ea ceru cheia și i se răspunse că o luase colega de cameră. Începură să urce pe

scările largi. acoperite cu mochetă roșie. Gioni arăta sumbru, tăcut, elastic ; atingea treptele numai cu vîrful pantofilor moi. Sus, în holul lung și slab luminat, Mia se opri în fața ușii ei. Gioni încercă, cu aceeași mină sumbră și hotărîtă, s-o tragă mai departe, după el, vorbindu-i într-un limbaj laconic, rudimentar aproape :

— Vino. E mai bine la mine. Bem ceva, ascultăm muzică...

— Ai băut destul, spuse ea. Poate cam mult. Altfel nu ți-ar fi venit ideea asta.

Îi văzu fața palidă înroșindu-se, îi păru rău că l-a înfuriat acum, la despărțire.

— Ascultă, Mia...

— E mai normal așa, spuse ea cu mîna pe clanță.

— Atunci noapte bună, îi spuse el țeapăn.

Intră în vîrful picioarelor, bucuroasă că găsește descuiat și că nu trebuie să-și trezească colega de cameră. Așteptă o clipă lîngă ușă, apoi încuie cu un gest hotărît. Abia acum auzi pașii lui depărtîndu-se, rari. pe mocheta groasă care acoperea culoarul.

4

Radu deschise ochii, îi închise iarăși, sperînd că-i doar un vis. Dar bătaia se repetă, ușoară și totuși insistentă. Dintr-un salt ajunse la ușă. Se deprinsese, din nopțile petrecute la bord, să adoarmă cu ușurință și să se trezească la cel dintîi semnal.

— Cine-i ?

— Eu, Dițoiu, să trăiți.

Descuie ușa, netezindu-și părul ciufulit. Lumina de pe scară căzu pe pistolul-mitralieră al soldatului, purtat în poziția „la piept". Dițoiu gîfîia puțin, iar fruntea îi strălucea de transpirație.

— Cît e ceasul ?

— Două și-un sfert.

— La ora asta, Dițoiule ! Hai înăuntru. Ce s-a întîmplat ?

Soldatul trecu pragul, închise ușa cu grijă, își tampona fruntea cu o batistă deja udă.

— Alarmă, tovarășe lo'nent major.

Radu simți deodată că-i piere somnul. Aprinse lumina și începu să se îmbrace rapid dar nu grăbit, sistematic, cu îndemînare.

— Cine-a dat alarma ? întrebă în timp ce-și încheia pantofii.

— Ofițerul de gardă. Cînd am ieșit pe punte, era cu cronometrul în mînă. Și lîngă el, un colonel. Pifan. În uniformă kaki, vreau să spun. Tova' maistru mi-a spus că ce, aștept invitație specială ? Mi-am luat arma și-am venit încoa. După asta trec și pe la tovarășul comandant.

— De ce nu te-ai dus întîi la el ?

— Ei, spuse soldatul încurcat. E vorba de timp aici. Mă gîndeam așa, la o strategie. Dînsul e însurat, aude că-i alarmă, soția știe despre ce e vorba, e mai simplu. Dar dacă dumneavoastră... mă scuzați, tovarășe lo'nent major, poate erați cu o... prietenă, mă rog, situație delicată, n-o puteți lăsa așa, în miez de noapte... M-am gîndit să vă anunț întîi pe dumneavoastră. Cîștigați timp, dacă era...

— Uite că nu era, spuse Radu înciudat. Iar tu ai încălcat consemnul, înțelegi ? Auzi la el : strategie ! Dă fuga și anunță-l pe tovarășul comandant !

— Am înțeles ! spuse soldatul și o zbughi pe ușă.

Dițoiule, Dițoiule, își spuse Radu în urma lui. Ce-o fi în capul vostru, măi băieți ? Am ajuns să mă protejeze soldații ?

Parcă-i era ciudă că-l găsise singur : în serile lor de nesomn, în cazarma-dormitor strîmtă și încinsă, ce gîndesc ei după ce m-au văzut pe mine, secundul, plecînd spre oraș cu șapca pe-o ureche ca să mă întorc abia a doua zi dimineață ? M-or fi crezînd așteptat, adorat, înăbușit de o prezență feminină nelămurită, auzi la el, strategie, să vină-ntîi la mine, oricum, e mai greu să explici unei prietene decît soției că trebuie s-o lași singură în miez de noapte... Și m-a găsit singur, asta o să-mi scadă valoarea în fața lui — în fața lor, căci vestea o să circule prin tot echipajul. Secundul dormea singur, băieți, pe viața mea.

îmbrăcat în pijama, nu în slip ca tipul din serialul de sîmbătă...

Își înnodă cravata, aruncîndu-și în răstimpuri privirea pe fereastră. Din dormitor se vedea bine ușa blocului de vizavi. Dițoiu ieși din bloc și porni spre port, depănînd din picioare repede-repede, ca un maratonist ; nu-și permitea să alerge de teama zgomotului, probabil, să auzi la două și șaisprezece minute un soldat de marină alergînd pe stradă, asta face impresie proastă cetățeanului din cartier, se orientează băiatul, și uite-l și pe comandant ieșind ; la fereastra lui lumina nu s-a stins încă, soția îl petrece cu privirea, e o chestie să te petreacă cineva cu privirea...

Stinse lumina și ieși în stradă. Îl ajunse repede pe comandant. Sava era dichisit ca totdeauna, gulerul scrobit al cămășii strălucea albăstrui în lumina neonului de pe stradă. Cînd îi auzi pașii, întoarse capul. Radu îl salută și se grăbi alături de el. Sava îi întinse mîna.

— Am dat telefon, spuse él. Exercițiu de alarmă, ordonat de la minister. Un colonel împuternicit de Statul major. L-a condus în port căpitanul Drăghici, de la comandament. Herghelegiu i-a controlat actele după toate regulile.

— De ce ne-au chemat prin curier ?

— Romantici. Varianta în care legăturile telefonice sînt distruse. Ar fi trebuit să mă-mbrac pe întuneric.

— Nici chiar așa, murmură Radu.

Mergeau pe bulevardul larg și pustiu, despărțit în două de un scuar îngust, pardosit cu flori roșii. O femeie grasă, cu vesta portocalie obligatorie a lucrătorilor de la salubritate, tîra de-a curmezișul trotuarului un furtun gros, încercînd să ajungă cu el la straturile de flori. Comandantul ocoli politicos curba lungă a furtunului și Radu rămase în urma lui, imitîndu-l. Femeia le zîmbi.

— O fi crezînd că venim de la chef, spuse Sava.

— Ce știe ea...

— Bine că te-a găsit la domiciliu. După cum te lăudai aseară, credeam că te-ai poticnit pe undeva.

— Nu înnoptez la adrese străine, spuse Radu evaziv. Ați fost la Cazino ?

— Da de unde. Cum am ajuns acasă, am făcut un duș, am băut o cafca și m-am așezat la televizor. Ca-n roma-

nele polițiste. Personajele fac dușuri și beau cafele de zece ori pe zi. Te întrebi cum rezistă.

— Cu televizorul vă contrazic. N-am pomenit detectiv să se uite la... Televizorul, oricum, e pentru oameni pașnici. Ca noi.

— Eah ! Am ațipit în fotoliu. Picam de somn, nu alta. Nopțile albe se răzbună.

— Anul trecut, cînd ne-am întors din aplicație, am aterizat direct la bal. Era sîmbătă seara. Dimineața, duminică, m-am bărbierit și am șters-o la plajă.

— Asta era anul trecut.

— Credeți că ne-am pierdut condiția fizică între timp? Explicația e alta ; ieșirea de atunci a durat trei zile, iar de data asta am stat pe mare două săptămîni încheiate. N-o să spuneți că poți să dormi pe mare ca acasă, în patul tău.

— Uite că nici acasă... începu Sava, apoi se corectă ironic : Nu vreau să critic eșaloanele superioare. Dar puteau să ne lase și ei o noapte să dormim ca lumea.

— Just, aprobă Radu. N-or fi știut că abia ne-am întors din larg.

Auziră fîșîitul cauciucurilor unei biciclete ; întoarseră capul amîndoi odată. Biciclistul solid, brunet, cu uniformă de maistru militar, îi salută scurt ținînd cu o mînă ghidonul și trecu mai departe fără să încetinească.

— Se grăbește Mateescu, constată Radu.

— Vine tocmai de la gară.

— Așa departe stă ?

— Nu-ți cunoști oamenii, secundule. S-a despărțit de nevastă. Poate-i mai bine așa, decît cu nebuna aia.

— O cunoașteți ?

— Cine n-o cunoaște ! Celebră în oraș cu trăznăile ei. Acum doi ani a fugit cu un meșter de la șantier. A stat pe la Niculițel vreo două luni. Mateescu a vrut să dea divorț, cînd s-o citeze la tribunal, hop ea, că s-o ierte. Te iert, zice Mateescu. O iert, tovarășe comandant, dar mi-a ieșit de la inimă. De mine ca de mine, dar să-și lase copilul și să plece...

— Au copil mic ?

— Face armata. Anul trecut a terminat liceul și a dat examen la medicină. Într-o situație ca asta, nu lași bălțile și pleci la Niculițel.

— Jigodie, comentă Radu.

— Jigodie mare. Amiralul mă cheamă la telefon, îmi dă ordin să mă ocup de caz, să discut cu omul, cum se obișnuiește. Nimeni nu vrea să vadă o familie destrămîndu-se. Dar cînd i-am raportat despre ce e vorba...

— Și mai ziceați de ce nu mă-nsor. De-aia nu mă-nsor.

— Nu de-aia. N-ai găsit încă omul. Ce, toate femeile pleacă la Niculițel după douăzeci de ani de căsnicie ?

— Iertați-mă, spuse Radu. Am impresia că am făcut o gafă.

— Nu, protestă Sava. Discutăm așa, în principiu.

Santinela de la intrarea în port făcu un pas înainte, cu mîna pe patul pistolului-mitralieră. Era un soldat voinic, cu fața colțuroasă, bereta de marinar îi ședea cam pe vîrful capului. Îi arătară legitimațiile, el spuse degajat „să trăiți“ și deschise poarta. În ușa punctului de control se arătă subofițerul de serviciu.

— Cred că vă plimbați în noaptea asta.

— De unde știi ? întrebă Sava.

— Am prins din zbor o vorbă. Tovarășul căpitan Drăghici l-a întrebat pe colonel dacă are rău de mare. Și el a zis că nu e prima dată cînd iese pe mare.

— Mulțumesc, zise Sava. E o informație prețioasă. Cînd vii pe la mine, pe la vapor, îți dau un coniac.

— Sufăr cu ficatul, replică subofițerul rîzînd.

Grăbiră pasul spre port. Trecură pe lîngă ei doi maiștri tineri pe o motoretă.

— Ultimii, ca totdeauna, mormăi comandantul. Aștia au luat obiceiul de joacă șah în cămin. Cînd îi cauți, sînt acolo dar lipsesc din cameră. Trebuie să iei ușile la rînd. Mai bine-ar juca table. S-ar auzi zarurile.

— Tot ajung înaintea noastră, îl liniști Radu și se uită la ceas. Sîntem în timp. Efectivul complet cu cincisprezece minute mai devreme.

— Afară de Popescu-Țoi.

— Ne descurcăm și fără el. Are omul scutire medicală ? N-o să-l chem la vapor cu capul bandajat.

— Un prostănac, mormăi Sava. Dacă-l mai prind o dată cu vodcă pe navă, îl trimit frumos la amiral.

— Cînd l-am văzut șiroind de sînge, nu știam încotro s-o iau. Instructorul sanitar în permisie, nu mă descurcam cu trusa de prim-ajutor...

— Pe corăbiile vechi secundul o făcea și pe chirurgul. Dar tot nu mi-ai spus ce-ai pățit aseară.

— N-am pățit nimic, spuse Radu repede. Le-o fi dat prin cap băieților să tragă motorină din tancul de rezervă ? Că tancurile de serviciu s-au golit de tot.

— Aflăm noi acum, îl liniști Sava.

— Mai am o grijă cu Palade. L-o fi găsit curierul ?

— Ah, băiat pașnic, unde să umble ? Pe stradă nu-l vezi niciodată, fete nu prea cunoaște, prieteni n-are...

— Abia a venit.

— Mi-e și milă de el, mărturisi comandantul.

— Cred că e și firea lui de vină. Retras, timid, parcă-i o fată. Roșește numai cînd te uiți la el.

— Te-ai privit în oglindă în primul an de îmbarcare ?

Radu încercă să se revadă pe el, cel de acum trei ani. Era, într-adevăr, timid și neajutorat. Dar parcă nu chiar așa...

— Nu-mi mai amintesc cum arătam.

— Cam tot ca el. Îl văd cîteodată cum se răstește la soldați pentru un lucru de nimica, iar altă dată, cînd e într-adevăr nevoie să strîngă șurubul, se roagă de ei. Așa făceai și dumneata.

— Probabil că e o boală a începătorilor.

— Da. Se cheamă lipsă de experiență. De asta să nu te miri cînd îl las mai ușor. Prea vrem să fie omul perfect, să le știe pe toate din prima lună de ambarcare. Uneori simt nevoia să-l ajut, să stau de vorbă cu el. Dar sînt subiecte delicate, mai e și diferența de vîrstă... Se intimidează și-mi dau seama că am luat-o greșit. De-asta mă gîndesc ; ți-ar fi mai ușor. Ia-l cu dumneata, mai scoate-l în lume...

— Mă știți mare petrecăreț ? Avem noi timp să ne adunăm seara, să jucăm remi și să stăm la palavre ?

— Oricum, nu ești un sihastru și nu vreau să fie nici el. Amîndoi sînteți burlaci. Contează și asta. Un cerc de prieteni, fete... doar sînteți tineri. Aseară, de exemplu, te credeam în mare vervă, după cum ai plecat de la vapor.

— Mă aștepta Mia...

— Asta știu. Am văzut-o din larg pe stîncă.

— Știaţi de Stîncă ? tresări Radu.

— Fiecare generaţie își închipuie că descoperă lumea. De cîte ori m-a așteptat Sonia pe stînca aia...

— Și nu mi-aţi spus nimic.

— Nu-mi place să tropăi prin sufletele oamenilor, asta-i tot. Te-am întrebat de trei ori cum ai petrecut aseară. Ce, credeai că sufăr de curiozitate ? Pur și simplu mă interesează ce se întîmplă cu prietenii mei. Dar nu mă apuc să fac anchete despre asta.

— Uneori nu-ţi place să te recunoști învins, spuse Radu. Cu Mia lucrurile stau cam așa : a venit pe litoral cu o orchestră. Din ce mi-a povestit, deduc că dirijorul se cam ţine de capul ei. Aseară n-am făcut decît s-o conduc pînă-n faţa hotelului și să ascult povești despre individul respectiv. Îl admiră.

— Semn rău, spuse Sava.

— La fel m-am gîndit și eu.

— Există o soluţie : să te căsătorești cu ea. Pînă nu trece dirijorul la atac.

— Credeţi ?

— Eu așa am făcut cu Sonia. Doar nu-ţi închipui că am luat-o de pe o insulă pustie. Erau cîţiva inși, care mai de care mai... Legea naturii. M-am luptat pentru ea și am cîștigat.

— Încă n-am curaj, mărturisi Radu. Cred că trebuie să mai reflectez...

— Cît să reflectezi ? O cunoști de cîţiva ani, nu-i așa ?

— Din liceu.

— Și-atunci... Ce mai aștepţi ?

Șoseaua începea să coboare și ei grăbiră pasul fără să vrea. Portul era liniștit, siluetele cenușii ale navelor pluteau nemișcate pe apa neagră. Cînd ajunseră jos, pe cheu, văzură un mic grup de oameni lîngă schela navei lor.

— Ne așteaptă, murmură Sava. Cît e ceasul ?

— Ar mai fi un sfert de oră. V-am spus, am pornit-o bine.

— Hai să ne prezentăm.

Se opri în faţa ofiţerului în uniformă kaki, salută :

— Tovarășe colonel, sînt comandantul Vînătorului Opt, căpitan-locotenent Sava.

— Colonelul Mănescu, de la Marele Stat Major. Poftiți delegația mea. Sînt împuternicit să ordon un exercițiu de alarmă.

Comandantul scoase lanterna din buzunar, citi hîrtia scrisă la mașină cu caractere lunguiețe, confruntă numele cu legitimația pe care i-o întinsese infanteristul.

— Vă mulțumesc, spuse. Aștept ordinul dumneavoastră.

— Veți executa manevra de ieșire din port fără lumini. În radă opriți motoarele și desfaceți acest plic sigilat, în care se află alte instrucțiuni.

— Am înțeles ! Permiteți ca ofițerul secund să verifice prezența echipajului.

Dintr-un salt, Radu fu pe puntea Vînătorului Opt. Văzu silueta subțire a șefului de echipaj, maistrul militar principal Herghelegiu, care-i raportă cu glas scăzut că echipajul era la bord, cu efectiv complet, cadrele s-au prezentat în timpul stabilit, s-a scurtat lanțul ancorei...

— Ați verificat închiderea obturatoarelor și porților etanșe ?

— Verificat tot.

— Bine. Să raportez comandantului. Consemnează în jurnalul de bord : nava gata de marș, ora și minutul...

Maistrul se apropie de el, privi în jur parcă temîndu-se să nu tragă cineva cu urechea, mărturisi :

— Tovarășe lo'nent major, mai e o treabă. Cu Budescu, mitraliorul.

— Ce-i cu el ?

— Aseară l-a învoit tovarășul comandant pînă la telefoane, că avea un caz în familie și nu mai știa nimic de la plecare. Comandantul i-a dat voie pînă la ora douăzeci și două. Avea timp destul să se ducă și să se-ntoarcă. Se face zece, se face unsprezece, el nu-i. Pe la miezul nopții mă pomenesc chemat la telefon. Îl prinsese patrula în gară, voia să plece la București. I-am rugat să-l trimită înapoi la unitate. Ei voiau să-l țină la arest pînă vine comandantul.

— Și l-au trimis ?

— L-au trimis. A venit acum un ceas.

— Comandantul știe ?

— Nu știe. Nu era să-i spun față de... făcu semn cu bărbia către colonelul care tocmai urca scara spre comandă.

— Bine. O să-i raportăm mîine dimineață. După ce facem manevra, stau eu de vorbă cu soldatul. Acum să treacă la postul lui. Sîntem în alarmă, n-avem timp de psihologie...

După ce văzu ancora la locul ei, Radu dădu ultimele ordine marinarilor de la manevră și se întoarse pe comandă. Nava tocmai ieșea din bazin, ocolind cu precizie farul din capătul digului.

— Parc-am mai trecut pe-aici, ce spui, secundule ? se auzi glasul voios al lui Sava. Tovarășe colonel, aseară, la intrarea în port, l-am lăsat pe ofițerul secund să conducă manevra. Era la prima lui încercare.

— Și a reușit ? întrebă colonelul.

Radu își simți bătăile inimii. Nu cumva începe cu destăinuirile ? gîndi el supărat.

— Bine-nțeles că a reușit, răspunse Sava. Are talent de marinar. Deși eram cu toții obosiți, după două săptămîni de stat în mare...

Colonelul rîse încetișor :

— Am înțeles aluzia. Știam că abia v-ați întors din larg. Dar unul dintre scopurile exercițiului este să verificăm dacă navele sînt gata de acțiune *în orice moment.* Este și acesta un moment : cîteva ore după întoarcere.

— Este. Poate nu cel mai fericit...

— Sigur nu cel mai fericit. Oamenii trebuie să se odihnească, să calce pe pămînt solid, să se uite la televizor și să trimită scrisori acasă. Dar dincolo de toate acestea...

— Există lucruri mai importante, întregi Sava. Sper că nu ne-am prezentat sub așteptări, tovarășe colonel.

— Dimpotrivă, totul a mers foarte bine. Dacă și mai departe lucrurile se desfășoară tot așa, atunci calificativul va recompensa noaptea nedormită... Prin cincizeci și doi, cînd am ieșit eu locotenent, ne sculam noaptea mult

mai des. Și nu pentru simple exerciții. Se întîmplau tot felul de chestii...

— Era mai greu atunci, spuse politicos Sava. Am auzit și eu cîte ceva.

— Viață complicată și plină de surprize. Tot felul de indivizi. Atăcau santinelele ca să-și facă rost de arme. Sau pur și simplu încercau să pătrundă în unitate. Se dădea alarma, și pînă-n zori scotoceam văioagele, păduricea din preajma cazărmii. Pe urmă o oră-două de somn și începea programul de instrucție. Dormeam săptămîni în șir în regiment, cu soldații...

— Alte timpuri.

— Bune sau rele, nu trebuie să ne dezicem de ele, să le negăm. Ne aparțin, cu greșelile și buclucurile lor. Te chemau la cadre : „Dă dumneata o completare la autobiografie.“ Ți-o spuneau cu tonul unei sentințe. Dar erau sinceri. Se străduiau, după priceperea lor, să apere o idee.

— Generînd suferințe.

— Se năștea o lume, spuse domol colonelul. Nașterea presupune suferință. Văd acum oameni tineri ridicînd din umeri : „Vechea generație“. Dar generația asta a fost cîndva tînără. Aveam și noi o idee înscrisă pe steag. Voiam progres fără să știm exact cum arată. Acum, cînd il avem, ni se pare atît de firesc, încît nu ne mai gîndim la rădăcinile lui, la punctul lui inițial. Asta ar trebui să le spunem tinerilor : să înțeleagă trecutul și să-l prețuiască...

— Cu scăderile lui ?

— Cu scăderile lui, admise colonelul. Acum fac parte din istorie. Le putem privi cu detașare, le putem descrie în romane. Am citit multe. Unii scriitori au înțeles, alții nu. Celor care au înțeles li se spune curajoși. În realitate, sînt obiectivi.

— Aveți dreptate, spuse Sava. Termenul mi se pare mai exact.

— Nu-i așa ? Viitorul se clădește pe prezent, iar prezentul devine foarte repede trecut.

— Ritmul epocii, spuse Sava. Viteza.

— Contează nu numai viteza, ci și direcția. E important să știi ce vrei, încheie colonelul.

Radu asculta în tăcere acest dialog, atent, în același timp, la îndatoririle lui. Transmise în șoaptă curierului de

cart să vadă ce-i gălăgia aia la pupa ; se încredinţă că toate luminile de drum sînt în regulă ; încercă să anticipeze ce misiune urma să primească nava după ce se vor afla în larg. În cîteva rînduri îl văzu pe Palade agitîndu-se ; ieşea din camera hărţilor şi se uita la indicatorul timonei, măsura prin alidadă unghiul sub care apărea farul, cerea un binoclu ca să se uite în jur, pe marea pustie. Ce l-o fi apucat ? se întrebă. Nu cumva timidul Palade vrea să iasă-n relief în faţa vizitatorului ? Atîta exces de zel...

— Nu vreţi să intraţi puţin în cabină, tovarăşe colonel ? întrebă Sava. Pe mare, noaptea, e cam răcoare.

— Prefer să stau la aer, spuse colonelul. Nu am prea des prilejul : o noapte, sub cer, în largul mării... Îmi place cum se mişcă echipajul.

— Cred că e timpul să desfacem plicul cu misiunea.

— Pot să v-o spun pe dinafară, rîse colonelul. Executaţi cercetare antisubmarină în perimetrul apelor teritoriale, de la Vama-Veche la Costineşti.

— *Tenente*, harta, strigă Sava.

— Ce-i asta, *tenente* ? întrebă colonelul.

— Mă scuzaţi. O prescurtare. Se-aude mai bine cînd e vînt. Ca să fiu sincer, o poreclă. Dintr-un roman de Hemingway.

— Sună cam ciudat, spuse colonelul pe un ton neutru. Mă întreb ce-ar fi ca la raportul companiei să spui unui comandant de pluton *tenente*.

— Nu cred că merge, spuse Sava. Nici la noi, în situaţii oficiale... Locotenentului Palade îi place Hemingway, atîta tot. Se aplecă spre uşa comenzii, o întredeschise : Locotenent Palade, pregăteşte harta pentru cercetare antisubmarină !

Locotenentul Palade se arătă în uşa comenzii. Uşa avea un comutator care întrerupea lumina de fiecare dată cînd se deschidea. Pe întuneric, în prima clipă nimeni nu păru să intuiască starea de spirit a locotenentului.

— Tovarăşe comandant, raportez. Ştiţi, convertizorul...

— Ce-i cu convertizorul ?

— Aseară, după ce ne-am întors, l-am demontat. Se supraîncălzise... Am depistat cauza. Am dus etajul de

joasă tensiune la atelierul de reparații. Ne-au promis că mîine dimineață să ne dea alt complet. Depozitul era sigilat și...

— Ei drăcie ! De ce nu mi-ai raportat, tovarășe locotenent ?

— Mă gîndeam că în cursul dimineții...

Locotenentul tăcu. Colonelul de la București se întoarse încet spre comandant.

— Vreți să-mi explicați și mie ce se întîmplă ?

— Nu putem executa căutarea submarină. Convertizorul care dă tensiune stației de hidrolocație a fost demontat.

— Acolo, în port. ați raportat că nava e gata de marș și luptă. Un vînător de submarine fără hidrolocație...

— E ca și cum n-ar exista. completă comandantul. Știu, aveți dreptate. E vina mea că n-am cunoscut situația, tovarășe colonel. Îmi asum întreaga răspundere...

— Mă tem că da, spuse colonelul. Regret, tovarășe căpitan-locotenent. Am consumat atîta carburant inutil. O simplă plimbare pe mare. Pentru asta ar fi fost de ajuns o șalupă. Va trebui să ne întoarcem în port.

— Am. înțeles, spuse comandantul încet. Dacă doriți, vă pot conduce în cabina mea să vă odihniți puțin. Am impresia că ce era de văzut s-a văzut.

— Și eu cred la fel. Îmi pare rău. Începusem să simpatizez nava dumneavoastră. Vreau să văd exact pe hartă unde sîntem. Coborîm pe scara asta ?

— O iau eu înainte, spuse comandantul; apoi se întoarse spre Radu : Raportați la operativ că ne întoarcem la bază.

— Am înțeles, spuse Radu mohorît.

Comandantul coborî scara, cu colonelul după el. Îi salută într-o tăcere împietrită. După ce ușa de jos se închise, Palade se apropie de Radu :

— Ce-am făcut. tovarășe locotenent-major ! Îmi vine să mă dau cu capul de pereți. Din vina mea s-a întîmplat toată tîmpenia asta.

Radu strînse buzele de ciudă. Ar fi vrut să-l ia la zor, să-l copleșească cu reproșuri, dar îl simțea aici, lîngă el, cu glasul tremurînd. aproape un adolescent, înspăimîntat de consecințele pe care nu le prevăzuse. Maistrul timo-

nier rămăsese la postul lui, fără să aibă aerul că ascultă ce vorbesc. Iar Diţoiu era în celălalt capăt al punţii, lîngă catarg, descurca nişte pavilioane. Radu puse o mînă pe umărul locotenentului.

— N-avem ce face, spuse el consolator. Faptul e consumat. Vorba colonelului : păcat de carburant. Hai să luăm legătura cu baza.

Întinse mîna spre microfonul staţiei de radio pe ultrascurte. În aceeaşi clipă uşa se deschise şi colonelul apăru din nou ; cascheta lui se deosebea uşor, în întuneric, de şepcile albe ale marinarilor.

— Să judecăm puţin, tovarăşe comandant, spuse el. Ce s-ar întîmpla într-un caz real ?

— Am intra în port şi am remedia defecţiunea, spuse Sava din urma lui. Sau am cere să ne aducă altă piesă. Poate fi montată cu mijloacele bordului.

Colonelul apropie ceasul de cadranul albăstrui al girocompasului.

— E o soluţie, spuse el. Încercaţi să remediaţi defecţiunea aici, în larg. Mai bine o critică pentru întîrziere decît o misiune neîndeplinită.

— Atunci... pot să raportez la bază ?

— Dumneavoastră sînteţi comandant. Faceţi tot ce credeţi că trebuie făcut.

Sava luă microfonul, chemă ofiţerul operativ de la bază. Raportă pe scurt situaţia creată.

— Nu ştiu ce-o să spună tovarăşul amiral despre asta, se auzi un glas metalic în difuzor. Vă socotiţi cu dînsul, după întoarcere. Deocamdată, încerc să aduc tehnicianul şi pe şeful depozitului. Vă trimit piesa cu o navă auxiliară. Rămîneţi la ancoră şi aşteptaţi.

— Am înţeles, vă mulţumesc foarte mult, spuse Sava.

Un declic uşor în difuzorul staţiei vesti că legătura fusese întreruptă.

— Cam asta-i, spuse colonelul. Cît ar putea să dureze pînă ajung aici cu piesa ?

— Două-trei ore. Rămînem la ancoră pînă atunci. Cred că puteţi fura cîteva minute de somn.

— M-a ajuns oboseala, recunoscu colonelul. Şi aerul...

— Vă rog să poftiţi, cabina mea vă stă la dispoziţie.

După ce coborîră, Radu dădu ordin de ancorare ; se aprinseră luminile cuvenite, echipajul trecu la odihnă, cu excepția schimbului de cart. Pe nava pînă adineauri plină de animație, se statornici liniștea.

— Să vină Budescu la mine, ordonă Radu. Mă găsește sus la comandă.

Soldatul veni curînd. Se opri cam departe de el, se prezentă după regulament, rostind cuvintele foarte limpede.

— Disciplina personificată, spuse Radu ironic. Ai zice că e un ostaș model. Ia dă-te mai încoace, leule. Ce-i cu tine ?

— E rău, tovarășe locotenent-major. Am făcut-o de oaie. Merit o pedeapsă aspră...

— Lasă că știu eu ce meriți. Altceva să-mi explici : ce te-a apucat ? Omul te trimite la telefon și tu nimerești la gară. De ce ?

— Nu mai puteam, mărturisi soldatul. E o fată frumoasă, o curtau mai mulți băieți din cartier... Asta te pune la ambiție. M-am însurat cu ea acum un an. Toți au rămas cu gura căscată cînd am ajuns la starea civilă. Locuim la părinții ei, că au patru camere. Acuma, dac-am plecat militar, am plecat și gata. Scrisori, telefoane, chestii. Acum vreo lună am mirosit eu ceva. Mai din scrisori, mai ce mi-a spus un prieten de la artilerie, vecin cu mine... Aseară, cînd m-am întors, am zis ia să-i dau un telefon. Sun, răspunde maică-sa. Că nu-i aici, că s-a dus la film... Se vede după vorbă omul cînd e pus în încurcătură. La care film, ce film la ora asta, dar eu știam că-i joi și joia e dans la clubul tineretului. Pîn-la urmă a recunoscut și maică-sa.

— Și ce crimă e asta ? Vrei să stea pironită-n casă pînă termini tu armata ? Nu sîntem în evul mediu, măi, Budescule.

— Ei, tovarășe locotenent-major, dac-ați cunoaște-o ! Frumoasă, elegantă, toți o răsfață... Parc-o vedeam cu trei șmecheri pe lîngă ea. Iar de la dans... știți cum se-ntîmplă. Mai un coniac, mai o șoaptă la ureche, eu plecat departe... Trebuia să văd despre ce e vorba. Și am plecat la gară.

— Așa, de capul tău ? Caz de tribunal, măi, băiete.

— Mă mai gîndeam eu la tribunal ! Mă grăbeam să prind acceleratul. Aveam ceva bani la mine. Mergeam pe stradă, strîngeam pumnii și mă gîndeam ce-o să-i zic cînd ajung acolo. Îți trec prin cap tot felul de discursuri fioroase, știți ? Cuvinte aspre, pe care n-ai îndrăzni niciodată să le rostești cu glas tare. Cînd m-a oprit patrula, nici nu pricepeam ce vor de la mine. Cu gîndul tot acolo, știți ? La garnizoană m-a luat la-ntrebări un maior. Abia atunci m-am dezmeticit. Voia să mă oprească la arest. L-am rugat să dea telefon la unitate, că sînt mitralior pe navă... Ce-o să zică tovarășul comandant ?

— O să te pupe. N-avea destule buclucuri, tu mai lipseai.

— N-am judecat, tovarășe lo'nent major. Dumneavoastră mă știți. De cînd sînt aici, v-am supărat eu cu ceva ?

— E destul o dată și bine, spuse Radu întunecat. Du-te la postul tău. O să hotărască comandantul după întoarcere...

— Credeți că ?... Zău, tovarășe lo'nent major, poate puneți o vorbă bună. În fond, nu s-a întîmplat nimic grav. Am... circumstanțe atenuante, cum zic avocații. M-am întors, eram la bord cînd s-a dat alarma...

— Fiindcă te-a oprit patrula ! Dacă te opreai singur, era altceva. N-ai nici o scuză, băiete. Cine să-și pună obrazul pentru tine ?

— Eram supărat rău, spuse soldatul. Dacă m-ați înțelege...

— Eu te-nțeleg, dar nu-ți dau dreptate. Ți-am spus, o să hotărască comandantul. Acuma du-te la postul tău. Cu greu o să speli rușinea asta, Budescule.

— O s-o spăl pînă la urmă, făgădui soldatul.

Salută și plecă. Radu își aprinse o țigară, se rezemă de parapet, cu gîndul la această întîmplare. El însuși, dacă Mia... Ce-o face Mia acolo ? Sub strălucirea reflectoarelor, admirată, aplaudată, alături de Gioni, formidabilul șef de orchestră, tînăra speranță a violonisticii... Dar armata-i armată măi, Budescule, n-o ia fiecare de capul lui...

— A căzut o stea, țipă Dițoiu.

Radu o văzuse în aceeași clipă ; meteoritul traversase rapid cerul negru, pe o traiectorie aproape verticală, și se pierduse undeva sub orizont.

— Era așa de mică... N-am avut timp s-o văd bine.

— Mică ? rîse Radu. Gîndește-te că-s tone de material greu, ajuns la incandescență ; o ghiulea uriașă de metal topit care se consumă în cîteva clipe ; cîtă forță, cîtă energie risipită pentru o scurtă scînteie pe cer...

— Vă plac speculațiile, spuse Dițoiu.

— Îmi plac.

Erau petrecerea lui favorită aici, pe punte, în nopțile calme. Încerca să stabilească legături între el și Cosmos ; vedea un mic punct luminos pe cer și unea cu o dreaptă imaginară planeta abia ghicită și fruntea lui. Pe acest meridian, pe această punte îngustă, un om față-n față cu o planetă ; te pomenești că și pe planeta aceea o navă plutește pe o mare verde și un om trasează o dreaptă imaginară între corpul ceresc abia vizibil numit Terra, și fruntea lui ; iar dacă ar avea un telescop miraculos, ar vedea pe marea verde un vas și ar trage dreapta imaginară între cele două planete, între cele două nave, între cei doi marinari...

În clipe de încordare sau de nemulțumire își amintea aceste speculații, atributul nopților calme și fără întîmplări ; atunci se îmbărbăta cu asprime, dă-le-ncolo de speculații, nu e loc pentru ele, filosofia mea e acțiunea, „a fi sau a nu fi", spune Hamlet ; eroul lui Hemingway pendulează între „a avea și a nu avea" ; pentru mine e mai simplu : „a fi și *a face*", un verb poruncitor și definitoriu, verbul acțiunii, căci existența înseamnă acțiune în primul rînd...

Mai întîi, în direcția portului cerul căpătă o culoare violacee, apoi deveni mai luminos și împrumută luciul oțelului bine întreținut. Nici o adiere nu încrețea apa gri din jurul navei. Erau clipele dinaintea zorilor, clipele nemișcate, pline de încordare tăcută, ca și cum natura și-ar aduna forță pentru evenimentele zilei născînde.

— Avem noroc de vreme bună, spuse Dițoiu tropăind pe punte să se încălzească. Peste un ceas putem face plajă.

— Deocamdată văd că tremuri, zise Radu. Să facem rost de-un ceai fierbinte, ce zici ?

— Am vorbit cu bucătarul, tovarășe lo'nent major.

— Inițiativă ! se bucură Radu.

— Păi ? Nu i-am vegheat somnul o noapte-ntreagă ?

Se întrerupse din vorbă, duse binoclul la ochi :

— Ambarcaţiune mică iese din port !

— Bine, spuse Radu. Nu mai ţipa aşa că scoli tot echipajul.

— Le-ajunge atîta sforăială. Poate e tocmai ce aşteptăm noi. Altfel ce-ar căuta în larg la ora asta ?

Radu duse binoclul la ochi. În zarea ce se limpezea treptat, distinse mai bine silueta navei care depăşise linia farurilor şi înainta voinicește, drept spre ei. Privi comanda înaltă, colţuroasă, şi coşul cilindric, de modă veche. O singură navă din toată Marina avea coş ca acesta.

— Băiete, asta-i „Penelopa" ! strigă el mirat.

— „Penelopa" ? se bucură Diţoiu. Sîntem salvaţi, tovarăşe lo'nent major !

Radu privi îndelung nava care se apropia încet dar sigur. Nu mai încăpea îndoială, era „Penelopa" — Nava Auxiliară Trei, după numele ei oficial. Un copil de pripas al Marinei, intrată în controale imediat după primul război mondial, o navă modestă, cu o linie care sfida *design*-ul îndrăzneţ al construcţiilor navale de astăzi, cu un motor lent dar care din această pricină părea indestructibil. De-a lungul istoriei ei de-o jumătate de veac, făcuse multe isprăvi şi devenise celebră. Nimănui nu-i trecuse prin minte, în decursul succesivelor valuri de modernizare a Marinei, să propună scoaterea ei din serviciu. Cînd se treceau în revistă navele vechi, cîte cineva întreba cu nostalgie : „Mai ţine bătrîna carapace ?" „Mai ţine, venea răspunsul. Ţine bine". În şedinţele grave, încărcate de răspunderea planurilor de lungă durată, unde se pomeneau cifre de milioane, şantiere celebre, mărci de oţeluri speciale şi termene severe de execuţie, pătrundea deodată o undă de sentimentalism ; unul dintre cei care conduceau acele şedinţe grave se lăsa pe spătarul scaunului şi începea visător : „Mi-aduc aminte că eram locotenent, şi Penelopa..." Amintiri ale unor tinereţi apuse alungau pentru o clipă preocupările majore ; în încăpere se încrucişau întîmplări vechi, oameni ieşiţi demult la pensie reapăreau din abisul memoriei ; se evocau fapte aproape uitate : un cargou eşuat la Agigea, un pichet de grăniceri izolat în Deltă într-o iarnă grea, nevoia de a transporta în portul pescăresc cel mai apropiat un bolnav de pe o navă

care nu putea intra la micul debarcader pentru bărci. „Penelopa“ era bună la toate, contingente de echipaje veneau și plecau, îndeplineau misiuni dificile, perpetuau celebritatea modestă a cenușăresei unei Marine mereu îmbogățite și înnoite. Iar decizia pentru casarea navei întîrzia mereu...

— De ce-i spune „Penelopa“ ? întrebă Dițoiu.

Maistrul timonier se întoarse spre el, năpădit de tusea matinală a fumătorilor înrăiți ; după ce se potoli, îi dădu răspunsul :

— Dracu știe. Din romanul lui Jean Bart, probabil. Noi așa am pomenit-o. Așa-i zice toată lumea. Mi-aduc aminte că la viscolul din cincizeci și patru înghețau valurile pe dig și aveam în port un depozit de muniție betonat. Apa trecuse peste dig și înghețase pe ușă. Nu se mai putea deschide depozitul. Atunci au trimis-o pe „Penelopa“ să atace gheața dinspre mare. Am văzut-o trecînd pe lîngă noi, după ce s-a întors. Oamenii spărgeau gheața de pe punte cu toporișca. Balustrada parcă era făcută din sticlă groasă. Te și mirai că mai plutește cu atîta greutate pe ea...

„Penelopa“ se apropia, luînd pieptiș hula lungă, de vreme bună. pe care vînătorul abia o simțea. Un marinar se urcă pe comanda ei pătrată și, rezemîndu-se de catarg, începu să semnalizeze cu pavilioanele.

— Cer permisiunea să acosteze, raportă Dițoiu.

— Transmite-le să acosteze la babord, că-i apa mai liniștită. Se aplecă peste balustradă, spre punte, unde șeful de echipaj urmărea apropierea micii nave. Tovarășe maistru Horghelegiu, coborîți scara de pilot la babord. Pregătiți pentru manevră. Scoateți balcanele de acostare, vedeți să nu se-ntîmple vreun necaz.

Comandantul se ivi și el pe punte, proaspăt bărbierit, cu cămașă-bluză albă. Îl salută bine dispus.

— Bună dimineața. Au venit salvatorii noștri ?

— Au venit, tovarășe comandant. Am luat măsuri pentru acostare.

— Comandantul „Penelopei“ ți-a fost coleg, nu-i așa ? Poți să-i faci o vizită, pînă se montează convertizorul ăla blestemat. Am eu grijă pe-aici.

— Vă mulțumesc, rîse Radu. Tocmai mă-ntrebam cui mă las grija treburilor.

— Palade unde-i ?

— Își plînge păcatele în camera hărților. L-am invitat să bea o cafea. a refuzat.

— Lasă-l în pace. Cred că a-nvățat ceva din istoria asta. Ca să-l consolezi, acum, ar însemna să pui paie pe foc.

„Penelopa" acostă cu măiestrie la babord, și marinarii ei aruncară parîmele. Purtau cu toții veste de salvare portocalii. Comandantul lăsă timona și ieși din comanda pătrată trintind după el ușa de lemn. Avea fața nerasă și obrajii slabi, cu pomeții proeminenți. Purta scurtă de piele și cascheta cam pe ceafă. Salută, privind în sus, pe sub cozorocul șepcii. Sava îi întoarse salutul.

— Vă mulțumesc că ați venit, spuse el. Sînteți salvarea noastră. Vă invit la un ceai.

— Mulțumesc, noi sîntem mai matinali... Mîncăm înainte de plecare. ca să fim mai siguri. Cu carapacea asta nu se știe niciodată... Aveați un secund pe-aici.

— Coboară acum. Vrea să vă facă o vizită. Mai ține ? arătă cu bărbia spre catargul drept, exagerat de înalt, al „Penelopei".

— Ține. Greu, dar ține. N-avem vreme să ne plictisim.

Se dădu deoparte, făcînd loc celor doi marinari care duceau cutia cu piesele pentru stație. De sus, de pe vînători, coborî cîrligul unui grui. Cutia fu ridicată la bord, apoi specialistul, un civil tînăr, cu mustăți pe oală, urcă pe scara de pilot. Atunci se arătă și Radu. Coborî scara, sări pe punte a „Penelopei" și se îmbrățișă cu comandantul.

— Ce faci, Neacșule ? Ții minte proverbul dè la școală ? Cine nu învață navigație, ajunge pe „Penelopa".

— Eram mici și proști. spuse Neacșu. Proverbul e altfel : dacă n-ai învățat navigație, n-ai ce căuta pe „Penelopa". Hai să ți-o arăt.

Îl duse spre cămașa mașinilor, unde capacele de sticlă erau date înlături. Radu se aplecă peste deschizătură. Un motorist plin de negreală, cu un maieu murdar, salută ducînd o mînă neagră la boneta neagră și ea. De jos veni o suflare fierbinte, cu miros de motorină arsă, și Radu se feri într-o parte.

— Pe vremea cînd au construit-o nu se gîndeau la protecția muncii, explică Neacșu. Iad, nu alta. Să-l vezi

pe la prînz, cînd e cald. Mă mir că nu moare acolo, lîngă motoare.

Radu privi din nou înăuntru. Soldatul își scosese boneta neagră și, ghemuit într-un colț, începuse să mînuiască o pompă de mînă care scotea un bolborosit ritmic, înfundat.

— Mai poți, măi, Parfenie ? întrebă Neacșu.

Motoristul ridică ochii. Tuns zero, cu obrajii supți și nădușiți, semăna cu un tătar din filmele istorice.

— M-am învățat, spuse. Cam scapă compresia. Garnituri uzate. Afumă al naibii. De cînd îs aici, m-am lăsat de fumat.

O lovitură ușoară făcu să vibreze întreaga carapace. Radu tresări, privi în jur. Marinarii de pe vînător, care supravegheau legăturile, fugeau de colo, colo cu baloanele de acostare.

— Fiți atenți, măi ! strigă secundul Vînătorului Opt.

— Nu-s ei de vină, protestă Neacșu. Drăcia asta joacă la cea mai mică adiere de vînt. Coajă de nucă.

— N-o prea iubești.

— Cu ulcerul meu ? zise Neacșu. Pe timp rău bucătarul nu poate găti nimic. În primăvară am fost la Sfîntu Gheorghe cu niște oglinzi pentru far. Zile-n șir n-am mîncat decît salam și pezmeți. Hai jos, să-mi vezi cabina.

Deschise ușa demodată, cu geam pătrat, care ducea în comandă. O trînti zdravăn, de două ori.

— Hîrburi, mormăi el. Nici ușile nu se mai închid ca lumea. Am făcut trei rapoarte să bage nava-n reparație.

Din comandă, o ușiță se deschidea asupra unei scări întunecoase. Radu privi cu scepticism adîncimea întunecată ca o fîntînă, în care sclipeau vag primele trepte ale scăriței. Făcu loc colegului său, încercînd să glumească :

— Ia-o înainte. Aici e nevoie neapărat de călăuză.

Neacșu coborî primul scărița îngustă. Radu îl urmă, pipăind cu tocul pantofului treptele incomode. Scara se termina într-un vestibul în care abia aveau loc doi oameni. Neacșu deschise o ușă prin care năvăli lumina și-l invită cu un gest larg :

— Poftește în vastele mele apartamente.

Cabina comandantului era surprinzător de spațioasă față de aspectul general al navei. Înaltă, cu două hublouri

mari prin care soarele pătrundea filtrat de perdeluțe galbene. Un birou sprijinit cu fața în bordajul înclinat al navei ; cușeta — de fapt un pat larg, cu polog, construit aproape de pardoseală. În stînga un dulap de fier, un seif în miniatură, suspendat deasupra biroului.

— Stai ca un boier aici.

— Ia loc. Într-adevăr, destul de confortabil. Concepția englezilor : comandantul e dumnezeu pe navă. Fii bun și apasă de două ori pe butonul ăla.

Radu îl ascultă. Se auzi ușa comenzii trîntite tot așa, de două ori, apoi un tropăit grăbit. În capătul scării apăru un cap cu tichie de bucătar :

— Ordonați !

— Două pahare, apă minerală și gheață, Blăjane. Și ceva de-ale gurii. Ceaiul meu e gata ?

— Gata, tovarășe comandant.

— Atunci, treci la fapte.

Tichia de bucătar dispăru.

— Să-ți arăt niște poze, spuse Neacșu. Fetițele mele.

— Gemene ? se miră Radu.

— Păi. Nu se vede ? Trei ani. Aproape că-mi zic „nenea". Mai mult pe mare decît acasă, înțelegi ? Și soției i-e greu. A întrerupt serviciul. Era directoare la grădiniță. Grădiniță destulă acasă. Cînd s-or face mai mari, le ia cu ea. O să fie mai ușor. Dar pîn-atunci...

Bucătarul coborî scara îngustă ținînd ca prin minune în echilibru o tavă încărcată : două pahare mari, un castronel cu gheață, farfurii cu sandvișuri și o cană cu ceai. Așează cu îndeminare tava pe birou.

— Mulțumesc, Blăjane.

— Poftă bună, spuse bucătarul și dispăru la iuțeală pe scară în sus.

Neacșu se ridică, descuie cu grijă seiful și scoase de acolo o sticlă.

— Whisky scoțian. Mi l-a dat Omer, la Sulina. Îl mai știi pe Omer ?

— Cum naiba să-l uit ? Eram colegi de bancă.

— Acuma-i secund pe un trauler. A fost în Islanda, în Japonia, la Casablanca. Om umblat.

— Te-ar tenta o viață ca asta ?

Neacșu puse cîteva cuburi de gheață într-unul din pahare, dădu să desfacă dopul sticlei cu băutură, Radu îl opri cu un gest :

— L-am admirat, dar nu beau. Asta mi-ar lipsi, date fiind împrejurările. Musafirul nostru ne-a prins descoperiți la capitolul tehnică. Bea tu, dacă vrei.

— Eu ? Glumești. Sticla asta o țin de astă-primăvară. N-am gustat nici o picătură. Mă mai întrebi dacă m-ar tenta pe trauler. Într-o juma' de an mi-ar pune pielea pe băț. Stau prost știi ? Ia măcar niște apă minerală.

— Asta da. Mă ustură limba de-atîtea țigări. Toată noaptea pe punte... Îți trebuie o sănătate de fier.

— Sănătate. Asta-i cel mai important. Dacă mă internam atunci, în anul patru, poate nu ajungeam așa. Dar mi-a fost teamă că pierd anul. Am dus-o pe picioare, dă-i cu pastile, și s-a agravat. Ceva ereditar, cred. Taică-meu și unchiu-meu suferă și ei. Nu-i o boală potrivită pentru un navigator. Iar eu voiam s-ajung navigator.

— Poate pe o navă mai mare ți-ar fi mai...

— Ce să caut pe o navă mai mare ? N-ai idee ce grozav e aici. Să-mi beau ceaiul de sunătoare. Vrei să guști ? Amar al dracului, dar face bine. Tot leacurile tradiționale sînt mai tari. Ne întoarcem la maica natură.

Bău din ceai, îl îndemnă pe mutește pe Radu spre pahar. Ridică iar privirea.

— Poate-ar fi mai ușor fără boala asta. Unii mă și invidiază. Să ai o navă pe mînă. Și un echipaj. E drept, s-au nimerit băieți buni. Aici e viață grea. Numai oamenii adevărați rezistă. Dacă ți-aș povesti...

— Am mai citit prin ziare, spuse Radu. N-ai de ce te plînge. Tot felul de întîmplări spectaculoase.

— Întîmplări spectaculoase ? Nu-i asta esențialul. Un drum de aici pînă-n deltă, de pildă. Dacă n-ai noroc de o furtună, sau de doi prostănaci care s-au rătăcit cu o barcă pe mare, sau de-o avarie, ce să scrie în ziar ? Important e tocmai ce nu se scrie. Viața obișnuită, munca băieților Astora. Am doi mecanici care valorează aur. Ai văzut ce-i acolo, la motoare. Serios, chiar nu vrei să guști ? Măcar o picătură...

— Nu, avem multă treabă azi. Iar musafirul e cam supărat pe noi. Asta mi-ar lipsi, să miros a băutură... S-ar duce vestea pînă la Bucureşti...

— Vă cam freacă, după cît se vede.

— Nu numai pe noi. La ce oră te-ai sculat azi ?

— Eah ! Eu ca eu. Dar mă gîndesc la specialist. Proaspăt căsătorit, îţi închipui, la cinci dimineaţa cheamă-l în port şi urcă-l pe „Penelopa".

— De ce-i spune „Penelopa" ?

— Toată lumea întreabă. Folclor marinăresc, ştiu eu ? Un nume frumos, în tot cazul.

— Din „Odiseea" ?

— Poate. Femeia credincioasă care te aşteaptă. Un simbol, ştii ? Te ajută să suporţi mai uşor depărtarea.

Se auziră paşi pe punte. Radu se ridică de pe scăunelul pliant.

— Am impresia că au terminat. Mulţumesc pentru trataţie.

— Iar eu îţi mulţumesc pentru vizită. Mi-a părut bine că am mai schimbat o vorbă. Cu ai mei, la divizion, nu prea discut. Evit momentele de confesiune. Ar însemna să mă vaiet, şi asta nu-mi place. Şi-ar închipui că vreau să scap de-aici. Ceea ce nu e adevărat. Dacă aş fi sănătos, aş rămînc pe nava asta pînă la pensie. Ţi-am spus, eram proşti cînd ziceam vorba aia la şcoală. Pe „Penelopa" faci marinărie adevărată. Şi eu asta am visat.

Cineva coborî cu agilitate scăriţa. Radu întoarse privirea. În uşă se arătă un sergent cu mustăţi mari.

— Tovarăşe comandant, sîntem gata de plecare. Specialistul s-a întors la bord.

— Bine, Picule. Să pornească motorul. La posturile de manevră. Vin şi eu sus imediat. Se îndreptă spre Radu, după plecarea sergentului : Şeful de echipaj. Şi timonier şi specialist în lucrări marinăreşti. Noroc cu oamenii ăştia. Cînd ai oameni buni, viaţa e mai uşoară. Unul singur mă supără...

— Nu există pădure fără uscătură, cită Radu.

— Ei da, dar ăsta de care-ţi spun, Trandafir îl cheamă, e prea de tot. Limbă ascuţită. Mă contrazice la fiecare pas. Iar eu mă enervez, ce să fac ? Boală curată. Degeaba bei amărăciunea asta de ceai, dacă te enervezi.

Puse sticla la loc în micul seif suspendat deasupra biroului.

— Îndemînatic tipul, spuse el arătînd în sus, spre punte. A montat staţia destul de repede.

— Nu ştiu ce ne făceam fără el. Şi fără voi, adăugă repede Radu.

Neacşu, puţin stînjenit, îl bătu pe umăr şi-i făcu loc să iasă pe uşă. Urcară amîndoi pe punte. Se auzi şuierul aerului comprimat ; bătrîna maşină păcăni de cîteva ori, apoi începu să bată regulat, lent, ca un motor de tăiat lemne. Pe punte se răspîndi un fum alb, înecăcios, luat repede de vîntul care se înteţise.

— Succes, îi ură Neacşu strîngîndu-i mîna. Să-mi dai telefon după ce vă întoarceţi. Sînt curios să aflu cum aţi ieşit.

Radu ureă scara de pilot. În urma lui auzi uşa comenzii trîntindu-se, apoi glasul lui Neacşu, înăsprit deodată, glas de adevărat comandant :

— Mola pupa ! Trandafire, pune mîna pe cange, ce stai ?

Motorul începu să păcăne mai des ; eliberată de parîmele care-o ţineau captivă, „Penelopa“ se depărtă de trupul uriaş al Vînătorului Opt şi porni spre port, legănîndu-se spectaculos pe valurile care-o izbeau acum din prova.

Cînd Radu ajunse pe comandă, colonelul de la Bucureşti bea ceai iar Sava vorbea la interfon :

— Hidrolocaţia ! Executaţi căutarea ţintei submarine în regim de distanţă maximă !

Începem, îşi spuse. Şi simţi inima trepidîndu-i în ritm cu bătaia puternicelor motoare.

5

— E o desfătare să ţii destine de oameni în vîrful stiloului. Oameni imaginari, bineînţeles, preciză Dem Ionescu.

Era un bărbat atletic, tuns scurt, cu tîmplele ușor încărunțite. Avea patruzeci și cinci de ani. Tînărul de lîngă el, cenaclist, brunet și grăsuț, făcînd eforturi la fiecare clipă să mimeze un dinamism care nu-i era propriu, zîmbi respectuos :

— Dumneata, maestre, știu c-o faci. Ce n-aș da să...

— Ce să dai, Lică ? Douăzeci de ani, spuse nepăsător Dem Ionescu. Exact diferența de vîrstă dintre noi. În douăzeci de ani, scriind o singură filă pe zi, ajungi autorul unei biblioteci întregi.

— Trei sute de pagini pe an, socoti gospodărește Lică. Ai dreptate. Dar mai trebuie și cultură. Cu cultura matale...

— Același calcul, îl liniști maestrul. Să citești o carte pe săptămînă, timp de douăzeci de ani.

— Oho ! Ajungi Doctor în Orice. Ia uită-te la duduia de colo, ce siluetă. Ah, nu cumva e diseuza ? Uite-l și pe chitarist, ăla de merge-n mîini. Ce idee, să mergi în mîini pe plajă ! Artiștii, de ! Bună idee să venim azi la Neptun. Mai schimbăm peisajul.

— Ne clătim ochii, cum se zicea pe vremuri, murmură Dem Ionescu.

— Eu, unul, mă duc să-i clătesc mai de aproape, se hotărî Lică brusc.

Dem Ionescu se lăsă pe spate, cu ochii-nchiși, pe prosopul uriaș vărgat alb-roșu-negru, adus dintr-o excursie în Uzbechistan, toamna trecută. Cel tînăr luase probabil gestul drept o aprobare tacită, căci umbra lui dispăru din dreptul ultravioletelor ; scriitorul se dărui cu voluptate soarelui puternic, simțind curînd o furnicătură plăcută în plex.

Îi omori cînd vrei, își urmă el raționamentul. Îi însori sau îi faci să piardă trenul, le găsești rude sus-puse care-i promovează. Dacă aveam un văr ministru, ce-aș fi făcut ? I-aș fi cerut să înființez o revistă. Nu. Prea obositor. Ceartă cu secretarul de redacție, tineri autori de versuri albe bîrfindu-și generația prea ortodoxă, un oniric pripășit la rubrica „Cenaclu“ — bătaie de cap. Sau o călătorie în străinătate. Ei, și ? Am făcut și asta, pe banii mei, e drept. Mai sănătos așa. Plimb diapozitivele color prin redacții,

fără să stîrnesc comentarii acide : „Păi da, cine poate oase roade".

O minge îl lovi peste degetele picioarelor. Tresări, ridică la minimum capul, atît cît să vadă ce se întîmplă. Mingea transparentă, din material ușor, poposise pe prosopul uzbec. O îmbrînci alene cu călcîiul, simțind efortul în plexul relaxat pînă atunci. Un băiețel gol-pușcă, de vreo trei ani, își luă mingea și fugi. Maestrul repetă mișcarea, încercînd să îndrepte colțul prosopului cu piciorul. Descoperi că asta era o veritabilă gimnastică pentru mușchii abdomenului. Se bucură : dac-o fac în fiecare zi, pînă la-ntîi am pîntece plat ! Pîntece plat, dezideratul lui secret de cîte ori venea la mare. Renunțase de cîțiva ani să mai joace volei pe nisip, cu derbedeii supli, prieteni efemeri, care rămîneau pe plajă pînă la apusul soarelui. Ultima oară cînd jucase, făcuse febră musculară. Îmbătrînesc, ce dracu ? se mirase atunci. Dacă nu bat mingea pe plajă, cum să am pîntece plat ? Pîntecele plat era un fel de simbol al veșnicei tinereți. Ochelarii nu-l deranjau ; dădeau o notă de asprime feției lui iremediabil blajine, cu buze moi și trăsături line, pe care cîndva, pe vremea filmelor cu Fantômas, le studia în oglindă, proiectîndu-și maxilarul înainte și încruntînd sprîncenele, ca să semene cu personajul respectiv. Așadar, nu-i mare pricopseală să ai un văr ministru, se consolă. E bine și fără. Ridică economic capul, încercînd să privească peste trupuri, cearșafuri, sacoșe și umbrele, spre locul unde dispăruse discipolul său. Îl descoperi curînd, după capul mare, cu păr negru mult și înfoiat și după slipul portocaliu ca vestele de protecție ale măturătoarelor. Își găsise de vorbă cu chitaristul revenit la stațiunea bipedă. Ce ușor se împrietenesc oamenii la plajă ! Chitaristul făcu un pas în lături, lăsă să se vadă silueta Miei — dreaptă, ochii închiși, fața dirijată spre soare ca ecranul captator al unei heliocentrale. Nemișcarea, tortură voluntară, avea drept scop să absoarbă soare pentru iarnă. E într-adevăr frumoasă, constată cu părere de rău. Bietul Radu. Femeile frumoase aduc totdeauna necazuri.

Se relaxă iarăși, lăsîndu-și capul pe prosopul din Uzbechistan. Fraza cu femeile frumoase îi plăcuse. Să facă o nuvelă pornind de la acest paradox. Nici măcar

un paradox. O constatare banală. O simţise pe pielea lui, acum douăzeci de ani, îndrăgostit de o minune de fată cu păr acajú, cu faţa rotundă şi nas mic ca de păpuşă. Oftă amintirii. Cum o pîndea în poarta liceului cînd ieşea de la ore ! Un drept modest — s-o însoţească pînă acasă. E adevărat, stătea cam departe, aveau vreme să discute. Se corectă ironic : Discuţie ? Mai degrabă un monolog interminabil. Repovestea „Scrisorile“ lui Eminescu sau „Demonul“ de Lermontov. Lermontov era la modă pe atunci. Cu destinul lui tragic. Avea un portret al lui în culori, decupat dintr-o revistă. I-l dăruise un coleg. În ce împrejurare, nu-şi mai amintea. O ceaţă diafană îi înconjura amintirile, aşa cum pe vasta cîmpie, într-o zi de vară, pîlcul de copaci din zare s-a preschimbat într-un şirag de blînde fantome. Cum o chema pe fata cu păr acajú ? Doamne, s-ar fi însurat cu ea în douăzeci şi patru de ore. Suferea ca un cîine şi uite, a uitat cum o cheamă ! Cînd o sărutase prima dată n-a dormit toată noaptea. „Trădarea“ ei venise, inevitabilă ca o glaciaţiune. Fata era frumoasă ; desigur găsise o *partidă*. El avusese naivitatea să se gîndească, atunci, că ea alesese pe cineva ale cărui calităţi personale... La naiba, calităţi personale ! Pur şi simplu, ceva convenabil şi eficient. Ce putea aştepta de la el, băiat de douăzeci şi patru de ani, absolvent de liceu, reporter începător la o gazetă de uz intern ? Ce-ar fi comentat rudele, cum ar fi lămurit-o, arătîndu-i dezavantajele plimbării platonice pe străzile goale, faţă de *situaţia* care se profila ! Nu i-a dat prea multe explicaţii. În cazuri de-astea femeile nu dau explicaţii. Poate nu se simt destul de tari la retorică. Sau pur şi simplu se ruşinează de meschinăria calculului potrivit căruia părăsesc un băiat-romantic-de-viitor, un poet sărac şi timid, în favoarea unui domn bine, cu locuinţă şi bani la CEC (pe vremea aceea nu erau la modă maşinile !) şi-atunci preferă să fugă din faţa întrebărilor înfrigurate : „De ce, Dona ? — Sigur, Dona o chema. — Oare n-ai simţit nimic pentru mine ? Oare cuvintele noastre de dragoste au fost simple vorbe goale ?“ Ţin-te bine, Radule.

Radu era fiul vechiului său prieten. Locotenentul Costescu de atunci, cu cîţiva ani mai mare decît el, lucra la serviciul chimic şi se-ntîlneau la popotă. Pe urmă la plajă

împreună, la balurile Casei Armatei, cu clasice tangouri cîntate de orchestra garnizoanei. Se mutaseră amîndoi la o gazdă de pe Mihai Viteazul, care din prima zi le prezentase un regulament dur : să nu fumeze în casă, să nu aducă prieteni — de prietene ce să mai vorbim ! — să nu întîrzie seara că se încuie ușa... După vreun an, locotenentul Costescu începuse să întîrzie. Venea misterios și romantic, ofta pe întuneric în timp ce-și punea pijamaua. Răspundea distrat sau evaziv la întrebări. Într-o duminică i-a cerut costumul. COSTUMUL. Și-l cumpărase din banii pe placheta de versuri (prima carte). I l-a dat, împreună cu recomandările necesare : să nu-l pătezе, să nu-i umfle buzunarele cu obiecte, să tragă dunga cînd se așează ca să nu facă genunchi. Seara, la întoarcere, dezbrăcînd costumul, locotenentul Costescu șoptise triumfător : „Băiatule, gata. S-a zis cu popota, cu camerele mobilate, cu serile de burlaci la zahana. Mă-nsor !“ Și s-a ținut de cuvînt. După un an, Radu. Azi, locotenent-major de marină, îndrăgostit de fata care aseară cînta în variantă modernizată, ritmică, „La Paloma“, iar acuma făcea plajă cu chitaristul. Asta n-ar fi o crimă. Cîntă împreună, sînt colegi, nu-i așa ? N-o să-i întoarcă spatele. Dar totdeauna un bărbat nimerit întîmplător în preajma iubitei reprezintă o amenințare potențială. Chiar și într-un compartiment de tren. Fie vorba-ntre noi, cînd o instalezi și-i pui bine geamantanul și așezi alături de ea un braț de reviste, nu te uiți pe cine are vecin ? Ba te uiți al naibii, te uiți cu ură neputincioasă la atletul de vizavi, care pare indiferent și pașnic deocamdată ; știi sigur că după plecarea trenului găsește el un pretext să intre-n vorbă, în afară de cazul că e surdomut sau nu știe o boabă românește. Dar nici atunci nu poți să garantezi.

O umbră întrerupse visarea maestrului. Sancho Panza se interpusese între el și soare, după toată dinamica unei eclipse. Maestrul deschise ochii și-și căută, pe pipăite, ochelarii fumurii. Își impusese să nu-i poarte în vara asta, chiar dacă soarele amenința să-i accentueze ridurile de la ochi. N-avea decît. Ba, se pare, e destul de șic să ai riduri cînd ești bronzat.

— Prietenoși băieții, spuse voios Lică netezind cu vîrful piciorului prosopul din Uzbechistan. Vezi, pînă

nu stai de vorbă cu omul, nu poți să-ți formezi o părere exactă despre el.

— Faci progrese în psihologie, aprecie maestrul. Dă-i înainte.

— Și fata, și chitaristul sînt studenți la Conservator. Fac muzică de calitate, cum ziceai aseară.

— Și ? Cu asta te-au convins ?

— Nu, dar m-au impresionat. Decît niște prăpădiți care abia țin instrumentele-n mînă, mai bine oameni calificați.

— Și fata ?

— Fata e colosală, maestre. Un trup...

Privi cu regret spre grupul pe care-l părăsise. Chitaristul mergea iarăși în mîini. O fi maniac, ridică din umeri Dem Ionescu.

— Am intrat ușor în vorbă cu ei. Le-am spus că i-am admirat aseară. Ca să te-mprietenești cu un artist, îi spui că-l admiri. Simplu și eficace. Dumneata, care te pricepi la oameni...

— Las-o baltă, zise maestrul.

Pe Lică nu păru să-l tulbure această replică. Dem Ionescu îl spionă dindărătul ochelarilor fumurii. Mania lui Sancho Panza, să măgulească pe oricine, să-și cîștige gratuit, printr-o vorbă, simpatii cîndva folositoare. Cu mine nu-ți merge, hotărîse maestrul odată pentru totdeauna vara trecută, cînd Lică se tăvălise de rîs o oră-ntreagă la un banc absolut mediocru (avea un rîs ciudat, din abdomen, un kîhî-kîhî sacadat ca o tuse, pe care-l prelungea după nevoie, fără un efort vizibil). Îl tolera lîngă el din comoditate ; îl amuzau complimentele lui stîngace. Și-apoi băiatul era folositor : știa un număr nelimitat de telefoane utile, cumpăra banane cînd nu se găseau în tot orașul și-i acoperea îndatoririle la capitolul „sprijinirea tinerelor talente".

— Dă-te din soare, porunci blînd maestrul.

— Ah, iartă-mă. Îți datorez cinci sute de gigacalorii, kîhî-kîhî, ți le dau la iarnă, cînd s-o defecta centrala.

— Bate-n lemn, mormăi Dem Ionescu. Mai e pînă la iarnă. Și poate angajează alt mecanic. Bețivanul ăla. Bun pe post de motan, să doarmă lîngă boiler.

— Mai radem un suc ?

— Ceva mai consistent, sugeră Dem Ionescu. O vodcă cu gheață. Dar n-au decît la braserie.

— Dac-ar merge și fata, nu m-aș uita la cheltuială.

Maestrul își scutură nisipul de pe coate, privindu-l întrebător. Evita să se uite în direcția Miei.

— Te mai miri cum se fac romanele, murmură el. Cu fata asta e o poveste...

Lică uită elanul bahic de adineauri și se prăvăli, brusc interesat, pe prosopul uzbec. De doi ani vîna metoda maestrului de a ticlui subiecte pe placul cititorului mediu, și nu reușea să avanseze un pas.

— Ce ziceai de fată ?

Surprins într-o clipă de slăbiciune, maestrul își dădu importanță, lovindu-și caninii cu huluba ochelarilor, semn de cugetare profundă. Miji ochii, încercă o formulare savantă, se simți neputincios și dădu vina pe soarele care-l bătuse în cap toată dimineața.

— Fata e prietena unui marinar, începu el. Fiul unui amic de-al meu din tinerețe. Nu eram însurat cînd s-a născut băiatul în cauză, altfel l-aș fi botezat eu și i-aș fi dat un nume care circula intens în epocă. Fiecare epocă are onomastica ei predilectă. Sînt gata să ghicesc, după nume, vîrsta unei persoane cu aproximație de cinci ani. Calendarul ortodox e prea sărac pentru pretențiile contemporanilor. Epocile s-au succedat de la Epaminonda la Decebal, apoi la Cicerone, apoi la Bebe, Jean, Theo, și-acum ne întoarcem la Codruț și Brăduț.

— Un moment, că m-a apucat cefaleea. Teoria dumitale e atît de profundă, încît n-o pricep deloc.

— Cu atît mai bine. E pe jumătate falsă, ca orice teorie elaborată pe plajă. Mă agăț de ea pentru că în clipa de față nu pot inventa ceva mai bun. Dincolo de asta, să-ți fac o mărturisire : pe nașul meu l-aș exila la Polul Sud, fiindcă-l chema Mitică și m-a trecut în acte Dem.

— Nu-ți place numele ăsta ? Face frumos pe copertă...

— Nu suport cărțile vîndute datorită copertei. E un fel de furtișag, știi ?

— Vorbeai de fată. Mi s-a uscat gîtlejul.

— Atunci, saltă-ți slipul de pe cearșaful meu, că l-ai udat de tot, și hai la braserie. Pe drum îți spun cum devine cu fata.

— ...Fata, începu Dem Ioneseu tîrîndu-şi picioarele desculţe prin nisipul fierbinte, e-n mare amor cu băiatul de care ţi-am spus. Locotenent de marină. Mai exact, locotenent-major. Băiatul e ambarcat, îşi ia meseria în serios. Cînd vine la ţărm, o caută şi o adoră. Cînd e plecat în larg, fata îşi petrece vremea cu chitaristul pe care-l ştii. Hai pe terasă, că e mai umbră. Între bronz şi insolaţie e diferenţă pur cantitativă.

— Tot nu văd subiectul de roman, spuse Lică.

Maestrul îl privi cu milă şi ceru ospătăriţei vodcă, pepsicola şi lămîie. Privirea recunoscătoare a ciracului îl făcu să se simtă victorios şi înţelept. Hotărî să-i dezvăluie, în schimb, secretul.

— Amice, ia o fată care pendulează între doi pretendenţi, dintre care unul, coleg, e chitarist talentat, iar celălalt, prieten din copilărie, marinar. Adaugă briză, valuri, muzică *disco* şi un tată neglijent. Presară din loc în loc scurte procese de conştiinţă. Scurte, fiindcă altfel cazi în roman psihologic şi devii dubios.

— Fantastic, maestre, explodă Lică. Din trei fraze un subiect de mare clasă.

— Ai văzut ? Îmi merit vodca, făcu modest maestrul.

— Ar trebui să-l scrii.

— Nu pot. Îmi lipseşte finalul. În cazuri de-astea finalul e greu de ghicit. Cu cine rămîne fata ? Trebuie să fii arbitrar sau să-l urăşti pe unul dintre flăcăii în cauză. Dacă apuci să-i iubeşti pe amîndoi, te-ai ars. Cartea rămîne nedezlegată pînă la ultima filă. Şi începi să pui la cale altă crimă — volumul doi.

— Kîhî, kîhî, făcu. Lică aproape tăvălindu-se de rîs.

— Ce vezi hazliu în asta ? întrebă scandalizat Dem Ionescu. Fiecare destin omenesc poate deveni o carte, cu condiţia să ştii unde te opreşti. Să nu faci greşeala de a povesti o biografie începînd din clasele primare şi terminînd cu ieşirea la pensie. În viaţa oricărui om există un episod care poate deveni subiectul unui roman.

— Asta-i un fel de maximă, se entuziasmă Sancho Panza. Pune-o într-un interviu, maestre.

— S-o dau publicităţii ? Arma mea secretă, metoda mea de lucru ? Ştii că ai haz ?

Nu mințea. Scria totdeauna pornind de la lucruri văzute. Un fapt banal, un dialog pescuit în treacăt, declanșa tot procesul. Ca o *mimosa sensitiva*, cugetul lui se aduna în jurul acelei gîze transparente ; o devora metodic, examinîndu-i componentele și adăugîndu-i, treptat, ceva din propria lui substanță ; iar uneori rezultatul era o idee minunată, stranie și solidă, din genul acelora care pot susține, singure, o carte.

— La urma urmei, metoda în sine e veche de cînd lumea, reluă Dem Ionescu după o clipă de gîndire.

— Aia e, aprobă Lică zelos. Și chiar dacă ar lua-o cineva, mai trebuie și harul de a...

— Lasă-te, stăvili maestrul intenția de elogiu.

Privi peste zidul scund de piatră care mărginea terasa despărțind-o de mica Sahară aglomerată. În spațiul liber dinspre dig cîțiva tineri jucau volei, ca el pe vremuri, plonjînd la picioarele unei dive neîndemînatice și grase, singura fată din tot grupul. Se simți umilit. Cu douăzeci de ani în urmă plonja și el, eroism fără risc, la picioarele mămicilor divelor de azi. Le trecu scurt în revistă : învățătoarea din Iași, cu strungăreață... proiectanta din Satu Mare, neobosită la dans... cucoana din București, cu maniere alese, care refuzase cu încăpățînare să-i dea o speranță, după două săptămîni de amor incandescent...

Un nou grup cu minge se ivi într-o parte, între terasă și dig : Mia cu doi membri ai orchestrei.

Din greșeala Miei mingea zbură spre celălalt grup, doi băieți serviabili plonjară s-o apuce, apoi părăsiră fără remușcare grupul grasei și lărgiră cercul „Formației de joi".

— Pe dirijor îl cheamă Gioni, lămuri îndatoritor cel mic. Are niște degete ca Paganini. Mă mir că și le riscă bătînd mingea aia grea.

— Du-te și ajută-l, spuse cu nepăsare maestrul. Văd că rîvnești. Lasă vodca aici că ți-o beau eu.

— Nu mă tentează. Aș fi cel mult pe locul trei. De ce să mint, fata îmi place. Dar sînt prea mulți. Plus tipul de pe mare, băiatul amicului matale. Ar fi neelegant din partea mea să...

Dem Ionescu îi privi burtica păroasă, sugrumată de elasticul slipului portocaliu, și se abținu de la vreun pronostic.

— Nu pretinde nimeni ca fata să se retragă în călugărie, cîtă vreme prietenul ei e pe mare, spuse el cu înțelepciune. Toată chestia cu triunghiul e o invenție de-a mea. Gioni ăsta este șeful orchestrei. Sînt convins că fata nutrește pentru el sentimente pur profesionale.

— Și el ? se revoltă cel mic. Nu pentru ea mergea în cap pe plajă ? Pe soarele ăsta, ce idee ! Aș face congestie cerebrală într-o jumătate de minut. A început canicula ; ar cam fi cazul să ne retragem, nu ?

— Cum ajungem la Mangalia, mă bag în cameră și-mi scriu cursivul, spuse maestrul. Pînă la masă îl dau gata. Ideea mi-a venit aseară, cînd mă dădeam cu iaurt pe umeri. Mare prostie. Ăsta-i concediu, să scrii la fiecare trei zile un cursiv ?

— De mi-ar cere mie un ziar să scriu așa, n-aș dormi nopțile. Habar n-ai ce-nseamnă să vrei să publici și să n-ai unde.

— Știu, spuse scriitorul. Mai exact, am știut.

Dădu pe gît restul de vodcă, privi cu regret felia de lămîie rămasă pe fundul paharului, apoi se hotărî : vîrî delicat degetul, pescui lămîia și o rontăi cu o anumită voluptate.

— Asta-i un fel de autocritică, se îngrozi Lică.

— În schimb are vitamine. Îmi trebuie, pentru cursivul meu. Nu-mi plac articolele mălăiețe.

— Dumneata, mălăieț ! Ești un spadasin al peniței...

— Ușurel, puiule, îl domoli Dem Ionescu.

6

Radu își aruncă privirea printre blocuri. Zidurile decupau un pătrat din marea arămie, deasupra căreia plutea, parcă atîrnat pe un perete, discul roșu, lipsit de strălucire, al soarelui. După o clipă, cînd soarele prinse puteri și se desprinse de orizont, marea păru deodată opacă, oglindind

cerul încă fără culoare. Limita dintre apă și aer dispăruse ; nava din fața portului, rămasă la ancoră peste noapte, părea suspendată într-un spațiu nedecis, imponderabilă ; o pîclă ușoară îi estompase conturul, dîndu-i un aspect straniu, de vis sau de iluzie optică.

Întoarse spatele priveliștii și porni spre port. În aerul proaspăt, sunetul pașilor se izbea de ziduri, se întorcea amplificat, ca și cum o cohortă întreagă de ofițeri secunzi ar fi grăbit spre port, în această dimineață de vară, spre nava lor, spre datoria lor, spre evenimente încă necunoscute.

Ce liniște, își spuse, dar mai sînt cîteva zile, cîteva ore chiar, nimeni de pe nave nu știe clipa exactă în care se va da semnalul ; oricum, e pe-aproape, și-atunci din port pînă la orizont se va întinde brazda efemeră lăsată de clici ; pescărușii care și-au început vînătoarea, ca-n orice dimineață liniștită, vor fugi departe, înspăimîntați de bubuitul tunurilor, și ochitorii vor înjura printre dinți soarele care, amplificat prin lentile, le va răni privirea ; vedetele se vor năpusti dintr-un colț, din adăpostul întunecat al țărmului, și îți trebuie observatori cu ochi de vultur ca să descoperi la timp năvala partidei adverse, și nervi de oțel ca să iei la timpul potrivit măsurile pentru evitarea „atacului"...

Se apropia de poarta impunătoare, cu gheretă de santinelă și, într-o latură, o clădire mică și înaltă, cu aspect de vilișoară, care adăpostea punctul de control și camera vizitatorilor. Își pipăi cu un gest reflex buzunarul din stînga al bluzei : legitimația era la locul ei, n-o uitase niciodată, era mai mult decît un document, era un fel de talisman, semnul că aparținea acestei lumi dinamice și secrete de dincolo de poarta impunătoare.

— Cam devreme astăzi, auzi un glas în stînga lui.

Se întoarse, salută, micșoră pasul. Secretarul comitetului de partid al divizionului, un căpitan de rangul trei scund și blondiu, îi întinse mîna.

— Să trăiți, salută Radu.

— Ce atîta grabă ?

— Azi facem un fel de repetiție generală. Doar că nu pornim motoarele, încolo, totul ca în timpul aplicației,

Și înainte de a începe, vreau să trec prin toate compartimentele, să nu rămînă nimic necontrolat.

— Foarte bine, spuse secretarul. V-ați gîndit bine cu repetiția asta.

— Este ideea comandantului. Sau mai degrabă, obsesie.

— Nu-i de mirare, în ultima vreme s-au întîmplat la voi pe navă cîteva chestii.

— Vă referiți la stația hidro ?

— Nu la stație, cît la oameni. Ascultă, Radule, e o poveste aici. Degeaba îți merg aparatele, dacă nu te ocupi și de cei care le mînuiesc. Am găsit zilele trecute un articol într-o revistă. Un specialist militar occidental își exprima părerea că la nivelul actual de tehnicizare a armatei, în război accentul cade mai mult pe tehnică decît pe oameni. Făcea aluzie la un fel de război al aparatelor. O instalație electronică asmuțită împotriva altei instalații electronice, atac-ripostă și așa mai departe. Noi susținem că, chiar în acest stadiu de înzestrare tehnică, hotărîtor este elementul uman. Omul care manevrează această tehnică. Folosești o armă, dar nu e indiferent în ce scop. Omul de azi, crescut în confort și civilizație, e tot mai puțin dispus să doarmă într-o groapă și să riște o septicemie de la o banală zgîrietură de glonț. Trebuie să-l determini să stea acolo din convingere. Și, la nevoie, să-și dea viața.

— Bine, dar asta-i de la sine înțeles. Atîta vreme cît duce un război drept, cînd își apără țara, familia, militarul va avea un moral ridicat și va fi superior militarului agresor.

Secretarul se opri, scoase cu un gest mașinal legitimația din același buzunar de sus al bluzei, o arătă ostașului de control, reluă discuția :

— Te-am luat cam pe departe, e drept. Iată unde voiam s-ajung. Voi, acolo, pe Vînătorul Opt, vă ocupați foarte bine de funcționarea aparatelor, de mașini, de tunuri și de tot restul. Dar uite că un soldat o tulește la gară tocmai cînd așteptăm semnalul de plecare. Iar un locotenent uită să raporteze comandantului că a demontat un agregat important. Sînt convins că și dumneata, și căpitanul-locotenent Sava, știți foarte bine cum stau lucrurile cu raportul dintre om și tehnică, în concepția noastră militară.

— Am dezbătut problema și la pregătire...

— Știu. Eram și eu pe-acolo. Dar asta-i latura teoretică a lucrurilor. Să ne gîndim puțin și la latura practică. Forța unei armate este proporțională cu gradul de conștiință al tuturor oamenilor ce-o compun. Intră și Budescu în calculul acesta, adăugă cu un zîmbet secretarul.

— Ah, desigur. Am stat de vorbă cu el...

— Cu el, dar cu ceilalți ? Dacă mîine te pomenești cu altă surpriză ? Stă în puterea noastră să prevenim asemenea lucruri. M-am dus ieri la comandantul vostru și l-am îndemnat să organizeze o activitate educativă în sprijinul aplicației. Știi ce mi-a răspuns ? După aplicație va face zece activități, nu una. Dar deocamdată nu poate sustrage oamenii de la antrenamente, de la verificarea tehnicii, ca s-asculte poezii și cîntece de chitară.

Radu zîmbi în sinea lui, recunoscînd exprimarea tăioasă a lui Sava.

— V-a supărat metafora cu chitara ?

— Nu asta, ci ideea că e mai important, acum, antrenamentul decît să spui oamenilor fraze mobilizatoare.

— Cred că l-ați înțeles greșit. Lucrez cu el de trei ani, știu cît de atent se ocupă de echipaj. A vrut să spună că acum nu-i momentul ; sîntem în criză de timp. Înaintea aplicației trebuie făcute mii de lucruri, de la antrenamentul ochitorilor și pînă la verificarea frigiderului de la cambuză.

— Dar de oameni nu trebuie să ne ocupăm deloc ?

— În spatele fiecărui aparat stau oameni ; verificarea aparatelor înseamnă și verificarea oamenilor.

— Verificare ! Crezi că e destul ? Nu trebuie să le spunem o vorbă, să-i încurajăm, să le arătăm greutățile ?! Va fi nevoie să execute carturi prelungite, unii mai au rău de mare și totuși trebuie să rămînă la posturile lor, și să acționeze ; războiul nu se face numai pe mare bună. Asta înțeleg eu prin activitate educativă, nu cîntece de chitară, cum spunea căpitanul-locotenent Sava. Și m-am gîndit la o mică stratagemă. Propune-i lui să vorbească oamenilor despre aplicație. Face parte tot din pregătire, nu-i așa ? Să arate din experiența altor aplicații, să povestească întîmplări și să desprindă învățăminte. Fă o adunare de grupă la care să fie invitat tot echipajul.

— Adunare deschisă ?

— De ce nu ? Mă gîndeam s-o facem pe linie de tineret, dar aveţi la bord şi pe cei doi maiştri, şeful de echipaj şi maistrul timonier. Sînt oameni mai în vîrstă, cu ideile lor. Nu poţi să-i laşi pe dinafară, iar pe de altă parte, ca să-i pui să ia cuvîntul într-o adunare U.T.C., la vîrsta lor, nu se prea potriveşte.

— Aveţi dreptate, e mai bine pe linia grupei de partid.

— Vreau să pornească de la voi. Ştii, puteam să convoc o adunare generală, pe tot divizionul. dar m-am gîndit şi la sensibilitatea oamenilor. La căpitanul-locotenent Sava mai ales. Nu are rost să facem un caz din povestea cu convertizorul ăla nenorocit. Şi nici din rătăcirea de moment a unui soldat bolnav de gelozie. Dar dacă stai cu braţele încrucişate, mîine poţi avea alte surprize. Trebuie să ne ferim oamenii de greşeli.

— Cred că aveţi dreptate, spuse Radu. M-aţi cîştigat de partea ideii. O să-ncerc. Să-i explic şi comandantului cum vrem să abordăm problema.

— Nu-i da prea multe explicaţii, şi nici sfaturi. Ştie el foarte bine ce-l doare în legătură cu oamenii de la bord. Spune-i doar atît, că te-ai gîndit la această adunare deschisă şi că-l inviţi să ia cuvîntul. Voiam să trec azi pe la voi, la navă, să discutăm despre asta, dar e mai bine că te-am întîlnit acum. O să pară mai naturală povestea. nu-i aşa ?

— Da, tovarăşe căpitan de rangul trei. Sper să iasă bine.

— Eu sînt convins. Succes !

Îşi simţi inima bătînd puternic. Privit de departe. Vînătorul Opt părea un şantier în plină activitate. Sus, în vîrful catargului, Diţoiu cu o cutie de pitură albă în mînă găsise ceva de retuşat, (totdeauna se găseşte ceva de retuşat pe o navă, dar o să-l învăţ eu minte dacă nu-şi pune centura de siguranţă) ; la tunul automat din prova, maistrul artilerist, bondoc, roşcovan, cu mîinile în şolduri, supraveghea pe un soldat care înlocuia banda de proiectile ; lîngă lansatorul reactiv, doi soldaţi îngenuncheaţi lustruiau de zor postamentele ; de la maşini ieşi un mecanic murdar, ştergîndu-şi pieptul gol, transpirat, cu un şomoiog de cîlţi fumurii.

Șeful de cart îl zări, duse sifleca la gură și-i dădu onorul cu un tril măiestrit. Șuieratul șerpui în văzduh ca o sforicică albastră și veselă. În clipa aceea nava încremeni toată — mecanicul lăsă șomoiogul murdar să-i atîrne de-a lungul salopetei, tunarul înțepeni cu banda de proiectile în mînă, cei de la lansator săriră în picioare ca prinși asupra faptei ; pînă și Dițoiu, în vîrful catargului, lăsă cutia-n jos și se îndreptă cît îi îngăduia poziția lui periculoasă...

O bucurie fără nume îi urcă de-a lungul pieptului, spre gît, spre vena aceea care-i făcea gulerul să pară strîmt, bucurie și mîndrie — nava lui, oamenii lui, o dimineață oarecare de muncă, țiuitul melodios al sifleei, și iată-l pe maistrul timonier, respectuos și zîmbitor, grăbit să-l întîmpine, îndreptîndu-și banderola de pe mînecă : fusese de serviciu peste noapte, și acum, în zori, patrona toată această forfotă.

— Ce se întîmplă ? După program, la ora asta era curățenia navei.

— Curățenia s-a terminat, spuse maistrul timonier, apoi parcă mustrîndu-l pe secund că l-a silit să încalce protocolul obișnuit, dădu raportul : În timpul serviciului meu nu s-a întîmplat nimic deosebit.

— Deci încălcarea programului, spuse Radu. Ați început ziua mai devreme; după cît se vede. La ce oră ai dat deșteptarea ?

— N-a fost nevoie să dau deșteptarea, spuse maistrul cam încurcat. S-au sculat ei, din proprie inițiativă... M-am pomenit întîi cu mecanicii. Aveau ceva de pus la punct. Pe urmă, ceilalți. Cereau voie să treacă la curățenie. Ce era să fac ? Le-am dat voie. Credeți că am greșit ?

— Să vedem ce spune comandantul, răspunse Radu.

— Au început verificarea mecanismelor. Știți, le e și lor în grijă. Dacă ieșim în larg...

— Pentru verificare este timp prevăzut în program.

— Înseamnă că am greșit, spuse maistrul cu regret.

— Ai greșit, n-ai greșit, bombăni Radu. Nu-i asta povestea. Altă dată să nu se mai întîmple, înțelegi ?

— Băieții vor să iasă bine la aplicație...

— Toți vrem asta. Dar să ciupim din orele de somn ale oamenilor ?

Maistrul mîji ochii și întoarse puțin capul. Soarele îi puse o strălucire ciudată pe părul cărunt, tuns mărunt, care se vedea de sub caschetă.

— Văd că și dumneavoastră ați venit mai devreme ca de obicei, observă el liniștit.

Radu întoarse și el capul, ascunzîndu-și zîmbetul.

— Să continue programul, spuse scurt.

— Continuați ! strigă maistrul timonier.

Forfota reîncepu. Trecînd de la un post la altul, Radu se gîndi că întîmplarea aceasta avea tîlcul ei. Cînd o auzi comandantul, își spuse. Formal trebuie să se supere. Dar n-o să-l lase indiferent. Și după asta, îl rog să vorbească la adunarea grupei de partid. Are un punct de plecare : grija echipajului pentru reușită...

Capitolul doi

1

— Eternele suferinţe ale dragostei, spuse Kelly (Chelaru) tamburinînd pe marginea mesei cu degetele lui lungi şi nervoase.

— Lasă fata-n pace, bombăni Munteanu. Ce zici de bicepşii mei ?

Kelly (Chelaru) întinse mîna, pipăi cu un aer de cunoscător muşchiul încordat, apoi se prefăcu că-i trage una-n plex. Munteanu icni, apoi rîse :

— Nu-mi plac glumele proaste, chiar dacă vin de la oameni deştepţi.

— Hei, umbli la cutia cu aforisme ? spuse Kelly (Chelaru) lungind gîtul şi privind zadarnic spre plajă. Adevărul e că şeful o cam face de oaie.

Mia şedea cu coatele pe masă, cu bărbia-n palme, şi se străduia să nu plîngă de ciudă. Prin pînza albă care acoperea terasa se simţea soarele dogorind.

— Cald al naibii, spuse Munteanu şi-şi resfiră părul lung de la ceafă. Cînd plecăm de-aici, drept la frizer mă opresc. Mă tund ca paraşutiştii. Nu ţine cu plete la mare.

— Strici fasonul formaţiei, protestă Kelly (Chelaru). Eu zic să nu-l mai aşteptăm. Dai o bere, domniţă ? Poate-ţi mai trece supărarea.

Nici de data asta nu răspunse. Ora obişnuită de retragere de pe plajă trecuse demult, dar Gioni tot nu se arăta.

— Ziceam de-o bere, repetă Kelly (Chelaru).

Mia îl privi lung, fără expresie, apoi își întoarse iarăși ochii spre depărtarea albastră de dincolo de plajă.

— Ce vezi acolo, domniță ? întrebă Munteanu. Ți se proiectează viața, ca-n romanele interbelice ? Hai, nu mai fi amărîtă. Crezi că nouă ne convine ? Ne-a plantat aici ca pe niște momîi și el s-a topit într-o direcție necunoscută. Poate vrea să-i cînt fals diseară.

— Răzbunarea... începu Kelly (Chelaru), dar se întrerupse. Uite că vine Sandi.

Sandi îi zări de departe în penumbra terasei, ridică sandalele deasupra capului, apoi dădu răspuns la întrebarea nerostită crucificîndu-se o clipă cu brațele larg deschise.

— Nu l-a găsit, mormăi Munteanu. Tot la tine, domniță, e speranța, cu berea aia.

— Eu am banii soră-mi, mi-a dat să-i fac rost de un spray „Schwartzkopf", îndrăzni Kelly (Chelaru). Mă sacrific pentru colectiv.

— Faci tu gestu-ăsta ? se entuziasmă Munteanu. Sună ca în tragedia greacă. Dintr-un spray „Schwartzkopf" sugem cîte două halbe de căciulă. Tovarășa, aveți milă, sîntem muritori de sete.

— Ce doriți ? întrebă înțepat ospătara tînără, cu obișnuita minifustă, uniforma localurilor de pe plajă.

— Cîte-o bere și niște mici.

— Cîți mici ? întrebă cu o octavă mai sus ospătara.

— Doi de fiecare, ajúnge, calculă repede Sandi, trăgîndu-și un scaun de la o masă alăturată. Ca să mai luăm cîte-o bere după aia. M-am deshidratat cutreierînd plaja după el.

Ospătara mîzgăli comanda în carnet și plecă zorită. Sandi se aplecă să-și încheie sandalele. Vorbi de sub masă.

— Altă viață dacă era șefu-aici. Unde dracu umblă ?

— A fugit cu fondurile, ridică din umeri Kelly (Chelaru). Lasă că apare el. Dragostea nu ține de foame.

— Terminați, măi, îi repezi Munteanu. Hai, domniță, nu mai plînge. Ai tot viitorul în față. În caricra unei artiste dezamăgirile în dragoste sînt un fel de monedă curentă. Ai văzut la cinematecă...

Mia luă o scobitoare din solniță și începu s-o frîngă melodic, fără să răspundă. Ar fi vrut să fugă undeva, să rămînă singură. departe de compătimirea glumeață a co-

legilor. De cîteva zile Gioni începuse s-o ia razna. Modificase repertoriul manifestînd o preferinţă bruscă pentru melodiile languroase, pline de tînguiri amplificate de chitara acustică. Uneori intervenea el însuşi la microfon, se văicărea în cel mai pur stil *hot*, cu ochii-nchişi, cu braţele deschise larg şi pumnii strînşi, invocînd plafonul semidescoperit al restaurantului sau stelele, cerînd clemenţa unei fiinţe deocamdată anonime pentru restul „Formaţiei de joi". În pauze dispărea pur şi simplu de la masa rezervată orchestrei ; colegii socoteau că ar fi sub demnitatea lor să-l caute prin salonul vast şi aglomerat. Venea cu întîrziere, stimulat probabil de nerăbdarea tinerilor dornici să înceapă repriza de dans. La terminarea programului, trîntea chitara pe un scaun şi pleca fără o vorbă. Dimineaţa, după ce-şi lăsa hainele de plajă, la un loc cu ale „bandei", îşi trecea mîna prin plete şi dispărea ca prin farmec. Se întorcea spre prînz, cu umerii stacojii de soare, tăcut şi fără chef.

— De trei zile-ncoace... cită îngîndurat Kelly (Chelaru). Ei, domniţă, dacă mă alegeai pe mine ! Înalt — îşi îndreptă umerii slăbănogi — frumos şi deştept pîn-la Dumnezeu !

— Şi fidel, mormăi Munteanu. Cred că Stela are un geamantan de ilustrate de la el. Îi scrie zilnic.

— Cînd s-or aduna zece kile, le vinde la tonetă, făcu Sandi dispreţuitor. Mai terminaţi cu flecăreala.

— Berea, spuse agresiv ospătăriţa trîntind halbele pe masă.

Sandi răsuci meditativ coada halbei, cu ochii la spumă.

— Băieţi, am şi eu doi poli, rezervă pentru zile negre. Azi, fiind zi neagră, îi schimb pe coniac.

— Eşti suspect cu atîta dărnicie, zise Kelly (Chelaru). Tovarăşa ! Patru coniacuri mici.

— Eu nu beau coniac, spuse Mia repede.

— Trebuie, hotărî Munteanu. Te mai dispune, oricum. Uite dom'le ! Cine-a zis că şefu'a luat-o înot spre Istanbul ?

Gioni se ivise pe neaşteptate în spatele ospătăriţei. Îl privi lăsînd colţurile gurii în jos, semn că nu preţuia cum se cuvine gluma, şi întrebă răstit :

— Mi-a luat cineva și mie alea de pe plajă ?

— Cum să nu, șefu', răspunse Sandi slugarnic. Te-am căutat peste tot și pe urmă ne-am hotărît să le valorificăm.

— Tocmai intrasem în tratative cu un bișniţar. I-a plăcut cămașa și noi, pardon, stăm cam prost cu mărunţișul.

— Azi fac eu cinste, spuse Gioni așezîndu-se. Fiţi amabilă, încă o halbă, vă rog.

Ospătara privi pletele blonde, faţa bronzată, pieptul păros și stacojiu, zîmbi îndatoritor :

— Și coniac, ca domnii ?

— Sigur, ca domnii ! întări Kelly (Chelaru).

Ospătara plecă, cu minifusta oscilînd spectaculos.

— I-ai intrat în graţii, șefu' ! rînji Kelly (Chelaru). De-acuma sîntem niște oameni făcuţi.

— Eraţi făcuţi dinainte, zise Gioni acuzator. Ce-i cu voi ? Vă răsfăţaţi pe banii formaţiei ?

— Pardon, sînt bani personali. Am descoperit că putem trăi pe picioarele noastre.

— Hai, băieţi, lăsaţi fasoanele astea. Și tu, Mia, ce ai ? Pari supărată.

— Nimic, ce să am ? spuse Mia din vîrful buzelor. Doar că ne-am plictisit așteptîndu-te. Altă dată să nu ne mai încurci. Fiecare cu programul lui.

Gioni se uită la băieţi. Poate că aștepta un protest, o politeţe, o glumă. Dar toţi tăceau cu nasu-n halbă. Mia îl privi cu coada ochiului. Îi dădea o anumită voluptate să-i vadă expresia nesigură, vag vinovată.

— Ei bine, spuse el și-și drese glasul, scuzaţi-mă și voi. Vă cer iertare, uite. Dar să știţi că n-a fost cu intenţie. Pur și simplu am pierdut noţiunea timpului.

— Cam des în ultima vreme, comentă acid Mia.

— I s-au aprins călcîiele, zise Kelly (Chelaru). De la soare probabil.

— Citat din clasici : dragostea învinge totul, spuse Munteanu.

— Oho, citate cu bere și mici. Nu servesc, tăticu. Ce are de gînd cu coniacele alea ?

Ospătara veni, sprintenă și grațioasă, mitralie paharele cu coniac în dreptul fiecăruia, puse în fața lui Gioni halba și, semn de supremă atenție, o întoarse cu toarta spre el.

— Imediat vine și micii, anunță ea.

— V-am spus eu să nu ne pierdem speranța, bombăni Sandi. Ce idee, să pună scobitori la masă ! observă mustrător după plecarea ospătarei. Consumi, nu glumă, domniță. Le-am numărat. Exact douăsprezece.

Mia rezistă și de astă dată. Să nu plîng, își porunci. Nu, n-o să plîng. Nu merită atîta satisfacție.

Abia după ce mîncă, îi veni ideea salvatoare. Puse halba pe jumătate goală în fața lui Gioni :

— Vrei ? Eu nu mai beau. Mă duc să dau un telefon. Ne vedem diseară, la ora obișnuită.

Plecă marțială, cu capul sus, și numai lipăitul papucilor de plajă distona întrucîtva cu poza pe care și-o hotărîse pentru această retragere eroică. Ajunsă sus, în stradă, își încheie rochia de plajă și porni încet, sub soarele dogoritor, către hotel. Își imagina dialogul pe care-l va avea cu Radu. I se părea puțin absurd să chemi la telefon pe cineva care se află pe un vapor. Spunînd vapor înțelegea largul mării, pescărușii, valuri, o chitară. Mesaje radio, transmisie în alfabetul Morse. În nici un caz, telefon.

În urmă cu cîteva zile însă, Radu o sunase la hotel :

— Ce minune că te-am găsit ! Te-am căutat și aseară, și azi-dimineață.

— Aseară am cîntat, azi-dimineață am fost la plajă. Ai nimerit la ore nepotrivite. Ce mai faci ?

— Bine. Mi-e dor de tine. M-ai sunat zilele astea ?

— Am încercat, mințise ea, dar...

— Nu m-ai găsit. Explicabil. Nu mai lucrez unde știai tu. Vreau să te văd...

— Frumos.

— Curios ?

— Am spus „frumos".

— Iartă-mă, nu prea te aud bine. Mîine nu, dar poimîine după-amiază, dacă ai o oră-două libere...

— O să-ncerc.

— Dă-mi un telefon acasă, pe la prînz. Dacă nu plec undeva — știi tu unde și de ce — mă găsești. Mi-e dor de tine, abia aștept să te văd.

— Și eu... Așadar, poimîine.

— Număr orele pînă atunci...

Glasul lui suna sincer și cald, ca totdeauna. Însă cînd coborîse pe plajă dăduse cu ochii de Gioni — suplu, puternic, cu o sclipire de ironie în privire — și lăsase totul deoparte. Dar Gioni nu părea deloc statornic. Oare avusese dreptate tatăl ei atunci, după concert ?

— Un bărbat ca ăsta nu este pentru o singură femeie. Frumos, dar tocmai aici e pericolul. Îi pare că i se cuvine totul. Uită-te la el, ce gesturi studiate.

— Ce-ai cu el, tată ? Îmi e coleg și-atîta tot. Am vrut să vezi formația, să știi cu cine plec la mare. Toți sînt băieți serioși. La urma urmei, turneul ăsta e o repetiție pentru viitoarca carieră.

— Muzică, plajă, mare. Eu nu fac decît să te previn Fii cu ochii-n patru. Ai douăzeci de ani.

— Douăzeci și unu la toamnă.

— ...Douăzeci de ani (accent supărat de întrerupere) și poți să te conduci singură. Oamenii trebuie să-și gospodărească bine viața, să nu se ia după prima impresie. Nu vreau să te cenzurez, dar îți dau un sfat : ferește-te de individul ăsta. O să te convingi odată și-odată că am dreptate.

Avea dreptate, da, se gîndi cuprinsă de remușcări, lipăind cu papucii de plajă pe asfaltul fierbinte, și uite-l pe burtosul ăsta, ce caraghios, burtă mare și picioare subțiri, mai poartă și șort, și asta-i lipsea, căldărușă, lopățică, greblă, ah, sînt ale copilului din urma lui, iar nevastă-sa (s-a oprit, s-a întors bălăngănind căldărușa, o așteaptă), o brunetă stil Cinecitta, în costum de baie și cu tocuri înalte, cum s-o fi uitat la el, dumnezeule, uite așa se încurcă oamenii, fac orice ca să fugă de singurătate, o fi vreun bancher tipul, și ce ceas are la mînă, dar să te măriți cu un portofel ca ăsta, o femeie frumoasă, de dragul banilor, ce josnicie !

Bărbatul strigă ceva, de departe, într-o limbă greu de identificat, avea o voce puternică, melodioasă, poate s-o fi îngrășat între timp (îi căuta circumstanțe alenuante), la

patruzeci de ani se-ntîmplă multora. Ce-ar fi să grăbesc pasul, te pomenești că a plecat de la serviciu și atunci... Dacă nu-l găsesc, ei da, s-ar putea să am ghinion, dar tot mă urc în mașină și plec la Mangalia, și Gioni n-are decît să-și închipuie ce vrea, stau două ore pe o bancă, sau vizitez Muzeul arheologic (îl refuzase de două ori pe Radu, care era mîndru de această atracție a orașului) în orice caz nu mă întorc în stațiune decît cu cinci minute înainte de „Cîntă pentru dumneavoastră...“

Telefonul sună prelung, în gol. Mai formă o dată numărul, așteptă fără speranță. Puse cu grijă receptorul la loc și ieși din cabină. Renunță la planul cu autobuzul, mătușa, muzeul etcetera. Colega de cameră era plecată cu un prieten, cu mașina. Cu atît mai bine. Va putea să se ducă sus și să plîngă în voie.

2

— Ce-ai făcut, Radule ? Am auzit că ai dat de bucluc.

Radu încetini pasul. Întoarse capul, văzu fața grăsună, surîzătoare, strălucind de năduşeală sub soarele arzător, a unui coleg care lucra acum la depozit. Se făcu că nu înțelege :

— Eu ? Ce bucluc ?

— Altfel nu te potcoveau așa. Vreun amor riscat, vreo idilă, o persoană căsătorită ? Știu că amiralul nu se joacă cu lucruri de-astea. Hai, dă-te-n fapt.

Simți dintr-odată că-l urăște și că nu poate să explice nimic. Izbucni :

— Măi grasule, poate la de-alde tine munca-i o pedeapsă. În colțișorul ăla, la carburanți. Trei butoaie de benzină și doi soldați care s-au molipsit de lene de la tine. Am un vapor pe mînă, pricepi ? Mare sau mic, un vapor. Cu echipaj, cu moter, cu jurnal de bord, cu bucătărie și mitralieră de paispe virgulă cinci. M-am făcut marinar ca să umblu pe mare. N-ai cum să înțelegi asta.

— Cum să nu-nțeleg, măi ! Înțeleg perfect. Mare, romantism, dom' căpitan de vas, dar de ce pe „Penelopa“ ?

— Du-te naibii. Ţi-am explicat că un vapor, mare sau mic, e un vapor.

— Te oftici, dar nu vrei să spui.

— Si-gur că mă of-tic, silabisi Radu pe un ton uniform. Dar să te fi văzut pe tine în faţa amiralului, pe fotoliu. Dacă mai stăteam niţel, îmi oferea şi cafea. „Să-ţi explic cum stau lucrurile, zice. Ştiu că Neacşu ţi-a fost coleg". „Patru ani în aceeaşi bancă, tovarăşe amiral." „Ei, aseară l-a ajuns pe bietul om. Ulcer perforat, salvare, operaţie la Spitalul Militar. Bine că nu l-a apucat în larg, că pe nădejdea „Penelopei"...

— A spus şi el „Penelopa" ?

— Nu te mira. Mi-a povestit şeful de echipaj că amiralul şi-a început carîera, ca locotenent, pe „Penelopa".

— Şi crezi că toţi care încep pe „Penelopa" ajung amirali ?

— Azi mi-a fost dat să am parte numai de bancuri proaste.

— Gata, nu mai fac. Zi-i înainte.

— Ce să mai zic ? Mi-ai luat tot sporul cu aiurelile tale. Pe scurt, mi-a explicat că sînt singurul om potrivit pe care-l are la-ndemînă. Un ofiţer tînăr dar cu experienţă, fără obligaţii de familie — „Penelopa" face uneori curse lungi, lipseşte din port cu săptămînile — şi căruia să-i placă într-adevăr navigaţia. „E mai greu decît pe un crucişător, mi-a spus în glumă. Acolo trei sferturi din treabă o fac aparatele. Pilot automat, calculator electronic, staţii şi iar staţii, centrală de artilerie..."

— Pe crucişător eşti un fel de planton lîngă aparate, aşa-mi închipui. Şi... ai acceptat.

— M-am gîndit şi eu. Fusesem cu cîteva zile înainte pe „Penelopa", cînd ne-a adus nişte piese în larg.

— Ştiu. Eram de serviciu şi cînd a trecut bietul Neacşu spre casă l-am auzit ce spunea. Trezit din somn la patru dimineaţa, şi cu stomacu-n pioneze. Merita să-l auzi înainte de a te chema amiralul. Trezit din somn la patru dimineaţa.

— În noaptea aia, cînd l-au trezit la patru, pe noi ne-au sculat curierii la două. Nu e mare diferenţă. Deranjuri de-astea fac parte din meserie. Un birocrat ca tine n-are cum să priceapă.

— Parcă eu n-am fost ambarcat la vedete trei ani de zile ? Noroc cu spondiloza mea...

— Curat noroc ! rîse Radu. Ești bun de dat la Gîgă.

— Fără glumă, zău. De zece ori ne-am mîncat rația de supraviețuire. Se luase de gînduri plutonierul de la depozit. Una-două, veneam cu proces-verbal și-i ceream să ne completeze rația de supraviețuire. „Iar ? se mira plutonierul. Vă place așa de mult să roadeți pezmeți cu carne uscată ?“ Nu i-am mai dat explicații. O vedetă nu-i un transatlantic. Nici n-aveam farfurii în dotare. Ce să facem cu ele ? Cred că nici „Penelopa“ n-are.

— Ba are. Are și bucătar.

— Serios ? De ce nu spui așa ? O s-o duci ca un împărat. Ai văzut, Neacșu, de exemplu...

— Nu „Penelopa“ l-a îmbolnăvit pe Neacșu. Și mi-ai promis că termini cu prostiile.

— Ai dreptate. Uite, termin. Ce răspuns i-ai dat amiralului ? Ai acceptat așa, din primul foc ? Sau ai cerut timp să te mai gîndești ?

— Ce să mă mai gîndesc ! Peste-o săptămînă e aplicația, și amiralul n-avea zece candidați pentru „Penelopa“.

— Eu în locul tău mă lăsam greu. Îl făceam să-mi promită o avansare înainte de termen, ceva...

— Tu ai fost totdeauna descurcăreț.

După ce se despărți de amicul incomod, Radu rămase singur să parcurgă lunga distanță pînă-n fundul portului, la navele auxiliare, unde-și avea locul „Penelopa“. Era o dimineață cu briză ușoară, abia simțită, care-i răcorea obrajii aprinși de marșul forțat. Altă viață pe Vînătorul Opt, își spuse. Locul din frunte în port, chiar în dreptul comandamentului. Și cheul curat, de beton neted ca masa. Și Sava mereu alături, gata să te ocrotească. Aici îi ocrotești tu pe alții. Dacă asta se cheamă „a ocroti“.

Totul a mers atît de repede... Bine că am ținut adunarea de grupă. Ultima. Aici, cine poate ști ? Alți oameni, alte probleme... Își aminti prima întîlnire cu echipajul, acum trei zile. Morocănoși cu toții, cu privirile-n pămînt. Careul acela, toate echipajele „auxiliarelor“ adunate — grupuri de cinci-șase oameni, cu un maistru sau un sergent în flancul drept. Unii în salopetă, alții murdari de vopsea, cei de la scafandri în pulovere cenușii cu guler

rulat. în stînga de tot cei de la întreținere, în costume kaki. Ce mai adunătură, gîndise înaintînd spre mijlocul careului, la un pas în urma comandantului de divizion. Comandantul, un bătrînel cu înfățișare de contabil, ținuse mult la Neacșu, era și firesc, „Penelopa" scosese pe atîția din încurcătură, în cele mai ciudate împrejurări.

În dimineața aceea, cînd se prezentase la el, în baraca cu pereți scorojiți în care-și avea „statul major", comandantul îl întîmpinase cam ursuz :

— Știu despre ce e vorba, mi-a telefonat aseară tovarășul amiral. Văd că biroul cadre s-a mișcat repede.

— Cred că în vederea aplicației.

— Așa cred și eu. Numai să scape cu bine bietul Neacșu. A făcut febră după operație...

— Sînt coleg de promoție cu el. Parcă am mustrări de conștiință că-i iau locul așa, peste noapte.

Comandantul l-a privit lung, apoi a spus încet :

— Eu am insistat să se grăbească lucrurile. „Penelopa" nu poate rămîne nici o zi fără comandant. O navă bună la toate, cum se zice. Mi-au cerut propuneri. De unde ? N-am nici un ofițer disponibil. Vreau un om căruia să-i placă meseria, atît le-am spus.

— Mie îmi place.

— Înseamnă că o să ne-nțelegem. Hai să te prezint echipajului. După aceea iei în primire nava, execuți cîteva manevre prin port ca să-ți faci cît de cît o idee despre ea, și te duci să ridici o țintă de la șantier.

— Chiar astăzi ?

— În dimineața asta. Știu că nu e recomandabil, dar n-am încotro. Nu-ți pot lăsa nici o singură zi pentru acomodare. Preiei nava din mers. Echipajul e bun, nu ți-o spun doar pentru încurajare. E, într-adevăr, bun. Și un sergent... spirt. O să te-ajuți cu el.

Pe cînd comandantul citea ordinul de numire, Radu cercetа cu privirea careul acela pestriț. Nu i-a fost greu să-l recunoască pe sergentul de pe „Penelopa", înalt, mustăcios, cu pantalonii cam scurți. În stînga lui, ceilalți șase, posomorîți, cu privirile-n pămînt. Parcă nici nu auzeau cuvintele ordinului. Știau despre ce e vorba ; fără-ndoială aflaseră de la telefoniști ce se întîmplase cu comandantul

lor, iar un locotenent-major necunoscut, care vine cu noaptea-n cap pe cheu, nu putea fi decît...

— Echipajul Navei Trei rămîne pe loc, restul treceţi la curăţenia navelor. O să verific peste tot. Liber de la front !

Glasurile răzleţe ale comandanţilor de nave sunau fără convingere. Nu comandau regimente întregi, ci grupuri de cîţiva oameni, care porneau aproape fără cadenţă spre navele lor. Un singur echipaj rămăsese pe loc.

— Echipajul Navei Trei, a explicat inutil comandantul divizionului. Te las cu ei, nu te superi ? Trebuie să plec la convocare, la divizie.

Rămăsesc singur cu cei şapte oameni aliniaţi, nemişcaţi, cu feţele posace şi fără expresie. A făcut un pas spre ei. I-a întins mîna sergentului.

— Ne cunoaştem, nu-i aşa ? Am fost pe la voi acum cîteva zile.

— Da, tovarăşe locotenent-major. Sînt sergentul Picu, timonier şi şef de echipaj.

Următorul marinar s-a prezentat singur :

— Caporal Parfenie, şef mecanic. S-a dat puţin deoparte şi a arătat cu capul spre cel din spatele lui : Astaloş, ajutorul meu.

Radu a dat mîna şi cu el, apoi a trecut la următorul şir de doi. Cel din faţă, cu obrajii rumeni şi bucălaţi, s-a prezentat domol :

— Tovarăşe locotenent-major, sînt soldatul Blăjan Petre, bucătar.

— Şef bucătar, l-a corectat cel din spatele lui.

Blăjan s-a ferit puţin, făcînd loc celui care vorbise.

Radu i-a întins mîna :

— Dumneata eşti Trandafir, aşa-i ?

— Soldat Trandafir, marinar la manevră, adică bun la toate.

— Şi mai ales bun de gură, a adăugat sergentul Picu.

— Chiar aşa, a spus Radu. Vorbeşti neîntrebat, Trandafire. De ce-ai zis „şef bucătar“ ?

— Păi n-aţi văzut ? Şef de echipaj, şef mecanic... numai şefi în echipajul ăsta.

— Asta te roade pe tine ? Mai au galoane destule la magazie. Problema e să le meriţi.

Trandafir a rînjit pe tăcute. Dinţii lui albi şi frumoşi contrastau cu faţa brunetă. Şi pe tine te ştiu, s-a gîndit atunci Radu. I-ai mîncat sufletul bietului Neacşu...

— Caporal Herea, semnalizator, s-a prezentat următorul.

— Soldat Stanciu, marinar la manevră.

Pe vînător, în faţa şirurilor lungi de oameni, aliniaţi pe puntea lată şi strălucitoare, se simţea parcă mai la-ndemînă. Dădea comenzi cu glas răsunător pentru raportul de dimineaţă, chema garda înarmată la pavilion, împărţea cu precizie echipajul la posturile de curăţenie. Dar aici, în faţa acestor şapte inşi, aliniaţi pe două rînduri... Un pescăruş a trecut ţipînd ascuţit şi toţi au întors fără voie capetele. Radu s-a simţit stingherit ; s-ar fi cuvenit să le spună ceva, dar ce anume ?

— Trebuie să luăm o ţintă din şantier, a spus şi şi-a dat seama că nu asta aşteptau de la el. Vreau să facem treabă bună. Nu-mi plac discursurile. Sergent, ia comanda. Pregătiţi nava pentru marş.

Sergentul a făcut un pas înainte, a salutat, s-a întors spre formaţie :

— Echipaj, drepţi ! La bord, marş !

Au pornit cam alandala spre „Penelopa“, ocolind un morman de vîsle depozitate lîngă un autocamion rablagit. „Penelopa“ era acostată mai departe, spre cotul bazinului. Între şalupele mărunţele şi tancurile de motorină cu puntea joasă, silueta ei atrăgea atenţia. Nu-i urîtă, s-a consolat atunci Radu. Şi, la urma urmei, n-am de ales...

Fiecare dimineaţă pe „Penelopa“ începea cu o speranţă. Trecuseră trei zile şi nu izbutise să afle mai nimic despre oamenii cu care avea să împartă binele şi răul cine ştie cîtă vreme de acum înainte. Vasul îi plăcuse mai puţin decît la vizita aceea fugară ; descoperise că „făcea“ apă.

— Condensul, explicase sergentul Picu, aşa se-ntîmplă la schimbări bruşte de temperatură. Ar trebui izolaţi pereţii cu plută măcinată şi cu anticoroziv. Ne-au promis pentru cînd o intra în reparaţie, dar deocamdată...

Pe urmă puntea alunecoasă. În decursul timpului, tablele se lustruiseră de atîtea generaţii de paşi, striaţiunile şi desenul original se mai cunoşteau doar pe lîngă ba-

lustradă. Și fumul acela alb, la fiecare pornire a motorului... Și legănatul nesfîrșit : chiar legată la cheu, cînd un om punea piciorul pe bord, nava începea să se balanseze...

În prima zi făcuse manevrele sugerate de comandant. Descoperise că nava e foarte ascultătoare, dar cam sensibilă la vîntul lateral. Sergentul Picu o strunea cu grijă, îndemînatic, fără s-o bruscheze.

— Ce-ai fost înainte de armată, sergent ?

— Timonier pe trauler, în flota de pescuit.

— Ești de meserie, vasăzică...

— Oarecum. Diferență mare, tovarășe locotenent-major. „Penelopa“ e mai rapidă decît un trauler. Dacă nu te miști iute, o turtești într-o clipă.

— Oficial se numește Nava Trei.

— Mă scuzați. Noi așa am apucat și așa-i zicem. E frumos ca nava să aibă un nume, nu un număr. Cum era pe timpuri.

— De unde știi ?

— Am citit și eu. „Rîndunica“, „Mărășești“, „Kogălniceanu“... Parcă ți-e mai dragă nava cînd are un nume.

Zilele treceau repede, înțesate cu întîmplări. Totul trebuia cunoscut din mers : nava și oamenii. Cîteva vorbe schimbate cu motoriștii. În toiul discuției, un telefon : trebuie remorcată nava-bază a vedetelor pînă-n șantier. La întoarcere, să aducă de acolo un ponton pentru baza sportivă nautică... Ieri după-amiază, cînd se grăbea să plece spre casă, știind că urmează să-i telefoneze Mia, altă misiune : un drum pînă la travers de Tuzla, să ridice o geamandură care nu mai era necesară în locul respectiv. Se întorseseră tîrziu, după căderea nopții. Azi ce surpriză ne-o mai aștepta ? se întrebă mergînd pe drumul nesfîrșit care ducea spre dana navelor auxiliare.

— „Penelopa“ are azi o misiune pe cinste, spuse cocomandantul divizionului. Uite harta, am primit-o de la divizie. Faci trei pase cu ținta mare de artilerie în poligonul bateriilor de coastă. Notează-ți coordonatele.

— Se fac și trageri ?

— Nu. Astăzi nu. Antrenamentul ochitorilor, atît. Plecarea imediat.

— Am înțeles. Să trăiți !

Cînd ajunse la ușă, comandantul îl opri :

— Costescule.

— Ordonați.

— Nici n-am avut timp să stăm de vorbă. Cum merge ? Cum ți se par oamenii ?

— Mă descurc, spuse Radu.

— Sigur ?

— N-aveți nici o grijă.

— Și... cu Trandafir ăsta ?

— Deocamdată merge.

— Fii atent. Vezi cum stăm. N-avem timp să ne tragem sufletul. Aș vrea să te ajut, dar... trebuie să găsești în dumneata singur resursele necesare. Îți place nava ?

— Încep să mă obișnuiesc cu ea, zîmbi Radu. Cam mică, e drept. Dar nu mă plîng de asta.

— În aplicație o să ai de lucru, nu glumă.

— O să fac tot ce pot...

Îi găsi pe marinari aliniați pe punte, ca-n fiecare dimineață. Sergentul comandă „drepți" și veni să-i dea raportul. Începu să se simtă mai la-ndemînă, băieții stăteau în front nemișcați și respectuoși, ca echipajul unei veritabile nave de luptă. Au totuși o mîndrie a lor, gîndi. „Penelopa" nu-i o șalupă oarecare...

— Azi facem un marș cu ținta pentru artilerie.

— Mamă, mamă ! exclamă sergentul.

— Ce spui, Picule ?

— Nimic, tovarășe comandant. Mă gîndesc la vreme. În primăvară, tot pe un vînt ca ăsta, ne-a scos sufletul. Și nu era ținta mare, era cea mijlocie, pentru vedete. Gata să ne arunce pe uscat.

— Lasă gîndurile negre. Cum stăm cu motorina ?

— Avem pentru zece ore, spuse caporalul Parfenie. Plus tancul de rezervă plin.

— Ce-nseamnă asta, plin ?

— Încă șase ore de marș cu viteza maximă.

— Bucătar, fugi la aprovizionare. Ceva mai ușor, știi ? Roagă-l pe plutonier să se uite afară. Vîntul crește.

Să nu-nceapă cu sărmăluțe, ardei umpluți și așa mai departe.

— Am înțeles, spuse bucătarul. Oi face mîncarea o țîră mai pipărată, ca să le cadă bine băieților. Am mai fost noi pe mare rea, și nu ne-am dat.

— Voi, ceilalți, scoateți cablul cel mare din magazie și așezați-l pe punte. Cîrligul de remorcaj e cam ruginit.

— Nu există, spuse Trandafir.

Radu îl fulgeră cu privirea :

— Toată viața o să mă contrazici așa, Trandafire ? Du-te și te uită !

Soldatul tropăi exagerat de tare pe punțea lucioasă, se apropie de instalația de remorcare, ridică siguranța cîrligului care scîrțîi ușor. Rămase acolo, descumpănit, cu brațele atîrnînd.

— Roua de azi-noapte, se dezvinovăți. Cu sărătura asta...

— Dă-o naibii de treabă, spuse Radu. Fă bine și execută ce spun eu. Demontează-l, curăță-l, pune-i vaselină. Altfel se-nțepenește cînd ți-e lumea mai dragă, și asta nu-i parîmă s-o tai cu toporișca.

Nu merge așa, fraților, își spuse plecînd spre comandă. Ori v-ați învățat rău, ori v-a lăsat în plata domnului știu cu cine. Coborî în cabină. Era cam zăpușeală jos. Încercă să deschidă hubloul, găsi că șurubul-fluture care-l fixa era înțepenit. Luă scrumiera de pe birou, făcută dintr-un piston mare de aluminiu, și lovi de cîteva ori șurubul. Sergentul Picu tropăi alarmat pe scară :

— Ce s-a întîmplat, tovarășe comandant ?

— Adu-mi un ciocan. Nu știu cine-a strîns șurubul ăsta...

— N-am umblat niciodată la el, mărturisi sergentul. Tovarășul comandant se ferea de curent...

— Ce tot dați vina pe tovarășul comandant ? Acum eu sînt comandant. Să punem odată ordine pe vaporul ăsta !

— Am înțeles, spuse rigid sergentul și dispăru pe scară în sus.

Lui Radu îi păru rău de izbucnirea lui. Dar trebuia, odată și-odată, să explodeze. Umbra lui Neacșu stăruia mereu între el și echipaj, prezență nevăzută și incomodă,

un zăbranic psihic care parea ca nu îngăduie statornicirea unei legături firești.

A înlocui un om la comandă nu e o simplă operație administrativă, gîndi. Trebuie să te integrezi noului colectiv și, în același timp, să ți-l integrezi. Să-l aduci către vederile tale. Să scuturi inerții și să dezrădăcinezi obiceiuri. Dar cum ? Făcînd scandal pentru un șurub înțepenit ?

Sergentul reveni cu niște vaselină, un clește mare și un ciocan.

— Îl facem noi să meargă, zîmbi el împăciuitor.

— Sînt sigur că o să te descurci, zîmbi Radu la rîndul lui.

Cînd urcă iarăși pe punte, Blăjan tocmai sărea de pe cheu pe navă, aducînd un coș mare de nuiele, acoperit.

— Bunătăți, se lăudă el de la distanță. Plutonierul a făcut armata cu taică-meu, la grăniceri. Vă pregătesc un ceai, tovarășe comandant ?

Lingușitor sau doar conștiincios ? se întrebă. Bucătarul îl răsfățase din prima zi, îi adusese pîine prăjită, întrebîndu-l grijuliu dacă-i place.

— Îmi place, i-a răspuns.

— Și lu' tovarășu comandant îi plăcea, a explicat bucătarul. Mai ales noaptea, în larg, cade bine...

Vrusese să-l întrebe atunci cum se descurcă pe mare, cînd coaja asta de nucă saltă în toate felurile. Cum mai prăjește pîinea. Dar îi dăduse pace. Văzînd și făcînd, vorba lui Omer.

...După o oră „Penelopa", proaspăt dichisită, se desprindea de cheu. Radu stătea sus, pe puntea îngustă de deasupra cabinei de comandă, unde erau o timonă și un compas magnetic montat pe un soclu înalt, de modă veche, din fontă, vopsit în alb. Un scăunel pliant, ca strapontinele de pe culoarele vagoanelor de tren, era montat lîngă timonă, în dreapta. Cînd coborai de pe el, un arc îl ridica automat în sus, și puteai sta rezemat în colțul format de cei doi pereți ai parapetului înalt aproape pînă la piept. Mai erau acolo un dulăpior care conținea pavilioane de semnalizare, un megafon și un pistol cu rachete. În dreapta, lîngă scaunul pliant, un proiector mare pe care n-avusese cînd să-l vadă funcționînd. Se așeză pe scăunel, cu o mînă ținîndu-se de stîlpul proiec-

torului. Auzea în spate, printre sarturile de oțel, șuieratul vîntului. Nori subțiri filtrau soarele lăsînd să cadă peste lucruri o lumină anemică. Asculta păcănitul sacadat al motorului semicentenar, fluieratul lui Trandafir care lustruia un scripete stînd turcește pe punte, apoi zdroncănitul vaselor de la bucătărie, vibrația subțire a sarturilor în vînt, un val răzleț clipocind scurt la babord. Se simți deodată apt să stăpînească toate acestea, să se integreze lor și să dea celorlalți ceea ce așteptau de la el.

— Ține-o mai la stînga, îi spuse sergentului. Vîntul ăsta ne cam vîră-n mal.

— Aici e puțin curent, lămuri sergentul. Să vedeți că se liniștește după ce dăm cotul.

Într-adevăr, țărmul făcea un cot scurt, aproape în unghi drept, și pe deasupra malului înalt se văzu deodată un perete alb, vibrînd, înconjurat de țevi vopsite cu minium de plumb : ținta mare pentru artilerie. Dincolo de ea strălucea ținta metalică pentru rachete. Ținta de artilerie, făcută din pînză, era mai ușoară. Acum, vîntul pieziș o făcea să stea ușor înclinată.

— Să te ții canoneală, spuse sergentul și răsuci repede timona. Acóstăm chiar lîngă ea, tovarășe comandant ?

— Altceva ce putem face ? Crezi că ne lovește ?

— Nu, nu cred. Punem baloanele de acostare. Numai să țină cîrligul de remorcare.

— Îi privește, spuse Radu. Era de datoria lor să-l verifice. Vino paralel cu ținta și lasă să ne ajute puțin vîntul. Cînd ajungem în dreptul provei, oprim motorul.

Trase de mînerul telegrafului, cerînd mașinilor „Încet înainte". Pufăitul rar al motorului se rări și mai mult.

— Parcă-i moara lui Simedrea, spuse cu duioșie sergentul. Cred că-i destul acum, tovarășe comandant. Putem opri motorul.

Împinsă de vînt, nava se apropie pieziș de țintă și i se alătură domol. Baloanele de acostare, lăsate pînă aproape de nivelul apei, scrîșniră, strînse între bordajul navei și flotorul proaspăt vopsit al țintei. Radu se aplecă peste parapet :

— Trandafire, du-te și pune gașa !

Trandafir luă capătul cablului de remorcaj, care avea o buclă bine matisită, „gașa" în limbajul marinarilor, sări

sprinten pe flotorul lat, butucănos al țintei și legă remorca. O încercă dacă ține. Un marinar de la „stația ținte", în salopetă, cu o cutie de vopsea în mină, se opri pe cheu și-i strigă :

— Vezi să n-o rupi, mă, c-o plătești !

Trandafir mai smuci o dată cablul gros din fire de oțel ; cîrligul de care-l agățase era la fel de solid ca al unei locomotive. După ce se asigură astfel, alergă pe celălalt flotor, în partea dinspre țărm, și dezlegă parîmele ce țineau ținta de mal.

— Liber ! spuse el.

— Hai repede la bord, că ne ia cu totul, strigă Radu.

Porni motorul și nava începu să înainteze. Cablul se desfășura încet de pe tambur. Cînd socoti că a ajuns la lungimea portivită, Radu dădu ordin să-l lege. Curînd remorca se întinse ca o strună, vibrînd ; un șoc ușor cutremură nava și ținta se urni încet din loc.

— A luat-o, spuse sergentul aruncînd o privire în urmă.

— A luat-o, confirmă Radu. Depărtează-te spre mijlocul apei, să n-o arunce vîntul pe mal.

Marinarul de la „stația ținte" pusese găleata jos și se uita la ei. Trandafir îi făcu „sîc" și marinarul strigă surăpărat :

— Aveți grijă, că ne-am mîncat zilele pîn-am dres-o ! Tova' maistru și-a amînat concediul special pentru ea !

— Lasă gura, spuse Radu încet. De-acuma putem să-i dăm toată viteza.

Mînui mînerul telegrafului. Săgeata roșie de pe cadranul rotund, demodat, se mută și ea la gradația „Toată viteza". Păcănitul bătrînului motor se înteți. Malurile înalte începură să defileze încet de-a lungul bordului „Penelopei". Toată viteza, gîndi Radu triumfător. Semn că ai scăpat din încurcături și te poți avînta fără grijă înainte. Ca un automobil care-a ieșit din îmbulzeala orașului pe panglica de asfalt neted și liber al autostrăzii. Dar nu, nici măcar acolo nu ai senzația de plenitudine, de eliberare, pe care-o încerci pe comandă după ce-ai terminat manevra de plecare. Te simți mai destins, mai fără grijă ; motorul merge în plin, la timonă ai un om de nădejde — la ce s-o gîndi sergentul Picu acum, s-o

fi văzînd pe traulerul lui, luînd în piept oceanul, spre destinaţii abia descifrate pe hartă, porturi depărtate, ţărmuri exotice, cu nume care-ţi trezesc dorul de aventură...

— Mergem departe ? întrebă prozaic sergentul.

— Spre poligonul artileriei de coastă. Trecem de trei ori prin faţa bateriei şi ne-ntoarcem acasă.

— Atîta ? Nu fac trageri ?

— Nu. Doar un antrenament. Să se deprindă ochitorii cu ţinta navală. Tragerea au s-o facă în timpul aplicaţiei. Dacă te gîndeşti bine, nu tragerea în sine e importantă, ci ochirea. Au făcut antrenamente la sală, pe trenajoare, dar cu ţinta reală nu prea au avut de-a face. E cu totul altceva. Soare, vînt, marea sclipeşte... Trebuie să se înveţe cu toate. Pe urmă e uşor să apesi pe pedala de declanşare a focului.

— Asta cam aşa e, încuviinţă sergentul. Am lucrat şi cu pe trenajor, cînd am venit recrut. Totuşi, tovarăşe comandant, dacă plimbi ţinta de colo-colo şi nimeni nu trage-n ea, ai senzaţia că pierzi vremea de pomană. Nici nu ştii dacă te bagă-n seamă cineva.

— Fii sigur că nu stau ei cu mîinile-n sîn, spuse Radu. Cînd eram pe vînător, abia aşteptam să iasă ţinta. O jumătate de zi numai despre asta vorbea tot echipajul.

Jos se auzi oarecare zgomot, apoi glasul întărîtat al lui Trandafir :

— Ce dracu măi, grasule, nu ştii de glumă ? Să ştii că te raportez, auzi ?

Radu se aplecă peste parapet, în dreptul bucătăriei instalate sub comandă. Îl văzu pe Trandafir, cu mutra cam pleoştită, scuturîndu-şi apa de pe bluză.

— Ce-i acolo, măi ?

— Tovarăşe comandant, Blăjan a aruncat cu apă-n mine.

— Vezi să nu te prindă reuma, se auzi glasul lui Blăjan din bucătărie.

— Blăjane ! strigă Radu. Unde te ascunzi ? Ce se-nîmplă ?

Blăjan se arătă, în sfîrşit, aprins la faţă, cu tichia de bucătar cam tuflită.

— Face scamatorii cu mine, tovarăşe comandant. Mi-a luat ţigara din gură.

— Ia vino-ncoa', Trandafire.

Trandafir urcă sprinten scărița, se apropie, salută regulamentar și rosti formula de prezentare cu conștiinciozitatea unui recrut la instrucție.

— Pe loc repaus, comandă Radu. Nu pricep ce aveți de împărțit toată ziua. Te cerți cînd cu unul, cînd cu altul.

— Am glumit, tovarășe comandant. I-am luat țigara, că nu ți-ar da de bună voie, și el m-a udat cu apă. A udat și țigara.

— Ia alta d-aici.

Surprinse privirea rapidă, parcă mustrătoare, a sergentului. Mă judecă, își spuse. Crede că Trandafir ăsta, dacă-i dau nas, o să mi se urce-n cap. Dar ce-aș putea face altceva ?

Scoase bricheta. Trandafir vîrî cu grijă țigara în dublura bonetei.

— Lăsați, vă mulțumesc, o fumez mai tîrziu, tovarășe comandant.

— De unde ești, Trandafire ?

Soldatul se hlizi, legănîndu-se cînd pe-un picior, cînd pe altul.

— De unde nu sînt, tovarășe comandant ! Ultimul domiciliu stabil, în Pantelimon, la unchiu-meu. Da' i-a demolat. Acuma stă la bloc. Io-s născut în Oltenia, și-am rămas fără părinți de mic. Am crescut la Leagăn. P-ormă m-a luat unchi-meu să-i ajut la lanțuri.

— Ce lanțuri ?

— Lanțuri de dat în ele, la bîlciuri. Eu strîngeam banii și aveam grijă de picup, puneam muzică toată ziuá, să vie lumea. P-ormă m-a-nvățat să merg pe sîrmă și să jonglez cu sticle. Viață veselă, de azi pe mîine...

— Nu prea seamănă cu ce facem noi aici, spuse Radu. Trandafire, eu vin de pe un vînător de submarine. Știi cîți soldați sînt pe-un vînător ? Ei bine, în trei ani de zile nu m-am certat cu nici unul.

— Da' ce-am făcut, tovarășe comandant ?

— Nu-i vorba de ce-ai făcut, ci de ce trebuie să faci. Am auzit tot felul de vorbe, și nu erau deloc în favoarea ta. Dar eu nu plec urechea la vorbe, judec ce văd. Și nu vreau să am bătaie de cap cu tine, înțelegi, Trandafire ?

— Înţeleg, tovarăşe comandant. Vă promit că...

— Nu-mi promite nimic. Nu vreau vorbe, ci fapte. Du-te la postul tău.

Cam lung discurs pentru o biată ţigară, îşi spuse. Dar cum să faci altfel ? Puţină omenie, două vorbe cînd trebuie... Să te văd, Trandafire.

Vremea se cam înăsprise. Valuri cu creste albe veneau în întîmpinarea navei, se spărgeau în prova ei înaltă, se pierdeau clocotind pe lîngă bordaj. „Penelopa“ înainta, încet dar sigur, spre poligonul închipuit, undeva departe de coasta înaltă, vegheată de tunurile uriaşe şi deocamdată nevăzute.

— Ce-o fi la ei acolo... spuse Radu.

Sergentul se întoarse mirat :

— Ordonaţi ?

— Mă gîndeam la artileriştii. Cred că au văzut ţinta. Ochitorii aleargă la tunuri, comandanţii de piese strigă... Nimic din toate astea aici, la noi. Doar ni le închipuim.

— Eu nu-mi fac griji pentru alţii, spuse Picu domol. Mă gîndesc că vîntul ăsta ne cam împinge spre ţărm. Poate ar trebui să facem o corecţie, tovarăşe comandant.

— Să vedem. Trebuie să calculez punctul unde ne aflăm. Mă duc să-mi iau sextantul.

Coborî scara îngustă care ducea pe punte dintr-un salt, cum îl văzuse pe sergent. Mişcarea îi reuşi. Se bucură în sine : aici, pe „Penelopa“, începuse să se simtă *acasă*.

3

— Atunci, ne vedem diseară, maestre, spuse Lică ceremonios. Adică peste un ceas şi jumătate. Abia ai timp să te odihneşti, să fii în formă.

— Ce formă, făcu Dem Ionescu, doar nu ţin discursul de recepţie la Academie. Pur şi simplu răspund la întrebări. Dialogul cu sala, invenţie modernă şi comodă pentru ambele părţi.

— Cum, nu citeşti un fragment din roman ?

— Un fragment citit la microfon e cel mai sigur mijloc de a pune publicul pe fugă. Nu fac eu prostia asta !

— Oricum, să improvizezi timp de o oră...

— Nu improvizez, ci îmi expun ideile. Fărîme din ce știu și ce simt. Totdeauna am regretat că nu scriu ceea ce spun în asemenea ocazii. Uneori îți vin idei frumoase și se pierd.

— *Verba volant*, înțelese just Lică.

— Chiar așa.

— Mulțumesc pentru tratație. Rămîn dator cu un Murfatlar. Vin să te scol pe la șase jumătate.

— Nu mă culc, protestă Dem Ionescu.

Lică făcu o plecăciune familiară în ușă și ieși. În urma lui, Dem Ionescu se grăbi să deschidă fereastra. Goli scrumiera la baie, reveni în cameră, luă paharele și le clăti la chiuvetă. Se privi critic în oglindă, strîmbînd din nas. Trebuie să țin mai serios dieta asta. O s-ajung un greiere borțos, fir-ar a naibii de treabă !

Se întoarse în profil, chinuindu-se să-și vadă creștetul. Obsesie recentă : părul din creștet i se rărea mereu, se vedea pielea arămie printre firele anemice. Purta cu el în deplasări loțiunea miraculoasă garantată împotriva cheliei. loțiune pe care nu izbutea s-o folosească acasă. De mîine... hotărî, ca de obicei în clipele de amară autocritică în fața oglinzii. Îmbătrînesc, fir-ar să fie, și unde-i Cartea, cartea sinceră și exactă și competentă în care s-o iau de la capăt și să spun totul despre mine ?

Începînd cu copilăria. De zeci de ori, pagini începute cu o frază, tăiată, dedesubt alta, tăiată. După a treia arunca pagina și lua o foaie curată și tot așa. Descoperea că nu poate reface nimic din universul acela auriu și regretat. Nimic sigur, real, adevărat. Amintirile lui erau ca un cer negru de vară, brăzdat de fulgerele scurte ale unor fragmente pîlpîitoare : planorul lung de un metru, dăruit de un unchi fost pilot în primul război mondial ; pantalonii de catifea, scurți, cu care se fotografiase la „Foto Julieta", poza rezista și acum, lucru solid, în sepia, pe carton pînzat ; pînă și ștampila „Foto Julieta" de pe verso arăta proaspătă și cu margini bine conturate, dar abia își amintea gesturile solemne ale fotografului care-l exasperase : „Bărbia mai sus, puișor, capul spre dreapta, nu te încrunta, nu mișca

ochii, nu clipi !" Ieșise în poză cu o mutră de copil trist și prostuț. În timpul războiului, plecaseră în refugiu într-un sat de la poalele munților, cu praf galben ca lămîia. Băieții de la școală îl urau pentru că era străin de satul lor și pentru că învăța bine ; erau cîțiva repetenți în clasă care obișnuiau să-și arunce unul altuia șapca lui în carouri, atît de diferită de șepcuțele lor ieftine, negre, cu paspoal roșu sau galben, pe care scria impersonal „S.P.", „Școala primară", un rudiment de uniformă într-o lume săracă, în care copiii umblau desculți pînă toamna tîrziu, iar tălpile lor goale lăsau amprente galbene de praf pe dușumeaua clasei dată cu motorină. Și proprietarul căsuței de vizavi de școală, un negustor gras și masiv pe care-l chema domnul Slabu și el nu izbutea să priceapă de ce numele se potrivește așa de puțin cu înfățișarea omului. La fata primarului, colegă de bancă, fusese de două-trei ori să-și facă împreună lecțiile, era în clasa a treia și începuse s-o iubească în secret ; într-o zi au mîncat tartine cu unt și dulceață, iar la plecare ea îi dăruise o cutie cu șase culori „Hardtmouth". Simțea și acum în nări parfumul acela special al lemnului cînd ascuțitoarea ronțăia harnică vîrful creionului și lăsa să iasă o panglică roz ușor încrețită, care se frîngea la cea mai mică atingere. Și o serbare la școală, cu coruri — „Pe-al nostru steag" și „A ruginit frunza din vii" și recitări turuite de fetițe conștiincioase, apoi în partea a doua un vodevil din secolul trecut, jucat de învățători, despre doi țărani care hotărîseră să tragă o păcăleală boierașului îndrăgostit de o fată din popor...

Cui îi trebuie toate astea ? se întreba dezolat în fața foii albe. De ce le-aș scrie ? Ele constituie zestrea mea primordială, experiența ochiului proaspăt deschis asupra lumii, sînt mai degrabă SECRETE, ar trebui să mint, să le încondeiez, să le poleiesc cu niște artificii literare, și mai întîi de toate să le dau un sens pe care ele nu l-au avut niciodată ; să mint despre mine, să mă arăt mai bun decît eram ; nu eu furam din zahărul obținut cu strictețe pe cartelă, nu eu descompletam ciorapii de mătase ai mamei ca să-mi fac minge umplută cu lînă și atît de meșteșugit îndesată, încît sărea ca una de cauciuc ; nu eu am dat foc pomului de Crăciun folosind drept artificii niște bucățele de fitil Bickford găsite într-o tranșee părăsită...

Ar trebui să mă îndrept spre omul de azi, cu frămîntările și evoluția lui ; dar omul de azi, de vîrstă mijlocie, este născut cu cîțiva ani înaintea războiului, a auzit împușcăturile de pe străzi în timpul rebeliunii, a ieșit în curte să privească o luptă aeriană dată deasupra gării, s-a ghemuit în sine, incapabil să fugă sau să se ascundă cînd un „Stukas" s-a năpustit la întîmplare peste cartierul pașnic și dezarmat, împușcînd cu tunurile de bord acoperișurile caselor, caișii înfloriți sau asfaltul curților cochete de mahala. Omul de azi pune toate astea într-o tainiță a memoriei, își amintește de ele la vreo petrecere, cînd vrea să se grozăvească în fața copiilor : așa era atunci, ce știți voi, care aveți de toate și tot nu sînteți mulțumiți...

Omul contemporan, cu elanurile lui, cu dorințele lui secrete : o mașină, un covor de la Consignația, un concediu de unul singur într-o stațiune veselă... Mașina vine greu, o așteaptă de la un trimestru la altul, covorul de la Consignația e înlocuit de nevoi mai pămîntene — paltonul i-a rămas mic băiatului, ce vrei, a crescut, la Romarta au venit cizmulițe de piele, nemțești sau așa ceva ; trebuie umbrelă ; au venit gazele ; telefonul — iar adiționale, o să-l dau la scădere, în fiecare lună adiționale, mai faceți și voi economie. N-o să mai vorbim deloc, din partea mea poți să-l desființezi chiar acum. Ei, nici chiar așa, tot ce vreau e să fim raționali. Cît despre concediul promis, el se spărgea în bucăți mărunte și fără sens — o săptămînă la socri, că vor să culeagă via — s-o culeagă sănătoși, dar îți place colo, la iarnă, cînd vine cu canistra... Și asta-i adevărat. La televizor toată ziua reclame cu cabane și moteluri cufundate în ozon, nu-i pentru mine ozonul ăsta, or fi existînd și oameni care-și fac într-adevăr concediul în cabanele acelea trăsnind a ozon ?... Dacă mă duc la mare iau cartea cu mine, măcar o oră-două pe zi, să scriu pe-ndelete...

Promisiuni mărunte, amînate *sine die*, perioade de muncă grea, absurdă, nopți cu scrumiere pline ; speranțe : dac-o scot la capăt și cu asta, îmi iau trei luni de vacanță, mă duc și eu la cinema ca tot omul, văd spectacolele că am rămas în urmă, hoinăresc prin muzee și galerii de artă — altfel decît o privire aruncată în treacăt prin vitrina largă ;

nu mai știu nimic, doar stiloul și mormanul de foi albe, și amenințarea unui contract pe cale să expire...

Ușoară suspiciune față de procedeele, reale sau închipuite, folosite pentru a ajunge să-ți vezi numele într-o recenzioară, într-un volum de critică, într-o enumerare măcar. Și scriu și cititorii îmi caută cărțile, ar trebui să fie consolarea esențială — *sînt citit* — nu-mi pasă că revistele mă ignoră, dar nu, mă mint, vreau să știe confrații despre mine, un critic atent să remarce compoziția savantă, alternanța echilibrată a planurilor acțiunii, retrospectivele bine dozate, analiza profundă, stilul proaspăt, viziunea tonică etc. Ar fi interesant să pun toate astea într-un roman ; un roman despre un scriitor care scrie un roman, și de ce nu ? Așa cum un pictor își pictează propriile tablouri într-un tablou înfățișînd un colț de atelier, așa cum sînt filme despre actori de film. Un roman despre un scriitor care scrie un roman despre un scriitor care scrie... și așa mai departe, pînă la nebunie. Scrisul este într-un fel o nebunie ; un om serios, de patruzeci și cinci de ani, se așează la masă, închide ochii și se transformă în voievod, în furnalist, în detectiv sau în domnișoară ; gîndește ca ei, trebuie să se transpună ; joacă de fiecare dată alt rol, se înfurie, suferă, își bate joc, face planuri strategice sau pur și simplu merge pe stradă. A ce miroase strada ? Cum era îmbrăcat pretendentul la tron ? Ce raționament făcea detectivul ? Ce-a simțit tînăra cînd necunoscutul a-ncercat s-o sărute ?

Toate astea nu le vor învăța copiii la școală, nu vor fi analizate la Istoria literaturii, alături de „Iliada“, „Divina Comedie“ sau „Luceafărul“ ; doar cîteva rînduri la un capăt de rubrică într-o revistă, sau, uneori nici atît.

Dădu deoparte sticla de Murfatlar goală, rămasă pe masă, și scoase din sertar, punîndu-l în ordinea-dezordonată de rigoare, manuscrisul la care lucra ; o decență stranie îi poruncea să nu îngăduie nimănui o privire într-un manuscris căruia nu-i spusese încă „gata“ ; se rușina pentru eventualele stîngăcii ale grabei, pentru pasajele tăiate cu grijă : cititorii manuscriselor se uită mai ales la *ceea ce e tăiat*, poate din dorința de a afla ce-a avut autorul în subconștient pe cînd scria, și dintr-o pornire detectivistică naivă de a afla de ce nu-i plăcuse autorului pasajul tăiat cu

linii oblice, apăsate, încrucișate. Din același motiv nu citea în fața publicului, decît ararcori, și numai pagini tipărite ; tiparul conferă cărții un fel de definitivat, o sentință, ai dat-o din mînă — gata, nu mai ai putere asupra ei, devine autonomă, ireparabilă.

Reciti ultima filă, scrise dedesubt cu grijă : „Ce porcărie“ și tăie textul cu zeci de linii oblice, apăsate, încrucișate, înconjurînd apoi pasajul cu un chenar parcă tras cu rigla. Măcar la tăieturi știu că sînt macstru, se felicită cu amar. Închise iarăși manuscrisul în mapa de piele maron despre care-și închipuia că-i poartă noroc, un element secret de confort profesional, de ce n-ar munci într-o ambianță plăcută, așa cum șoferul de troleibuz lipește pe bordul mașinii abțibilduri și ilustrate și poze de campioni ?

Se ridică cu ochii la ceas. Era și timpul, trebuia să fie punctual. Se întrebă cu ce să se îmbrace. Dădu un bobîrnac halatului de casă atîrnat în baie, pe care nu-l purta niciodată — cînd era singur fiindcă se simțea ridicol, micburghez și lipsit de sportivitate, iar cînd avea musafiri, ca să nu pară prețios ; prefera un tricou cu mînecі scurte, în orice caz mai sportiv, și un pantalon de pînză aspră, în pas cu moda : acum cîțiva ani *dangarezi*, azi *blue-jeans*, mîine... Ce-o mai fi mîine ? Se gîndi la întîlnirea de astă-seară, anunțată la casa de cultură prin afișe cu litere de o șchiopă (la prînz numărase cu neliniște, de la distanță, cîți dintre trecători se opreau în fața afișului și rămăsese dezamăgit de procent). Totdeauna întîlnirile acestea îl îngrijorau, știa din experiență că-i o adevărată loterie, depinde de foarte multe lucruri, de la filmul programat la televiziune pînă la situația meteorologică. Avea totdeauna înțelepciunea să-i consoleze el pe organizatori cînd povestea eșua, în loc să primească consolările lor sau scuzele care, oricum, nu serveau la nimic.

Deschise șifonierul. Își aduse, la insistențele Tanței, două costume „serioase“ pe lîngă elementele de ținută sportivă pe care le prefera de obicei ; respinse din capul locului costumul negru, comandat la Casa de Mode tot din inițiativa Tanței, și se opri la costumul bej dintr-o stofă ușoară, croială vag militară, strîns în talie și cu buzunare aplicate la piept. O cămașă albă, elegantă oricînd, și o cra-

vată vișinie cu un desen discret, apoi pantofii gri, împletiți, cam incomozi dar în aparență ușori și sportivi.

Cînd Lică bătu la ușă, era gata de plecare. Deschise, își luă țigările și bricheta, stinse lumina la baie aruncîndu-și o privire concluzivă, își îndreptă umerii și-și supse puțin pîntecele care nu devenise încă plat.

— Cititorul o veni ?

— Care cititor ? întrebă Lică brusc interesat.

— Nu știi ? Spectacolul se amînă, spectatorul fiind gripat.

— Kîhî, kîhî, făcu cel mic pricepînd, în sfîrșit, că e vorba de o glumă.

Urmat de scutierul său benevol, coborî scările, simțind că transpiră subit. Abia aerul de afară, răcoros în comparație cu cel din holul bătut nemilos de soare toată ziua, îl liniști întrucîtva. Se uită pe furiș la ceas, în timp ce coborau pe faleză spre casa de cultură.

— E timp, îl liniști Lică.

— De-aș fi avut o carte recentă, să dau autografe, era altceva, își preveni Dem Ionescu eventualul eșec. Trebuia să nu mă vîr în chestia asta. Întîlnire cu cititorii, așa, în aer.

— La liceu, astă-primăvară, ai dat autografe pe foi rupte din caiet.

— Din care desigur băieții au făcut a doua zi avioane sau pocnitori ! Nu mă legăn în iluzii, băiete. Am dat autografe pe cărți de colorat, pe ilustrate reprezentînd stațiunea Govora, pe liste de bucate și chiar pe o legitimație de intrare la stadion.

— Vor fi piese de muzeu cîndva.

— Crezi ? Eu nu cred. Am trecut de vîrsta iluziilor. Un scriitor trebuie să știe cîteva lucruri importante ; unul dintre ele este că autograful n-are valoare decît pe propria carte. Și nici asta în toate cazurile. Ai văzut cărți cu autograf vîndute la anticariat ? Eu da.

— Îngrozitor. Or fi fost furate de la posesorii lor.

— Aiurea ! Ți-am spus că am trecut de vîrsta iluziilor.

Își aruncă privirea spre intrarea impunătoare și pustie a casei de cultură. Văzu două fete urcînd agale treptele.

— Vin cititoarele, anunță victorios Lică.

— Or fi greșit adresa, spuse Dem Ionescu simțind că inima o ia la galop.

Un grup de trei oameni în vîrstă, cu pălării de pai și lavaliere ; un subofițer de marină, ținîndu-și soția de braț ; o băbuță ; două femei elegante ; un băiat ducînd o sacoșă ; apoi grupuri întregi de oameni urcau și urcau scările largi.

— Ai văzut ? se bucură Lică. Totdeauna ai succes !

— Băieți deștepți ăștia de la casa de cultură, spuse Dem Ionescu arătînd spre afiș. Uite ce scrie dedesubt : urmează concert de muzică folk.

— Crezi că lumea pentru muzica folk vine ? Îți admir modestia, maestre, dar nu e cazul, pe cuvînt. Recunoaște că publicul te iubește.

Dem Ionescu ridică din umeri. Ar fi vrut să-i spună iarăși fraza cu vîrsta iluziilor, să-l întrebe dacă nu cumva confundă cumpărătorul de carte cu cititorul ; el însuși de cîte ori nu cumpăra cărți pentru mai tîrziu, și le punea deoparte într-un teanc al bunăvoinței de perspectivă ; ce naiba am astăzi, se întrebă, cu starea asta de spirit întîlnirea cu cititorii poate deveni o catastrofă, păcat de bieții oameni care au făcut efortul să...

— Să nu uiți de chestia cu documentarea, spuse repede Lică. Face frumos la public. Oricine vrea să știe cît e de adevărat un roman.

— Dac-ar ști ei, m-ar scoate din rîndul oamenilor cumsecade. Gîndurile urîte pe care le pui pe seama personajelor negative s-ar putea foarte bine să le fi avut tu însuți cîndva.

— Lasă teoria lui Freud, maestre, se arătă competent cel mic. Ce facem, intrăm ? Eu mă duc în sală.

— Hai cu mine.

— Nu, vreau să culeg impresiile publicului. E o experiență interesantă, vorbesc serios.

— Cum vrei... făcu obosit Dem Ionescu.

Instructorul casei de cultură se precipită pe scări cu brațele deschise, într-un gest exagerat de respect și familiaritate, probabil sperînd să atragă asupra lui privirile celor ce-și terminau țigările în hol.

— Maestre, punctual ca totdeauna, bine ați venit la noi.

Fumătorii se întoarseră spre el, pitind cuviincioși țigările. Dem Ionescu se simți deodată stingherit și mîndru.

Pe scenă, în fața cortinei, era instalată o masă joasă, rotundă, și două fotolii. Instructorul fusese cu ideea să vorbească de jos, e mai intim, motivase el. și Dem Ionescu se întrebă, așezîndu-se, dacă nu cumva oferă sălii spectacolul unor șosete strîmbe sau făcute covrig pe gleznă. Dar instructorul nu-l lăsă să se gîndească prea mult la nimicuri, îi făcu o prezentare penibil de elogioasă. înșirînd cu exactitate titlurile tuturor cărților și broșurilor, anul apariției și editura, astfel încît pomelnicul acesta începu să plictisească auditoriul, dar cînd menționă „Vîsla ruptă", romanul despre destinul unui transfug, un murmur de satisfacție străbătu sala. Dem Ioresciu răsuflă ușurat : erau aici și cititori *de-ai lui !* Zîmbi bătrînului din primul rînd, care încuviința zelos din cap (tot pensionarii, săracii ; au mai mult timp să citească, își spuse) și se îndreptă în fotoliu, încercînd să pătrundă cu privirea pînă la mulțimea anonimă din semiîntunericul sălii.

Instructorul inventă că anumiți cititori puseseră deja întrebări pe care el, la rîndul lui, le adresa scriitorului în numele lor ; sala răsuflă ușurată, trecuse momentul toldeauna dificil cu îndemnurile celui de la tribună — curaj, tovarăși, să vedem cine sparge gheața etc. Întrebările îi atraseră pe loc simpatia deopotrivă a publicului și a scriitorului : ce l-a determinat să abordeze romanul ; în ce măsură realitatea constituie punctul de plecare pentru cărțile lui ; dacă „Vîsla ruptă" a fost inspirat după un caz autentic ; dacă personajele feminine înfățișate în cărțile sale au un corespondent în realitate...

Dem Ionescu răspunse cu plăcere, istorisi mici întîmplări nostime din timpul lucrului la o carte sau alta, se lansă în cîteva considerații despre potențialul educativ al romanului de aventuri, răspunse în doi peri la ultima întrebare, destul de delicată. Instructorul se uită pe furiș la ceas, timpul afectat *acțiunii* trecuse, el mulțumi oaspetelui pentru bunăvoința cu care a răspuns invitației și încheie pe un ton cam emfatic :

— Și acum o surpriză : amatorii pot găsi în foaierul casei de cultură cîteva exemplare din „Vîsla ruptă". Even-

tual tovarășul scriitor — se întrerupse o clipă, cerîndu-i din ochi încuviințarea — va da autografe...

Publicul aplaudă cu voioșie ideea și se grăbi spre hol. Dem Ionescu se ridică, cu inima uşoară, pipăindu-și în buzunar pixul care făcea parte din ființa lui ca și ochelarii sau bricheta. Își aprinse o țigară și coborî printr-un colț al scenei în sală. Traversă intervalul larg dintre scaune spre ieșire și se opri deodată locului :

— Dona...

— Îmi dai și mie un autograf ? auzi vocea aceea joasă, învăluitoare, dulce, neuitată.

— După douăzeci de ani, dumnezeule !

Purta, ca și atunci, părul acajú ridicat într-un coc înfoiat, care-i lăsa liberi obrajii rotunzi, rumeni, copilărești, și urechile mici cu cercei de aur sferici, cît bobul de mazăre, tot copilărești. Se mai împlinise ; rochia verde decoltată, fără mîneci, îi dezvelea umerii rotunzi, bronzați — de cîte ori nu sorbise cu buzele fierbinți răcoarea lor ?

Fața ei se destinse într-un mic surîs ; sprîncenele, dese, negre, atît de bine și de net delimitate încît nu solicitau intervenția creionului dermatograf, se ridicară ușor :

— Te miri că mă vezi ?

— Nu-mi vine să cred, spuse Dem Ionescu tulburat.

— Du-te, publicul te așteaptă. Am venit numai să te văd.

— Mulțumesc. Dar stai puțin, vreau să discutăm, să-mi spui despre tine, să...

— Bine, atunci te aștept. Ultimul autograf mi-l dai mie.

Înălță mîna, în care avea un pulover subțire, tot verde, puloverul lunecă într-o parte și lăsă să se vadă coperta „Vîslei rupte“. Se trase deoparte și Dem Ionescu trecu prin fața ei, întors spre ea, aproape poticnindu-se de treptele care duceau în hol. Instructorul, care în timpul scurtului dialog cu Dona se retrăsese discret, făcu un salt spre el :

— Vechi cunoștințe, după cîte înțeleg. Așa se-ntîmplă la mare.

— Maestre, ai fost magnific, răsări Lică de după draperia care separa sala de hol.

Dem Ionescu zîmbi discipolului, exprimîndu-şi în gînd dorinţa arzătoare de a-l vedea transplantat, chiar în clipa aceea, la cinci sute de kilometri depărtare.

Fu condus la măsuţa joasă, pereche cu cea de pe scenă, acoperită cu un prosop decorativ roşu cu fire aurii ; se aşeză pe taburetul cubic şi privi absent chipurile anonime, zece sau douăzeci, care se înşirau cuminţi la rînd, cu cărţile în mînă. Scrise automat cîteva cuvinte amabile sub un nume, semnă, răspunse politicos la felicitările cuiva, apoi iarăşi un nume, cîteva cuvinte, semnătura, încercînd să-şi vină-n fire, să aştepte calm pînă la ultimul amator de autograf — Dona în persoană...

Dona, sugestie de cîntec, jurăminte şoptite sub castanii sălbatici de pe faleză, acum douăzeci de ani sau douăzeci de clipe, odată ea îi muşcase buzele pînă la sînge, avea ceva pătimaş şi deopotrivă feciorelnic ; dragostea era pentru ea un tărîm misterios, guvernat de extreme, cu lacrimi în faţa celei mai mici dezamăgiri ; posesivă, acaparatoare, voia să aibă totul, să i se dedice orice clipă, orice gînd ; la cinema, cînd Lollobrigida tăia respiraţia unei săli întregi, îl înghiontea cu gelozie ; cînd se plimbau şi i se părea că el e cam absent, se văita de sete ; îi cerea cu naivitate imperioasă să-i scrie, deşi se vedeau aproape în fiecare zi ; scrisorile ei, cu fraze luate din romane şi cu mici greşeli de ortografie, erau împodobite cu migală, o inimă străpunsă de-o săgeată, o floricică presată şi aplicată pe prima pagină, o frîntură de peisaj decupată dintr-o revistă şi lipită cu grijă într-un colţ. Mai mică cu patru sau cinci ani decît el, arăta şi acum aproape la fel de tînără, în timp ce el, transpirat, ghemuit pe scăunelul acela profesional, simţea strînsoarea curelei late care-i dădea de veste că tendinţa spre îngrăşare continua să existe. Plus ridurile, plus tîmplele cărunte, şi Dona aici, ce-o fi zis cînd m-a văzut, se întrebă, m-a compătimit, ce ştie despre mine, cum a nimerit aici, de ce azi şi nu în altă zi din aceşti douăzeci de ani ?...

— Meriţi un Murfatlar după efortul ăsta, maestre, şopti Lică la urechea lui. Am avut grijă să reţin masă la Cazino...

Se întrerupse din executarea penultimului autograf, ca să-şi îndrepte faţa spre el şi să-i spună printre dinţi :

— Te duci singur astă-seară, am altă treabă, scuză-mă şi tu.

— Nu se poate, maestre, încercă să protesteze Sancho Panza.

Doamne, îşi spuse, de ce nu-i înveţi pe oameni unde să se oprească ?

— E o treabă de inimă, băiatule, caută să pricepi asta.

— Aha, te las, nu-i greu de priceput, spuse Lică şi Dem Ionescu primi ca pe-o palmă psihică nemeritată privirea complice.

Dar Dona era în faţa lui, cuminte şi zîmbitoare, ca toţi amatorii de autografe, îi întinse cartea deschisă ; el o luă cu emoţie şi rămase cu pixul în aer, deasupra paginii.

— Dona Stanciu, îl ajută ea. Un nume neutru pentru un autograf neutru...

El pricepu şi scrise dedicaţia în termenii indiferenţi, amabili, de toate zilele ; evident, Dona voia să ţină cartea în casă, iar nişte cuvinte prea personale puteau răni, chiar după douăzeci de ani, sensibilitatea unui soţ gelos. Scria „Doamnei Dona Stañciu, cu cele mai bune urări din partea autorului", şi revedea cu o claritate surprinzătoare scena. Sunase, ca de obicei, la portiţa vopsită maron, privind peste gardul scund, pîndind s-o vadă în uşa marchizei ; în locul ei apăruse mătuşa, mărunţică şi vioaie ca o vrabie, lipa-lipa cu papucii pe poteca betonată :

— N-o mai căuta ..... plecat în Ardeal.

— Unde în Ardeal ? N-a lăsat adresa ?

— Nu ştiu. Mie nu mi-o lăsat nimica, o plecat ş-atît.

— Spuneţi-i să-mi scrie, spuneţi-i că...

Bătrînica dăduse mărunt din cap — încuviinţare ? compătimire ? — şi el rămăsese năuc în faţa porţii scunde, cu fraza aceea sunîndu-i neîncetat în minte : „O plecat în Ardeal... o plecat în Ardeal..."

Îi întinse cartea. Dona o luă cu graţie, dar el o reţinu o clipă mai mult, privind-o în ochi, voia să-i spună ceva, nu găsea cuvintele ; dădu drumul cărţii şi Dona zîmbi, retrăgîndu-se un pas. Era, într-adevăr, ultimul autograf. Instructorul se apropie grăbit, îndatoritor :

— Sper că v-a plăcut acţiunea.

— Foarte mult, încuviinţă maestrul. O reuşită

— Era și normal. Ați fost inspirat, succesul vi se datorește în întregime. La fiecare serie de turiști, cît durează sezonul, aranjăm cîte-o acțiune. Profităm de faptul că sînt scriitorii pe aici, la odihnă, și-i invităm în cîte-o seară.

— Excelentă idee.

— Voiam să vă invit la o cafea, știți, tovarășul director...

— Îmi pare rău că vă refuz. Cu altă ocazie. O să mai trec pe la dumneavoastră, doar sînt aici, aproape...

— Vă mulțumim, păcat că tovarășul director e la București, la instructaj, mi-a spus să vă transmit și-n numele domniei sale...

— Mi-a făcut plăcere, spuse Dem Ionescu și-i strînse mîna.

Dona aștepta deoparte, lîngă ușă. Bine că se terminase odată acest schimb de fitiriseli. Lică dispăruse, evident ofensat că maestrul îl concediase ; din sală se auziră aplauze, apăruseră desigur folkiștii. Maestrul ascultă involuntar și aprecie cu invidie că erau aplauze mai puternice decît atunci cînd apăruse el pe scenă, apoi o voce băiețească, acompaniată de chitară, începu o lălăială fără melodie, despre eternul cal.

— Dona, spuse apropiindu-se de ea. Iartă-mă. Ai apărut așa de neașteptat, după atîta vreme... Mărturisesc că mi-am pierdut capul...

— Și eu am fost emoționată, murmură Dona. Am stat la îndoială : să vin sau nu... Mă gîndeam că m-ai uitat...

— Să te uit, rîse el amar. Mai degrabă tu m-ai uitat.

— Eu ? se miră ea. Te-am urmărit tot timpul în acești ani. Te-am văzut la televizor, ți-am cumpărat cărțile...

— În meseria asta ai dezavantajul că nu te poți ascunde.

— Ai fi vrut să te ascunzi ?

— Era rîndul meu, spuse el încet.

Ea rămase fără replică. Coborî genele lungi, răsfoi în neștire cartea proaspăt cumpărată, oftă.

— Așadar, ai ajuns celebru. Te-ai ținut de cuvînt.

— De-ai ști cît m-a costat !

Instructorul se fofilase în sală, să-și urmărească mai departe *acțiunea ;* erau acum singuri în hol, ei și femeia

de serviciu, care trebăluia pe lîngă scrumierele înalte, din aluminiu, cu picior, plasate de o parte și de alta a ușilor.

— Vrei să asculți muzică folk ? o întrebă.

— Am și-acasă. Fiică-mea numai muzică folk ascultă. Prefer să ieșim la aer, vrei ?

— Așadar, ai o fiică, spuse el cînd ajunseră în stradă. Și un anume domn Stanciu, tatăl ei.

— Da.

— Douăzeci de ani mi-am pus întrebarea : de ce ai plecat așa ?

Mergeau alături pe trotuarul larg, cu pas domol, ca doi turiști oarecari ieșiți să-și facă plimbarea de seară. Vorbeau pe ton scăzut, liniștea aparentă a tonului ascunzînd zbuciumul interior. Omul trebuie să-și domine sentimentele, își spuse Dem Ionescu. Întîlnirea îl izbise, într-adevăr, ca o flacără vie izbucnită fără veste într-un amurg monoton. Cît o iubise pe Dona, și cîtă deznădejde după plecarea ei ! Ar fi vrut s-o certe pentru gestul inexplicabil de acum douăzeci de ani ; dar i se părea că nu i-ar putea înfățișa niciodată suferința de atunci, nopțile fără somn, perna fierbinte întoarsă pe-o parte și pe alta, țigările fumate în fața ferestrei deschise, noaptea albastră fără ea ; melodiile ascultate împreună, care-i răneau și acum sufletul. „Vino pe aleea trandafirilor...“ Dar la ce bun reproșurile după douăzeci de ani ?

— Ești singură aici ?

— Da. De trei zile. Venisem împreună cu... el, dar a fost chemat urgent la județ. Ceva în legătură cu o delegație străină. Și-a stricat concediul.

— Și pe al tău.

— Și pe al meu, admise ea. Dar întîlnirea de acum a schimbat fața lumii.

Tresări. Ce vrea să spună ? A mai păstrat, și ea, ceva din dulcea durere de atunci ? O privi atent. Dona se uita înainte, concentrată, cu ochii țintă spre lungul străzii. Nu se poate, își spuse. N-ar fi plecat dacă era, într-adevăr, ceva puternic, altceva decît o primă aventură sentimentală a unei fete de optsprezece ani, vegheată cu strășnicie de niște părinți iubitori, interesați s-o știe *fată cuminte* pînă la căsătorie. Se întîlneau pe furate, mergeau la cinema și

rămîneau pe urmă în parc, pe-o bancă, între boscheţii învăluitori, ocrotindu-se reciproc cu alte perechi de la capătul celălalt al băncii, consumîndu-şi nevoia de dragoste în sărutări fără număr, în mîngîieri timide şi pătimaşe, niciodată mai mult, şi cea din urmă seară la fel, fără nici un semn de bun-rămas, fără vreo răceală prevestitoare, simplu ca totdeauna — „noapte bună", „o să te văd în vis" apoi, a doua zi, fraza aceea definitivă : „O plecat în Ardeal..."

Se întunecase. Becurile cu neon pîlpîiră violet printre copaci. Depăşiseră hotarul tradiţional al promenadei, mergeau spre gară, trecătorii se răriseră, nu-şi spuneau nimic, el izbuti în cele din urmă s-o întrebe :

— De ce, Dona ? Măcar acum, poţi să-mi explici ?

— Mă temeam de întrebarea asta. Ar trebui să dau vina pe soartă. Tăticu era şef de coloană la Sebeş, am fost cu mama la el în concediu. Ştii asta. Acolo l-am cunoscut... Tata nu mai tăcea : Inginerul nostru ! Băiat bun, leafă mare, perspective, nişte rude suspuse la Bucureşti... Am stat cu el la masă, ce maniere alese, atunci nu ştiam că-i un petrecăreţ şi el s-a ferit s-o arate. O săptămînă, zi de zi, venea cu „Pobeda" şi ne lua, plecam la Sibiu sau prin munţi, ne opream lîngă izvoare, mîncam la iarbă verde, culegeam flori din pădure şi tata era în al nouălea cer. În ultima zi, masa de adio, în curte sub platan ; gazda tăiase o gîscă, îţi spun toate astea fiindcă mi-au rămas adînc imprimate în amintire, m-am gîndit, după aceea, de-atîtea ori, cum ai revedea un film, ca să-nţeleg de ce s-a întîmplat aşa. El a ridicat paharul, a rostit un mic discurs despre părinţii care s-au priceput să crească un copil desăvîrşit, îmi venea să intru în pămînt de ruşine, dar părinţii în cauză erau încîntaţi. Pe scurt, m-a cerut în căsătorie şi ei s-au ridicat de la masă şi l-au sărutat şi m-au îmbrîncit şi pe mine spre el şi el mi-a şoptit : „O să vezi ce bine o să fie, vom trăi ca-n rai, n-o să-ţi lipsească nimic". „Aici ?" i-am spus cu ochii la balastiera care se vedea bine peste copacii din fundul curţii, în vale, şi el m-a liniştit spunînd că n-ar îndrăzni să înfunde o fată frumoasă şi cultă într-un sătuc, printre basculante şi benzi transportoare ; urmează să se mute la *regiune*, şi după ce se instalează mai vorbim. După nici două săptămîni, telegramă „Vino, m-am ţinut de

cuvînt", era indicată și ora de sosire a trenului la Sibiu, la *regiune*. Tata a venit chiar în seara aceea, mi-a făcut bagajele și l-am întrebat plîngînd ce avantaje i-a oferit de l-a pus pe foc în halul ăsta și el mi-a tras o palmă și mi-a spus că pierdem trenul. Asta-i tot.

Dramatizezi, îi spuse în gînd Dem Ionescu, poate nu ți-a tras nici o palmă, dar pe atunci, în șaizeci, în plină construcție, șantiere peste tot, inginerii erau la modă, cu lefurile și „Pobedele" lor, n-ai avut răbdare, nici una dintre femeile pe care le-am iubit n-a avut răbdare, ce eram eu atunci, un biet reporteraș bun la toate, cu pijamaua și trusa de bărbierit în servietă, aparatul „Zorki" pe umăr, du-te colo, du-te dincolo, articolul scris pe genunchi în tren, la întoarcere, placheta de versuri neluată în seamă, povestiri respinse politicos de reviste, discursuri despre alternanța planurilor în „Ana Karenina", visuri pentru cînd o s-ajung celebru...

— De ce abia acum ? întrebă el.

— Am așteptat, speram c-o să mă cauți tu, spuse ea acuzator. Dacă-ți păsa de mine, găseai mijlocul să...

Dominatoare ca totdeauna, cu dreptatea de partea ei. Unde s-o caute, era plină vară, litoralul invadat de fete singure care făceau plajă pe dig la Trei-Papuci, colegii tineri din redacție l-au văzut nenorocit și l-au luat cu ei ; chitara, sub soarele arzător, apoi mai tîrziu, sub luna plină, cu sticla de lichior „Moca" — băutură dulce, care plăcea și fetelor — și există o vîrstă la care rănile, dacă nu se vindecă, se cicatrizează totuși mai ușor...

— Și tu ? întrebă Dona. Cum ai trăit ?

— Biografie cuminte, nimic spectaculos. Muncă, o carte apărută, bucurie de scurtă durată, cu gîndul la cartea viitoare.

— Căsătorit ?

— Da.

— Dragoste mare ?

El se gîndi la Tanța. Tanța aducîndu-i cafeaua în nopțile de trudă ; masîndu-i spatele înțepenit la mașina de scris ; vorbindu-i calm în clipele de deznădejde cînd „cartea nu mergea" ; numărînd pe furiș mucurile din scrumieră ; despachetînd victorioasă o cămașă nouă.

— Prietenie constantă, rezumă.

— Destul şi-atîta, oftă ea. Ba poate-i foarte mult. Sau, mai exact, tot ce şi-ar putea dori cineva.

— Din tonul tău s-ar părea că...

— Da. Aşa este. Iniţial aveam de gînd să joc rolul femeii fericite, cînd m-am întîlnit cu tine.

— Un rol dificil. Şi fără rost. Ce-ai fi obţinut cu el ?

— Mi-era greu să-mi recunosc eşecul. Dar acum, dacă l-am mărturisit, mă simt mai uşurată. E foarte greu să minţi cînd e vorba de lucruri esenţiale.

Dem Ionescu o cercetă pe furiş. Vorbea liniştită, fără patimă, cu obrazul destins şi privirea aţintită undeva în întunericul punctat de lumini îndepărtate. Nici umilinţă, nici deznădejde ; mai degrabă detaşare ; parcă povestea subiectul unui roman.

— În primele luni a fost frumos. Un soţ atent, punctual, drăgăstos. Începusem, după reacţia iniţială. să mă ataşez de el. Dar tocmai atunci a început să-şi dea în petic. Întîrzia la restaurant cu prietenii, motivînd relaţii de serviciu. Au început să circule în oraş poveşti despre „petreceri cu mîndre". S-a aflat şi la *regiune*, cred că l-au luat la zor acolo, el nu mi-a spus nimic, dar s-a liniştit pentru o vreme. Pe urmă, cînd aşteptam să se nască fata. a luat-o de la capăt. Seri lungi de singurătate, de aşteptări. Cînd am avut fata, mi-a fost mai uşor. Nu-mi mai păsa. Aveam o ocupaţie, şi ce ocupaţie, singură, cu copil mic ! El, mai mult musafir. Pe urmă a fost vorba să-l promoveze. e un om capabil, bun organizator şi aşa mai departe. S-a potolit iarăşi, tocmai cînd eram pe punctul să divorţez. Şi tot aşa, cînd mai bine, cînd mai rău...

— Mă surprinde că ai suportat, cu firea ta. Aveam impresia că erai un fel de regină. Dominai totdeauna, în casă şi pe stradă, între colege şi faţă de mine. Eşti mîndră şi orgolioasă ; de ce-ai răbdat atîta ?

— Poate tocmai din orgoliu. Nu m-am plîns niciodată ; ştiam să salvez aparenţele ; în lume treceam drept o familie fericită, iar un bărbat care are aventuri ştii bine că nu-i judecat atît de aspru. Lumea mă invidia : eram bine îmbrăcată, aveam tot ce-mi doream, apartament în centru, maşină, nimeni nu ştia ce se petrece în realitate. Mi se oferea totul, în afară de dragoste.

— Înţeleg, spuse el încet. Păcat că s-a întîmplat aşa.

— Nu mă compătimi ; a trecut. m-am obișnuit cu ideea. Am trăit cu grija fetei, asta a fost salvarea mea ; o iubesc cu deznădejde, mi-am făcut din ea un țel pe care sper să-l ating. Mădălina e-n anul doi la chimie. O să-i găsesc un băiat bun...

— O să-i găsești... Vrei să repeți povestea ? Să procedezi la rîndul tău cum au procedat părinții cu tine ?

Ea dădu să răspundă ceva, oftă prelung, încetini pasul.

— Nu. Nici măcar atît. N-o să-mi revină mie alegerea. Fata are personalitate ; în generația lor n-ar mai fi posibil ce s-a întîmplat cu mine.

— E frumoasă ? Îți seamănă ?

— Da. Trecînd peste complimentul tău iscusit. E frumoasă, îmi seamănă. O s-o cunoști. Vine peste cîteva zile, deocamdată e la munte, în cantonament. Face sport de performanță, e în echipa de atletism a facultății.

— Măcar ai o mîngîiere, spuse el.

Ea nu răspunse. Mergea în neștire, cu același pas egal. Într-un tîrziu :

— Ar trebui să ne întoarcem.

— Dac-ar fi posibil...

Dona rîse încet :

— Să ne întoarcem din plimbare, am vrut să spun. Mai avem puțin și ajungem la Constanța.

— Cum vrei. Deși seara e atît de plăcută...

— Sînt obosită. Psihic mai ales. Întîlnirea asta... nu mi-a fost ușor, trebuie să recunosc. Am oscilat mult. Nu știam cum ai să reacționezi. Poate mă urăști.

— Exagerezi. După atîta vreme ?

— Vrei să spui că ai privit totul cu indiferență ?

Contrariată, își dădu el seama. Alarmată de posibilitatea de a nu fi în centrul universului. Orgoliul ei nu suporta nepăsarea.

— Să-ți spun adevărul, Dona. Indiferența e ultimul lucru pe care-l poți invoca acum.

— Ai rămas totuși cam pasiv...

— Dimpotrivă, am fost adînc mișcat. Dar în acești douăzeci de ani m-am deprins să-mi ascund gîndurile, să nu-mi dau pe față prea ușor ceea ce simt. De fiinc m-a legat totdeauna ceva puternic și unic. Care nu se poate repeta și nici înlocui. O să ți se pară că spun vorbe mari,

dar îți mărturisesc că tu ai fost marea mea dragoste. Mare și unică. Ce s-a întîmplat mai apoi a fost din vina ta și-a mea. A ta că ai plecat. A mea, că n-am fost destul de stăruitor ca să te reţin. Că n-am simţit ce se întîmplase în concediul acela.

— Bine că recunoşti, spuse ea triumfătoare. A fost un act de umilinţă că am venit la tine. Am făcut cel dintîi pas. Mi-am călcat pe inimă.

— Nu e greu de presupus, zise el. Cunoscîndu-ţi firea. Să nu-ţi închipui că am devenit opac între timp. Că mi-am pierdut sensibilitatea. Dimpotrivă. Am învăţat să înţeleg ce gîndesc oamenii şi să intuiesc ce simt ei. De aceea preţuiesc foarte mult gestul tău.

I se păru că sună fals ceea ce spune, că seamănă a discurs, dar era sincer şi, pe de altă parte, ştia că Dona e mare amatoare de discursuri.

— O clipă, urmă el, m-am întrebat dacă merit un asemenea sacrificiu.

— Dacă nu socoteam că-l meriţi, nu-l făceam. Hai, povesteşte. Spune-mi despre tine, despre viaţa ta, despre proiectele tale.

— Avem timp să vorbim despre toate.

— Vrei să spui că o să ne mai întîlnim ?

— Şi de ce nu ? întrebă el cu naturaleţe. Cu condiţia, firește, să vrei şi tu.

— Dar *tu* vrei ? Aştepţi să-ţi smulgă omul vorba cu cleştele ?

— Vreau. Am lăsat să se înţeleagă asta. Dacă n-am fost destul de clar, pot s-o repet.

— E iniţiativa ta, deci.

— Nu şi a ta ?

— A mea a fost că am venit la tine. Aştepţi totul de-a gata ?... De ce rîzi ?

— Te recunosc din ce în ce mai mult. Ai rămas ca atunci cînd te-am cunoscut. Sigură de tine, ţintind totdeauna locul întîi. Dintre oameni ca tine se recrutează campioni de box, soliste şi feldmareşali.

— Eşti pus pe complimente ?

— Nu. Spun exact ce gîndesc. Ai o personalitate puternică.

Poate și de asta te-au determinat să pleci, gîndi păşind mai departe alături de ea. Ți-au făgăduit poziție de mare doamnă, plimbări cu „Pobeda“ și un soț invitat totdeauna în prezidiu.

— Ce tăcere, constată ea ironic. Oare nu mai avem ce să ne spunem ?

— Sau avem să ne spunem prea multe.

— Mi-e teamă, spuse ea încet. Am aproape patruzeci de ani. Mă uit în urmă, cenușiu, mă uit înainte, cenușiu. Îngrozitor. Întîlnirea noastră de acum este pentru mine un mare eveniment. O explozie de culoare într-o existență cenușie. Încearcă să înțelegi. Și să nu mă condamni că am venit prima. Și așa, am venit prea tîrziu.

— Prea tîrziu ! Nu, spuse Dem Ionescu. Ce e drept, cam tîrziu. Uneori asta se poate repara.

— Să nu mă judeci greșit, începu ea pe un ton de avertisment.

— Nu. Nu te judec greșit. Încerc să te înțeleg.

— El n-a încercat niciodată...

Ajunseseră la farmacie și ea se opri :

— Ne despărțim aici. Stăm în gazdă la o familie, pe strada asta. Nu-mi place să mă pîndească lumea după perdele. Mai ales cînd nu sînt vinovată.

— Voiam să te invit la masă.

— Te mai poți gîndi la masă într-o seară ca asta, domnule sentimental ?

— Nu la o masă, ci la o discuție.

— Astă seară nu. Sînt frîntă, ți-am spus, și dimineața la șase sînt totdeauna pe plajă. Altă dată, dacă frumoasele cititoare, care te mîncau din ochi în sală, îți vor da răgazul...

— Dona, o întrerupse el mustrător.

— Noapte bună !

Plecă repede și el îi remarcă mersul sportiv, elastic. O privi pînă dispăru în lumina săracă a străduței. Apoi porni, chinuit de gînduri, spre Cazino. Rămăseseră atîtea lucruri nespuse. Nu-i nimic, mîine o găsesc pe plajă.

Dar ideea aceasta nu-l consola decît pe jumătate.

4

— Abia acum sînt sigur că rămîneţi la noi.

— Picule ! spuse Radu. Ce vorbă-i asta ?

— Păi văd că v-aţi adus averea. Cînd un om îşi ia cu el cărţile şi un album cu poze, atunci înseamnă că s-a statornicit undeva.

— Şi pijamaua, şi periuţa de dinţi.

— Da' de unde, îl contrazise sergentul. Aceste articole te fac mai degrabă să te gîndeşti la ceva provizoriu. Ţi le iei cu tine şi pentru o singură noapte. Plăcerea mea, cînd mă-ntorceam cu nava de la capătul pămîntului : făceam un drum la Bucureşti. Totdeauna cu vagonul de dormit. Mă fiţiiam jumătate din noapte pe culoar, în pijama albastră, cu gînd să conversez cu o pasageră care suferă de insomnie.

— Ai reuşit vreodată ?

— Nu. Ca un făcut, nici o pasageră nu iese pe culoar să fumeze. Cred că-şi consumă insomnia la orizontal, în cuşetă.

— Să revenim la subiect : ce-ţi pasă ţie dacă m-am statornicit sau nu ?

— Mie ? se miră sergentul. Tuturora ne pasă, tovarăşe comandant. Ne-a fost teamă că veniţi numai temporar, cît durează aplicaţia. „Penelopa" are treabă multă zilele astea. Dar dacă v-aţi adus şi cărţile... Tovarăşul comandant, cînd i-a venit rău şi l-au dus la spital...

— Pe Neacşu, vrei să spui ?

— Da. Pe dumneavoastră. Nu prea ne-a convenit. În seara aia am stat pînă tîrziu cu ochii-n tavan şi-am vorbit. Soldatul are şi el gîndurile lui şi frămîntările lui.

— Îmi spui o mare noutate, sergent.

— Iertaţi-mă. Voiam să spun că stăteam cu grijă. N-o fac pe nebunul, dar aţi văzut şi dumneavoastră : „Penelopa" e un vapor special. Tovarăşul 'major Neacşu ne-a prelucrat „Cartea tradiţiilor", ne-a dat să citim tăieturile din ziar cu isprăvile navei. Cîteva le-am trăit chiar noi, aştia pe care ne vedeţi. Poate doar Stanciu şi cu Astaloş, că-s anu-ntîi, ştiu mai puţin. Dar noi am trecut prin

multe. Și nu s-a scris despre toate în ziare. Serviciu greu, aici, pe „Penelopa".

— Și asta-i o noutate, glumi Radu.

— Ah ! Să vedeți iarna, cînd echipajele stau la căldurică și fac specialitate, și noi umblăm pe mare. Iarna trecută n-am prins nici o ieșire pe mare bună. Totdeauna vînt, și temperatură sub zero. Spărgeam cu schimbul gheața de pe punte. De ce vă spun toate astea ? Mă-ntorc iar la gîndurile soldaților.

— Și sergenților.

— Și, admise Picu cam stingherit. Ne puneam întrebarea : cine-o veni în loc ? Ce fel de om o fi ? Și ne era cam teamă, să vă spun drept, tovarășe comandant. I-ați dat mai alaltăieri o țigară lui Trandafir.

— Crezi că nu prea era momentul, așa-i ?

— Nu, nu asta. Eu nu-s psiholog, dar cred că gestul dumneavoastră l-a topit pe Trandafir. Se aștepta la o papară clasa-întîi, înțelegeți ? Și-n loc de asta, „de unde ești, mă, ia o țigară..." Contează, tovarășe comandant. Contează foarte mult !

— Am învățat și cu de la alții.

— Acuma știi de ce mă bucur că vă place pe vapor la noi. Și cu Trandafir să n-aveți teamă. Ziua și noaptea cu el, aici, am ajuns să-l cunosc mai bine ca pe frate-meu. A dus-o greu. A trăit între fel de fel de oameni, a primit scatoalce și cînd trebuia, și cînd nu. Dacă-i spui ceva, el stă la pîndă, gata să se ferească sau să se apere. S-a nimerit să fie și cam guraliv din fire. Asta nu-i totdeauna o calitate. Mai ales la armată. Îi spui o vorbă, el spune șapte. Dar să știți că nu-i om rău. Și o să-l mai strunim și noi, ăștia, ca să nu vă facă necazuri.

— Nu mă tem, Picule. Am mai lucrat cu oamenii.

— Nu de teamă, dar am vrea să fiți cu tot sufletul aici, cu noi. Să nu vă pară rău că ați venit pe „Penelopa". De asta am îndrăznit să vă spun. Cărțile astea sînt semn bun. Că vă socotiți acasă.

— Știi care-i casa marinarului.

— Știu. Mai ales c-am fost pe trauler. Un singur an, e drept. Dar în anul ăsta am dormit exact cinci săptămîni la mine acasă, la Tulcea. Restul, pe vapor. Îmi luam

casetofonul cu mine în voiaj. Și poeziile lui Arghezi. Și manualul de engleză. Periuța și pijamaua, lucru secundar.

Se apropie de birou, atinse cu respect teancul de cărți așezate pe-un colț. Radu îl urmări zîmbind. Adusese, într-o servietă, tot ce socotea mai de preț și mai apropiat în biblioteca lui.

— Oho, spuse sergentul. „Nostromo" de Joseph Conrad. Am citit-o pe trauler. Umbla din mînă-n mînă, ajunsese ferfeniță. Și „Marea crudă" la fel. Asta ce-i ? Sadoveanu. Nu mă pasionează. Prea ne pisa la liceu profesoara de română. Vedeți, cînd cineva vrea cu tot dinadinsul să-ți vîre ceva în cap, abia atunci capul nu primește. Am fost la policlinică, la vizita medicală. Cînd mi-a luat sînge, naiba știe, a cam greșit-o sora. A dat pe-alături. Pe urmă a-nceput să caute vena. Și dă-i înțepături. Degeaba. Nu-s un fricos de felul meu, mă uitam să văd ce face. Împungea cu acul uite-așa și nu nimerea deloc. Pe urmă mi-a spus să mă relaxez, m-a întrebat de una și de alta, au trecut cîteva minute, și iar cu acul. De data asta a mers. Atunci mi-a explicat că uneori, din cauza înțepăturilor, vena se întărește ca o sîrmă și nu mai primește acul. Înțelegeți cum vine ? Mă gîndesc mereu la chestia asta. Cînd tăbari pe unul și-l pisezi, cam tot așa se-ntîmplă : se întărește, se blindează, își astupă ureche pe dinăuntru, cum naiba o fi asta, de nu mai pătrunde nimic. Așa ne-a făcut profesoara noastră cu Sadoveanu. Dă-i și analizează, și explică, și uite că acum nu-mi vine să mai deschid o carte de-a lui. Și e scriitor mare. O fi, dar nu pentru mine.

— Trebuie să te relaxezi, zîmbi Radu. Trece un timp ; blindajul ăsta, cum îi zici tu, se mai subțiază, și devine iarăși penetrabil. O să vezi că la altă încercare merge.

— Credeți ?

— Sînt convins. Nu se poate, ești băiat cu carte, ai capacitatea să înțelegi lucrurile, să prețuiești frumosul. Mai pune la socoteală și timpul trecut de atunci. Doi ani contează mult. Vezi altfel lucrurile astăzi, decît cu doi ani în urmă...

— Atunci... poate mi-o dați și mie s-o citesc ? Am grijă s-o învelesc, nu scriu pe ea... Cînd vă trebuie, v-o și dau înapoi. Aici sîntem.

— Bine, Picule, ia-o. Și înainte să te apuci de citit, gîndește-te la povestea cu vena. Te relaxezi, opoziția slăbește, devii iarăși apt să primești...

— Abia aștept să-ncerc, spuse Picu voios. Permiteți să plec. Vă las să vă aranjați locuința...

Ieși, închizînd binișor ușa proaspăt unsă. Radu îl auzi urcînd scara tot așa, aproape neauzit. Zîmbi și-și reluă ocupația. Frunzări volum cu volum ; avea obiceiul să sublinieze pasajele care-l atrăgeau mai mult sau care conțineau o reflecție aparte. Plănuia, așa cum îl învățase mama lui, să-și reia caietul cu extrase din cărți. Avea și ea un asemenea caiet, un album de modă veche, cu hîrtie groasă gălbuie și coperți legate într-o pînză aspră ca sacul. Album de poezii de pe vremuri, fără-ndoială. Mama lui era o cititoare pasionată ; salvase dintr-o epocă de distrugere furibundă a cărților vechi cîteva volume de autori respectabili : Somerset Maugham, Camil Petrescu, Gib Mihăescu, André Maurois... Crescuse într-o casă în care cărțile erau la mare preț ; tata venea mereu cu noutăți de la stand ; el începuse să citească, de-a valma, cărți din care nu înțelegea mare lucru, și interdicția blîndă a părinților nu izbutise să-l descurajeze. Încet-încet se despărțise de isprăvile lui Winetou și se apropia, cu sfială, de umorul cerebral al personajelor lui Huxley. Îl reluase, la vîrsta potrivită, pe Sadoveanu și descoperise frumusețI noi, pasaje pe care în copilărie le sărea, disprețuindu-le : „Eah, descrieri de natură !"

Luă „Zodia Cancerului" și-o cîntări în mînă. Zîmbi cu gîndul la discuția de adineauri. Avusese noroc de un profesor de literatură subtil, un pic scriitor, care se pricepea să trezească interesul elevilor pentru valorile autentice. Figura speriată a mamei lui cînd îl văzuse citind din Blaga. Mama lui era un om care se speria ușor, avea o anumită teamă de necunoscut. La fel de speriată cînd colonelul, maior pe atunci, acum zece ani, o avertizase scurt :

— Mi-a ieșit ordinul. Ne mutăm la București.

— La București ! Și băiatul ?

— Merge cu noi. Ce vrei să facă ?

— Spuneai că-l dăm la marină.

— Bine-nțeles, a sărit Radu cu gura. Nu mi-am schimbat planurile.

— O să te duci la marină, a spus tatăl liniștit.

— Atunci de ce mai plecăm la București ? (Tot mama, speriată de saltul acela în necunoscut). Nu era mai bine să fim lîngă el, aici, pe litoral ?

— Crezi că-l încălzește cu ceva ? Institutul e școală militară, elevii locuiesc în cazarmă. Nu-l poți avea acasă zi de zi. Cînd ți-e dor de el, te sui în tren și-i faci o vizită.

— Poate se răzgîndește pînă atunci. E-abia într-a noua, are vreme.

— Nu, a protestat Radu.

Își amintea perfect discuția ; vedea și acum masa din mijlocul sufrageriei, unde-și făcea lecțiile. Mama ședea pe sofaua vișinie, împletea o vestă, iar tatăl, în cămașă, se plimba prin casă cu mîinile în buzunare.

— Trebuie să fac rost de camion.

— Vorbeam de băiat.

— Ce să vorbim ? Chestiunea e limpede. O să meargă la marină dacă vrea. Chiar dacă nu sînt marinar, am lucrat aici de cînd eram locotenent. Crezi că-mi vine ușor să plec ? Îl deleg pe el ; așa, o să rămîn legat de marină mai departe... Ce spui, fiule ? N-o să te răzgîndești ?

— Nu mă răzgîndesc, a întărit fiul.

Și se ținuse de cuvînt.

Rîndui cărțile în etajera deasupra biroului. Etajera avea margini înalte și o stinghie subțire, bine lustruită, care asigura cărțile împotriva balansului. Îl înduioșă grija proiectantului necunoscut, de acum cincizeci de ani, pentru acest mărunt element de confort.

Cînd ieși pe punte, îl văzu pe Trandafir cosînd o prelată groasă.

— Ce faci, Trandafire ?

— Croitorie, tovarășe comandant. Husa de la mitralieră. Se descususe tocmai în partea de la gura țevii. Degeaba o mai puneam, dacă intra apa. Mi-a dat sergentu! Picu un ac special de cusut velele.

— El unde-i ?

— Sergentul ? La motoare. Nu știu ce probleme au ăia cu pompa de santină. Și nava face apă mereu. Am găsit parîmele din magazia prova ude.. Le-am pus să se usuce, dar nu putem sta cu ele întinse pe punte.

— Le rezolvăm încet-încet pe toate, spuse Radu. Bunăvoință să fie.

— De articolul ăsta nu ducem lipsă, aici, pe „Penelopa", rîse Trandafir arătîndu-și dinții albi.

5

Gioni lovi din greșeală chitara rezemată de perete, lîngă ușă, și instrumentul vibră înăbușit sub husa de scai roșu-cardinal. Iartă-mă, spuse cu duioșie. Arma mea secretă...

Își scoase pantofii italienești, cu elastic în loc de șireturi, făcînd o mișcare scurtă din călcîie. Privi cu un ușor dezgust perna mototolită după somnul scurt și agitat din noaptea precedentă. O întoarse pe cealaltă parte, îmbrînci spre perete pledul, își trecu brațul cu forță peste cearșaful de pat, scuturîndu-l și îndreptîndu-l totodată. După aceste măsuri de igienă, se trînti pe pat și răsuflă ușurat.

S-a terminat și cu Scumpa Doamnă. O conduse la gară mimînd un regret și o nostalgie pe care nu le cunoscuse niciodată :

— Ce trist o să fie aici fără tine ! Păcat că nu ne-am cunoscut mai demult. O să-mi lipsești enorm...

— Nu mă minciunești ? se alintase ea presîndu-l cu șoldul masiv, în timp ce partea de sus a corpului rămînea dreaptă și demnă, pentru ochii șoferului.

— Sînt sincer, scumpă doamnă. Orașul o să-mi pară pustiu. Dar ne revanșăm la București, nu-i așa ?

Răspunsul ei fusese o privire plină de speranță.

— Ar fi fost minunat să mai rămîi cîteva zile...

Ar fi fost o nenorocire. Începuse s-o deteste, o ironiza în discuții ; ca totdeauna, cînd se plictisea de-o femeie,

încerca o dorinţă imperioasă de a scăpa de ea. Dar scumpa doamnă se ţinea scai, îl obosea, devenise povară. Avea dreptate bătrînul :

— Ai grijă, Gioni, să nu te fixezi. Totdeauna a fost mai uşor să cuceresc o femeie decît să mă debarasez de ea. Cum te-ai fixat, eşti un om pierdut. Nu le lăsa să prindă rădăcini în viaţa ta. Am văzut un film în care o femeie îşi procură nişte papuci de casă bărbăteşti, pe care să-i poarte iubitul ei cînd o vizitează. Asta a fost pentru el semnalul de alarmă. Din ziua aia n-a mai întîlnit-o. Fereşte-te de momentul ăsta. Cînd o femeie începe să-ţi gospodărească viaţa, s-a zis cu tine !

Şi „bătrînul" ştia ce spune ! E drept că această stare de continuă alertă avea un suport în biografia lui. Divorţase cînd Gioni avea doar unsprezece ani. Izbutise să facă dovada comportărilor imorale ale soţiei, mult mai tînără decît el, frumoasă şi — ceea ce explica oarecum căsătoria — săracă. Tribunalul, după multe amînări şi încercări de a-i împăca, hotărîse să dea copilul tatălui ; era băiat, mama părea dispusă să renunţe fără prea mari dificultăţi la pretenţia de a creşte copilul. („Trebuia să-mi refac viaţa, Gioni, nu mă condamna, îi explicase ea cînd venise să-l vadă la cazarmă, cine m-ar fi luat cu un copil de zece ani după mine ?") Pe de altă parte, exista bunica lui, fostă institutoare, care putea să-i asigure educaţia. Aşa că Gioni crescuse pendulînd între dragostea neatentă a unui tată ocupat—distrat—grăbit şi severitatea uscată a bunicii. Băiatul era supus, politicos, admonestat fără milă pentru orice greşeală, creştea într-o bunăstare calculată în care nu-i lipsea nimic dar nu i se oferea nimic din belşug, o cumpătare mai degrabă monahală. După ce Gioni devenise un adolescent înalt şi grav, care citea mult şi căuta în muzică mîngîierile ce i se refuzau în viaţă, tatăl său descoperise brusc că are de-a face cu un veritabil bărbat şi începu să-l trateze ca atare. Grija lui de căpetenie era să-l ferească de o greşeală similară cu a lui. Îi sădise treptat, cu puterea de convingere pe care o are asupra adolescentului autoritatea experienţei şi a faptului trăit, un amestec de suspiciune, brutalitate şi dispreţ pentru orice femeie. „Te uiţi la ea şi zici că-i o sfîntă, iar cînd ajungi s-o cunoşti mai bine se schimbă cu totul."

„Îndrăznește și nu te fixa", era sloganul pe care i-l repeta, susținîndu-l cu exemple. Într-un rînd avusese tăria să-l împrietenească, pe ascuns, firește, cu o fostă iubită de-a lui. Fată frumoasă, cu ochi angelici și plete blonde, îmbrăcată fără extravaganțe. Jocul diabolic al „bătrînului" rezistase pînă la capăt : săptămîni de-a rîndul Gioni o divinizase, îi scria poeme, îi telefona, serile, pierzînd noțiunea timpului ; o socotea pură și neprihănită și abia îndrăznea să-i atingă mîna, ca din întîmplare, în întunericul ocrotitor al unei săli de cinema. Apoi „bătrînul" începuse cu îndemnurile, cu încurajările : „Nu fi prost, încearcă și-ai să vezi". Cu glas tremurător o invitase să-i vadă mag-ul proaspăt cumpărat ; tatăl se îngrijise de aprovizionare, în frigider se aflau, alături de gustările obișnuite, o sticlă de vermut. Parșiva băutură izbutise să-i alunge, treptat, sfiala și teama și rușinea și groaza de a fi respins ; dansase cu angelica făptură pînă cînd se împiedicaseră de studio și acolo descoperise că „bătrînul" avea, la urma urmei, dreptate.

Ideile „bătrînului" făcuseră din el un superficial în relațiile sentimentale ; cînd simțea că începe să se atașeze sufletește de cineva, își amintea repede preceptele paterne și căuta să se debaraseze de legătura presupus amenințătoare, cu bucuria că va avea libertatea de a încerca iarăși și iarăși, de a porni pe urmele unei noi experiențe. Avea o înfățișare menită să-i îndreptățească succesul facil ; înarmat cu o experiență mereu îmbogățită, știa să-și apropie simpatiile, să se facă iubit, fără însă ca el să poată dărui cuiva un crîmpei de suflet, o umbră de sentiment. Îmbrățișase o picoliță pe o bancă în parc, fusese răsfățatul unei doctorițe într-un *living-room* cît o gară ; cucerise fulgerător o telefonistă și făcuse să suspine o profesoară de educație fizică ; imaginea „bătrînului" îl urmărea însă cu perseverență făcîndu-i scu din preceptul preferat — îndrăznește, dar nu te fixa. Toate acestea îi făceau plăcere, dar nu-i aduceau starea de fericire visată.

Apoi apăruse Mia.

Își dăduse seama, urmărind-o discret vreme de cîteva luni, că nu-i va fi ușor s-o atragă. Mia nu lipsea niciodată de la repetiții, era prietenoasă cu băieții, camaradă cu

toți, intimă cu nici unul ; evident, disponibilă ; anchetele lui discrete nu semnalaseră prezența vreunui prezumtiv rival. După toate aparențele, fată-cuminte, studioasă, nu prea scoasă în lume ; nu știa să fumeze, iar cînd „Formația de joi“ împărțise frățește o sticlă de coniac, ea se dăduse deoparte, îngrozită, refuzînd măcar să guste. O fată care nu fumează, nu bea coniac și preferă să se îmbrace mai degrabă corect și auster decît să adopte moda șocantă a avangardei fetelor de viață trebuie trecută în categoria cazurilor speciale. Și abordată cu strategia corespunzătoare. Mai întîi indiferență — nu risca s-o piardă, fiindcă Miei îi plăcea să cînte în formație și nici unul dintre băieți nu amenința să-i facă curte — apoi scena aceea din hol, menită să stîrnească compătimire și unei surori de chirurgie. Căzuse bine și faptul că o văzuse în compania marinarului, asta dovedea și o acuza totodată, că nu e, cum încercase să pară, intangibilă !

Scena de la restaurant îi dăduse aproape certitudinea ; anticipa, pe cînd plătea nota, succesul final care să-i întărească încrederea în infailibilitatea ideilor lui. Dar Mia îl refuzase, fără vreun motiv aparent ; plecase furios, cu dezamăgirea agresivă atît de comună în asemenea ocazii. Orgoliu rănit mai întîi, după care, mai grave, întrebările : De ce ? De ce nu mă vrea pe mine ? Îl are pe celălalt ? Nu-l are, cum dovedea despărțirea sumară din pragul hotelului. Din cauza lui sau din cauza mea ? Dacă din cauza mea, *de ce* ?

Și tot așa, ore-ntregi singur în patul dublu — ca șef al orchestrei își permisese acest lux, o cameră cu pat dublu, pentru el singur — ore încheiate cu concluzia că Mia nu trebuie iertată ; tabloul tatălui, acroșat într-un colț al cugetului, îl zorea „persevereză, încearcă, luptă-te“, și hotărîse să scoată din arsenal o nouă armă redutabilă : s-o facă geloasă.

Nu era greu, pentru șeful „Formației de joi“, să găsească un amor pasager, care să joace un rol dublu : s-o aducă la sentimente mai bune pe Mia și, deopotrivă, să-i ofere o oarecare compensație pentru înfrîngerea temporară. Ocazia se ivise chiar în dimineața următoare. Hoinărea înot pe linia geamandurilor cînd văzuse în preajmă,

mai spre țărm, o femeie frumoasă, cam plinuță, ce-i drept, de vreo treizeci de ani, cu părul cenușiu-mov strîns coc deasupra capului să nu se ude, bălăcindu-se copilărește în apa pînă-la piept. Făcuse în jurul ei cîteva figuri de mare clasă, spionîndu-i privirea ; cînd a văzut că ochii ei rîdeau, a intrat în vorbă numind-o ceremonios „scumpă doamnă" și dîndu-i explicații în legătură cu ultravioletele. Femeia se dovedise a fi o persoană importantă de provincie, cu ochii-n toate părțile să n-o vadă vreun cunoscut, „soțul meu e *cineva*, mărturisise mai apoi, ne-ar distruge pe amîndoi dac-ar afla..."

Gioni nu prea avea noțiunea faptului de a fi *cineva* într-un oraș de provincie ; putea fi directorul cooperației sau ofițer de pompieri sau dirigintele poștei, contabil-șef de la bancă sau profesor crunt și celebru la ultimele clase de liceu ; oricum, pentru început îi respectase naivul incognito și făcuse cu ea o „ieșire" cu autobuzul pînă la Constanța, unde închiriase pentru cîteva ore o cameră mirosind a mucegai într-o vilă cu aparență de pustiu a unei bătrîne, pe malul mării. Avusese insolența s-o privească în ochi pe hrăpăreața moralistă care-ar fi vrut să închirieze „pe mai mult timp, unor oameni serioși", dar el o momise oferindu-i un supliment de bani și răspunsese afirmativ la întrebarea „sînteți cu soția ?" în timp ce scumpa doamnă murea de rușine pe trotuarul celălalt.

Scumpa doamnă se dovedise în cele din urmă cam săracă cu duhul ; după cîteva zile începuse să-l plictisească, îi cerea să stea tot timpul cu ea în colțul de dincolo de solar, mai ferit — susținea ea — de priviri indiscrete ; între timp descoperise că e grasă bine, că înțelegea greșit expresia „sui generis", pronunța „percepte" în loc de „precepte", folosea din belșug deodorant cu miros de bomboane de zmeură, și, mai presus de toate, sărea în sus cînd îi surprindea privirea întîrziind mai mult de o secundă asupra unei naiade avîntate din valuri cu trufia proprie femeilor frumoase și tinere care nu se tem de apă rece.

În tot acest răstimp își neglija „banda" și afișa un amor suferind și secret, cîntînd seara cu o pasiune deznădăjduită pe care orice cîntăreț bun o poate mima după cîteva ore de exerciții ; spera s-o intrige pe Mia, s-o

amenințe cu uitarea rapidă, s-o facă să simtă rigorile concurenței.

Și izbutise. Mia suferea.

Dar și pe el îl costase un car de răbdare sporovăiala scumpei doamne ; s-ar fi descotorisit bucuros de ea, dar știa că sfîrșitul sejurului ei la mare se apropia irevocabil ; pe de altă parte, era sigur că șansele de reușită în fața Miei îi cresc proporțional cu timpul în care-i pune orgoliul în suferință.

— N-ai mai fost la Mangalia, constatase interogativ seara, în pauză, după scena aceea în care ea părăsise brusc masa cu mititei și bere.

— M-a durut capul, cred că de la coniac.

A mea ești, fetițo, ar fi vrut să-i strige victorios, dar trecuseră cîteva zile și victoria întîrzia.

În după-amiaza asta, scumpa doamnă părăsise demn scena, cărîndu-și cele două geamantane enorme, din piele, *străine*, cum ținuse să-i atragă atenția ; era cam caraghioasă în ceea ce-și compusese drept ținută de călătorie — pantaloni albi, gata să plesnească pe șolduri, și o bluză lucioasă azurie, foarte strînsă, care lăsa să se vadă, ici și colo, pielea nemilos sugrumată ; își legase părul cu o bandă albă, ca școlărițele, care-i scotea în evidență obrajii dolofani și bronzați. Gioni, în ușa hotelului, îi smulsese din mînă geamantanele *străine* și o condusese spre stația de taximetre murmurîndu-i complimente și regrete. În mașină ea se ghemuise lîngă el și-i șoptise, trăsnind a bomboane de zmeură :

— Ce păcat că s-a sfîrșit așa, ca într-un film !

N-a precizat ce film și nici el n-a întrebat-o. A instalat-o în tren, la clasa-nîi, i-a cumpărat frucola și reviste, i-a repetat banalitățile și regretele respective, apoi ea i-a strecurat o hîrtiuță cu telefonul unei prietene :

— Să mă cauți dacă ți-e dor ! Apoi i-a spus cu grație : Ar fi bine să pleci, de ce să pierzi vremea pînă la plecarea trenului ?

El hotărîse eroic să rămînă, ea glumise nostalgic :

— Ca să fii sigur că am plecat ?

El zîmbise acru, mirat de unde apăruse atîta perspicacitate sub fruntea ei lucind de transpirație.

Întors la hotel nu întîlnise pe nimeni ; căldura toridă de iulie gonise pe cei mai vajnici plimbăreți la o siestă îndărătul storurilor trase ; și acum, eliberat, uimit că nu simte nici cea mai mică umbră de regret după despărțirea melancolică din gară, rămase îndelung trîntit pe patul de două persoane, repetînd în gînd pasaje lungi din „Concertul în re major“ de Beethoven și întrebîndu-se cum va reacționa Mia. În cele din urmă, decise să adopte o poză nouă. Își puse cămașa de zile mari, vișinie cu dungulițe discrete imprimate în țesătură, un pantalon gris-perle nici larg, nici prea îngust, făcut la un croitor care lucra pentru Operetă, și coborî.

În stradă, în fața hotelului, băieții se învîrteau cam fără rost.

— A, șefu', te-am admirat de la fereastră, spuse Kelly (Chelaru). Totdeauna ești politicos cu turistele, sau te-ai apucat să faci ore suplimentare ca tregher ?

— Hai sifon, spuse Gioni fără chef. E o rudă care și-a terminat concediul.

— Rudă să fie ? Te mînca din ochi, fie vorba-ntre noi.

— Ei îi cîntai „Delilah“ și alte șlagăre mondiale mai zilele trecute ? interveni Sandi necruțător.

— Șterge-ți lacrimile și hai să ne refacem tonusul moral cu un „Radeberger“, propuse Kelly (Chelaru).

— Mia unde-i ? întrebă Gioni scurt.

Kelly (Chelaru) ridică din umeri, vîrî mîinile în buzunare și începu să se rotească încetișor în jurul axei lui, cînd la stînga, cînd la dreapta.

— Cu inima sfîșiată, s-a retras în vastele ei apartamente să-și scurteze blugii ; mi-a cerut o foarfecă în acest scop. O singură ființă din lume ar putea-o scoate din melancolie.

— Du-te și cheam-o.

— Eu ?

— Spune-i că am rugat-o eu să coboare.

— Ar fi de preferat să-i transmiți personal rugămintea asta.

— Băi, spuse Gioni decis, nu vă mai faceți că plouă. Mia e supărată pe mine, și are dreptate. Și vreau s-o împac și nu pot fără voi. Asta-i.

— Așa spune, șefu', explodă Kelly (Chelaru). Recunoaște-ți păcatele. Noroc că s-au găsit bilete la accelerat că altfel... durdulia Venus din Dolhasca amenința să destrame micul nostru colectiv.

Cu pas rar, cu mîinile-n buzunare, Kelly (Chelaru) o luă spre intrarea hotelului. Avea aerul unui șerif care se apropie de ușa unui *saloon* garnisit cu bandiți bruneți. Gioni îl urmări enervat cu privirea, întrebîndu-se dacă Mia va răspunde la chemarea lui desperată. Sandi păru să-i ghicească gîndul :

— O lămurește, n-ai grijă. Are putere de convingere. L-a convins el pe taică-său să-i dea „Dacia" pentru o duminică, și la întoarcere s-a oprit cu ea la tinichigerie, la Automecanica. Avea aripile și botul făcute armonică.

— Ce armonică`? se răsti Gioni.

Sandi aruncă o privire spre Munteanu :

— E grav, spuse. Crizele astea sentimentale sînt o calamitate.

— Zicea cineva de-o bere, își aminti Munteanu.

Kelly (Chelaru) se ivi pe ușa hotelului și Gioni îl privi întrebător. Pe fața lui nu se putea citi nici un indiciu, ceea ce îl enervă pe Gioni.

— Ce-a spus ? întrebă el de la trei pași.

Kelly (Chelaru) lăsă o pauză de efect, apoi anunță cu indiferență prefăcută :

— Vine peste-o juma' de oră.

— A trebuit să insiști ?

— Da de unde ! Mi-a sărit de gît, recunoscătoare că alteța sa și-a amintit de umila ei persoană. Prea te crezi grozav, șefu'. Ai jignit-o profund cu aventura din Dolhasca.

— Nu era din Dolhasca, protestă Gioni moale. De unde-ai scos chestia cu Dolhasca ?

— Rimă interioară, șefu'. Poezia modernă are chichițele ei. Oricum, nu e bine ce-ai făcut. Cînd te mai joci de-a escrocul sentimental, adu-ți aminte că avem contract cu O.J.T.-ul. Fără solistă, banda noastră recade în anonimat.

— Amesteci lucrurile. spuse Gioni încolțit. Lasă morala și spune ce-a spus.

— N-am înregistrat chiar tot. În esență, cînd i-am transmis invitația ta, a ridicat sprîncenele. „Cam tîrziu l-au apucat regretele. Spune-i că nu mi-e sete."

— Păi tu pentru bere ai chemat-o, deșteptule ?

— Hai, șefu', că ești bine ! Ce-ai fi vrut, să-i spun că o inviți pentru sărutări în parc ? I-am spus că o inviți la o bere și la un pahar de vorbă. „Nu mi-e sete", așa a zis. Cu alte cuvinte, nici de bere, nici de vorbă. Pe urmă i-am spus poezia toată. Că-ți pare rău, că ești băiat bun, că ne-ai cerut scuze tuturor...

— Chestia asta cu scuzele...

— Șefu' ! făcu amenințător Kelly (Chelaru). Dacă nu ești autocritic nici acum, o dăm dracului de treabă.

— Bine. Spune mai departe.

— Cînd a auzit de scuze, și-a exprimat părerea că nu ajută în toate cazurile. I-am dat cu gura, că d-aia m-ai trimis, și am convins-o. A zis s-o așteptăm pe terasă, că vine într-o juma' de oră.

— Asta înseamnă două ore, tălmăci Munteanu. Știu eu cum e cu jumătățile astea de oră. Pînă vine ea, sîntem beți turtă.

Gioni se legănă pe călcîie, se uită la ceasul electronic de fabricație japoneză.

— Arată și anii bisecți ? se interesă Kelly (Chelaru).

— N-are importanță, spuse Gioni. Avem trei ore bune pînă diseară. Mergem toți, o așteptăm la Terasă...

— Și cînd vine, ne topim cu discreție și te lăsăm singur cu ea, ghici Sandi. Bine gîndit, șefu'. Dar dacă te certi cu ea, ai încurcat-o electric, ți-o spun.

— Jură-te că nu mai apare nici o Dolhască pe timpul contractului cu O.J.T.-ul, spuse Kelly (Chelaru).

Gioni îndreptă spre el țigara neaprinsă :

— Termină odată cu Dolhasca !

— Eu să termin ?

— Ai noroc cu Kelly, că e tare în diplomație, spuse Munteanu. Eu în locul lui, zău dacă-mi puneam obrazul. Fii mai uman, șefu', cc naiba !

Porniră cu toții spre Terasă pășind domol pe strada dogorită de soare.

6

Întoarse privirile spre ţărm. Ţărmul nu mai era acum decît o ceaţă gri, abia ghicită în depărtarea fără nume. Sclipeau, ici şi colo, incerte şi geometrice, stafii albe aliniate — blocurile. Nimic de văzut. Oraşul, strada clocotitoare, catargele ţepene lîngă cheu, umbrelele de soare de pe plajă, fluturarea unei panglici, „Aici Radio Vacanţa“ ţîşnit dintr-un tranzistor, plînsetul unui copil, rîsul exagerat al unui grup de băieţandri, un arhaic tropot de cal pe bulevardul saturat de maşini — totul se pierduse în ceaţa gri, indescifrabilă şi de aceea misterioasă. Se uită la timonier : privea înainte peste valuri, sau poate prin valuri, bănui că întrevedea, printr-un efect de supraimpresiune împrumutat din filme, frînturi de amintiri.

— La ce te gîndeşti, Picule ?

— La nimic, răspunse sergentul roşind.

— Crezi că se poate ?

Sergentul zîmbi, luă o mînă de pe timonă, netezi capacul bombat al compasului.

— M-aţi prins, tovarăşe comandant. Nu se poate. Nu poţi sta o clipă fără să gîndeşti. Chiar dacă ţi-ai impune. Mă uit înainte, văd valuri şi iar valuri ; aici compasul ; am grijă să ţin bine drumul, iar gîndul zboară. Mă gîndeam că la toamnă, după ce termin armata, prind un loc pe un trauler din cele noi. Un voiaj în Pacificul de Sud, cu nopţi fierbinţi şi calme, şi o escală într-un port de care n-am mai auzit niciodată, ştiţi ? Un voiaj cu traulerul îţi dă amintiri pentru o viaţă. Întîlnirile pe ocean, de pildă. După ce n-ai văzut, săptămîni în şir, decît apă, navă la orizont. Ce bucurie, ce nerăbdare ! Schimbăm drumul, să ajungem mai aproape. Şi cealaltă navă face la fel. Tot oameni şi acolo. Oameni necunoscuţi, pe care n-ai să-i mai vezi niciodată, dar îi simţi foarte apropiaţi. Navele trec una pe lîngă alta, schimbă semnale cu sirena, căpitanii se întreabă reciproc de unde vin şi unde se duc, îşi urează drum bun, noi fluturăm şepcile şi ei flutură şepcile, facem semne cu mîinile şi plecăm mai departe şi vorbim despre asta zile-ntregi. Într-un rînd, cînd intram

în port la Gibraltar, ne-am întîlnit cu un cargou românesc. Cei din echipaj, cu care în port, la Constanța, abia ne salutam, ne deveniseră brusc foarte apropiați. Cînd ne-am întors acasă, am povestit prietenilor despre întîlnirea asta. Nu mai avea același farmec. Sînt lucruri pe care nu le poți povesti. Le simți și atît.

— Da, spuse Radu. Ai dreptate. Într-o zi m-a întrebat prietena mea cum a fost pe mare. I-am spus numai atîta : „Bine". Ce să-i povestesc ? În călătoria aceea nu se întîmplase nimic demn de povestit. În general pe mare nu se întîmplă nimic, sau dacă se întîmplă, atunci e mai mult în interiorul nostru.

— Cam filosofic, dar așa e, întări sergentul. De fapt marea e tărîmul filosofiei. Noaptea stai ceasuri întregi pe punte, te uiți la stele și gîndești. Cine face asta pe uscat ?

Aruncă o privire compasului, învîrti puțin timona spre stînga.

— Vîntul, spuse înțelegător Radu. De trei zile ne tot plimbăm așa.

— Sîntem în aplicație, tovarășe comandant.

— Am mai fost și-n alți ani. Dar arăta altfel. Două săptămîni nu mai auzeam bine din cauza bubuiturilor de tun. Căutare antisubmarină, atac, aviație la joasă înălțime, trageri de noapte și așa mai departe. Dormeam pe furate, fumam pachete de țigări și cădeam frînți la întoarcere. Pe cînd aici... poftim aplicație : două mile pe oră, pînă la prînz abia facem două pase prin fața bateriilor.

— Măcar de-am merge mai repede, oftă sergentul. Dar cu mănăstirea asta după noi... Astăzi... trag ?

— Nu, nici azi. E un fel de repetiție generală. Mîine însă, avem spectacol. Ți-e teamă ?

— De ce să-mi fie teamă ? Am mai fost cu ținta, în primăvară. După ce vezi primele lovituri căzînd pe lîngă țintă, îți dai seama că aici, pe navă, nu-i nici o primejdie. Cablul de remorcaj e atît de lung... Și-apoi, „Penelopa" aproape nici nu se vede de acolo, din baterie.

— Crezi ? rîse Radu. Ei, mai avem vreo două ore de mers tot așa, în drum nord-est. Mă duc să văd ce mai e pe jos.

Coborî pe punte. Dădu ocol comenzii și ajunse la pupa.

La adăpostul coşului, Parfenie, Trandafir şi Stanciu făceau plajă. Trandafir îl văzu cel dintîi, strigă spre ceilalţi :

— Drepţi !

— Lasă, continuaţi, spuse Radu. O să răciţi, fir-ar să fie. Cine v-a dat voie să vă dezbrăcaţi ?

— E cald, se dezvinovăţi Trandafir. Ciupim şi noi un pic de soare pentru la iarnă.

— Chiar dacă unii n-au nevoie să se mai bronzeze, rîse Stanciu.

Radu îi aruncă o privire întunecată. Iar îl întărîtă pe Trandafir. Abia l-am văzut mai potolit...

Vru să spună ceva despre ţinuta ordonată la bord, dar îşi dădu seama că ar fi fost o exagerare inutilă ; la adăpostul coşului era, într-adevăr, foarte cald, nu se simţea nici măcar curentul stîrnit de înaintarea navei. Se întoarse şi plecă spre prova, unde era, desigur, mai răcoare. Ar fi trebuit să le spună că nu se stă în preajma instalaţiei de remorcaj, dar se gîndi că ştiau şi ei asta, doar nu era prima oară cînd duceau ceva la remorcă. Şi-apoi unde să-i trimiţi pe coaja asta de nucă ? Valurile stropesc tot timpul, cum mergeau acum cu vîntul acesta constant, pieziş ; primea stropii mărunţi în plin obraz, un mic duş sărat, aproape continuu, care-i răcorea faţa şi mîinile...

Îşi aminti că în timpul ambarcării pe „Mircea“ îi plăcea să stea, pe căldurile caniculare din Mediterana, în plasa bompresului. Bompresul, catargul foarte înclinat din prova lui „Mircea“, avea dedesubt o plasă solidă din parîmă, flexibilă ca un hamac, şi cînd stăteai acolo erai numai tu şi marea, sub cerul fără nici un nor, şi zgomotele navei rămîneau departe în urmă. Ce ciudată impresie de autonomie, „Mircea“ şi catargele şi motoarele şi cei două sute de oameni de la bord păreau să formeze o altă lume, să reprezinte o altă navă care te urmărea pretutindeni. Iar tu acolo, în plasa bompresului, mîngîiat de briză, singur cu marea...

Închise ochii, încercînd să-şi imagineze că s-ar afla pe „Mircea“, cu şase-şapte ani în urmă, în prima călătorie spre alte ţări. Motorul „Penelopei“ avea un sunet asemănător cu al lui „Mircea“, rar, fără odihnă, fără variaţii de înălţime, mereu pe aceeaşi notă, şi legănatul

acesta, ba nu, „Penelopa“ se leagănă mai tare, tot mai tare, îi auzi pe marinari comentînd că vîntul crește, de la bucătărie răsună deodată zgomot de vase trîntite, vraja se rupse, elevul de pe „Mircea“ redeveni comandant.

— Ce naiba-i acolo, la bucătărie ?

— A intrat nora-n blide, se auzi glasul lui Trandafir.

Încercînd să nu ia-n seamă legănatul tot mai accentuat al navei, Radu se urcă la comandă. Sergentul, cu picioarele mult depărtate, abia își ținea echilibrul pe grătarul de lemn din fața timonei.

— N-ai obosit, Picule ?

— Mă enervează că mergem așa de încet. Și cred că ne-am cam apropiat de mal. Vîntul a crescut, și cu povestea asta la remorcă avem derivă laterală mare.

Radu aruncă o privire prin alidada montată pe compas și măsură unghiul sub care vedea farul de pe coastă ; sergentul nu se înșelase, farul apărea puțin mai spre pupa decît ar fi fost normal.

— Ai avut dreptate, spuse. Ia din cîrmă. Zece grade tribord.

— Zece grade tribord, repetă sergentul.

În clipa aceea se auzi o pocnitură ca un foc de armă, apoi un șuierat și zgomote metalice pe punte.

— Remorca ! S-a rupt remorca ! strigară cei de jos.

Făcu un salt, se apropie de balustrada dinspre pupa. Tot felul de imagini înfiorătoare îi treceau prin minte. Se mustră că accidentul avusese loc din vina lui. Nu trebuia să-i lase să stea acolo, în preajma remorcii.

— E cineva rănit ? întrebă.

— Deșteptul ăsta de Stanciu, auzi glasul lui Trandafir. S-a aplecat să nu-l atingă-n cap și s-a lovit cu fruntea de tambur.

— Vin jos imediat, spuse Radu. Stop mașina, aruncă peste umăr sergentului. Banda stînga !

Coborî val-vîrtej scara, lăsîndu-se să lunece cu mîinile pe balustrada lucioasă de alamă. Stanciu stătea turcește pe punte și Trandafir îi tampona fruntea cu un ghemotoc de stupă.

— La mizeria aia de-acolo, țipă Radu. Vrei să se infecteze ? Fugi jos și adu vată, spirt, tifon, tinctură de iod,

tot ce găsești. Ei drăcia dracului, cine v-a învățat să stați lîngă remorcă ?

— Dar nu s-a întîmplat nimic, tovarășe comandant, spuse cu umilință Stanciu. Eu singur sînt de vină, că n-am fost atent.

— Asta ne trebuie, rănit la bord.

„Penelopa“ încetinise și vira puternic spre stînga ; ținta rămasă în voia valurilor defila rapid prin fața lor. Trandafir veni repede cu o sticluță și un pansament individual, îi desfăcu ambalajul de hîrtie cerată cu dinții și-l întinse comandantului.

— Nu-i ăsta baiul, spuse Stanciu încercînd să nu se uite la tifonul însîngerat. Chestia e că am pierdut remorca.

— O legăm la loc, spuse Trandafir.

— Crezi că-i așa de simplu, cu valurile astea ? mormăi Radu. Ai răbdare puțin, îl certă pe Stanciu care-și ferea involuntar capul. Cam ustură, e drept. Rabdă și tu. O să creadă lumea că ai avut un meci de box.

Îl pansă cu îndemînare și-i înapoie lui Trandafir sticla de spirt și tifonul rămas. Abia acum se ridică, privi mai atent ținta care se întorcea încet în direcția vîntului.

— Pe valurile astea, repetă el îngîndurat. Cum să te apropii, să legi remorca ? Ne mai pomenim cu bordajul spart. O să raportez la bază...

— Stați niței, tovarășe comandant, spuse repede Trandafir. Nu raportați nimic. Aveți încredere, o legăm noi într-un fel. Eu unul înot ca un pește, nu-i mare lucru să mă duc pînă acolo, să-mi aruncați o bandulă și cu ea să trag pe urmă cablul.

— Nu se poate, spuse scurt Radu. Dacă se-ntîmplă ceva ?

— Ce să se întîmple ? stărui Trandafir. Am ieșit primul pe divizie la patru sute de metri liber, și erau valuri mai mari decît acum. Zău, tovarășe comandant. Aveți toată încrederea...

Sergentul se aplecă peste balustradă, strigă de sus :

— Înoată bine, tovarășe comandant. Eram și cu cînd a cîștigat concursul.

Radu măsură din ochi distanța pînă la țintă. Luă cablul rupt, examină ruptura. Își dădu seama că în locul acela fusese o buclă neîndreptată la timp.

— Știu, spuse Trandafir amărît. Am văzut și eu, tovarășe comandant. A intrat rugina-n ea și... Vedeți, trebuie să-mi repar greșeala.

— Vîntul a mai crescut, spuse Radu. Iar în zona asta adîncimea e de vreo treizeci de metri.

— Și la trei metri te poți îneca la fel de bine. Dar nu mă înec, tovarășe comandant.

— Fierul rău nu piere, rîse Stanciu.

Radu privi în sus. Văzu, dincolo de coșul demodat al „Penelopei", profilîndu-se uriașa siluetă a țintei, ca un zid alb crescut în chip fantastic din valuri. Dădu cu ochii de bandajul lui Stanciu prin care se ivise o mică pată roșie. Azi e ziua ghinioanelor, se gîndi deznădăjduit. Ar fi culmea să mai am și-un bucluc cu un soldat aruncat de valuri peste flotoarele țintei, după ce s-a dus înot acolo cu aprobarea mea ! Să aprobi un act riscant, asta nu se învață la nici o școală din lume. Să-ți asumi conștient o răspundere cît de mică — e vorba totuși de un om, fie el înotător de clasă — sau să lași în voia valurilor bunătate de țintă, acum, în toiul aplicației ?

Oamenii, în jurul lui, așteptau. Împinsă de vînt, nava ajunsese paralel cu valul, începu să se balanseze cu mișcări lente și largi. Ridică privirea spre comandă. Sergentul, rezemat de parapetul înalt, părea să ia și el parte la acest sfat tăcut.

— Bine, Trandafire, du-te spuse în cele din urmă. Dar să-ți iei vestă de salvare. Și să te legi cu o saulă. Sînt valuri mari, nu știi ce se poate întîmpla.

— Am înțeles, spuse Trandafir.

Îl lăsă să se pregătească și se întoarse la comandă. Urcînd scărița abruptă, încă se mai întreba dacă are dreptul să procedeze astfel.

— Cum să ne-ntoarcem în port fără ea ? îi spuse sergentului parcă scuzîndu-se.

— N-aveți grijă, îl liniști sergentul. Trandafir a făcut isprăvi și mai grozave.

— Pornim motorul și ne apropiem de țintă sub vînt. O ții așa, cît mai aproape, fără să ne lovim. Cel puțin zece metri. Sînt valuri mari, ne pot împinge peste ea.

— Tovarășe comandant, sînt gata ! raportă Trandafir de jos.

Radu privi spre el. În slip, cu vesta de salvare portocalie, părea butucănos și greoi în mișcări. În urma lui se desfășura o saulă subțire ; alături, cablul legat de celălalt capăt al saulei. Radu inspectă cu privirea rapidă toate aceste preparative. Între timp, sergentul făcuse manevra ; „Penelopa“ întorsese ușor și se afla acum sub vîntul țintei.

— Dă-i drumul, spuse. Și fără figuri de circ. Bagă de seamă, e o misiune serioasă. Dacă reușești, ai cinci zile permisie, cînd terminăm aplicația.

— Oho, spuse Trandafir. V-a ieșit un porumbel din gură. Dacă știam așa, tăiam eu singur cablul.

Radu îl mustră cu un semn din cap.

— Stanciule, s-auzim de bine, spuse Trandafir. În caz că nu mă mai întorc, îți las ție budinca mea de diseară !

Se aruncă în apă țărănește, cu picioarele în jos, ținîndu-și nasul cu degetele.

— Halal înotător ! comentă Stanciu. Numai gura e de el.

— Voiai un plonjon ca la Olimpiadă ? întrebă Radu. Nu vezi că-l încurcă vesta de salvare și toate sforile alea legate de el ?

Trandafir se întoarse pe spate, răsuflă zgomotos, strigă :

— Prinde bine nițică răcoreală acu' înainte de masă. Hai și tu, Stanciule !

Se întoarse iar pe burtă, înotă voinicește ; din cîteva lovituri de brațe, ajunse lîngă flotorul bombat al țintei. Așteptă un val mai mare și sări pe flotor. Se tîrî spre mijlocul țintei, apoi se agăță de balustrada grosolană, din fier-beton, care alerga de-a lungul flotorului la înălțimea de un metru. Ajuns lîngă cîrligul de remorcare, încălecă pe flotor și făcu semn să i se arunce remorca. Începu să tragă de saula subțire, pînă ce remorca, bine meșterită la capăt între timp, ajunse lîngă el. O trase afară din apă, mimînd că e gata să cadă.

— Lasă-te de bancuri, îi strigă Stanciu înciudat. Dacă n-aveam porcăria asta pe cap, mă duceam eu.

— Cam mulți eroi pe vaporul ăsta, comentă Radu cu ochii la Trandafir.

Trandafir asigură bine cîrligul, întinzîndu-se ca un acrobat pe bara dintre flotoare, și făcu semn că a terminat. Lunecă iarăși în apă, începu să înoate. Îl ridicară

la bord ovaţionîndu-l în glumă. Trandafir ii dădu deoparte, se scutură de apă, făcu un pas spre comandant.

— Cu permisia aia... îmi faceţi formele acum, sau după întoarcere ? întrebă el rînjind.

7

Dem Ionescu își mută servieta în cealaltă mînă și scoase batista. Coborîse din tramvai, exasperat de căldura toridă. De fapt eu sînt de vină, se mustră singur. Cine m-a pus să mă costumez ca un nobil de ţară ! Tanţa îl prevenise de dimineaţă că sînt niște călduri în București...

— E destul de răcoare, protestase el, și-apoi nu merge să apar la editură în pantaloni și tricou, ca un ciclist. Sînt om serios, mă duc să iau corectura romanului, un pic de politeţe, nu ?

Redactorul de la editură purta și el un tricou de ciclist, stătea cu fereastra larg deschisă și se ștergea mereu cu batista. Îi făcuse cîteva complimente :

— Cartea e o reușită, aţi abordat cu curaj o chestiune delicată, tineretul o să și-o smulgă din mînă...

Dar se vedea bine că nu-i arde de discuţii literare și asta îl contrariase. Pe urmă telefonul care suna în fiecare minut, și redactorul care, stînjenit de întrerupere, se grăbea să răspundă :

— Alo ! Da, puteţi veni să vedeţi coperta. Sigur...

— Da... Trebuie să așteptaţi, n-au ieșit formele de la semnat...

— Da, eu. Nu pot săptămîna viitoare, sînt în urmă cu planul. Mai vorbim, vă spun eu, mă iertaţi, eram într-o discuţie...

Făcea eforturi să-i expedieze pe interlocutori, dar întreruperile erau întreruperi și frazele veneau trunchiate, mereu reluate cu aerul „așa... unde am rămas ?“

Abia ultimul telefon, în timp ce vîra cu grijă drăgăstoasă șpalturile în servieta lui mare, îi oferise explicaţia comportării redactorului. Era vorba de un proces de divorţ, avocatul — o femeie — turuia tare în receptor,

probabil sfătuindu-l cum să-şi pledeze mai bine cauza, redactorul abia izbutea să încuviinţeze, în răstimpuri, da doamnă, bine doamnă ; Dem Ionescu îşi închisese servieta, şi redactorul acoperise receptorul cu palma :

— Ne-am înţeles, cel mult trei zile, că ne presează tipografia !

Apoi pe culoarul interminabil, întunecos, şi afară, în ploaia de foc a soarelui de iulie...

Se pomeni singur, stingher în oraşul torid ; Tanţa venea acasă spre seară, avea program pînă la ora cinci ; putea foarte bine să schimbe două vorbe cu vechiul lui prieten, colonelul Costescu. Era tocmai ora potrivită, îi telefonă, ascultă bucuros glasul tineresc de la celălalt capăt al firului.

— Te-ai îndurat să laşi marea ? Abia am intrat pe uşă şi mă pregăteam să beau ceva rece. Hai, vino să ne răcorim împreună.

Ceea ce Dem Ionescu făcu plin de entuziasm. Colonelul Costescu îl aştepta la uşă ; cînd auzi liftul oprindu-se, veni să-l întîmpine :

— Lume nouă, bine-ai venit. Ce e pe la mare ?

— Apă multă, rîse Dem Ionescu. Şi fete frumoase.

Colonelul îl pofti în casă, în sufrageria spaţioasă şi semiîntunecată. Îl instală într-un fotoliu mic şi-l sili să-şi scoată haina.

— Aşa mai merge, răsuflă Dem Ionescu. Ce faci, colonele ?

— Cu munca. Mai am două săptămîni şi iau concediu ; trebuie să termin nişte lucrări pînă atunci.

— Vii la mare, firește.

— Unde în altă parte ? Vechea iubire, marea.

— Şi eu i-am rămas credincios. Încerc să refac atmosfera din tinereţe. Uneori izbutesc, alteori... Ţii minte cum mergeam duminica dimineaţa în piaţă şi mîncam iaurt cu miere şi după aia pe plajă pînă seara ?

— Atunci mergea, spuse colonelul. N-aş mai încerca, azi, asemenea performanţe. Cu vîrsta devii mai prudent. Şi ce faci în Bucureşti pe canicula asta ?

— Am venit să-mi citesc corectura ; cum termin, o predau la editură şi fug înapoi.

— Ești bun de cinste, se bucură colonelul. Apare în vara asta ?

— În toamnă, probabil. Cea mai sinceră carte a mea. Am scris-o parcă fără efort. Frazele veneau singure ; era vorba de o viață, de mine, de noi. Nu era nevoie să fabulez. Mi-am povestit trei istorii, trei eșecuri sentimentale, un fel de lecții pentru puștii ăștia naivi și grăbiți.

— O faci pe moralistul ?

— Nu, pe arbitrul, explică Dem Ionescu. Cu competență și amărăciune, știi ? O experiență de viață. De un singur lucru mi-e frică : cititorul mediu reține povestea, dar nu și tîlcul. Or pe mine tîlcul mă interesează mai mult. În dragoste există o mare logică, o legătură strînsă între cauză și efect. Mincinosul își ia pedeapsa, sentimentele false nu rezistă, cel care dezamăgește va avea, odată și-odată, parte de dezamăgiri. Asta vreau să țip în urechea cititorului mediu cu poveștile mele.

— De unde știi că cititorul mediu nu te aude ?

— Hei, făcu Dem Ionescu visător. Ar fi o chestie. Să mă audă, și eu să nu știu nimic.

Colonelul rîse încetișor.

— Lasă ipocrizia. Dacă n-ai fi sigur că te aude, te-ai lăsa de meserie. Nimănui nu-i place să predice în pustiu. Bei o bere ? A cumpărat nevastă-mea pentru sîmbătă. Dar sîmbătă am de gînd să beau vin.

— Dar ce e sîmbătă ?

— E sîmbătă. Mi-am stabilit o normă, știi ? Doi colegi de-ai mei au făcut cardiopatie ischemică. Pînă mai ieri nici nu auzisem de chestia asta. Acum am învățat și mă tem.

— Fii pe pace, spuse Dem Ionescu. Ești sănătos și voinic, ce cardiopatie ? Dacă stai cu frică, e ca și cum ai fi într-adevăr bolnav.

Colonelul se ridică, trecu la bucătărie, îi strigă de acolo :

— Pe fiu-meu l-ai mai văzut ?

— Nu. Văd numai navele. Mai tot timpul în larg. Cred că au o aplicație sau așa ceva. Nici picior de marinar prin oraș, zilele astea. În schimb am văzut-o pe... domnișoara lui.

Auzi ușa frigiderului trîntindu-se, colonelul reveni cu două sticle de bere în brațe și două pahare frumoase în mînă. Închise ușa cu cotul, așeză binișor paharele pe o tăviță, rămase cu cheia de scos dopuri în mînă.

— Singură ?

— Oarecum, dădu din colț în colț Dem Ionescu. Cîntă la un restaurant în stațiune. Am fost s-o ascult. Nu cîntă rău deloc. Aplauze, admirație, toată lumea o soarbe din ochi. Pe plajă însă, e mereu cu colegii ei din orchestră. Ce să-ți mai spun ?

— Băieții ăștia, oftă colonelul. Radu vrea să se însoare cu ea, înțelegi ? N-am mai văzut-o de atunci, de la revelion. Impresie bună, ca la început. De fapt, sîntem vecini aici în cartier. Radu o cunoaște din liceu.

— Știu toate astea. Iar la revelion, atunci, m-am convins. Din privirile ei, din gesturile ei. Dragoste mare, cum se zice. Sînt gesturi care spun mai mult decît vorbele. Grija să-i pună la-ndemînă un șervețel ; atenția cu care-l ascultă cînd povestește o anecdotă ; zîmbetul ; un chibrit oferit. Toate astea nu se pot mima. Cît despre Radu...

— E topit, întregi colonelul. Cred că ar suferi dacă fata ar ajunge la o idilă cu unul dintre chitariștii ăia. E prima lui dragoste, înțelegi ?

— Prima dragoste are două trăsături. Una, că e foarte aprinsă. A doua, că nu durează.

— La el durează. Are de-acum un trecut.

— Să sperăm că e fată serioasă, spuse Dem Ionescu.

— Să sperăm, întări colonelul și desfăcu sticla de bere. Zero grade, spuse el turnînd în pahare. Nu vrei și o gustare ?

— Țin cură de slăbire, spuse cu nostalgie Dem Ionescu. S-au dus timpurile cînd mîncam cîte-un coș de pîine la o farfurie de supă. Un fel de restituire, știi ?

— Înotam trei luni pe an, frățioare. Ca sportivii de performanță. Erau și verile mai calde, atunci.

— Poetul regretă iernile, nu verile.

— Tot regret se cheamă.

— Ai mai albit sau mi se pare ?

— M-am tuns mai scurt, lămuri colonelul. Să bem că se-ncălzește.

Băură. Se priviră în ochi, zîmbiră. Apoi Dem Ionescu :

— Colonele, mi s-a întîmplat un lucru ieșit din comun. Zilele trecute, la casa de cultură, m-am pomenit că vine să-mi ceară un autograf — cine crezi ? Dona.

— Dona ! se miră colonelul. De unde-a apărut ?

— Dintr-un orășel din Transilvania.

— N-ai căzut jos ?

— Aproape. Totuși, sînt douăzeci de ani de-atunci...

— Țin minte cum te perpeleai după ce-a plecat. Ai suferit mult.

— Mi-a trecut. Dar un ecou al emoției de-atunci tot a rămas. Îmi tremurau mîinile cînd i-am scris cîteva cuvinte banale pe-o carte.

— Schimbată ?

— Nu prea mult. Își păstrează aerul de atunci. Are o fetiță mare, domnișoară, duce o viață obișnuită, de oameni cumsecade... N-am intrat în prea multe amănunte.

— Ți-a dat vreo explicație ?

— Una simplă de tot. Dac-aș pune-o într-o carte, cititorul mediu mi-ar rîde-n nas. Vechea poveste : influența părinților, o „partidă"... Iar acum, remușcări deghizate.

Colonelul rîse încetișor :

— Înțeleg. Cazuri de-astea nu se pun în romane fiindcă sînt prea la-ndemîna oricui. De ce a apărut abia acum ?

— Mi-a spus ceva în legătură cu nostalgia care te cuprinde la o anumită vîrstă, cînd îți faci retrospectiva vieții.

— Nici asta nu-i o noutate, murmură colonelul. Acum încearcă să fii sincer : o regreți ?

— Nu știu. Frumoasă, cu un aer monden, a urmat medicina fiind căsătorită, un om care știe ce vrea. Dar cum ar fi evoluat dac-ar fi rămas cu mine, e greu de spus. Cam dominatoare, impulsivă, geloasă.

— Încerci să recuperezi ceva ?

— Mi-e teamă, mărturisi Dem Ionescu. A fost totdeauna o fire imprevizibilă.

— Mai desfac o bere ?

— Nu. Vreau să am mintea limpede. În seara asta fac noapte albă cu corectura mea. Editura mă zorește.

— Te frămîntă povestea cu Dona ?

— Pînă ţi-am spus-o, da. Acum mă simt mai descărcat. Poate în cartea viitoare iau ceva de-aici.

— Nu ştiu ce sens poţi să dai unei asemenea poveşti. Trăinicia iubirii, poate.

— Ar suna melodramatic. Nu se mai poartă.

— În viaţă uite că se mai poartă, rîse colonelul.

8

Deschise sertarul de la masa hărţilor. Privi curios lucrurile adunate de-a lungul timpului şi începu să cotrobăie printre ele. Erau acolo cartuşe de semnalizare, un sextant, carnete de însemnări, un registru pentru jurnalul de bord, încă nefolosit, creioane colorate, chibrituri, un borcan cu lipici, şurubelniţe, lame vechi. „Cartea farurilor Mării Negre“, o cutiuţă de plastic cu cîteva pastile, o lupă, plicuri, un briceag cu mînerul în formă de peşte, o lumînare groasă, o carte poştală cu poza lui Simon Templar, un dop de sticlă de şampanie, o călimară goală, un tub cu alifie contra arsurilor de soare, o muzicuţă de gură, şuruburi-fluture, o oglinjoară, volumul doi din romanul „Marea crudă“...

Nu apucă să termine acest inventar, căci auzi, prin geamul deschis, glasul sergentului :

— Tovarăşe comandant, ne apropiem !

Radu închise sertarul ca un copil care-a fost surprins cotrobăind într-un loc interzis. Obiectele de acolo nu-i spuneau nimic, nu-l ajutau să caracterizeze în vreun fel pe stăpînul lor colectiv, echipajul „Penelopei“. Ieşi din cabină şi urcă scăriţa îngustă, verticală, care ducea pe puntea de comandă. Acolo, sus, simţi vîntul de larg răcorindu-i fruntea. Sergentul stătea la timonă, îl auzi venind, se întoarse să-l salute.

— Nişte nori încolo, spre est, spuse sergentul. Dar nici o primejdie, sînt albi şi nemişcaţi, deocamdată, ne lasă-n pace.

— Ar fi îngrozitor, cu mănăstirea asta după noi...

Privi spre pupa. Departe, în urmă, la lungimea maximă a remorcii, se tîra, înspumînd apa, ţinta cea mare de artilerie. Văzută strict din faţă n-avea nimic masiv în ea ; flotoarele rotunde, roşii, păreau că susţin cu uşurinţă cadrul vertical din ţeavă de oţel, peste care fusese întinsă o pînză specială, rezistentă la intemperii. Dar Radu ştia că această construcţie inofensivă reduce considerabil viteza navei : „Penelopa“ şi ţinta din urma ei înaintau cu o încetineală exasperantă. Îşi aminti cum cîrteau ofiţerii artilerişti cînd era vorba de trageri ; la un bilanţ un căpitan ridicase problema : cum să ne antrenăm în condiţii apropiate de realitate, ce navă din lume se mişcă cu viteza ţintei remorcate de o bătrînă carapace ca „Penelopa“ ? Amiralul îi răspunsese, cam cu arţag, că faţă de viteza proiectilului e prea puţin important dacă ţinta are viteza de două sau douăzeci de noduri ; important era ca tunarii să aleagă clipa potrivită, cînd nava a ajuns la „punctul mort“ în timpul balansului ; cît despre viteza ţintei, n-au decît să adauge corecţiile necesare în calculele lor...

— Mergem groaznic de încet...

— Avem vînt de prova, explică sergentul. Ăia de pe nave şi-or fi pierdut răbdarea.

— Nu, sîntem în timp. Adevărul e că nici „Penelopa“ nu merge ca lumea. I-ar trebui dată „barba“ jos. Cînd a fost ultima oară pe doc ?

— Oho ! Nici nu venisem eu la bord. Acum vreo lună m-am băgat sub apă şi m-am uitat. Are scoici şi alge de-o palmă, peste tot.

— Asta ne mănîncă din viteză, spuse Radu. O să raportez comandantului. Dar pînă una alta, n-avem ce-i face. Să mai aştepte şi ei. Vorbesc de artilerişti.

Se aplecă iarăşi asupra alidadei şi măsură unghiul sub care se vedea farul. În vizorul aparatului apărură, fugar, clădirile de pe ţărm, apoi Stînca, mică şi pustie. O privi o clipă şi se întoarse la farul care părea firav în lumina puternică a soarelui. Citi gradaţia de pe cercul de alamă — cifrele abia se mai vedeau, subţiate de atîtea generaţii de mîini care lustruiseră piesa — şi se îndreptă iarăşi spre sergent :

— Am mai avansat ceva. De-acuma n-au decît să înceapă tragerea. Și-or fi pus toți vestele de salvare ? A mea pe unde-o fi ?

Sergentul se aplecă, scoase dintr-o lădiță două veste de salvare portocalii, una i-o întinse comandantului. Radu o întoarse pe toate fețele, o privi cu îndoială apoi și-o puse oftînd. Sergentul făcu la fel.

— Ajută ca o ventuză la un mort, spuse el acru.

— Ordinu-i ordin, zise Radu ridicînd din umeri.

— Dacă ne lovește o dihanie d-aia, nu mă văd bine. Cu toate că proiectilele nu sînt explozive, totuși...

— Totuși ce ? O spărtură, ceva apă înăuntru, dar nu ne ducem la fund. „Penelopa“ a văzut multe în timpul războiului.

— Mai bine să urăm ochitorilor să tragă bine, spuse domol sergentul. Uitați-vă colo !

Radu duse binoclul la ochi. Din umbra țărmului se desprinsese silueta masivă a unui vînător de submarine. Îl recunoștea după construcția ciudată de la prova, care adăpostea lànsatoarele de grenade reactive. De la distanța aceea, nava părea că se mișcă foarte încet ; dar jerba înaltă de spumă arăta că luase viteza maximă. În prova ei o luminiță clipi de trei ori.

— Trag cu calibrul principal, zise Radu. Capul la cutie !

— Sper să nu ne confunde cu ținta, zise sergentul. Oricum, „Penelopa“ e mai mică.

— Mă enervează porecla asta, „Penelopa“.

Salva vîjîi prin aer și, înainte ca șuieratul proiectilelor să înceteze, în jurul țintei țîșniră trei coloane înalte de apă. Abia după aceea se auziră bubuiturile, înfundate, groase ca niște bătăi de tobă.

— Încadrare corectă, spuse Radu.

— N-a venit nici un arbitru cu noi. Cum or urmări rezultatele ?

— Se vede la radiolocație, spuse Radu. Cu precizie de metri. Mai ales dacă e vorba de calibru mare.

— Cînd am venit de recrut, povesti sergentul, m-au dat întîi la artilerie.

— Cu înălțimea ta...

— Cred, mai degrabă, că aveau timonieri destui. Ne-am nimerit în leatul ăsta toţi absolvenţii din promoţia noastră. Unul şi unul, fără laudă, tovarăşe comandant.

— Vino mai la dreapta, că ne întoarce vîntul.

— Am înţeles. Cînd ne-am dus la sala de specialitate, căpitanul ne-a pus să luăm în braţe cîte-o lovitură. Aşa-i spun ei, lovitură. Pînă te obişnuieşti, te cam furnică pielea. Cînd o vezi, înaltă pîn-la şold. Cam cît un copil de zece ani. Numai... niţel mai grea. Dacă-n loc de ţinta asta de pînză ar fi un vapor... vai de mama lui !

Altă salvă veni, scrîşni prin văzduh, ridică stîlpi argintii de apă lîngă ţintă. Radu se uită prin binoclu ; erau acum trei nave, înşirate de-a lungul ţărmului. Cînd de pe una, cînd de pe alta sclipeau salvele.

— Asta-i nava mea, spuse cu mîndrie la a treia salvă.

— Fosta navă, preciză sergentul.

— Ei, da. Dar după ce-am trăit acolo trei ani de zile vrei să mă dezvăţ într-o săptămînă ?

Sergentul se întoarse iute :

— Numai o săptămînă ? se miră el. Ne-am obişnuit repede cu dumneavoastră...

— Şi eu cu voi. Cu voi şi cu „Penelopa“. Ştii, cam avĕam emoţii. Nu ştiam peste ce oameni dau. Cu băieţii de pe vînător mă înţelegeam foarte bine. Nici de voi n-am de ce mă plînge, adăugă repede. Cel puţin deocamdată...

Sergentul zîmbi şi nu răspunse. Salvele cădeau tot mai aproape de ţintă. Un proiectil trecu chiar prin mijlocul ei, se vedea pînza ruptă fluturînd în vînt.

— Trag bine, spuse Radu. Îmi închipui ce bucurie pe ei, acolo...

— „Albina“, „Albina“, răspunde dacă mă auzi !

Radu se repezi, ridică receptorul staţiei radio. instalate la bord pentru perioada aplicaţici :

— Aici „Albina“, vă aud bine.

— „Patru sute“ ordonă să mai veniţi o dată, peste o oră, mărind distanţa cu două mile.

— Am înţeles, peste o oră, distanţa plus două mile.

— Terminat !

— Halal cifru, spuse sergentul. Patru sute ordonă. Și un copil ar înțelege că „patru sute“ e un șef.

— Dar nu se știe care, explică Radu. Asta-i secretul. Și în general mai lasă critica, adăugă cu arțag.

— Am înțeles, spuse foarte oficial sergentul.

Ce m-o fi apucat ? se întrebă Radu. Îl reped pe om așa, din senin. Făcu cîțiva pași pe punte, se aplecă iarăși să măsoare unghiul la far, făcu cîteva calcule în carnețel, apoi se aplecă peste parapet.

— Trandafire, scurtează remorca !

— Înțeles, strigă Trandafir de jos.

Cum să fii bine dispus, își zise, și pentru ce ? Sint toți acolo, amiralul lîngă ei, beau ceai, zîmbesc cu respect la glumele lui. Între două momente ale aplicației, navele fac exerciții de întrajutorare. Iar noi aici cu „Penelopa“ mereu la periferia întîmplărilor, adu ținta, mai vino o dată, înaintezi ca melcul pe marea calmă, și colo, departe, înșirate amenințător, navele adevărate pîndind, trăgînd, echipajele salutînd cu strigăte de bucurie o lovitură reușită...

— Întoarcem cu o sută optzeci de grade plus corecția pentru vînt, îi spuse sergentului.

— Am înțeles.

— Fă rondoul larg, că e loc destul, adăugă. Să nu avem vreun necaz cu remorca.

— Da, tovarășe comandant.

Noroc că sînt băieți buni, își spuse, altfel, n-ar fi fost de trăit aici. Își trecu în revistă, mental, echipajul : sergentul, om serios, cu experiență de marinar, trăise din copilărie printre pescari, învățase să citească buletinul meteorologic pe cer ; Stanciu — liniștit, fără probleme, tăcut și îndemînatic, nu trebuia să-i spui de două ori ce are de făcut. Chiar Trandafir, cu toată faima lui proastă, nu era un om rău. Trebuia luat așa cum este, cu copilăria lui ciudată, într-o lume măruntă și rapace, printre micii afaceriști ai bîlciurilor ; vorba sergentului, fusese probabil lovit și păcălit de prea multe ori, experiența lui de viață însemna mai ales apărare și suspiciune, singur împotriva tuturor, trebuia mai întîi înțeles și apoi ajutat să-i înțeleagă el însuși pe cei din jur, dar asta nu se face bătînd din palme. Nici povestea cu remorca, dacă te gîn-

deşti bine, n-o puteai pune numai pe seama dorinţei lui de a ieşi în relief, de a oferi un spectacol uimitor ; poate unul dintre motive a fost şi salvarea situaţiei ; erau, într-adevăr, în încurcătură, partea cea bună din el se răzvrătise împotriva ghinionului care-i lovise, dar Trandafir n-o să mărturisească niciodată asta...

— E ceva care vă supără, spuse sergentul deodată. Nu ştiu care-i cauza. Dacă-i vorba despre navă...

— Despre navă şi despre toate, răspunse Radu. Viaţa nu e simplă cum pare.

— Eu ştiu un lucru, tovarăşe comandant. Uneori simţi nevoia să te destăinui cuiva. E mai rău cînd mocneşti în tine. Se duce direct la fiere, aşa ne explica felcerul nostru, pe pescador.

— Ei, spuse Radu, cu fierea stau încă bine. N-a ajuns pînă acolo. Şi totuşi... se ivesc tot felul de complicaţii. S-a cam înmuiat remorca ; să mai mărim viteza ?

— Nu-i nevoie, mai avem puţin şi venim la drum. Atunci se întinde iarăşi.

— Bun. Ai grijă s-o ţii mai spre larg.

Sergentul aruncă o privire asupra compasului, întoarse puţin timona, se uită spre ţintă, apoi iarăşi înainte.

— Eşti însurat, Picule ?

— De la optsprezece ani. Marinarii se-nsoară ori foarte devreme, ori foarte tîrziu. Ştiţi, meseria...

— Şi ? O duci bine ?

— Bine. Plecam cu pescadorul pe cîte şase luni. Pentru o femeie e greu, atîta vreme singură. Dar văd că a rezistat.

— Mda... Cu mine e altă poveste. Cunosc o fată. O cunosc de ani de zile. Şi aş vrea să mă căsătoresc cu ea, dar încă nu sînt sigur de sentimentul care...

— Al ei sau al dumneavoastră ?

— Al amîndurora.

— Atunci e mai complicat, spuse sergentul. Eu am luat-o tare pe nevastă-mea. Uite fetiţo, aşa şi-aşa. Mă ştii bine, sînt băiat bun, nu beau, nu fumez, doar că lipsesc cam mult de-acasă. Vrei să te măriţi cu mine ? Că hîr, că mîr. Am mai lăsat-o vreo două zile, pe urmă i-am suflat ceva despre o domnişoară pe care-am cunoscut-o la

Brăila, cînd am intrat în șantier, pentru instalația frigorifică.

— Eu n-am fost în șantier la Brăila, zîmbi Radu.

— Parcă eu, dacă am fost, am cunoscut vreo fată ? I-am spus așa, să văd ce ochi face. După două săptămîni, am pus pirostriile, cum se zice. Asta-i cu fetele, tovarășe comandant. Trebuie să le iei tare.

— În cazul meu nu merge. Ne cunoaștem de ani de zile, știe că nu umblu cu...

— Parcă a mea ? Am fost colegi de la grădiniță, și eram gard în gard cu ea. Nu importă, tovarășe comandant. Omul se mai schimbă... Rețeta e bună, ascultați la mine. Faceți o încercare, zău...

Radu rîse scurt și duse binoclul la ochi. „Penelopa“ se afla acum la travers de țintă. Avu ocazia să vadă găurile largi, cu marginile zdrențuite, pe care le făcuseră proiectilele în trecere.

— Au făcut-o ferfeniță, se bucură sergentul. Să vedeți canon peăia cînd or repara-o !

Între timp, manevra se terminase. Rămăsese martor, în urmă, un semicerc de spumă, larg de o jumătate de kilometru, dîra efemeră pe care-o lasă elicile vapoarelor în mers. Dar curînd și dîra aceasta se șterse, dispăru, remorcherul și ținta formau o linie dreaptă...

— E unu, spuse încet Radu. Du-te și mănîncă, Picule.

— Păi dumneavoastră ?

— Nu mi-e foame.

Sergentul întoarse capul, îl privi o clipă, se dădu deoparte de lîngă timonă.

— E grav, spuse el încet. Dacă după șase ore de zgîlțîială nu vă arde nici de masă... Zău, tovarășe comandant, mai dați-le-ncolo de gînduri.

— Ce gînduri ? Ți-am spus, nu mi-e foame deocamdată. Și vreau s-o fac puțin pe șoferul. Hai, du-te la masă.

— Cum ordonați. Vedeți că trage mereu spre stînga, din cauza vîntului. Cam cinci puncte, ca s-o țineți pe drum.

— Bine. Și după asta, să-l schimbe pe Parfenie ăla, că de cînd am plecat transpiră acolo, lîngă motor.

Îl urmări cum coboară, lăsîndu-se să alunece numai în mîini, fără să atingă scara cu tălpile. Marinar de profesie, își spuse. A știut de la-nceput ce-l așteaptă. Luni

de zile pe ocean, la ecuator sau în viscolul din mările arctice... Și asta i se pare firesc. Și nici n-a stat prea mult la gînduri, cînd a fost vorba de căsătorie. Are dreptate. Ce atîta analiză ? Te iubesc. Dacă mă iubești și tu, hai să ne unim destinele și așa mai departe. Un mic discurs de două minute, care se termină cu o îmbrățișare... Sau... cu un refuz. Asta-i. Dacă refuză ? Dar ce motiv ar avea să refuze ? Ar însemna că nu mă iubește destul. Totuși, după toate aparențele...

Își aminti episoade din prietenia lor — o plimbare, iarna, după primul eșec al ei la admitere, cum i se destăinuia și încerca să-i spună ce-a simțit în timpul concursului ; revederea neașteptată, în cealaltă vacanță, ea alergînd pe trotuarul pustiu, cu brațele deschise ; singură, în amurg, pe Stînca posomorîtă ; în autobuz, mișcarea aceea aparent involuntară cu care i se alăturase, la un viraj ; zîmbetul trist de la fiecare despărțire ; scrisorile ; o strîngere de mînă ; un sărut. Toate acestea nu înseamnă dragoste ? se întrebă înviorat. Dar de ce nu ne vedem mai des ? Nu-i ea de vină. Mereu plecat, „Penelopa", aplicația... Dar orchestra ? Dar Gioni atotștiutorul, îndrăznețul, plinul-de-talente Gioni ?...

Trebuie să pun piciorul în prag, hotărî.

Stanciu, care rămăscse de veghe pe platformă lîngă mitralieră — de jos se auzeau rîsetele celorlalți și zgomotul farfuriilor — dădu de veste :

— Sectorul pupa, șalupă se îndreaptă spre noi !

Radu se întoarse brusc. Pe marea pustie se ivise deodată o ambarcațiune joasă, albă, cu cabină aerodinamică și geamuri mari strălucind în soare. Duse binoclul la ochi. Pe punlea șalupei văzu un civil cu un aparat de filmat în mînă. Făcu un gest spre Stanciu :

— Ne filmează, băiete. Ia și tu o poză mai...

— Bine că mi-am dat jos bandajul !

Soldatul își îndreptă umerii, își aranjă cu un gest iute boneta, ridică la patruzeci și cinci de grade mitraliera grea, care la bordul unui vas ca „Penelopa" părea lipsită de orice noimă. Radu se molipsi și el de preocuparea bruscă a soldatului ; își controlă nasturii cămășii-bluză ; își îndreptă vesta de salvare și-și trase cascheta mai pe

frunte, înțepenindu-se pe picioare și strîngînd tare cavilele timonei.

Șalupa trecu vîjîind pe lîngă „Penelopa", civilul cu aparat de filmat făcu un gest amical cu mîna, șalupa claxonă de două ori în semn de salut și se depărtă lăsînd în urmă un jet mare de spumă. O văzu cum se întoarce departe, în prova, într-un rondou larg, revenea acum din direcția soarelui și bărbatul cu cămașa roșie, operator de televiziune probabil, pusese aparatul în poziție de lucru. Și de astă dată șalupa trecu în plină viteză pe lîngă ei și Radu înțelese, dezamăgit, că nu pe ei voiau să-i filmeze, ci ținta.

La a treia trecere, șalupa veni foarte aproape de „Penelopa", micșoră viteza, în loc de aparat operatorul avea acum un electromegafon îndreptat spre ei :

— Fii amabil, dragă, și schimbă puțin direcția spre dreapta. Vreau să am soare plin, dar în poziția asta intră și nava dumitale în cadru.

— Și ce dacă intră ? se miră Radu.

— E cam... demodată, spuse operatorul. Nu te supăra. Șeful meu vrea imagini cu nave moderne. Facem un film pentru marele public, înțelegi ?

— Înțeleg, spuse Radu supărat. O să pun nava așa ca și cum n-ar exista. Presupunem că ținta umblă singură pe mare.

— Ar fi idealul, nu-i așa ? se bucură operatorul. Teleghidată, cum am văzut eu într-o revistă... Și oricum, nava dumitale e atipică.

— Așa e, spuse Radu sarcastic. Nu merită să strici frumusețe de film.

Răsuci timona atît de brusc încît „Penelopa" se întoarse repede spre babord, înclinîndu-se puternic. De sub punte se auziră strigătele vesele ale echipajului. După un minut, Picu era lîngă el pe puntea de comandă.

— Dați-l încolo, tovarășe comandant. Merită să vă consumați ?

— L-ai auzit ? făcu Radu iritat. Navă atipică, demodată. Voia să tragem amărîta asta de țintă cu o [illegible]

— Vă raportez că bucătarul v-a pregătit masa în cabină. Eu am mîncat, m-am asigurat. Acum, pot să stau la timonă încă o zi și o noapte.

— Bine, spuse Radu. Vrei să mă vezi neapărat obez.

— Grija față de om, replică sergentul. Nu s-a discutat și alaltăieri, în grupa U.T.C. ?

Ce mai dădacă ! se gîndi Radu pe jumătate încordat, pe jumătate amuzat. Adevărul e că nu merită să-mi fac sînge rău... Coborî cu dezinvoltură scara strîmtă, abruptă, care ducea pe punte. La jumătate se opri să-i strige sergentului :

— Cînd intrăm iarăși în poligon, anunță-mă. Nu vreau să scap spectacolul. Măcar cu atîta să ne alegem și noi. Cît privește gloria, vezi bine cum stăm. „Navă atipică, demodată". Asta n-am mai discutat-o în grupa U.T.C...

Capitolul trei

1

— Musca-n lapte, strigă voios sergentul Picu.

Trandafir se răsuci încet, mîndru și intimidat de primire.

— Păi da, spuse el. Două ore am frecat la costum. Dar face, nu-i așa ?

Fața lui părea și mai închisă la culoare, prin contrast cu albul uniformei. Stanciu se aplecă, în glumă, să-i sufle un fir de praf de pe pantof ; Parfenie îi lustrui cu mîneca bluzei paftaua cromată a centurii.

— Cinci zile, tulai doamne, se miră Blăjan, rezemat de ușa bucătăriei. Dacă n-aduci niște vin, nu te mai primim pe-aici.

— De unde atîta vin ? făcu sergentul Picu. Așteaptă pînă la noua recoltă. Plus că e interzis...

— Nici must nu-i voie ? întrebă nevinovat bucătarul. L-am pune într-un colț, lîngă reșou ; în trei zile se face dinamită.

— Trandafire, ai grijă cum te porți pe-acolo, scandă sergentul. Și să vii punctual înapoi, că altfel nu te mai lipești. La cît ai tren ?

— Opt jum'ate, e timp, spuse Trandafir uitîndu-se la ceas. Da' s-a ținut de cuvînt comandantul. Nici nu credeam.

— Ești fraier, spuse sergentul. Dacă erai băiat bun de la-nceput, ce viață ai fi dus tu pe vaporul ăsta ! Îi dădeai zor că nu te-nțeleg oamenii. Dar tu îi înțelegeai pe ei ?

— Ce-a fost a fost, spuse Trandafir stingherit.

— Vine comandantul, strigă de la schelă caporalul Herea, îndreptîndu-şi banderola de pe mînecă.

— Alinierea, comandă sergentul. Trandafire, treci la flancul stîng, că strici aspectul formaţiei. Drepţi !

Radu trecu schela, întîmpinat de sergent care-i dădu raportul. Salută, se opri în faţa echipajului.

— Pe loc repaus. Băieţi, o veste bună. Intrăm cu nava în şantier, pentru reparaţie.

— Astăzi ? se miră sergentul.

— Astăzi. Tovarăşul amiral a promis că imediat după aplicaţie... Şi cei de la şantier n-au uitat. Cala e pregătită ; ne-au anunţat să venim. Povestea e alta. Avem de făcut un lucru care depinde numai de noi. Cum scoatem nava pe cală, trebuie să-i dăm jos scoicile de pe carenă. Cît sînt umede. Dacă apucă să se usuce, e jale. Nu le mai cureţi nici cu dalta şi cu ciocanul. Picule, fă rost de spacluri pentru toţi şi ochelari de protecţie. După ce începem, nu ne oprim pînă nu e gata. Nici un minut de pierdut, ţineţi minte. Lucrăm din răsputeri.

— Aoleu, spuse Trandafir.

— Nu te văicări. Ţi-am promis, mă ţin de cuvînt. Ne descurcăm şi fără tine. Poftim ordinul de serviciu.

— Măcar de-ar fi fost o zi noroasă, spuse sergentul. Cu soarele ăsta or să se usuce într-o clipă. Cînd am intrat cu pescadorul în şantier la Brăila, tot aşa. Nu se poate amîna, tovarăşe comandant ?

— Planul şantierului. Dacă nu venim noi, urcă altă navă pe cală şi pierdem rîndul. Vă place cum ne tîrîm pe mare ? „Barba" asta de scoici şi alge ne ia un sfert din viteză.

— Chinuim bietul motor, zise Parfenie. Ce să mai amînăm ?

— Nici o amînare, spuse Radu. S-a dat ordin pe unitate : începînd de azi, nava intră în şantier pentru reparaţii medii. Tu, Trandafire, ia-ţi geamantanul şi pleacă. Ceilalţi, la posturi. Sergent, la magazie după materiale. Executarea !

Îi privi cu plăcere cum se risipeau care-ncotro. Parfenie îşi scotea din mers bluza, ştiind ce-l aşteaptă în înghesuiala fierbinte din compartimentul motorului ; sergentul

tropăi pe schelă spre magazia de materiale ; Herea îi dădu un ghiont lui Stanciu și dispărură amîndoi prin chepengul îngust din prova, unde se păstrau parîmele și materialele de întreținere.

— Tu ce stai ? se răsti Radu spre Trandafir care cumpănea valiza în mînă, ținînd-o cît mai departe de pantalonii albi imaculați.

— Păi... am plecat, spuse Trandafir. Să trăiți, tovarășe comandant. Și spor la treabă.

Radu îi dădu mîna și-l privi în ochi.

— Trandafire...

— Știu, spuse Trandafir. M-a dădăcit sergentul Picu. Nu fac prostii și nu întîrzii.

Salută, se întoarse și părăsi nava, ținînd geamantanul tot așa, departe de pantaloni. Radu îl urmări cu privirea. Auzi, prin spiraiul deschis de la mașini, zgomotul familiar al pompei de mînă, un ritual care preceda totdeauna pornirea motorului.

După un sfert de oră, bătrîna carapace începu să se tîrască pe apa lină a bazinului, spre șantier. Radu, pe comandă, stătea rezemat de compasul inutil acum și fuma gînditor. Încercase să afle ceva mai multe despre această pauză silită a echipajului. Vorbise la telefon cu un cunoscut, inginer la șantierul naval.

— Ne primiți și pe noi ?

— Păi da. Te văd trecut aici, în plan.

— Cît o să dureze ?

— Asta-i mai greu de spus. Depinde de multe. Să vedem ce defecțiuni se constată. Motorul. Axul elicei. Cuzinetul de împingere. Pe urmă starea tablelor. Poate că unele s-au subțiat, trebuie înlocuite. Și tot așa. Instalația de guvernare, suprastructura... Toate astea cer timp.

— Aproximativ ?

— Știu eu ? Trei, patru săptămîni...

— E enorm, se îngrozise Radu.

— Găsești ? Un vapor nu-i o motocicletă. Știi cam cîte kile are un piston de-al „Penelopei“ ?

— Oricum, o lună de zile...

— Lasă, nu-ți strică un pic de vacanță. Că după aia începe iar alergătura. Toți au să conteze pe ea că-i navă ieșită din șantier și n-au să te cruțe.

Amintindu-şi acest dialog oftă, cu gîndul la viitorul echipajului. În general, cînd o navă intra în reparaţii. echipajul ei era trecut pe alte nave, ca dubluri sau ca înlocuitori ai celor plecaţi în permisie, bolnavi, detaşaţi la vreun curs. Se strîmbă, nemulţumit de această perspectivă. Să-şi vadă oamenii risipiţi în tot portul, care-ncotro. Priviţi cu neîncredere de cei de-acolo, ca orice nou-venit. Puşi la treburi neplăcute, năpăstuiţi la învoirile în oraş, numiţi de cart la ore grele...

— Ne face semne, spuse sergentul.

Radu duse mîna streaşină la ochi. De pe cală, un marinar înalt agita un steguleţ.

— Acostează cum îţi arată el, spuse. Or fi avînd socotelile lor cînd urcă nava pe cală. Trebuie să ajungem deasupra unor cărucioare, dacă nu s-o fi schimbat metoda între timp.

— Aşa era şi la Brăila, spuse sergentul. Să reducem viteza, tovarăşe comandant.

Radu dădu telegraful la „foarte încet“ şi „Penelopa“ se prelinse domol prin faţa halei uriaşe pe care scria „Construcţii corp“. Încă o manevră şi se aflau deasupra cărucioarelor scufundate pe un plan înclinat. Mai multe perechi de linii ferate ieşeau din apă şi urcau panta domoală pînă la platforma şantierului. Între şine, cabluri groase de oţel veneau de sus şi se afundau în apă, sub linia de plutire a navei. Marinarul de pe cheu ridică steguleţul şi strigă :

— Bine-aşa ! Rămîneţi pe loc pînă vine tovarăşul inginer !

Inginerul, un ofiţer înalt, brunet, cu un halat albastru cam scurt pentru el, descheiat, veni în fugă, sărind cu dibăcie din traversă-n traversă.

— Salut, „Penelopa“, strigă el. V-aţi pregătit sufleteşte ?

— Complet, rîse Radu. Durează mult ?

— Ridicarea ? Vreo jumătate de oră. După aia începe greul. La „barbă“ mă refer. O să aveţi de lucru.

— Sper să ieşim la timp.

Inginerul făcu un pas înainte, veni chiar la marginea cheului şi spuse coborînd tonul :

— V-aş ajuta cu oameni, dar sînt plecaţi toţi. dau zor

să termine nava-bază pentru vedete. O rezolvați cu mijloacele bordului.

— Ne descurcăm, spuse Radu.

— Opriți motoarele, deconectați instalația electrică. Echipajul să coboare în barcă. Nu rămîne nimeni la bord. De-acuma lăsați-o în grija noastră.

— În regulă, spuse Radu. Sergent, treci la fapte !

Cînd coborî de la comandă, echipajul urcase deja în barca pe care marinarul cu steguleţele o adusese lîngă bord. Oamenii arătau foarte caraghioși îmbrăcați în salopete, în halate, cu ochelari de protecție agățați de gît.

— Acum să vă văd, frumoșilor, spuse Radu și coborî în barcă.

În timp ce atingeau debarcaderul, văzură meșterii șantierului apropiindu-se de „Penelopa“ cu altă barcă. Apoi un clopot începu să sune ; odgoanele dintre linii se încordară, vibrînd, de sus dinspre țărm se auzi un vuiet ca al unui tramvai care pornește din stație și „Penelopa“ începu să lunece lateral, ieșind puțin cîte puțin din apă. Curînd îi văzură „barba“ : scoici mărunte sclipeau printre zdrențele de alge care șiroiau de apă ; straturi succesive se prinseseră de bordaj, din ce în ce mai groase, pe măsură ce mergeau spre fundul navei.

— Mă mai miram de ce merge greu, bombăni Parfenie. Cu atîta pădure atîrnată de ea...

— Duceți-vă sus și pregătiți-vă sculele, spuse inginerul. Vedeți că sînt prin apropiere niște scărițe, niște scăunele ; imediat ce se termină ridicarea, cățărați-vă cum puteți și apucați-vă de lucru. Luați-o de jur împrejur și de sus în jos. Spre fund umezeala ține mai mult. Și lucrați repede, vă rog frumos. Altfel, e o întreagă belea.

Radu făcu semn că a înțeles și plecară înainte, întorcînd mereu capul spre „Penelopa“ care-i urma docilă. Avea o înfățișare caraghioasă acum, urcată pe cărucioarele acelea și arătîndu-și în lumină partea de sub linia de plutire, cu contururile rotunjite de alge ; Radu o privi cu un amestec de duioșie și melancolie — o navă pe uscat are ceva dintr-un infirm.

Mergea mai mult cu capul întors spre navă, avînd doar grijă să nu se poticnească de traverse ; ridică ochii abia cînd auzi strigătul sergentului :

— Ce-i cu tine ?

În capul dealului, lîngă vinciurile care trăgeau trudnic prețioasa povară, stătea Trandafir. Îmbrăcat, ca și cei-lalți, în salopetă ponositră. Doar bereta albă și-o păstrase pe cap.

— Trandafire, se miră Radu. Ai pierdut trenul măi, băiete ?

— Nici n-am ajuns la gară, tovarășe comandant, spuse Trandafir cu ochii-n jos. Eram la punctul de control. M-am uitat o dată înapoi, de sus, și am văzut catargul „Penelopei“ cînd ați plecat. Mă gîndeam la chestia cu rîcîitul. Treabă a dracului, tovarășe comandant. Și-am zis că plec cu trenul de noapte. Nu m-a răbdat inima. O fi ea permisie, dar și eu fac parte din echipaj, nu-i așa ?

— Unde ți-ai lăsat hainele și geamantanul ?

— La magazie, la tovarășul plutonier. Mi-a dat o țigară cînd a auzit ce vreau să fac.

— Cred că-i prima dată-n viața lui cînd dă o țigară cuiva, zise sergentul Picu.

— Ești de groază, Trandafire, rîse Radu. Să-ți spun drept, nu mă așteptam la gestul ăsta din partea ta.

— Nici eu, tovarășe comandant, mărturisi Trandafir. O luasem la picior spre poartă, știți ? Numai că la punctul de control, m-am uitat înapoi și-am văzut catargul. Și mi s-a pus așa, un nod în gît.

Se uită iar spre „Penelopa“. „Penelopa“ urca încet, în scrîșnetul boghiurilor. În urma ei, pe traverse, rămîneau șuvoaie subțiri, tot mai subțiri, de apă.

— Mie mi s-a pus un nod în gît cînd te-am văzut pe tine, spuse sergentul. Măi, Trandafire, măi !

2

Să ne mai ocupăm și de sufletele noastre, își spuse voios ieșind pe poarta șantierului, care imagina un soare albastru cu raze galbene. Ce culori oribile, probabil asta au avut în depozit, păi dacă mi-o albăstresc așa pe „Penelopa“ îi dau în judecată. Ah, s-o lăsăm pe „Penelopa“,

acuma e pe mîna lor, gata, om vedea ce facem mîine, pe unde-i plasez pe băieţi, iar după asta o mică vacanţă de două săptămîni, concediul legal, iau şi eu o dată concediu vara, că n-o fi foc. „Acuma concediu, cînd aplicaţia bate la uşă ?“ eterna revoltă a şefului de stat major al divizionului. Dar în ficcare vară bate ceva la uşă : o aplicaţie, o inspecţie, o ieşire de lungă durată, şi eu concediu în noiembrie, să văd cum plînge ploaia pe streşini la Predeal, la Vatra Dornei. Niciodată concediu vara, la mare.

Grăbi pasul, se uită la ceas, nu-i venea să creadă că iese atît de devreme pe poartă ; e bine şi-n şantier, îşi spuse şi uite-i pe ăştia, în uniformă de marinari, sădesc pomi — marinari agricultori, ce combinaţie ciudată, tot s-au apucat japonezii să cultive alge în ocean, de ce nu, la urma urmei, să vezi agronomul-marinar cum vine la cîmp cu şalupa, şi discută despre campania de recoltare cu căpitanul combinei. Viitorul are culori ciudate, „Penelopa“ ar trebui să tragă şlepurile cu recoltă, dac-o rezista pînă atunci, de ce să nu reziste, asta n-are moarte, spunea inginerul ciocănind în tablele proaspăt curăţate de scoici. Ce calvar şi scoicile astea, ustură obrajii de parcă-s pălmuiţi, aveau dreptate ei, n-ajung ochelarii, trebuie măşti şi mănuşi de protecţie, altfel aşchiile care sar îţi ciuruiesc obrajii şi mîinile, ca de pildă acum.

Trecu în revistă munca aspră şi grăbită, un fel de cursă contra cronometru, aşa se-ntîmplă cînd ştii că te presează timpul, cînd ştii că n-ai altă soluţie ; uiţi de mîncare şi de ţigară, toţi căţăraţi în jurul barcazului ăla înalt ca piticii în jurul botforilor lui Guliver, şi scrîşnetul şpaclurilor răzuind metalul, şi moliciunea scîrboasă a algelor ude printre care pîndeau, ici şi colo, cochilii sparte ascuţite perfide. Şi Trandafir ăsta, ce-nseamnă omul, dacă te porţi omeneşte cu el, te răsplăteşte cînd nu te-aştepţi, aş vrea să fi fost acolo, lîngă mine, Neacşule, cu faţa ta crispată de crizele de hiperaciditate, nimeni nu-ţi mai intra în voie, nu pricepeai nimic, suferinţa ta şi basta, să-l fi văzut pe Trandafir, cu o jumătate de oră înainte gătit ca la paradă, ţinînd geamantanul departe de pantaloni, iar după aia, „Mi s-a pus aşa un nod în gît“, explică-i şi lui Neacşu de unde vine asta, uite că iar m-am întors la „Penelopa“ în loc să

mă gîndesc înainte, la cele două săptămîni de ultraviolete și de înot și de dans cu Mia sub lumina reflectoarelor, o să-i pară ciudat c-o sun la ora asta, poate că doarme, dar îmi permit s-o trezesc ca să-i dau o veste bună, e caz excepțional, trăiască vacanța binemeritată, cine știe unde-or să-i dea pe băieții mei, precis că-i aruncă la vreun depozit să șteargă proiectilele de unsoare, să planteze pomi, să trieze cartofi sau alte ocupații la fel de plăcute... Tot la „Penelopa" ți-e gîndul, e jignitor, dac-ar ști Mia, ar înțelege, sau poate nu, de l-ar fi văzut pe Trandafir, „Mi s-a pus așa, un nod în gît", și cum l-au luat în tărbacă toți după terminare, „Pierzi trenul, neghiobule !" „Ia d-aici „Nivea" și dă-ți pe față, să nu creadă că te-a plesnit o gagică pe tren !" Din neagră fața îi devenise roșie ca racul, așa-ți trebuie, Trandafire, cu nodul tău în gît...

La poștă obținu imediat legătura cu Hotel „Neptun". Telefonul interior sună scurt și auzi glasul Miei :

— Alo !

— Eu sînt, te sărut, bine că ești acasă.

— Radule, ce surpriză ! Credeam că ai plecat iar pe mare...

— M-am întors și mi-e dor de tine. Vreau să te văd.

— Păi cînd ?

— Acum. Oricînd. În clipa asta. Zbor spre tine.

O auzi rîzînd în receptor :

— Stai să-mi vin în fire și să mă uit la ceas. Diseară am program, știi, ca deobicei. Nu pot să lipsesc...

— Pînă diseară e un car de vreme. Iau prima cursă și într-un sfert de oră sînt acolo.

— A, nu... (ce vrea să spună ezitarea asta ? se întrebă neliniștit). Prefer să vin eu acolo. Mă îmbrac repede. N-am mai văzut Mangalia de-atunci. Mi-e dor de-o mică plimbare. Înțeleg că de data asta nu ești grăbit, ai timp destul, nu ?

— O veșnicie, se lăudă el. O să-ți spun cînd ne-ntîlnim, nu te mai țin de vorbă, te aștept în stație.

— Bine. Sînt gata într-o clipă, *okey* ?

Okey să fie, își spuse îngîndurat. Ți-ai îmbogățit vocabularul acolo. Tot e bun și turneul ăsta pe litoral. „Formația de joi" ar fi șomat toată vara în Bucureștiul torid și

somnolent, trăiască vacanța, dar de ce n-a vrut să vin eu acolo ?

Încă nu-și dăduse răspuns la întrebare cînd autobuzul opri, ticsit, gîfîind, în stația de la poștă ; sări s-o întîmpine. Mia arăta splendid, se bronzase, purta o rochie ușoară dintr-o țesătură albă, mată, cu discrete garnituri de mătase înflorată aplicate pe decolteul larg, la mîneci și la poale.

— Ești mai neagră ca Ella Fitzgerald, o lăudă el îmbrățișînd-o în văzul cîtorva pierde-vară care-o măsurau cu ochi competenți. Te pomenești că faci plajă și seara.

— Ziua e destul, spuse Mia. Am ajuns să stau la soare patru ore fără să mă usture pielea. e o performanță, nu-i așa ?

— Patru ore ! Nu te plictisești ? Sau... Oricum, nu ești singură.

— Admiratori, cîți vrei. spuse ea evitîndu-i privirea glacială. Unul mi-a oferit o înghețată, altul un pește prăjit. „Eu l-am prins, domnișoară !“ „Așa prăjit ?“ Toți au făcut haz, dar omul n-avea simțul umorului și s-a retras dezamăgit.

Răspunsul, deși conținea o doză de ironie, îl liniști. Gîndurile negre care-l stăpîneau cînd era departe se risipeau la o singură vorbă a ei.

— Și cel cu înghețata ?

— Un bătrînel cu mutră de savant, îl văd mereu pe plajă cu o carte groasă plină de scheme. Și aseară, la restaurant, stătea cu cotul pe tomul ăla. Credeam că vrea să citească lumii din el, în pauză. Dar n-avea timp de asta. Bea zdravăn și mă mînca din ochi. Înghețata era un fel de compliment, înțelegi ?

— Și spui că era bătrîn ?

— Matusalemic. În jurul meu roiesc oameni de la șaptezeci de ani în sus. Precizez asta, ca să nu fii gelos.

— Inimă caritabilă, aprecie Radu lungind cuvintele. Ce spui de-o bere rece ?

— Parc-ai fi Kelly.

— Kelly ?

— Chelaru. Bateristul. Ți-am mai spus de el, dar ai uitat. Asta-i vorba lui : „Ce spuneți de-o bere rece, băieți ?“

— Eu n-am spus „băieți“.

Mia rîse încîntată :

— El se adresează întregii bande, fiindcă mergem la bere în colectiv. Kelly să mă invite numai pe mine, ce idee !

Și rîsul ăsta cam exagerat e ceva nou. constată Radu. Ce-o fi cu ea ?

Încerca să-și imagineze cum își petrece timpul Mia. O vedea înconjurată de băieţandri eroici și pletoși, gata să plonjeze în mare ca să-i aducă o scoică frumoasă sau să cutreiere toată plaja în căutarea unei sticle de pepsi cu adevărat rece. Și-o imagina, serile, păşind agale pe sub copacii seculari de la Neptun, alături de unul dintre băieţandrii aceia.

— Cum îți petreci serile ?

— Petrec ? Muncesc, îl corectă ea. Strictețe mare, program fixat de O.J.T., repertoriu complet și așa mai departe. Să știi că nu-i o simplă improvizaţie ce facem noi. Gioni ne spune mereu : „Să vă intre în cap că sîntem angajaţi ca profesioniști, avem atestat în regulă, facem muzică de calitate". Știi cum dă năvală lumea, seara, în localul nostru ?

— Aș vrea să te ascult și eu. În seara asta, de pildă. Stau la o masă și te admir. După ce termini, te aplaud și te tratez cu înghețată. Hai la autobuz.

— Ușurel, spuse ea Stai să ne gîndim. În primul rînd, e o regulă să nu stăm la masă cu consumatorii. Ce-ar fi dacă membrii orchestrei s-ar risipi pe la mese și s-ar pune pe băutură ? Așa ceva nu se face. Deci n-am putea fi împreună nici măcar în pauze. În al doilea rînd... ei bine, e lesne de înţeles că ne-ar stingheri pe amîndoi privirile celor din jur.

— Ale colegilor, în primul rînd, spuse Radu gîndindu-se la Gioni.

— Nici nu-i cunoști, spuse ea. Băieţi buni cu toţii, nu s-ar formaliza. Dar lumea cealaltă din local... Nu cred că ţi-ar place să-și dea coate, să vezi priviri îndreptate asupra ta : cine-i individul care stă la masă cu solista ?

— Mi-ar face plăcere, murmură eroic Radu.

— Mie-mi spui ? Hai să fim serioși. Știi ce ? Am dreptul și eu la o seară liberă, după atîta timp. Le telefonez și le spun că nu pot să cînt astăzi, că a intervenit

ceva, mă rog, născocesc eu o poveste plauzibilă. Şi rămînem aici, fără obligaţii, fără priviri piezişe. De acord ?

— Pe mine mă întrebi dacă sînt de acord ? Cred că ei sînt mai în măsură să decidă.

— Sîntem colegi, au să mă-nţeleagă. Hai înapoi la poştă !

În timp ce ea intra in cabină, Radu se depărtă cîţiva paşi, discret ; o văzu cu coada ochiului cum formează numărul, se strădui să citească „Extras din Instrucţiunile Departamentului Telecomunicaţiilor", nu rezistă tentaţiei să se mai uite o dată, Mia vorbea cu aprindere, gesticula, se lasă greu *băieţii,* gîndi. cine te-a pus să faci pe marea cîntăreaţă pe litoral, în loc de o vacanţă liniştită ! Te pomeneşti că şi mîine povestea se repetă, atunci la ce bun concediul meu cit se repară „Penelopa" ; o s-ajung să cerşesc cîte o oră de întrevedere, sau s-o rog pe ea să se învoiască...

Mia acroşă receptorul, ieşi din cabină, se poticni de uşă, veni lingă el învăpăiată la faţă.

— S-a aranjat. Hai să ieşim din zăpuşeala asta. În cabină era ca-ntr-un cuptor.

— Ce-a spus Gioni cel atotputernic ?

Ea nu răspunse, strecurîndu-se prin mulţimea care se vînturа pe uşile poştei ; abia afară, în stradă, îl luă de braţ şi începu :

— Nu l-am găsit pe el, ar fi fost mai greu să-l conving, e cam încăpăţînat şi foarte conştiincios, n-ar concepe să întîrziem un minut intrarea pe podium, iar pauze ne dă cu ceasu-n mînă, ca lá şcoală. Nici să n-audă că ai o treabă, că lipseşti o clipă, omul datoriei, cum ţi-am spus. În schimb l-am găsit pe Kelly, Chelaru, precizez ca să nu mă mai întrebi şi de data asta cine e. Bateristul nostru. Un fel de ajutor al şefului. I-am spus că mi-au venit pe neaşteptate nişte rude şi să se descurce fără mine. S-a cam strîmbat el, că ce-o să zică şeful, că-n seara asta este petrecerea de adio a unui grup de suedezi, dar am insistat şi el a spus că o să-ncerce să facă faţă situaţiei. Băiat bun, totdeauna ne ia apărarea cînd se supără şeful...

— Mă bucur că ai reuşit, spuse el străduindu-se să zîmbească. Avem o seară-ntreagă în faţa noastră. Să ne

stabilim un program. Ce-ai zice de-o vizită la Muzeul arheologic ?

— Prefer să stăm de vorbă, spuse ea. Am o idee mai grozavă. Hai să mergem pe stînca noastră, Stînca Speranței, cum îi spui tu. În vara asta am fost o singură dată acolo.

— Ei, te-au năpădit amintirile ? exclamă el ascunzîndu-și emoția.

Privirea pe care i-o aruncă Mia i se păru mai degrabă tristă :

— Pe tine nu ?

Porniră pe strada reînviată din somnolența după-amiezii. Perechi elegante, pregătite pentru vreo petrecere nocturnă, mergeau spre faleză, încrucișîndu-se cu ultimii întîrziați pe plajă. în șorturi și cu papuci de plastic, leșinați de soare și de oboseală. Prin mulțime fulgerau cămășuțele viu colorate ale copiilor care jucau șotron pe mozaicul imens din fața casei de cultură sau se hîrjoneau printre panourile cu reclame de spectacole. Un baci masiv, tuns mărunt, cu clop mititel pe capul rotund și bucălat, cu nelipsitul cojoc atîrnat pe umăr, naviga prin mulțime, nepăsător la privirile curioase pe care i le aruncau trecătorii. O patrulă de marinari, îmbrăcați impecabil în alb, trecea spre gară cu pas legănat, în cadență. Pe strada principală, autoturisme înaintau încet, molipsindu-se de tempoul moderat al vacanței. Printre jaluzelele de la etajul întîi, deasupra magazinelor, licăreau albăstrui ecranele televizoarelor. De undeva venea un miros vag de pește prăjit. Trecură cîțiva adolescenți înconjurînd pe unul care zdrăngănea din mers la chitară ; doi bătrînei cu costume negre și pălării de pai ; o vampă ; un grup de călușari descinși dintr-un autocar albastru ; o mamă împingînd un cărucior cu doi gemeni ; un țigan frumos oferind umerașe ; două blonde cu priviri de țărăncuțe speriate, îmbrăcate identic, rochii albastre cu guleraș alb ; o călugăriță ; un vînzător de jocuri de șah cu desaga încărcată ; un grăsun filmînd din mers tot ce vedea ; o femeie înaltă în halat de plajă descheiat, stacojiu, lăsînd să i se vadă costumul de baie și coapsele bronzate impecabil ; un grup de turiști încărcați cu pachete, urmîndu-l orbește pe ghidul important cu ecuson „Excelsior“... și deodată :

— Pe cine văd ! Nu-mi vine-a crede !

— Să trăiţi, bîigui Radu surprins. Sărut mîinile !

Căpitanul-locotenent Sava, în costum „saharian“, ţinîndu-şi încă la braţ soţia, se întoarse rîzînd spre Mia :

— Acum pricep unde dispari de nu te mai vede omul.

— Faceţi cunoştinţă, spuse Radu încurcat. Vă prezint pe... logodnica mea.

Obrajii Miei deveniră brusc trandafirii ; un zîmbet de surpriză îi lumină faţa. Îl corectă :

— Aproape.

— Căpitanul-locotenent Sava şi consoarta mea, se prezentă Sava în glumă. Nu aproape, ci definitiv.

Îşi strînseră mîinile cu lipsa de ceremonie proprie întîlnirilor pe litoral.

— Încotro ?

— Spre faleză, spuse Radu.

— Şi noi la fel. Dar să nu încurcăm circulaţia. Facem cîţiva paşi împreună ?

Mia şi Sonia, soţia lui Sava, porniră înainte, pe trotuarul tot mai aglomerat. Sava îl luă pe Radu de braţ.

— M-ai trădat, secundule. N-ai mai trecut pe la noi.

— Timpul, tovarăşe comandant...

— Ştiu, te-am văzut. Te văd mereu trecînd încoace şi-ncolo prin port. „Penelopa“ e cea mai activă navă din marea unitate. Cînd s-a propus mutarea dumitale, am sărit în sus : nenorociţi omul, abia a început să intre în pîine, e un tînăr de viitor, şi-l aruncaţi la periferia marinei... M-au contrazis cu gura pe jumătate, probabil că nici ei nu ştiau prea bine ce-nseamnă să fii comandant pe „Penelopa“.

— E drept, nu prea mă plictisesc acolo.

— Ai văzut ? Unii din divizion credeau că n-ai să suporţi lovitura asta ; preziceau că după prima săptămînă te saturi şi ceri să vii înapoi.

— După prima săptămînă abia i-am prins gustul, zîmbi Radu. Cam greu, oameni puţini, muncă multă, dar e interesant. Uneori nici nu ştii de pe-o zi pe alta ce misiune mai primeşti. Neprevăzutul are şi el farmecul lui.

— Sînt convins. Într-un fel te invidiez. Pe navele mici comandantul face marinărie.

Sonia și Mia se opriseră în fața unei vitrine cu mărfuri de artizanat. Radu le urmări privirea : treceau în revistă obiectele, fără vreun interes anume.

— Ce vrei, dragă, o surprinse pe Sonia spunînd, aici nu-i ca la București să ai de unde-alege. Cumperi ce se găsește.

— Abia pierzi mai puțin timp cu căutatul, spuse Mia.

— Ce facem, fetelor ? întrebă Sava. Ne-ntoarcem ?

— A fost vorba că mergem pe faleză, spuse Sonia. Și după aia ai promis că mă scoți în lume. E o orchestră nouă la Cazino.

— Da. Studenți, spuse Sava. Ăștia fac muzică bună.

— Și Mia e tot studentă, spuse Radu repede. Cîntă la Neptun.

— I-auzi, dragă ! se miră amabil Sonia. Păi să mergem s-o ascultăm.

Radu surprinse privirea speriată a Miei. Deși nedumerit, hotărî s-o salveze :

— Astăzi au *relâche*. Poate mergem într-o zi. Nici eu n-am auzit-o cîntînd... pe o estradă, se grăbi să adauge. Numai așa, în particular...

— Ferice de cine are talent. Eu am jucat în echipa de teatru. la Brăila, nu-i așa, tati ?

— Acolo ne-am cunoscut, rîse Sava. Mi-a luat ochii cu niște replici din „Vlaicu Vodă".

— Și-ți pare rău ? se alintă Sonia.

Porniră mai departe, pe strada străjuită de tei, peste coroanele cărora țîșneau, în răstimpuri, săbiile de lumină ale automobilelor. Se împărțiră iarăși : Mia cu Sonia înainte, discutînd nimicuri, ei în urmă, la cîțiva pași, punîndu-se reciproc la curent cu micile noutăți de la bord.

— La trageri am ieșit grozav, se lăudă Sava. Inclusiv bietul Budescu, mitraliorul, mai ții minte ?

— Cum să nu. L-a găsit patrula în gară fără documente.

— Știm noi pedagogie, am învățat la școală principii solide, dar cît să știi ca să poți pătrunde în sufletul omului ?

— Greu, conveni Radu. Fiecare reacționează altfel într-o împrejurare dată. Nu părea un om pus pe prostii.

Sava scoase țigările, zîmbi :

— Păcat să stricăm parfumul de sălcioară cu dohanul ăsta.

Treceau prin dreptul capătului de nord al falezei, unde arbuștii cățărați pe malul înalt înmiresmau văzduhul.

— ...Mai ales la sfîrșitul iernii, o auzi pe Sonia. Ne uităm la televizor : în București lumea trece la pardesiu, iar pe aici vîjîie vîntul ca la Polul Nord. Cea mai urîtă parte a anului...

Se depărtară, în timp ce ei rămăseseră pe loc să-și aprindă, totuși, țigările.

— Nu mă așteptam să facă așa ceva, mărturisi Sava pufăind cu plăcere. În timpul marșului l-am văzut tăcut, frămîntat, n-avea chef de nimic. Trebuia să stăm de vorbă cu el, să-l descoasem, să-l întrebăm ce-l doare. Dar uneori ți se pare că nu-i asta esențialul. Ne pregăteam de aplicație, nu-i ardea nimănui de analize psihologice. Chiar dacă ar fi cerut permisie, știi ce i-aș fi răspuns ? Mai rabdă și tu pînă după aplicație. Nu mă pot lipsi de un om tocmai acum.

— V-ați lipsit, totuși.

— Trebuia să-l pedepsesc, se justifică Sava. Fugă din unitate, eveniment grav, oamenii știau povestea, nu puteam să stau indiferent. Mi-a lipsit de la post tocmai în zilele fierbinți, cînd toți ofițerii dormeau la bord, iar comandanții de piese răgușiseră de atîtea exerciții. Am vrut să dovedesc că nici atunci n-am să trec peste asemenea abateri. Cu toate riscurile. Eram sigur că la tragerea cu mitraliera o scrîntim. Am acceptat și asta. Nu te poți juca cu disciplina unui echipaj...

Se opri, respiră adînc aerul dulceag parfumat. Îl luă de braț pe Radu, tăcu o clipă, parcă trecînd în revistă faptele, așezîndu-le într-o ordine anume, și reluă :

— S-a întors din arest cînd mai erau trei zile pînă la aplicație. L-am chemat la mine. Am vrut să-i aud părerea : n-a scos nici un cuvînt. Era supărat. Normal, ce puteam să-i pretind ? Atunci i-am ținut eu un mic discurs. I-am spus să privească lucrurile bărbătește, cu demnitate. Mica lui dramă personală, foarte importantă, admit, dar să-ți părăsești astfel postul, să lași echipajul descoperit, să te sustragi de la datorie ? Mă uitam la el. Avea fața ca de piatră. Am scos din sertar carnetul cu ordine de

serviciu. Am completat de față cu el documentul, cu plecarea în dimineața de după aplicație. I-am pus ștampila, i-am dat stiloul să semneze de primire. Nici n-a ridicat ochii spre mine. De supărare, de rușine, nu știu. Dar în acele trei zile a stat ore-n șir la mitralieră. Nu-l urmăream în mod deosebit, nici nu speram să mai facă mare lucru în trei zile. Dar muncea, asta am văzut-o bine.

— Și s-a văzut și-n timpul tragerii, observă Radu.

— Da. Chiar de la prima mansă. Amiralul mi-a transmis felicitări prin radio. L-am chemat pe Budescu de pe platforma mitralierei, pe urmă am luat microfonul și l-am rugat pe radiotelegrafist să repete, că n-am recepționat bine mesajul. Să audă cu urechile lui. Iar după acostare, în toiul nopții, l-am expediat la gară. Mai departe nu știu cum s-a descurcat. O să-mi spună el, la întoarcere.

Cîțiva pași în tăcere. O adiere de vînt aduse iarăși cîteva vorbe :

— ...O croitoreasă bună la Constanța, spuse Sonia. E drept, cam peste mînă. Pierzi o zi întreagă cu drumul, te mai abați și prin magazine... Dar lucrează bine și asta compensează, oricum...

Văzu, în penumbra înserării, fața lată a lui Sava îndreptată spre el.

— Ești cam rezervat în privința aventurilor cu „Penelopa“...

— Ah, aventuri ! Cărăușie pe mare. Nimic demn de romane stil Joseph Conrad.

— Nu la asta mă refeream.

— Știu, spuse Radu. Și mă temeam de întrebarea asta. Vedeți, am avut și eu un caz într-un fel asemănător. Un țîști-bîști rău de gură, Trandafir îl cheamă. Tipul pușlamalei. Prezentat de Neacșu, fostul comandant, în cele mai sumbre culori. Recalcitrant, certăreț, pus pe chiuleală, oaia neagră a echipajului. M-am certat și eu cu el de vreo două ori, în primele zile. Întîrziere la adunare, un răspuns în doi peri care-i făcea pe ceilalți să-și ascundă rînjetele... Eram obișnuit cu atmosfera de pe vînător. Soldați aliniați, program după cronometru și așa mai departe. Aici, la auxiliare, se schimbă puțin lucrurile. Îl cert pe unul că mi-a întîrziat un minut și pe urmă îl pun să stea zece

ore de cart, fiindcă n-am cu cine să-l înlocuiesc. Se uită la mine, eu la el, n-avem ce să ne spunem.

— Specificul, explică Sava. Trebuie să înțelegi.

— A trebuit să învăț asta. Într-o zi, înainte de aplicație, eram pe mare cu ținta și s-a rupt cablul de remorcaj. Trandafir s-a oferit voluntar să-l lege la loc. Operație riscantă, n-aveam curaj să dau ordin nimănui...

— Și dacă era în timp de război ?

— Atunci da, aș fi riscat. Războiul însuși e un șir de riscuri, cum se spune. Dar acum... am stat la îndoială. Cînd s-a oferit voluntar, m-am bucurat. I-am promis că dacă reușește îi dau o permisie. Îndelung refuzată, în paranteză fie spus. A sărit în apă, s-a dus la țintă și a legat remorca. A doua zi am primit ordin să ridicăm nava pe cală, pentru reparații. Primul lucru, urma să-i dăm „barba“ jos...

— Așa că s-a zis cu permisia lui Trandafir.

— Nu. Am vrut să mă țin de cuvînt. Dimineața am plecat în șantier. Trandafir a rămas pe cheu în costum alb, proaspăt bărbierit, cu geamantanul în mînă. Restul echipajului purta niște hanțe de te lua groaza, ca pe o navă de pirați. Curățirea carenei nu se face în ținută de gală.

— Nu e nevoie să mi-o spui, zîmbi Sava.

— Așa e. Plecăm în șantier, ridicăm nava pe doc, și cînd să-ncepem rîcîiala, hop și Trandafir. Că nu l-a lăsat inima să plece, știind ce treabă cumplită ne aștepta. Înțelegeți ? Trandafir ăsta, spaima divizionului.

Sava se opri în loc, își aprinse altă țigară.

— Frumoasă poveste, observă el. Și mai spuneai că n-ai întîmplări ca-n romanele lui Joseph Conrad.

— Dacă asta se poate numi...

— Se poate. Surprizele firii omenești. Un ins care-ți răstoarnă părerile ; toate aparențele pledează împotriva lui. Probabil că în fiecare echipaj este unul din ăsta, care contrazice manualul de psihologie și te pune în încurcătură. Armata e o școală nu numai pentru elevi, ci și pentru profesori. În fiecare leat avem de învățat cîte ceva.

— Uneori e greu s-o recunoaștem, spuse Radu cu glas scăzut. Uneori, ne e greu să ne-o mărturisim nouă înșine...

Ajunseseră în fața Cazinoului. Sub copertina care adăpostea orchestra, muzicanții își pregăteau instrumentele.

Sclipeau ademenitor ornamentele cromate de pe chitare ; din incintele acustice negre se auzea un piuit strident. Sonia se întorsese spre ei și spuse peste umăr :

— Mai tîrziu o să se aglomereze, tati.

— Ai dreptate, conveni Sava. Hai să căutăm o masă. Oamenii sînt curioși să vadă noua orchestră.

La masă, după universala friptură consumată în acompaniamentul asurzitor al orchestrei care inaugura „tare" cariera din această vară, profitară de o scurtă pauză ca să-și dea cu părerea despre muzică și despre vreme ; Mia și Sonia schimbară cîteva complimente privind felul în care se bronzaseră, apoi chitaristul masiv, chel, cu barbă, anunță cu o voce gravă :

— Stimați consumatori, vă invităm la dans.

Zeci de perechi se ridicară în aceeași clipă și se îndreptară cu pas vioi spre ringul larg. Radu întoarse ochii întrebători spre Mia, Sava întoarse ochii întrebători spre Sonia. Drept răspuns, ele se ridicară la iuțeală și porniră printre mese către aceeași țintă. Muzica languroasă, potolită acum, lăsa loc destăinuirilor.

— Nu-mi vine să cred că sînt aici, cu tine, murmură Radu la urechea Miei. Aș vrea să fim mereu împreună...

— Și eu aș vrea, dar nu se poate.

Ba se poate, ar fi vrut să-i strige. Dacă ai accepta să termini cu Gioni și cu „banda", să dai o direcție mai precisă destinului tău... Știu că preocuparea principală a fetelor este, în general, să-și găsească un soț ; iată unul aici, băiat cumsecade, nici un Adonis dar nici urît ; cu o poziție socială fermă, cu o carieră solidă, cu apartament pe litoral — plajă la discreție, trei luni pe an — ce-ar fi dacă... ?

Își pilota partenera printre perechile înlănțuite, neatente, pe ringul devenit neîncăpător. O întrebă prin surprindere :

— Ți-ar place să locuiești aici ?

— De ce ? Stau foarte bine la „Neptun".

N-a înțeles sau mă ironizează ? se întrebă alarmat.

— Nu, vorbesc în general. Ca locuitor permanent.

— Ce idee ! Să dau Bucureștiul pe...

Muzica deveni deodată brutală, agitată, asurzitoare ; beculețele de pe tabloul de comandă al amplificatorului

clipeau îndrăcit ; orga șiroia cascade de acorduri, toată lumea de pe ring începu să tresalte ca într-un ritual preistoric ; se simțea îmbrîncit, incomodat ; îi cădea sub ochi o blondă căreia-i tresăltau pletele, un tînăr cu barbă rară, cu capul pe spate, făcînd cu automatism un fel de genuflexiuni economice ; doi băietani cu mînecile suflecate, tropăind pe loc cu coatele ridicate la înălțimea capului ; o fustă lungă umflîndu-se ca un clopot ; un bust superb de fată, zdruncinîndu-se ca într-un delir ; umeri cutremurați ; priviri fixate în gol ; fețe inexpresive ca niște măști — și se întrebă deodată ce rost are tot acest spectacol, dezlănțuit de vacarmul instrumentelor electronice. Îl zări pe Sava, în urma Soniei, trecînd agale printre mese ; l-ar fi urmat, dar trebui să suporte mai departe zbuciumul mecanic, pînă cînd acordul final, o rafală de tobe împletită cu țipătul orgii maltratate, făcu mulțimea de pe ring să se oprească, dezmeticită și vag rușinată, din sportul ei ciudat.

La următorul dans, Sava se înclină ceremonios mai întîi în fața lui Radu, cerîndu-i consimțămîntul, apoi în fața Miei, cerîndu-i favoarea unui dans. Plecară. El se ridică încet, o invită pe Sonia.

Nu mai dansase niciodată cu soția lui Sava. Fuseseră de cîteva ori împreună și zîmbetul ei : „Tot singur ? Ce băiat cuminte !" îl făcea să se simtă virtuos și prostănac totodată ; era jumătate milă, jumătate aprobare în acest zîmbet și el lua jumătatea pe care i-o dicta dispoziția de moment. Iar acum, iată-l triumfător, egal în drepturi, component al unei perechi ca și invidiatul Sava. Chiar dacă provizoriu.

— Drăguță fată, comentă Sonia zîmbitoare. Ai ales pe-ndelete. Chiar mă-ntrebam de ce te vede lumea mereu singur. Fidel în dragoste, desigur.

— Nu-mi plac iubirile paralele, declamă Radu și urmă cu autoironie : Nici n-aș avea timp pentru mai multe idile deodată.

— Oricum, mi se pare că e ceva serios la mijloc. Mi-a spus că vă cunoașteți din copilărie.

— Aproape. Și sper să dureze.

— Păi de ce stai ? Aștepți să ți-o ia altcineva înainte ? Mi-e dor să joc la o nuntă !

Radu se poticni puțin. Se simțea stingherit de discuție și totuși ar fi dorit să afle ce gîndește Sonia. Nu prea avusese prilejul să facă asemenea confesiuni unei femei.

— Iertați-mă, bîigui el. Chestia cu nunta... mai durează. Încă n-am discutat problema direct.

— Discut-o, și fii cît mai convingător. Nu toate femeile acceptă viața de aici. Am schimbat cîteva impresii cu ea. E îndrăgostită de București. I-am arătat cîteva inconveniente ale orașului. Nu pare decisă să le înfrunte.

— Și dumneavoastră sînteți din București. Sau... nu vă iubeați orașul ?

— Ba da, și-l iubesc în continuare. Dar nu aveam de ales. L-aș fi urmat pe Sava și pe-o insulă pustie.

— Marile iubiri nu cresc pe toate cărările, spuse el. Dumneavoastră sînteți o familie fericită. Dar cîți la sută dintre oameni pot spera într-o căsnicie fericită ?

Ea dădu puțin capul pe spate, ca să-l poată privi în ochi :

— Pesimist ?

— Nu. Puțin sceptic, atîta.

Muzica trecu la un twist sălbatic și Sonia îl atrase delicat spre marginea ringului.

— Aș prefera să mergem la masă. Nu mă dau în vînt după dansurile moderne.

— Ca să fiu sincer, nici eu.

O urmă, încurcat și puțin posomorît. Fură cu coada ochiului spre Mia, care-și scutura frenetic umerii în fața lui Sava stîngaci și ironic, incomodat de salturile extravagante ale vecinilor săi.

— Marile iubiri s-au lovit totdeauna de mari obstacole, reluă Sonia după ce se așezară. Un fel de probă, un examen. De unde să știi că există iubire, dacă n-o pui la încercare ? Trebuie să te convingi într-un fel.

El privi absent mulțimea care fremăta pe ringul de dans. Nu izbuti să zărească fața Miei ; era undeva în mijloc, ascunsă printre ceilalți dansatori ; lipsa de legătură vizuală îl făcea parcă mai obiectiv.

— Dar dacă ți-e teamă de rezultat ? izbucni el deodată. Dacă amîni discuția decisivă, de frica unui răspuns care-ți dărîmă visele ? Uneori e de preferat incertitudinea. Fiindcă nu exclude speranța. De aceea amîn mereu.

— Amînarea n-ajută la nimic, cred eu. Timpul nu modifică sentimentele oamenilor. Apare în schimb altă primejdie. Vrei să vorbim deschis ?

— Credeam că asta facem.

— Ei bine, dacă trece prea mult timp, începi să faci abstracţie pe perspectivă, te obişnuieşti cu iluzia că lucrurile merg bine, iar trezirea la realitate e cu atît mai greu de suportat. Un şoc, ştii ? Căruia nu toţi oamenii reuşesc să-i facă faţă. Am avut un pacient, care după o puternică dezamăgire în dragoste a început să urască femeile şi a rămas celibatar toată viaţa. A ajuns un dezechilibrat. Îşi practică în continuare profesia, are aparenţă de om normal, dar sufleteşte este o ruină. Nu vreau să stabilesc vreo paralelă, nu-i nici un avertisment, pur şi simplu, un caz de care mi-am adus aminte. Asta, vorbind despre tăria de a suporta un şoc. Deformaţie profesională, dacă vrei. Omul este un obiect de studiu. Şi încă unul important... Uită-te la cucoana aceea ce pieptănătură caraghioasă.

Radu întoarse privirea. Femeia grasă din dreapta lor avea în creştet o construcţie cu care orice coafor s-ar fi mîndrit. Bucle mari, strălucind de lac fixativ, se etajau într-o împletire savantă, simetrică. Rîseră amîndoi şi Radu înţelese că diversiunea delicată a Soniei punea capăt discuţiei lor. Era şi timpul ; orchestra cîntă un final deosebit de complicat şi mulţimea de pe ring, însetată după atîta efort, se revărsă la mese.

— Ai rezistat eroic, îşi lăudă Sonia soţul care-şi tampona ceafa cu o batistă mare.

— Mi-am mai adus aminte din tinereţe, se grozăvi Sava. Dar dacă mai ţinea un minut, mă lăsam păgubaş.

— N-aş crede, rîse Mia. Sînteţi un veritabil dansator.

Discuţia continuă, spumoasă, fără semnificaţie, pînă cînd orchestra îşi reluă programul.

— Hai, Sonia, să-ţi demonstrez că nu m-am lăudat degeaba, spuse Sava ridicîndu-se.

Plecară la dans. Radu ridică privirea spre Mia.

— Dansăm şi noi ?

— Dacă vrei... spuse ea.

Oboseală sau indiferenţă ? se întrebă Radu conducînd-o spre ring. Dar odată ajunşi, asimilaţi de perechile îmbră-

ţişate, singuri în intimitatea pe care-o creează, paradoxal, mulţimile, ea îi păru caldă şi apropiată ca-n momentele bune ale prieteniei lor. Numai avertismentul Soniei continua să-i stăruie, umbrindu-i veselia, într-un colţ ascuns al conştiinţei. Hotărî, deci, să amîne discuţia decisivă pentru un moment mai prielnic.

3

— Oho, „Yardley". Marcă atît de rară, încît nici n-am auzit de ea, spuse Kelly (Chelaru). Îmi dai voie ?

— Ia mîna că te frige, îl ameninţă Gioni mai în glumă, mai în serios. Păi tu ştii ce-i asta, băiete ? Cum e dinamita pentru pescarul-braconier. O folosesc numai în cazuri disperate, cînd vreau să dau gata vreo cucoană, sau cînd merg la o sindrofie urmată de dans. Singura eleganţă pe care ţi-o poţi permite. Eleganţa zilei e să nu fii elegant. Dacă mă duc la o petrecere în costum şi cu cravată, n-am valoare. Blugi, un tricou spălăcit, părul peste urechi — mutră artistică, gata. Doamnele rămîn impresionate. Costum şi cravată au şi bărbaţii lor, acasă. Dar n-au mutre artistice. Funcţionar cumsecade cu plete, ia gîndeşte-te.

— Ai în vedere o doamnă al cărei soţ e funcţionar cumsecade ?

— Totdeauna trebuie să ai în vedere una. Nu ştii cînd apare ; trebuie să fii gata oricînd.

— Eşti mare, şefu', spuse cu convingere Kelly (Chelaru). Cu biblioteca ce facem ?

— Pune-o acolo că nu se ştie, porunci Gioni cu ochii la cărţile de joc. Înoţi, joci mingea, te plictiseşti, scoţi biblioteca şi toată lumea ia parte la popa-prostu'.

— Îmi place că eşti prevăzător.

— Pune şi tranzistorul. Care n-are loc la cărţi, ascultă „Radio Holliday". Pe plajă trebuie să ai de toate.

Dispăru în baie, reveni cu un halat de prosop, frumos colorat, pe care-l strînse sul şi-l aruncă lui Kelly (Chelaru).

— Pune-l şi pe-ăsta.

— E prea de tot, şefu' !

— Nu l-am folosit niciodată, mărturisi șeful. Cînd ies din apă îmi place să mă bată vîntul, să mă ardă soarele.

— Face bine la mușchi. Halat, aiurea !

— Dar dacă vreo puicuță s-a jucat prea mult în valuri și iese dîrdîind și cu buzele vinete, ce te faci ? Îi arunci plapuma asta pe umeri și-ai salvat-o de la un guturai zdravăn și ai cu cine dansa seara. Cap, băiatule. Hai să mergem.

— Parcă ne mutăm, bombăni Kelly (Chelaru) trăgînd cu greu fermoarul genții „Adidas". Pentru trei ore de plajă... Nici astă-iarnă, cînd am plecat la munte, n-aveam atîta bagaj.

— Îl ducem cu schimbul.

— Așa da, pot să răsuflu ușurat. Chitara o iei ?

— Ești diliu ? se miră Gioni. De ce nu un contrabas ? Numai amatorii își iau chitara pe plajă. Copiii își lasă căldărușa și vin să-i asculte : „Una paloma blancaaaa..." Fii mai subtil, tăticu. Nu da concerte gratis, că-ți pierzi valoarea.

— S-a făcut de opt jum'ate, se alarmă Kelly (Chelaru).

— Păi, gata. Doar să-mi aprind o pipă.

— Parcă aveai niște „Kent".

— Alea-s pentru plajă. Fac parte din recuzită. Aruncate cu nepăsare pe cearșaf, lîngă pantofi... Calculează-ți gesturile, tăticu, și succesul e garantat. Un pic de regie, atîta.

— Ești un savant, ce mai ! Ar trebui să dai meditații în problemă.

— Parcă te grăbeai.

Kelly (Chelaru) își aruncă pe umărul ciolănos cureaua albastră a genții „Adidas" și ieși primul. Dădu bună-dimineața politicos cameristei și o luă spre lift. În urmă auzi un țocăit zgomotos, apoi rîsul cristalin al fetei. Era limpede ; șeful îi dăduse și el bună-dimineața, dar în cu totul altă manieră. Al dracului șefu' ! își spuse cu invidie. A pupat tot personalul feminin al hotelului. Știe el ce spune : totul e să ai tupeu !

În capul scărilor se opri. Gioni îl ajunse din urmă, cu un zîmbet triumfător :

— Un mic avans. Cine știe cînd prinde bine...

— Totdeauna i-am admirat pe tipii descurcăreți ca tine, mărturisi Kelly (Chelaru). Dacă m-am lipit de formație, a fost și ca să ciupesc ceva din secretul succesului. Ghinionul în dragoste e una dintre obsesiile mele. Se pare că tu nu știi ce-i asta.

— Ajunge, tăticu, îl întrerupse Gioni cu blîndețe. Lasă confidențele pentru o dimineață ploioasă, cînd o să stăm buluc în hol și o să citim romanele aduse de Sandi. Hai, că se termină ultravioletele !

— Nu-i așteptăm și pe ceilalți ?

— Te-a apucat spiritul de echipă ? se miră Gioni. Ni-meresc ei plaja și fără noi, dacă asta te frămîntă.

— Nu mă frămîntă. Mă gîndeam că deobicei...

— Mi-am schimbat obiceiul, atîta. Mai exact, un fel de grevă. Madona face nazuri. N-o să mă ploconesc în fața ei. Mai alaltăieri mi-a dispărut într-o direcție misterioasă. Cu învoirea ta, dacă-ți amintești.

— Ce puteam să fac ? Aveam vreun drept să-i zic ceva ?

Gioni se aplecă la urechea lui, îi spuse răspicat :

— S-o sfătuiești de bine. Cred că are un lup de mare pe la Mangalia... Puțin îmi pasă, dacă vrei să știi.

— Păcat. Erați o pereche potrivită.

— Perechile potrivite sînt suspecte, declară Gioni. Lumea se compune din contraste, din poli opuși.

— Am lipsit de la lecția asta, spuse Kelly (Chelaru).

Porniră pe scările domoale, acoperite cu mochetă de culoarea smeurii. Auziră o ușă trîntită, apoi lipăit de papuci pe hol, și pași în spatele lor, pe scări. Gioni îl lipi de perete pe prietenul său, se dădu și el deoparte și făcu un fel de salut de mușchetar :

— *Bite schön !*

— *Danke schön !* răspunseră în cor cele trei locatare blonde, în costume de baie și papuci cu toc înalt, grăbind pasul spre hol.

— Ne vedem la plajă, spuse în urma lor Gioni.

Fetele nu înțeleseseră, dar întoarseră capul și surîseră toate trei. Kelly (Chelaru) ascunse la spate geanta „Adidas“ și căută să ia o mutră mai puțin chinuită izbutind chiar să zîmbească.

— Crezi că nu mă țin de cuvînt ? se răsti Gioni.

— Merită, spuse cu hotărîre Kelly (Chelaru). Azi eşti în pasă bună, şefu'. Să tragi la loz în plic !

În hol, la o măsuţă joasă şi lată şi pustie, Sandi, în bluză soldăţească şi şort alb, bea posomorît dintr-o ceaşcă enormă cu cafea. Se ridică la intrarea lor, cu ceaşca-n mînă.

— Hai bă, odată. Mireselor !

— Ceilalţi unde sînt ? întrebă Kelly (Chelaru).

— La soare, unde să fie ? Am pierdut un car de ultraviolete. Radeţi şi voi cîte-un nes ?

— Găsim pe plajă, spuse Gioni nerăbdător. Hai, Kelly, s-o ştergem. Ne prinzi din urmă, tăticu, îi aruncă lui Sandi. Cine te-a pus să ne aştepţi ?

Ieşiră pe uşa largă a hotelului. Un „Taunus" albastru cu o aripă lovită claxonă lung şi Gioni se opri, împietrit, pe trotuar. Maşina frînă chiar lîngă el ; un ins înalt, blond, coborî şi ocoli maşina, grăbit, aruncînd o privire fugară aripii şifonate. Gioni alergă spre el, îi strînse mîna cu entuziasm :

— Wolf, banditule ! Cînd ai venit ?

— Acuma, spuse Wolf. Nu m-am dat jos de la volan de la Bucureşti. Am vrut să-ţi fac o surpriză. Se pare că am ajuns teferi la destinaţie.

— Ai reuşit ! Cu cine eşti ?

Se aplecă să vadă figurile din maşină.

— Ghiceşte, spuse Wolf. Hai, fetelor, jos'! Plimbarea s-a cam terminat.

Din spate coborîră două tinere înalte, cu păr lung pe spate, cu pantaloni „pescar" şi maiouri albastre pe care scria ABBA.

— Stela ! bîigui Gioni. Asta zic şi eu surpriză.

Se repezi s-o îmbrăţişeze pe blonda din dreapta, care tocmai îşi îndrepta cu degetele răsfirate o şuviţă de păr căzută pe ochi.

— Ce bine că e răcoare, spuse ea. Ai mai slăbit, Gioni. Fă cunoştinţă cu Marilena, amica lui Wolf.

— Noua amică, o corectă Marilena tărăgănat, întinzîndu-i o mînă cu degete prelungi dar lipsite de energie.

— Să vă prezint şi eu pe unul dintre băieţii noştri, Kelly.

— Chelaru, adăugă prompt cel în cauză. Sărut mîna, fetelor. Încîntat, domnu'Wolf. Pe dumneavoastră vă cu-

nosc. V-am văzut la concert, la catedrală, cînd a venit un organist din R.F.G.

— E vărul meu, spuse Wolf fără emfază. Altfel nu mă duceam acolo. Pe Bach îl gust mai bine acasă, în liniște, cu draperiile lăsate și cu un pahar de whisky lîngă mine.

Extrase din buzunarul de sus al bluzei un pachet de „Smart" și-l întinse mai întîi fetelor.

— Nu ne-a lăsat să fumăm în mașină, se văită Marilena.

— E periculos, explică Wolf. Am citit într-o revistă

— Apa e caldă ? întrebă Stela.

— Merge, răspunse Kelly (Chelaru) îndatoritor. Douăzeci și trei de grade.

— Aș intra în mare îmbrăcată, declară Marilena. Pe șosea te sufoci. Dacă știam că e o asemenea caniculă...

— Am plecat pe răcoare, se dezvinovăți Wolf. Doar de la Dunăre încoace a fost mai cald.

— Ne-a ținut cu geamurile închise, îl reclamă Stela.

— La viteza aia, să deschid geamul ? Am citit într-o revistă. Poți face bronșită, otită și alte paisprezece boli. În loc să-mi mulțumiți că v-am adus repede și bine...

— Mulțumim, spuseră fetele.

— Așa, formal ? întrebă el. Ceva mai concret nu se poate ?

Îl sărutară pe obraz și, drept răsplată, Wolf le oferi foc cu o brichetă extraplată, electronică, aurită.

— Și unde v-ați instalat ? întrebă Gioni.

— N-auzi că acum am venit ? îl mustră Stela. Am mers pe mîna lui Wolf. Cu relațiile lui...

— Nu-i o problemă, zîmbi Wolf. Am rezervat locuri încă din martie. Nu-mi place să las concediul la voia întîmplării. Bine că te-am găsit, Gioni. Acum ne ducem să ne instalăm. Ne întîlnim pe plajă, lîngă Salvamar, peste o oră. O.K. ?

— O.K., spuse Gioni. Abia aștept să stăm de vorbă.

Cu gesturi sigure și pline de eleganță, Wolf deschise ușile din spate, le ajută pe fete să urce, se așeză la volan și, fluturînd degetele în chip de salut, demară lăsînd un bun strat de cauciuc pe asfaltul fierbinte al străzii. După

ce ecoul motorului se stinse, Kelly (Chelaru) aruncă o privire impresionată lui Gioni :

— E tare tipul !

— Habar n-ai. Prieten la cataramă cu el. Reprezentantul unei firme de vopsele auto. Bani, relații, n-ai probleme. O s-o ducem împărăteşte, cît e el aici.

— Și fetele... jos pălăria. M-ai uimit, șefu. Duduia Stela asta te mînca din ochi.

— Un vechi amor, reactualizat, spuse Gioni modest.

— Tocmai cînd ziceai că te-apuci serios de studiu pentru Festival.

— Mai e timp. Doar să trec de cîteva ori prin repertoriu și gata. Sînt piese pe care le cînt de ani de zile. Fără partitură.

— Ești mare, șefu', repetă Kelly (Chelaru) fraza lui favorită.

— Hei, să vezi de-acum încolo, dac-a venit Wolf... Un nebun, știi ? A închiriat o vilă la Bușteni, numai pentru noi. Opt inși, patru perechi mai exact. Trei zile încheiate. Dans, șampanie îngropată în curte, în zăpadă, și tot felul de nebunii. Parcă eram pe altă lume.

— Te cred și eu, făcu Kelly (Chelaru) visător.

— Cum rămîne cu plaja aia ?

— Păi să mergem. Pînă vine domnul Wolf, abia avem vreme să despachetăm.

Porniră amîndoi spre plajă, tăcuți, fiecare cu gîndurile lui. Într-un tîrziu Kelly (Chelaru) :

— O discuție cu babacul meu. Într-o seară, duminică, toată familia adunată, eu mahmur după sîmbătă, mă-nțelegi. Unchi-meu, Mircea, de la Finanțe, dă-i cu teoria : că viață ordonată, că preocupări intelectuale etîcî. Babacu, de colo, o luase nițel pe ulei și zice : „Mă Mircea, lasă băiatu-n pace. Gîndește-te că peste zece ani o să fie profesor la un liceu, o să-l salute părinții elevilor pe stradă, te pomenești că mai are și-o nevastă certăreață care-i scutură buzunarele și un copil care plînge noaptea. Lasă-l acuma, cît îi merge, ca să nu regrete pe urmă.“ M-a cam pus pe gînduri. Știi, cînd te gîndești la viitor nu pui la socoteală toate astea. Taică-meu era pățit ; mi-a povestit că juma' de an n-a dormit ca lumea fiindcă mă sculam ur-

lînd fix la miezul nopții. Probabil toți copiii se scoală noaptea urlînd, ai ?

— Ai, ai, îl îngînă Gioni. Nu mai repeta mereu : „ai ?“ ca un moșneag tare de ureche.

— Tu, Gioni, te gîndești la viitor ? La o nevastă certăreață și la un copil care urlă noaptea ?

— Altă treabă n-am. De ce să mă gîndesc de pe acum ? O să am vreme destulă, atunci, să-mi bat capul cu astea. Cît îți merge, dă-i tare. Vorba bătrînului tău : ca să nu regreți pe urmă.

— E o filosofie și asta, spuse Kelly (Chelaru) dus pe gînduri. Cît despre Mia...

— Ce legătură are ? Nevastă, filosofie, Mia... Ai început să bați cîmpii, tăticu. De la Boccherini ți se trage. Sîntem în vacanță, nu te mai surmena atîta.

— Nu e Boccherini de vină. Deșteptul de unchi-meu, cu predicile lui. Adevărul e că m-a cam pus pe gînduri. Uneori luăm viața prea ușor.

Mergeau acum prin nisipul fierbinte cu sandalele în mînă, Kelly (Chelaru) cercetînd cu ochii-n toate părțile să-și găsească „banda“. Plaja era aglomerată, pășeau peste picioare întinse de-a curmezișul potecilor înguste dintre cearșafuri, se poticneau de căldărușe pline cu nisip, ocoleau un cap de familie care bătea harnic bețe de cort, se fereau de vreo minge sosită pe neașteptate, rămîneau cu capul întors către vreo făptură minunată și indiferentă, dăruită soarelui.

— La urma urmei, nu-mi prea dă inima ghes să-i găsim, spuse Gioni. Prefer să stăm cu Wolf și cu fetele. N-ar fi mai *giorno*, ce zici ?

— Ce să zic ? După mine, și cu unii și cu alții. Să-i adunăm la un loc.

— Nexam. Se face gașca prea mare.

— Atunci de ce-i mai căutăm ? făcu Kelly (Chelaru) nedumerit.

— Unde vezi tu că-i căutăm ? Căutăm un loc și-atîta. Trebuie nițel spațiu, oricum. Fetele mai ales sînt leșinate după soare. Cum găsim un loc mai liber, ne-am și instalat.

— Ai dreptate, m-am săturat de maratonul ăsta. Plus geanta. Hai să ne oprim aici. Avem și punct de reper. Fotograful.

— În regulă, spuse Gioni scrutînd împrejurimile. Locul e propice.

Kelly (Chelaru) căută cu privirea obiectul atenţiei şefului. Îl descoperi la doi paşi : o blondină culcată pe un cearşaf albastru, singură, citind.

— Azi te dai cu „Yardley“, fac pariu. Parcă ai ştiut de ce l-ai pus în bagaj.

— Inspiraţie de moment, făcu Gioni modest. Hai să ne instalăm, că nu mai pot de cald.

Kelly (Chelaru) desfăcu harnic geanta „Adidas“, scoase cearşaful de plajă şi-l întinse cu pedanterie, aliniindu-l strict după al blondinei care continua să stea cu nasul în cartea ei groasă. Gioni descoperi lîngă rochia de plajă, pusă peste o sacoşă de rafie, o pereche de pantofi bărbăteşti enormi şi strîmbă din nas. Începu să se dezbrace cu gesturi lente, punîndu-şi în valoare fiecare grupă de muşchi. Cînd îşi scoase pantalonii, paftaua cromată de la slip străluci în soare şi blondina ridică privirea, prefăcîndu-se că-şi caută ţigările.

— Sper că nu vă incomodăm, spuse Gioni dulce.

Fata se întoarse pe-o parte, inspectîndu-şi cu degetul mare breteaua costumului de baie. Zîmbi :

— Plaja e a tuturor. Tata zicea să stăm aici că-i mai puţină lume. Dar acum s-a mai aglomerat.

— Aţi venit cu tata la mare ? se miră Gioni aşezîndu-se pe cearşaful lui, paralel cu fata.

— De ce te miri ?

— Nu mă mir, mă îngrozesc. Ăsta-i concediu ?

— Depinde ce-ţi propui să faci.

— Şi dumneavoastră ce v-aţi propus ? Aruncă o privire spre cartea groasă, pe care ea continùa s-o ţină în mînă, punîndu-i semn cu degetul. A, „Chimia organică“. Vă pregătiţi pentru admitere. Probabil, seara, la lumina veiozei, aveţi mai mult spor.

— Da de unde ! Am încercat o singură dată, în prima zi. Dar se auzea muzică de la terasă. Mi-a venit să plîng, am pus cartea deoparte şi am luat un roman poliţist. Nici din ăla n-am citit prea mult. Nu suport să citesc pe fond muzical. Ori una, ori alta.

— Dilemă, spuse Gioni. Să vi-l prezint pe prietenul meu. Kelly. vino-ncoace.

— Kelly ? se miră fata.

— Chelaru, se prezentă purtătorul celor două nume, îngenunchind pe nisip și strîngînd mîna fetei. Și să vi-l prezint pe prietenul meu Gioni.

— Adina, spuse fata. S-a făcut cald.

— Luna lui cuptor, confirmă cu zel Kelly (Chelaru). Avem noroc de vreme bună.

— Aș intra niţel în mare, spuse fata. Oare o fi rece ?

Gioni îi făcu semn discret prietenului său și spuse apăsat :

— Pe-ncercate. Kelly, condu-o pe domnișoara. Eu mă sacrific, rămîn să păzesc hainele.

— Păcat, spuse fata. Dacă era tata aici, rămînea el.

— Dar unde-i bătrînul ?

— Nu-i bătrîn deloc, protestă fata energic. Face băi de nămol la solar. A fost fotbalist, are ceva la rotulă, pe timp noros îl supără.

— Reumatism, ghici Gioni. Hai, duceţi-vă, că se opreşte apa.

Fata rise și-l urmă pe Kelly (Chelaru), aruncîndu-i un zîmbet peste umăr lui Gioni. Distraţi-vă, copii, își spuse el filosofic. Eu rămîn să cuget. Ce naiba fac cu Stela ?

Se lungi pe spate, cu mîinile sub cap, și se gîndi la Stela. Dar blondina care învăţa „Chimia organică" îi apărea mereu în minte. Ghinion nenorocit. De ce n-a apărut ieri sau alaltăieri ? Cîteodată dau năvală de nu știi pe care s-o alegi. Și Mia, să văd cu dacă i-ar mai fi dat mîna să facă atîtea nazuri ! Dar și cu Stela am avut noroc...

Stela... Închise ochii, trecu în revistă episoadele „vechiului amor, reactualizat". Stela era fiica unui celebru chirurg, căruia foștii pacienți, recunoscători, îi făceau tot felul de surprize plăcute. Damigene cu vin, curcani, ţigări „Kent", stofă *din pachet*, stilouri. Un mecanic îi făcuse gratuit reparaţia capitală la „Renault" ; o profesoară dădea gratuit meditaţii de engleză Stelei, un precupeţ îi adusese un pachet suspect de ușor, în care descoperise cu stupoare cîteva sute de lozuri în plic. „O noapte întreagă am desfăcut la ele, mărturisea Stela. Mă usturau degetele : cîteva zile n-am putut să-mi închei paltonul. Important este că tata nu primește niciodată bani. E un om integru. Dar nu poţi goni pe cineva de la ușă, dacă omului îi face plăcere să...

Cum să-ți spun ? Pacienții simt nevoia să fie recunoscători. Și mă mai întrebi de ce țin neapărat să intru la medicină !“

Stela dăduse trei ani consecutiv examen de admitere. La al treilea, obișnuitele „cîteva sutimi“ o despărțiseră de categoria fericită a admișilor. Tatăl ei îi făcuse rost de un post de secretară la un spital. Învățase să scrie la mașină și se descurca binișor cu telefoanele și cafelele respective. „Plus că sînt, oricum, în mediul familiar, îi spunea ea lui Gioni, parcă dezvinovățindu-se. Să-i vezi pe toți cum trec prin fața ușii, cu halatele albe fluturînd... Să-i auzi cum discută, oameni culți, serioși, care ascultă muzică simfonică și sînt la curent cu tot ce se petrece în lume... Să știu că dau de zece ori examen și tot la medicină mă duc !“

O cunoscuse la o sindrofie, toamna trecută Zîmbi cu gîndul la ambianța insolită — o căsuță stil vagon în plin centrul Capitalei, la doi pași de „Eva“, o casă rămasă din alte vremuri, cu un crîmpei de curte umbrită de un cireș și păzită de un buldog. Pereții dintre camere fuseseră desființați și în locul casei obișnuite se ivea deodată un fel de sală de bal pusă de-a curmezișul, cu mobile puține, joase, retrase pe lîngă pereți, cu parchetul gol, bine lustruit, numai bun pentru dans, și tineri eleganți, cu paharele de vodcă cu lămîie în mînă, voind pe lîngă fotoliile femeilor, bătînd cîmpii despre El Greco, parapsihologie, Cupa Davis și criza petrolului. De cum intrase își pironise privirea pe ea ; părea destul de plictisită de perorația unui ins cu barbă care trecea în revistă critica de film ; îi observase privirea furișată spre el în cîteva rînduri, purta o rochie simplă, din astar — îl uimise asprimea țesăturii, atunci cînd o invitase la dans — și era evident că insul se grozăvea nu pentru ea, ci pentru vecina ei, redactor la o editură. Dansa ușor, avea marea calitate a bunelor dansatoare, de a intui imediat intenția partenerului ; cînd „Uher“-ul profesional pus în picioare în hol detunase pe neașteptate un vals, își dovedise virtuozitatea într-atîta, încît ceilalți parteneri se retrăseseră spre marginile încăperii cu ochii la ei. La sfîrșit exclamațiile admirative îi făcuseră să fie mai solidari : dansase cu ea toată seara, cu o excepție — se simțise dator s-o invite pe neobosita gazdă care transporta nenumăratele farfurii cu salcuri și îmbia musafirii cu apă

minerală (la vodcă nu era nevoie să-i îmbie, își aminti sarcastic).

— Unde dracu eraţi, șefu' ? îl auzi pe Munteanu.

— Aici, unde să fim ?

— Vă căutăm ca năucii de-o juma' de oră, Sandi ne-a spus că aţi venit înaintea lui, și noi lungim gîtul prin toată mulţimea asta. Deșteptu-ăla de Kelly văd că și-a găsit o sirenă în mare, blondă după toate aparenţele, hai că iau eu taşca, să-l fentăm pe Kelly, să ne caute pînă diseară.

— Nu merg nicăieri, spuse scurt Gioni.

— Ei, ce dracu-i asta ? Hai la prăvălia noastră, că banda îţi duce dorul.

— N-are decît. S-a trezit prea tîrziu. Nu pot să plec de-aici, nu vreau să-i stric plăcerea lui Kelly. Și-a găsit și el pe cineva, sirena cu care l-ai văzut.

— Se stropeau cu apă ca doi ţînci. E și ăsta un mod de a-ţi manifesta simpatia. O luăm cu noi și pe individă, hai, hopa sus.

— Nu ţine, pricepi ? explică Gioni calm. Fata e cu taică-său, iar mie mi-au sosit niște rude din provincie, le aștept s-apară pe plajă.

— Rude din provincie, într-un „Taunus" albastru cu număr de Bucureşti. Știu, mi-a spus Sandi, dar credeam că umblă cu tromboane. Ne-ai trădat, șefu, în concluzie. Ne vedem la masă.

— Pe mine să nu contaţi. Cred că mă invită rudele.

— Asta-i declaraţie de război în toată legea. Și Mia ce-o să zică ?

Fără să se ridice de pe cearșaf, Gioni întinse gîtul spre Munteanu, cu o privire rău-prevestitoare :

— V-aţi vorbit toţi și-mi puneţi aceeași întrebare ? Ce să zică ? Mă are-n custodie, sau crezi că ne-am logodit în secret ?

Munteanu desenă cu vîrful piciorului în nisipul fierbinte un cerc tăiat de un „x" punînd multă pasiune în execuţia desenului.

— Ar trebui să-ţi faci pedichiura, mormăi Gioni. Nu duce grija altora. Fiecare se descurcă cum poate.

— Da, spuse Sandi nedumerit și părăsi terenul agale.

Gioni se ridică. Privi spre intrarea la plajă. Îl descoperi repede pe Wolf, care căra o saltea pneumatică stacojie, gata umflată, și pe cele două însoțitoare în costume de baie, ducîndu-și rochiile de plajă pe mînă. Porni grăbit în întîmpinarea lor.

4

— Și cum e gazda, tovarășe comandant ?

— Bună, cum să fie ? Are și ea un băiat la armată. Tanchist.

— Mai bine avea o fată, spuse dezamăgit sergentul.

— Ce baftă, bombăni Trandafir. Ați fi dus-o ca-n filme.

— V-ați odihnit bine ? schimbă Radu vorba.

— A-ntîia, spuse Trandafir.

— Stăm separat în baraca aia, ați văzut-o aseară, explică sergentul. Curățică, tovarășe comandant. Cu paturi suprapuse ca la cazarmă, cînd am venit de recruți. Cum s-a luminat de ziuă, o bucătăreasă veselă și grasă ne-a adus o căldare de cafea cu lapte. Să saturi un regiment. Și ouă fierte și pîine caldă. „Luați, băieți, să prindeți puteri", zice. Și a stat cu ochii pe noi pînă am mîncat tot.

— Bravo, copii cuminți, spuse Radu. Acum hai să mergem. Să nu le pară rău după cafeaua cu lapte.

Soldații își luară uneltele și porniră doi cîte doi, fără nici o comandă, spre seră. Radu îi urmă, respirînd cu plăcere aerul proaspăt și impunîndu-și să nu aprindă țigara pînă la destinație. Serele erau la vreun kilometru depărtare de sediul I.A.S.-ului, iar I.A.S.-ul la alți doi kilometri de sat. Nici nu-l găsise pe hartă, satul. Locțiitorul amiralului, un ofițer uscățiv și scump la vorbă, venise în șantierul naval împreună cu comandantul divizionului, se învîrtiseră amîndoi pe lîngă „Penelopa", întrebînd de una și de alta, apoi îl chemaseră în biroul secției „motoare navale".

— Tovarășe locotenent-major, cum merge reparația ?

— Deocamdată n-au început propriu-zis. Au demontat motorul principal, le-am ajutat și noi cît am putut. Au

scos elicea și cîrma. Acuma înlocuiesc cîteva table de pe punte, mai uzate...

— După plan, trebuie să fie gata într-o lună, a spus comandantul divizionului. Dacă vin la-timp piesele pentru motor.

— Dacă, a spus posomorît locțiitorul amiralului. O lună de zile, un echipaj întreg... Tovarășe locotenent-major, n-o să-ți țin un discurs. Știi că armata participă, după posibilitățile ei, la realizarea unor obiective în economia națională.

— Da, tovarășe căpitan de rangul întîi. La metro, la canal, la construirea unor fabrici...

— Exact. Ne-am gîndit că dumneata, cu echipajul Navei Trei, nu prea aveți ce face pe timpul reparației. Să vă dăm pe alte nave, ca dubluri ? Mai era o posibilitate. Conducerea unui I.A.S. care ne furnizează zarzavaturi ne-a solicitat, prin comitetul județean, să dăm o echipă de ostași pentru o construcție. Ei n-au posibilități, sînt în plină campanie de recoltare ; n-or să ia lucrătorii de la cîmp acum cînd fiecare oră... De altfel, nici nu-i nevoie de prea multă pledoarie. Tovarășul amiral a dat ordin să mergi acolo cu oamenii dumitale.

— Raportez că nici un om din echipaj nu e constructor...

— N-are importanță. Crezi că se apucă să înalțe un zgîrie-nori ? E vorba de ceva modest, instalarea unei conducte pentru seră. Opt-zece soldați pentru o lună de zile. Așa au cerut, și tovarășul amiral a aprobat.

— E departe de-aici ?

— Vreo douăzeci de kilometri. Veți fi detașați acolo, în subzistența lor. Ne-am gîndit că e de preferat să trimitem o subunitate constituită, nu un detașament încropit de ici, de colo. E altceva cînd oamenii se cunosc bine între ei și sînt conduși de comandantul lor.

Radu a tăcut, copleșit de această veste. Tonul sec al superiorului nu dădea loc la comentarii. Poate că prevăzuse o mișcare de împotrivire, fie ea și neexprimată, de aceea precizase că ordinul fusese dat deja. Și tot pentru a preîntîmpina un protest găsise de cuviință să adauge explicația cu „o subunitate constituită".

— Ceva probleme deosebite ? a întrebat cu glasul îndulcit locțiitorul amiralului.

— Am un om în permisie. Se întoarce în seara asta.

— Nu-i nimic. Plecarea e mîine după-amiază, au să trimită ei o camionetă după ce-şi mai termină treburile. Mîine vă faceţi bagajele : ţinută de lucru, ţinută de oraş, obiectele de toaletă personale şi cam atît. Vorbeşte cu oamenii, arată-le importanţa misiunii, instruieşte-i cum să se poarte acolo. Să nu facă uniforma de ruşine.

Revoltat mai întîi, nu îndrăznise să protesteze. Ar fi spus povestea cu Mia — să dispari pentru o lună cînd fata pe care vrei s-o ceri în căsătorie e la doi paşi de tine pe litoral — dar ştia că ar fi fost inutil. Răspunsese apăsat „am înţeles", căutîndu-l din ochi pe comandant care-şi ferea mereu privirea.

După ce locţiitorul amiralului i-a strîns mîna şi a plecat, Radu s-a întors spre comandantul divizionului, care rămăsese în birou sub pretext că vrea să consulte documentaţia tehnică :

— Asta zic şi eu misiune...

— Nici mie nu-mi convine. Îţi dai seama ce răspundere. Într-un sat, cu şase soldaţi după tine.

— Şapte cu sergentul, l-a corectat Radu.

— Sergentul, da. Băiat bun. O să te ajute să-i ţii în frîu.

— Credeţi că asta mă frămîntă ?

— Trebuie să te frămînte. Disciplina înainte de toate. Să nu-ţi închipui că am acceptat cu uşurinţă. Am încercat să protestez, a fost zadarnic. M-au întrebat la telefon dacă am oameni disponibili, am spus că nu. Dar locţiitorul amiralului e un fel de creier electronic. Pe toate le ştie. „Sigur n-ai oameni ? m-a întrebat cu reproş. Dar echipajul „Penelopei" ? Tot „Penelopa" spune şi el, ca toată lumea. Am dat să-l lămuresc : că abia ai venit, că nu cunoşti oamenii îndeajuns... „Ai altă soluţie mai bună ?" m-a întrebat. „Nu, tovarăşe căpitan de rangul întîi." Dar eram cu inima strînsă. Dacă se-ntîmplă ceva acolo nu ne mai spală toată apa din mare, ţine minte asta.

— N-o să se întîmple, tovarăşe comandant. Sînt băieţi buni.

— Nu pune mîna-n foc. Neacşu se cam plîngea de Trandafir. L-a şi pedepsit o dată.

— Mie nu mi-a dat prilejul. Dimpotrivă. L-am și recompensat cu permisie. Sînt convins că asta o să-l oblige și mai mult...

— S-ar putea. Totuși, fii cu ochii pe el.

...Era și acum cu ochii pe el. Trandafir mărșăluia în coada formației și, din cînd în cînd, îi punea piedică lui Stanciu care mergea în fața lui. Stanciu se poticnea stîrnind un norișor de praf cu bocancii. Dar asta nu se putea numi abatere gravă.

Drumul urca domol. Acoperișul cam cubist al sediului fermei se vedea tot mai bine. Cînd ajunseră sus. pe deal, văzură serele. Sau ceea ce urma să devină serele. Se opriră cu toții pe marginea mai înaltă a drumului. Radu veni lîngă ei, privi spre vale. Deocamdată se vedea doar o porțiune de cîmp necultivat, cu niște schelete de fier, dreptunghiulare, fără sticlă, așezate de-a dreptul pe pămînt. În jurul lor o roabă, cîteva grinzi de lemn rezemate de scheletele de fier, și niște lăzi mari și înguste, cu aspect de nou — probabil geamurile pentru seră. În dreapta, departe, un șir de salcîmi se profila pe zarea senină ; în stînga un lan de porumb părea să se întindă pînă dincolo de orizont.

— Frumoasă-i și Dobrogea noastră, spuse sergentul fără să se adreseze cuiva anume. Fiecare colț are farmecul lui.

— De n-ar fi așa de secetoasă... adăugă Parfenie. Noroc cu canalele de irigație. Înainte nu creștea nimic pe-aici. Mi-a spus bîtul, știa și-un cîntec : Dobroge țară săracă, semeni grîu și crește piatră.

— Asta era pe vremea lui bîtu-tău, rîse Trandafir. Anul trecut au scos patru mii de kilograme de grîu la hectar. Patru tone, bă, știi ce-i aia ?

— Păi eu ce spun ? Irigațiile, zise Parfenie întărîtat.

Porniră spre locul acela necultivat, cu iarbă mărunță și prăfuită, de un verde stins, aproape gri. Sergentul întoarse capul și-l privi întrebător pe Radu.

— Nu se vede nimeni pe-aici.

— O fi prea de dimineață, își dădu Radu cu părerea.

— Credeți că bucătăreasa e singurul om sculat cu noaptea-n cap ? În zorii zilei a huruit un camion pe drum, și-am mai auzit și niște căruțe.

— Plus tractorul ăla nenorocit, adăugă Trandafir.

Sergentul făcu un gest de lehamite :

— Ah, tractorul ! Să nu mai vorbim de el. Cred că are eşapamentul spart ; făcea ca mitraliera noastră de paişpe virgulă cinci.

— Eu am dormit buştean, mărturisi Radu. Putea să treacă pe drum şi-o divizie blindată.

— Noi ne-am culcat devreme, spuse sergentul. Ce era să facem ? În baracă toate bune, numai electrică nu. O lampă amărîtă, dar am stins-o şi pe-aia, că atrăgea ţînţarii.

— Şi-aşa ne-au făcut ferfeniţă, adăugă Parfenie. Am pe puţin o mie de pişcături.

— Te călești pînă plecăm, îl liniști ironic sergentul.

— Sau se satură ţînţarii şi ne lasă-n pace.

— Pe mine nu m-a pişcat nici unul, făcu Trandafir.

— Pe tine ? Nici ţînţarii nu te-ating, de-a naibii ce-i pielea pe tine, spuse mecanicul bosumflat.

Auziră zgomot de motor, tăcură toţi. Venea o motoretă ; în urma ei se ridica alene un nor de praf, începţoşînd priveliştea lanului acela fără capăt. În preajma lor, vehiculul îşi încetă deodată hărmălaia, cu contactul tăiat, rulă în virtutea inerţiei cîţiva metri, lăsînd să se audă ţăcănitul lanţului prea slab şi zornăitul de tinichea al unei aripi care-şi pierduse, probabil, o parte din şuruburi. Ocupantul motoretei opri în mijlocul drumului, la doi paşi de ei, coborî, sprijini pe suportul ei maşinăria care acum, oprită, părea mică şi neînsemnată, şi veni spre ei rîzînd. Era un tînăr nu prea înalt, dar voinic şi ars de soare, cu mustăţi negre atîrnînd peste colţurile buzelor, care-l făceau să pară şi mai oacheş. Purta o cămaşă kaki de croială militară, cu mînecile suflecate, descheiată pîn-la brîu, şi pantaloni blue-jeans, decoloraţi şi peticiţi pitoresc în genunchi cu un pătrat mai închis la culoare. Veni spre Radu cu mîna întinsă :

— Să trăiţi, tovarăşe locotenent major. Salut, băieţi. Sînt Dinuţ, agronom stagiar. În anumite împrejurări, ca asta de acum, o fac şi pe constructorul.

Dădu mîna cu Radu, apoi, pe rînd, fără grabă, cu toţi marinarii, fără să-şi mai spună numele şi vorbind tot timpul.

— Știam de ieri că veniți, dar am fost la Constanța să fac rost de țeavă. și m-am întîlnit cu un coleg din port și ne-am încurcat nițel, cum se întîmplă. Îmi pare rău că n-am fost aici să vă întîmpin. Bine-ați venit la noi !

— Dumneavoastră vă ocupați de construcție ? întrebă Radu.

— Eu. Sînt pe post de arhitect, de betonist, de vopsitor și dracu mai știe ce. În viață omul trebuie să facă de toate.

— Și fotbal, zise Trandafir.

Agronomul se întoarse iute.

— Fotbal ? A pronunțat cineva acest cuvînt sacru ? Păi dacă se pricep băieții la jocu-ăsta, hai să aranjăm ceva pentru duminică. Avem la S.M.A. o echipă vestită-n șapte sate. Trîntim un derbi pe cinste.

Marinarii primiră cu animație această provocare deschisă. Se dădură mai aproape ; lui Radu i se păru simpatic individul, deși în sinea lui îl califică drept gură-bogată.

— Pînă duminică mai este, își dădu el cu părerea.

— Așta-i drept, și văd că soarele-i sus și băieții par nerăbdători să-și pună tunurile-n baterie. Eu am fost artilerist, tovarășe locotenent-major. Dar avem vreme să ne povestim amintiri din cătănie. Deocamdată, vreau să vă spun că sînteți de mare ajutor pentru noi. Ne-au adus fiarele pe care le vedeți, am dat o căciulă de bani pe ele, și ne-am pomenit că nu putem începe construcția. Are cineva o țigară ? Că boierul de la bufet a avut cumetrie și nu deschisese cînd am trecut eu pe-acolo.

Radu îi oferi pachetul cu „Snagov" ; tînărul se servi, aprinse țigara, mulțumi ducînd un deget la tîmplă și continuă :

— Vrem să tragem o conductă de la canalul de irigație care trece prin spatele serei, acolo unde-s salcîmii ăia. Am și trasat locul. Un șanț de un metru adîncime, și lat de jumătate de metru. Tuburile de beton ne vin într-o zi sau două. Le instalăm, le unim între ele și aranjăm pămîntul la loc. Puțin bătătorit, ca să nu rămînă groapă, și gata treaba. Pe urmă, dacă ne rămîne timp, poate ne ajutați o zi-două să așezăm ramele și să punem sticla. Tovarășul inginer Nacu, șeful fermei, a dat ordin să vă răsfățăm cît se poate, să nu duceți lipsă de nimic. Vă spun, ne sînteți de mare ajutor.

— E clar, spuse Radu. Să mergem și să-ncepem treaba.

— V-aș lua cu mașina mea, dar nu-ncăpeți toți, rîse agronomul. Mă duc înainte, să vă întîmpin acolo unde-o să fie poarta.

Se urcă pe motoretă, o porni stînd călare pe ea, zgomotul cumplit bieni scurt frunzele veștede ale porumbului. Soldații își puseseră uneltele pe umăr și porniră, cam fără convingere, spre „poarta" inexistentă.

— Băgați de seamă că sînt pe post de normator, le spuse Radu în pauza de zece.

— Azi depășim planul cu siguranță, se laudă sergentul examinîndu-și palmele. Deocamdată mai rezistăm.

— Mîine e ziua cea mai grea, își dădu cu părerea Trandafir. N-o să putem coborî din pat din cauza febrei musculare.

— Și-n ziua a treia ne lăsăm păgubași, îl ironiză sergentul.

Trandafir făcu cîteva mișcări cu brațele, ca fotbaliștii care-și fac încălzirea.

— Nu, în ziua a treia începem să ne adaptăm. Se formează mușchii, asta e. Vă spun din experiență. Anul trecut i-am ajutat lui unchiu-meu să construiască un beci. După trei zile, săpam ca un excavator.

— Nu prea se țin de cuvînt tovarășii cu gustarea, murmură sergentul privind spre acareturile gospodăriei.

— Dacă-i așa, le fac scandal, spuse Radu. Am stabilit clar cu ei. Urmăm programul de la unitate, nu vreau să mă pomenesc cu îmbolnăviri.

— La orizont gustarea ! strigă Trandafir ducînd mîna streașină la ochi.

Sus, între porumburi, se arătase un băiat subțire, cu păr bălai, purtînd un tricou roșu fără guler și *blugi* pînă la genunchi. Ducea un coș în mînă.

— Ar trebui să ne spălăm pe mîini, spuse Radu într-o doară.

— Cînd o fi gata conducta, rîse sergentul.

Trandafir se repezi într-o tufă, scoase o sticlă „Teacher's Scotch whisky" și-i deșuruhă capacul.

— Oho, *vizichi*, se miră ironic sergentul.

— A fost. Acuma-i apă curată. Dar și apa-i bună. Hai, băieți, dați jos microbii.

Se spălară de mîntuială, cu apa drămuită cu zgîrcenie din sticla de „Teacher's". Între timp, flăcăiandrul cu coșul se apropiase.

— Bună ziua. V-am adus mîncarea. Tanti Aizade a spus să nu întîrziați la prînz, că face sarmale.

— Pînă la prînz mai este, spuse sergentul. Ia să vedem ce bunătăți ne-ai adus.

Scoase din coș o pîine mare de casă și un pachet de salam tăiat în felii grosolane. Apoi dădu la iveală o sticlă pe care o întinse spre băiat cu un gest întrebător-acuzator.

— Asta-i de la tata, spuse băiatul cu ochii-n jos. A zis să nu se supere tovarășul comandant, da-l avem pe nenea la Călărași, soldat la construcții, și știe ce bine-i prinde o dușcă.

— În timpul serviciului ? se miră ipocrit sergentul. Ați pomenit așa ceva, tovarășe comandant ?

Radu simțea privirile tuturor ațintindu-l. Fie ce-o fi, hotărî el, apoi răspunse fără să-i privească :

— N-am mai pomenit așa ceva. Dar nu se face să jignim pe tatăl unui soldat de la construcții. Oricum, băieți, fiți cumpătați.

Sergentul luă cu mînă fermă sticla de-o jumătate, scoase dopul, o mirosi aprobator. Trandafir îi întinse zelos capacul sticlei de „Teacher's", transformat pe loc în păhărel. Sergentul turnă cu grijă, îl umplu ochi și-l întinse lui Radu.

— Pe căldura asta ? șovăi Radu.

— Sîntem pe șantier, lămuri sergentul.

— Atunci, noroc !

Dădu țuica pe gît, aruncă picătura de pe fund cu o zvîcnitură a mîinii, apoi „paharul" făcu ocolul echipei. Sergentul bău ultimul, ridică sticla să vadă cît mai rămăsese, îi puse dopul și-l întrebă pe băiat :

— Voiai să iei sticla-napoi ?

— Păi...

— Lasă, ți-o dăm diseară. Asta care-a rămas o păstrăm pentru prînz.

— Tata a zis că la prînz vă dă alta.

— Ce grijă are el de noi ! se miră Radu. Cu ce se ocupă tatăl tău ?

— L-au pus şef la seră, se laudă băiatul. E grădinar. Aşteaptă să fie gata sera şi-a jurat că scoate castraveţi de-un metru, ca-n Brazilia. „Castraveţi de-un metru, zice maică-mea şi rîde. Ai băut cam multă ţuică-n seara asta." „Taci fă, nu văzuşi la televizor ?" „Văzui, da' crezi că erau adevăraţi ?" „Cum să nu fie, zice tata. Televizorul nu minte." Ce ziceţi, tovarăşu' comandant ?

— Ce să zic ? spuse Radu. Nu mă pricep la castraveţi. Dar televizorul nu minte, are dreptate taică-tău. Dac-a arătat, înseamnă că există şi castraveţi de-un metru. Spune-i că-i mulţumim pentru ţuică şi-o să zorim să facem cît mai repede sera, ca să-şi împlinească planul cu castraveţii. Mănînci cu noi ?

— Eu am mîncat, spuse repede băiatul. Poftă mare !

Se aşează pe marginea şanţului proaspăt săpat, cu obrajii-n palme, şi începu să se uite la marinari.

Bucătarul tăiase pîinea în felii enorme şi făcuse la iuţeală nişte sandvişuri pantagruelice. Mîncară toţi, în tăcere, numai într-un răstimp Trandafir se înecă şi începu să tuşească. Sergentul îi aplică tratamentul clasic şi Trandafir îşi reveni repede.

— Decît doi pumni după ceafă, nu era mai bine un păhărel de ţuică ? întrebă el timid.

— Ce vorbeşti ! se încruntă sergentul. Te crezi la cumetrie, Trandafire ?

— Nu, ca medicament, replică demn Trandafir. Alcoolul se foloseşte cu succes în medicină. M-am înecat ; vreţi să mor asfixiat ?

— Mă duc s-aduc apă rece, spuse repede băiatul.

— De unde apă ?

— De la izvor, de-aici, de sub mal. E la doi paşi, nu ştiaţi ?

— Nu sîntem din partea locului, mărturisi sergentul. Puteam să murim de sete.

Radu se ridică de pe marginea şanţului, îşi scutură pantalonii de praf, făcu cîţiva paşi de-a lungul traseului marcat cu ţăruşi. Măsură cu pasul bucata săpată în primele ore.

— În ritmul ăsta nu terminăm nici pînă la iarnă, auzi glasul sergentului. Hai, copilași, că peste-o oră începe arșița și s-a zis cu noi.

Pe măsură ce treceau orele, căldura devenea tot mai de nesuportat. Lepădaseră tricourile, mai apoi sergentul propuse să-și scoală și pantalonii. Lucrau numai în slip, că tot nu-i vedea nimeni, argumentase sergentul. Dar și așa sudoarea le șiroia pe fețe, iar pămîntul prăfos, sec, alburiu, se depunea încet pe sprîncene, pe umerii năduși ți, pe buze. Lucrau în tăcere, nu le mai ardea nici măcar de replicile înțepătoare cu care-și presărau deobicei timpul ; schimbau uneltele — tîrnăcopul, cazmaua, lopata ; fusese idcea sergentului că trebuie să activeze. pe rînd, diferite grupe de mușchi.

— Trandafire, mai ia și tu cazmaua, spuse bucătarul.

— Acuma nu mai contează, spuse Trandafir cam răgușit. Mi-am activat toate grupele de mușchi, dac-o mai țin o oră așa, încep să se dezactiveze.

— Vrei să zici că nu mai poți ? întrebă agresiv sergentul.

— Pot, dar nu știu ce-o să fie mîine.

Radu se uită la ceas. Oamenii lucraseră din greu, într-adevăr, și asta era ce avea să-i aștepte zile și săptămîni de-acum încolo.

— Ajunge pentru azi, hotărî el. Gata, băieți. Considerăm ziua asta un fel de acomodare cu terenul. Mîine știm mai exact cum stau lucrurile, plus că ați căpătat experiență.

— Și bătături, adăugă bucătarul posomorît. Că n-o să mai pot ține nici furculița-n mînă.

— D'apăi polonicul, adăugă Trandafir și toți rîseră, sprijiniți în cozile uneltelor. Noroc că am scăpat de tine cît sîntem aici. Tanti Aizade să trăiască !

Drumul la întoarcere fu trudnic ; se răsfiraseră, mergeau tăcuți, uneltele le atîrnau pe umeri aproape orizontal, tîrau picioarele și nu le mai ardea să privească în jur. Deși gazda îl invitase să ia masa acasă, Radu hotărî să rămînă cu ei, la prînz ; socotea că asta le-ar da curaj.

După ciorba acră și fierbinte, hăpăită în cîteva clipe, oamenii își mai veniră în fire ; le revenise cheful de vorbă și cînd începură să se uite după bucătăreasă care-și legăna

şoldurile bine strînse în halatul alb cam scurtuţ, comandantul „Penelopei“ răsuflă uşurat.

— După masă meritărn un ceas-două de somn zdravăn, spuse sergentul. Ca pentru prima zi, am luat-o cam repede. Trebuie neapărat un pui de somn.

— Şi după somn ? întrebă viclean Trăndafir. Eu aş avea nevoie să dau o fugă pînă la cooperativă, poate găsesc ceva timbre şi plicuri. Trebuie să scriu acasă, să le spun cum am ajuns.

— Eu am nevoie de o maşină de bărbierit, spuse bucătarul. Mi-am uitat trusa la unitate.

— Ţi-o dau pe a mea, spuse îndatoritor Parfenie, şi-n clipa următoare se crispă.

Era evident pentru Radu că şeful motorist primise o lovitură zdravănă pe sub masă. Tăcerea se aşternu din nou, întrebarea plutea în aer.

— Uite ce e, spuse Radu. N-am primit nici un ordin să vă ţin închişi în baracă. Dar nici nu vreau să avem vreo neplăcere.

Un cor de proteste timide risipi această presupunere. Bucătăreasa veni cu oala cu sarmale şi întrerupse pentru un moment discuţia. Abia după felul trei — prăjitură de casă, un aluat fraged deasupra căruia fuseseră puse fructe — sergentul reluă, prudent :

— Eu mă gîndesc, tovarăşe comandant, că am putea fixa un planton la baracă. Şi o oră la care toată lumea să fie prezentă.

— Ora opt, de exemplu, spuse Radu. La ţară lumea se culcă devreme. Şi nişte reguli — ce să vă spun ? Fără băutură, fără gîlceavă, fără s-o faceţi pe donjuanii. Nu vreau certuri cu băieţii din sat. Iar la bufet — cît mai puţin posibil. De la un pahar ies tot felul de încurcături. E clar ?

— Aveţi încredere, tovarăşe comandant, spuse sergentul. Sîntem oameni serioşi. Bag mîna-n foc pentru fiecare om din echipaj, nu-i aşa, băieţi ?

Niciodată nu primise sergentul o încuviinţare mai aprigă...

Radu îi lăsă să se culce şi porni spre sat, acolo unde i se oferise găzduire. Mergea pe drumul pustiu — oamenii nu

începuseră să se întoarcă de la cîmp, doar în depărtare se auzea rumoarea vagă a combinelor și tractoarelor cu remorcă, deocamdată nevăzute, probabil au alte locuri dincolo de orizont, își spuse Radu privind nedumerit peisajul. Un șir de înălțimi domoale, aproape identice, și drumul care le tăia pe toate în linie dreaptă, ca în desenul unui școlar lipsit de fantezie. Undeva, peste al doilea deal, sclipeau acoperișurile de tablă ale caselor, pe jumătate ascunse de copaci. Și uite că-n pustietatea asta trăiesc oameni, își spuse. Oameni care seamănă porumb și orz și visează o seră cu castraveți de-un metru. Iar tu te miri că sînt magazine puține în Mangalia și că trebuie să alergi pînă la Constanța pentru o croitoreasă...

Reluase discuția cu Sonia de zeci de ori, își amintise toate nuanțele, încercase să desprindă din ea un adevăr sau măcar un indiciu. Fără-ndoială, Miei îi va fi greu să se despartă de București. Dar parcă Sonia plecase cu ușurință ? „L-aș fi urmat pe Sava și pe o insulă pustie". Așadar, puterea dragostei. Aceeași putere care-o va împăca și pe Mia cu ideea depărtării de București. Ne iubim, nu-i așa ? Dragostea dovedită în nenumărate ocazii mărunte... Iată că a sosit ocazia cea mare, decisivă. Da sau nu ? Ai tăria, în numele acestei iubiri, să renunți la toate bucuriile, mari sau mici, pe care le presupune ideea de a locui în București ?

Își aminti frînturile de dialog surprinse între Mia și Sonia. Magazinul unic, n-ai de unde alege. E mai simplu, nu pierzi timpul căutînd — replica sunase cam ironic, nu ? O croitoreasă bună la Constanța. O zi întreagă pentru o probă. Și frigul din martie. Și tristețea dimineților de iarnă, cu sirena de ceață tînguindu-se la intervale precise. Toate astea, în numele dragostei atotputernice...

Un bărbat în cămașă, cu șapcă de poștaș, trecu ducîndu-și bicicleta de ghidon. Cînd ajunse în dreptul lui Radu, salută cu mîna la șapcă :

— Să trăiți ! Gata pe ziua de azi ?

— Gata. Am mai lăsat și pe mîine.

— Am și eu un băiat, soldat la marină. Îl cheamă Drăgoi T. Gheorghe. L-au luat în toamnă. N-o veni și el pe-aici, la lucru ?

— Nu știu. Doar dacă n-om face față și au să-l trimită să ne-ajute.

— Diseară veniți pe la bufet, să schimbăm o vorbă ?

— Cred că da.

— După serial. Aoleo, alde Scorțea au televizorul stricat.

— Uitasem de serial, zise Radu.

— Ei, vă invită vreun vecin, dacă vă interesează. După serial eu mă duc la bufet, să vorbesc cu oamenii. Unora le place, altora nu. Ascult, îmi dau și eu cu părerea...

— Foarte bine. Vin și eu și-mi dau cu părerea.

— Să trăiți !

Omul duse iarăși mîna la șapcă și-și reluă drumul ținînd bicicleta de ghidon.

Și ea acolo, cu Gioni și cu toți deștepții ăia, își spuse. Ridicînd sprînceana : „Serial ? Avem noi timp de așa ceva ?“ Ce-or vorbi între ei ? Despre muzică, fără-ndoială. Și pe urmă ? Pe urmă...

Încercă să se liniștească. Nu, Mia n-o să-l trădeze, avea atîtea indicii că ținea totuși la el. Ultima oară lipsise chiar de la spectacol, e un mic sacrificiu și ăsta, pe care nu-l faci așa, din simplă distracție...

...Și ea acolo, cu Gioni și cu admiratorii de la mese, sau pe plajă, înconjurată de indivizi atletici și bronzați — media de vîrstă a vilegiaturiștilor e departe de a fi atît de avansată pe cît pretindea ea în glumă. Trebuia s-o cer în căsătorie chiar atunci, la ultima întîlnire. Să zicem că accepta. Să zicem, prin absurd, că perfectam actele în două-trei zile. Și pe urmă ? Ea cu „banda“ la Neptun, eu cu echipajul la conductă. O săptămînă, două... trei... Căsnicie modernă, ce să spun !

Pînă în sat întoarse problema pe toate fețele, dar nu ajunse la nici un rezultat. Trecea pe ulița curată, largă cît un bulevard, cu trotuare acoperite cu plăci mari de beton, răspundea la salutul oamenilor care treceau, zîmbea copiilor care-l urmăreau cu priviri uimite, încerca să înțeleagă ceva din lumea aceasta nouă pentru el. Nu mai fusese la țară decît în trecere, îi invidia pe colegii de școală care-și petreceau vacanța la munte și povesteau despre un sat desprins parcă din „Amintiri din copilărie“, despre un bunic sfătos și o bunică mare gospodină,

despre laptele proaspăt muls, despre amurgurile cu fum albăstrui plutind printre pomi — și regăsea, treptat, crîmpeie din aceste imagini pășind pe ulița largă și curată...

Cînd deschise portița, soția gazdei, o femeie scundă și uscățivă, ieși în ușa bucătăriei de vară :

— Ce bine că v-ați întors, mi-era teamă că se răcesc clătitele. Bărbatu-meu a adus televizorul de la reparat, fiți fără teamă, nu pierdeți serialul, cum v-a spus poștașul. De ce vorbește dacă nu știe ? Dar poftiți înăuntru, bărbatu-meu e în casă, mai schimbați o vorbă...

Mulțumi cu un zîmbet, intră. În tindă era răcoare și mirosea plăcut a proaspăt văruit și a busuioc. Bătu la ușa camerei din dreapta ; ușa se deschise, apăru stăpînul casei ștergîndu-și mustățile cu dosul palmei :

— V-am văzut pe geam, dar nu v-am ieșit în cale. Mă luptam să deșert o damigeană și nu puteam să las treaba la jumătate. Vreau să scot o oală de vin, de bucurie că mi-a reparat televizorul. Că de muncit, slavă domnului, toată ziua n-am stat o clipă. Poftiți, luați loc, sau dacă vreți să vă spălați, mergeți la baie.

Cînd reveni de la baie, observă o mică schimbare ; gazda adusese un scaun tapițat care nu făcea parte din mobilierul camerei.

— Luați loc aici, e mai moale, stărui omul. Mă duc s-aduc pahare. Pînă la serial mai este, și n-o să stăm degeaba...

— Vă mulțumesc. Cu vinul însă, o să vă refuz. Am stat toată ziua în soare.

— Tocmai de-aia. Un pahar vă mai răcorește. Am și borviz la frigider, dacă doriți. Eu nu obișnuiesc. Îmi place să beau vinul curat, fără apă.

5

— Nu văd nici o crimă în asta, spuse Dem Ionescu. Te afli pe litoral, în vacanță ; Mădălina vrea să petreacă. Nu e firesc ca un prieten din copilărie, întîlnit întîmplă-

tor aici, să vă însoţească pe amîndouă, într-o seară, la restaurant ?

— Ştiu eu ? spuse Dona. Nu-mi place să umblu cu minciuna.

— Ce minciună ? Sîntem sau nu prieteni din copilărie — hai să zicem din adolescenţă ? Ne-am întîlnit întîmplător pe litoral ? Lasă prejudecăţile, doar nu sîntem pe vremea feudalismului.

Ea ridică fruntea, cu privirea îndărătnică pe care i-o ştia atît de bine :

— La urma urmei, nu-mi pasă. N-am de dat nimănui socoteală. Nu se întîmplă nimic necurat, ilegal, în afara eticii. Mergem, dacă ne inviţi.

— Vă invit, spuse categoric Dem Ionescu.

Mădălina veni sărind într-un picior, scuturîndu-şi apa sărată de pe şuviţele de păr lung şi fredonînd o melodie.

— O splendoare, apa. Nu faceţi o baie, maestre ?

— La temperatura asta aş face cu siguranţă o bronşită. Nu mai am anii tăi. Şi te-am rugat să nu-mi mai spui „maestre". Mă faci să mă simt important şi bătrîn. Sper că nu sînt nici una, nici alta.

— Mai ales a doua, cu siguranţă nu sînteţi. Dar termenul acesta n-are vîrstă. Plus că prietenul dumneavoastră vă spune la fel.

— Aşa s-a deprins. Iniţial, o spunea cu uşoară ironie, de asta l-am acceptat. Pe urmă s-a gîndit că e interesant să fii prietenul unui *maestru*, te ridică în faţa propriilor ochi. L-am surprins că o spune cu convingere, dar era prea tîrziu pentru un protest formal.

Fata luă prosopul pe care i-l întinsese mîna grijulie a mamei şi improviză un turban pitoresc peste părul ud.

— Noi spuneam profesorului de înot „maestre". Un scriitor merită la fel de bine acest titlu.

— Depinde de scriitor, spuse Dem Ionescu.

— Dumnezeule, modestia asta ! Mamă, dă-mi oglinda.

— Se spune „te rog", fetiţa mamii.

— Te rog, acceptă Mădălina dezvelindu-şi dinţii superbi într-un surîs periculos. Lecţii de politeţe în costum de baie, explică ea maestrului.

— Mă întrebam, spuse maestrul, ce-aţi zice de-o invitaţie la Cazino, pentru mîine seară ?

— Aplauze, nu-i așa, mamă ? strigă fata îngenunchind pe nisip, lîngă Dona. Acolo, în cantonament, am dus o viață absolut sportivă. Culcare la oră fixă, dimineața gimnastică, pe urmă atletism, după-amiaza odihnă obligatorie, seara o oră la televizor și tot așa. Dans, casetofoane, pălăvrăgeală — strict interzis. Vacanță de roboți.

— Ne mai gîndim pînă mîine, spuse mama liniștită.

— Ne gîndim, dar mergem. Și-ți promit să fiu ascultătoare și să mănînc tot, chiar dacă faci fasole păstăi.

— Obraznico, rîse mama și-i explică lui Dem Ionescu : De cîte ori gătesc fasole păstăi, e o adevărată dramă.

— Înțeleg, spuse Dem Ionescu. În numele pedagogiei, nu clătina încrederea fetei în răsplătirea faptelor bune.

— Ura, am cîștigat ! Maestre, v-aș îmbrățișa dar sînt udă leoarcă.

— Aștept să te usuci, spuse visător maestrul. Sau, mai degrabă să mă ud eu însumi. Mă duc, poate s-a mai încălzit nițel marea. Pînă atunci, poartă-te frumos cu mămica ta ca să nu-și ia vorba-napoi.

Se ridică sprinten, avînd grijă să țină umerii drepți, trase aer în piept modificîndu-și astfel în bine silueta și porni în pas gimnastic spre mare. Îl văzu pe Lică în valuri, cu apa pînă-la brîu. Dădea lecții de înot unei fetișcane pistruiate, încurajînd-o cu strigăte poliglote :

— *All right, signorita, c'est bon ! Allez, allez !*

Măi al naibii ! se minună Dem Ionescu înaintînd fără spor în apa care-i cuprindea treptat pielea înfierbîntată de soare. Uite unde-mi dispăruse trădătorul ăsta mic !

Un spirit de concurență reprimat de la o vreme în subconștient îl făcu să se avînte deodată cu mîinile întinse deasupra capului, într-un val enorm tăcut albastru ; primi în plină față prăbușirea crestei netede și transparente ca sticla, pluti o clipă între două ape, năucit de izbitură și de zgomot și de forfotul spumei, iar cînd deschise iarăși ochii deasupra undelor fremătătoare, era la doi pași de proaspăta elevă a lui Sancho Panza. Începu să înoate crawl, în stilul acela rapid, cu care uimea fetele cu ani în urmă. Printre stropii uriași, împroșcați cu putere, avu răgazul să vadă mutra dezolată a amicului său ; devenit brusc om cumsecade, se depărtă spre geamandură, unde apa era mai închisă la culoare, deci mai adîncă și inacce-

sibilă instructorilor de ocazie și elevelor lor pistruiate. Se întoarse pe spate, făcînd pluta și încercînd să-și domolească răsuflarea. Țigările, fir-ar al naibii să fie, gîndi. Mi s-a redus capacitatea toracică. Sau poate vîrsta e de vină ?

Cînd se întoarse la mica tabără de pe țărm, o dulce pace domnea între mamă și fiică. Se ungeau, pe rînd, cu o celebră soluție care garanta un bronz rapid și uniform. Dem Ionescu se depărtă discret de la această ceremonie, găsind un pretext potrivit : cumpără două sticle de pepsi cola ; cînd reveni, operația era terminată, totul dispăruse în tainițele sacoșei din pai de orez și cele două beneficiare ale miraculoasei soluții se soreau cu rîvnă într-o nemișcare demnă de cei mai hotărîți yoghini.

— Fac cinste, spuse el depunînd grijuliu sticlele pe nisipul fierbinte. Se spune că o băutură rece stimulează pigmenții.

— Medicină empirică, pufni fata înșfăcînd totuși sticla.

— Ajută și la menținerea siluetei, adăugă medicul empiric întinzînd a doua sticlă mamei. Beți și vă veseliți. Între timp eu, sărmanul, voi face o mică baie de aburi la poștă, încercînd să-mi transmit articolul.

— Toată compătimirea noastră, cuvîntă Dona solemn, ridicînd sticla la înălțimea ochilor.

— Ne vedem mîine seară, dacă nu v-ați răzgîndit.

— Noi nu, se grăbi Mădălina să precizeze.

După ce săvîrși promisa „baie de aburi", Dem Ionescu constată că cu drumul, cu așteptarea la telefonul automat interurban, cu transmiterea articolului către o stenografă cam înceată, pierduse mai mult de o jumătate de oră. Hotărî să-și ofere, în compensație, o bere rece pe terasa Cazinoului, la umbră, în așteptarea mesei de prînz. Răsfoi presa, citi selectiv cîteva articole de critică în care presimțea — după semnătură, titlu și alte semne numai de el știute — atacuri la adresa unor confrați care le meritau, apoi se lăsă în voia ocupației sale predilecte, legătura dintre literatură și viață. Exersă o descriere mentală a zilei de vară petrecute sub soarele arzător, pe nisip, în compania celor două femei frumoase — mama atît de tînără și de sportivă, încît părea a fi sora mai mare a fiicei sale. Dar nu putu duce prea departe cugetarea im-

personală, detașată, artistică ; planul realității încurca lucrurile, descoperi că întîlnirea cu Dona începuse să-l preocupe mai mult decît o obișnuită temă literară. Lacul său psihic — unde auzise povestea asta cu lacul psihic ? — fusese agitat de apariția Donei. De-a lungul anilor se lăudase cu o stabilitate morală pe care n-o clintiseră niciodată micile aventuri — nici multe, dar nici puține — cîte i se iviseră în cale. Știa să păstreze măsura, avea o etică fundamentală, spunea el, spera el, care-l împiedica să intre în complicații. Nu făcea niciodată curte unei femei căsătorite. Chiar dacă aceasta îi făcea unele, hm, avansuri. Poate că tovarășa are o criză de moment. Prezența lui ar fi adîncit această criză... Plus visurile. În coșmarurile lui cele mai secrete, consumate cu ochii deschiși, își imagina mereu o scenă care-l punea în gardă : soțul femeii căreia îi faci curte îndreaptă acuzator spre tine un deget (sau un pumn). Vrei să-mi stricI casa ! A strica o casă este unul dintre cele mai grave delicte sociale. Cît se trudește societatea să alcătuiască o casă : părinți, prieteni, rude, sfătuitori, cumetre voitoare-de-bine, toți colaborează în a aduna la un loc două suflete. Iar cînd povestea reușește, se organizează o serbare cu numele de nuntă. Cînd cei doi, dintr-un motiv sau altul, vor să se despartă, societatea se pune de-a curmezișul. Apar mediatori, se rostesc îndemnuri la calm și rațiune, se dau exemple și se consumă argumente. Pe urmă legea : prima înfățișare, a doua, a treia, amînări, obstacole, încercări de tot felul spre a ocroti alcătuirea aceea de amintiri și de sentimente, de obiecte și relații pe care o numin cămin. Iar cînd toate măsurile dau totuși greș și sentința de despărțire este pronunțată, nimeni nu se bucură. Nimeni n-a ciocnit un pahar în cinstea unor proaspăt divorțați, nimeni nu le aduce flori, nimeni nu organizează o serbare cu lăutari. Evenimentul e socotit un mic eșec social. De aceea, Dem Ionescu se crispa numai la gîndul că i s-ar putea aduce grava acuzație : vrei să-mi strici casa ? Și într-adevăr, n-o stricase pe a nimănui. Și nici pe-a lui n-o șubrezise.

Și atunci, cu Dona ? Ce se întîmplă ? Ce se poate întîmpla ? E destul un suflet-de-cîine, pozînd în principal, prieten binevoitor, paznic benevol al moralei sau cum vrem să-i spunem, e destul să șușotească la urechile altora sau

să șușotească cu stiloul, prefăcîndu-și scrisul, pe un petic de hîrtie răbdătoare, pentru ca eventuala catastrofă să se dezlănțuie. Nu numaidecît printr-un divorț. Sînt oameni care au oroare de așa ceva, care nu suportă ochii curioși ai spectatorilor din sălile de tribunal, care nu acceptă să-și recunoască înfrîngerea în căsnicie ; tîrîș-grăbiș menajul merge mai departe, dar în interior se consumă lent și continuu o dramă fără sfîrșit, infidelitatea e răzbunată clipă de clipă, în gesturi mărunțe, în priviri elocvente, în încăpățînări aparent nemotivate.

Și-o imaginã pe Dona, mîndră, sigură pe sine, orgolioasă prin structura ei cea mai intimă, nevoită să se umilească, să ceară iertare, să jure că nu se mai întîmplă, să suporte cuvinte grele fără să riposteze — din vina cui ? A ei, exclusiv a ei ? Nu, răspunderile se împart aici pe jumătate. Fiecare dintre cei doi are partea sa de vină...

Și totuși, se gîndi, oare ființa asta n-are dreptul la o clipă de fericire adevărată, la o mîngîiere pornită din inimă și acceptată din inimă, la altceva decît obligația pe care o presupune datoria de soție ? La urma urmei, a fost o legătură sufletească între noi doi ; o legătură ale cărei rudimente au continuat să trăiască latent, undeva în străfundurile subconștientului, dragostea adormită dar nu ucisă ; a fost destul un semnal pentru ca sentimentul să reapară — mai matur, mai potolit, mai prudent, dar cert din partea amîndurora.

La urma urmei (încercă să se disculpe) ea a început. Ea a venit la mine, după douăzeci de ani, să scormonească o rană veche, să readucă la suprafață un lucru care părea pierdut pentru totdeauna. Ce suflet de piatră ți-ar trebui ca s-o respingi ? Și cît de penibil e pentru o femeie mîndră, care-a oscilat îndelung înainte de a întreprinde acest demers, să se vadă ignorată, privită cu indiferență, iar sacrificiul ei refuzat ? Măcar acum zece ani să se fi întîmplat asta — ar fi avut atunci treizeci și cinci — dar ce importanță are vîrsta ? Dona arată acum, la patruzeci, ca la treizeci de ani, cît despre el... ehei, o face pe bătrînul din pură cochetărie, dar n-are nici cea mai mică intenție să se dea bătut. Tinerețea e pe dinăuntru, oameni buni !

Licã apãru pe terasă cu pistruiata lui — o nordică, după înfăţişare, îmbrăcată cu un tricou fără mîneci, în dungi galben şi violet, rănind privirea, şi un pantalon alb a cărui croială oscila nu între sezoane, ci între secole, un fel de chitensenţă a vestimentaţiei care pare totdeauna la modă fiindcă nu ţine seama de modă. Dem Ionescu privi perechea cu ochi critic — pe lîngă ăl mic, fata părea şi mai înaltă, tropăia cu frenezie cu saboţii ei pitoreşti, evocînd un personaj din tablourile lui Pieter Brueghel ; Licã mergea cam în faţa ei, ocrotitor, deschizîndu-i drum prin lumea care năvălea din toate părţile ; îşi salută maestrul cu un zîmbet vinovat şi preferă să se aşeze la altă masă, cu scandinava lui alături, privind-o drăgăstos în ochi şi comunicînd cu ea prin zîmbete.

Băiat deştept, şi eu aş fi făcut la fel, încercă Dem Ionescu să-şi reprime invidia. Lasă-l să petreacă, e tînăr, la urma urmei fiecare a făcut-o la vremea lui. Dar ideea aceasta îl scotea din sărite, ce facem, oameni buni, ne excludem de bună voie din rîndul lumii, ne retragem în sihăstrie pentru că ne-am născut cu cîţiva ani mai devreme ?

Ceru de mîncare, refuzînd indignat cele trei sorturi de ciorbă pe care i le oferea cu generozitate chelnerul, comandă o friptură slabă şi o sticlă de vin negru sec, mijlocul ideal de a te menţine cît de cît în formă, fără ca totuşi să mori de foame. De mîine mă apuc de tenis, hotărî, şi dimineaţa măcar douăzeci de genuflexiuni, eh, sedentarismul ăsta şi nopţile aplecate peste foaia de hîrtie, cum să anulezi în trei săptămîni de concediu urmările unui an de viaţă neigienică, stresată, ruptă de natură ?

Cînd plecă, Licã şi fata de la cercul polar înfulecau de zor sarmale ; îi privi cu bunăvoinţă şi hotărî să facă o plimbare pe jos ca să-şi cheme somnul de după-amiază, obicei din vremea nopţilor consumate la masa de scris. Mergînd pe faleza pustiită de soare, se gîndi că totuşi prezenţa Mădălinei era destul de incomodă, decpotrivă pentru el şi pentru femeia care de douăzeci de ani aştepta această întîlnire, proiectase, şlefuise îndelung dialogul cu el, pregătise o explicaţie fugii aceleia neprevăzute. Dar se gîndi că în mod realist o ieşire la restaurant singur cu Dona ar fi fost riscantă ; cînd cu gîndul nu gîndeşti se

poate ivi o cunoștință de-a ei, s-o vadă și, evident, s-o judece sau chiar s-o pîrască. În cazul de față, Mădălina era așadar binevenită, plus că îi făcea plăcere să-și exerseze nestingherit conversația în fața unei reprezentante a tinerei generații. Sigur, dă-o pe literatură, se mustră singur, ești mai mult decît un profesionist, un maniac, asta ești, amesteci literatura în toate ; ai fi în stare să te arunci în cine știe ce aventură cu gîndul secret s-o transformi apoi în pagină tipărită...

Orele treceau greu ; își reproșă că nu fixase întîlnirea pentru astă-seară, de ce tocmai sîmbătă, doar sîntem în concediu, orice zi e sărbătoare, dar nu asta e cauza, trebuie să fim prudenți, Mădălina e destul de mare ca să-l suspecteze dacă se grăbea prea tare, și așa risca destul, fata o să se laude în dreapta și-n stînga, a stat la masă cu scriitorul cutare, încă un dezavantaj al celebrității...

Se întoarse la hotel, regăsi dezordinea artistică de pe măsuța joasă, se așeză plin de rîvnă să-și recitească manuscrisul și descoperi că frazele îi fluturau prin fața ochilor ca scrise într-o limbă străină ; le citea fără să le priceapă, în minte i se agățau cuvinte izolate, văduvite de logică, gîndul i se-ntorcea mereu la neobișnuita experiență — reînvierea tardivă a unei iubiri. Puse stiloul deoparte. Știa că dacă nu izbutea să se concentreze în cîteva minute, era inutil să mai continue ; rezultatul unei munci desfășurate astfel nu putea fi decît coșul de hîrtii și regretul pentru timpul pierdut. Reîncepu goana tristă printre amintiri. Descoperise, după cel dintîi șoc al întîlnirii, că Dona de acum nu se suprapunea perfect cu imaginea pe care-o purtase în amintire de atîția ani ; nu era neapărat superioară sau inferioară, ci pur și simplu altfel. Încerca să regăsească tonalități, întorsături de frază, expresii folosite în comun — toate acestea dispăruseră ; limbajul de toate zilele evoluează, mici particularități ale argoului folosit în conversația familiară sînt părăsite ca să facă loc altora ; cîndva spuneam ascensor, azi spunem mai comod, monosilabic, lift ; atunci mergeam la reuniune, acum mergem pur și simplu la dans ; se cîntau alte cîntece, se citeau alte cărți, fetele împrumutau alte pieptănături văzute la actrițele de cinema în vogă.

Adormi tîrziu, încercînd zadarnic să ia o hotărîre care nici măcar nu depindea numai de el. Se visă pe mare, ca odinioară cînd însoţea ca reporter echipajele plecate în aplicaţie ; vise confuze, frămîntate, cu personaje necunoscute care-i spuneau fraze fără sens, apoi căderi repetate în gol, sau acele cercuri concentrice care vin de undeva de la periferia cîmpului vizual şi converg mereu spre un centru adînc ca o fîntînă neagră...

Dimineaţa se trezi obosit şi fără chef. Auzi iritat vijîitul apei din baia camerei de deasupra, apoi papucii troncănitori ai vreunei cochete pornite spre plajă cu noaptea-n cap ; o uşă trîntită, o frîntură de conversaţie pe balconul de alături, o cheie scăpată pe mozaic, un hohot de rîs. Văzînd că nu mai e speranţă de somn, coborî din pat, renunţă furios la cele cîteva mişcări de gimnastică impuse pentru această vacanţă şi-şi aprinse o ţigară ; aruncă o privire dispreţuitoare manuscrisului de pe măsuţă, socoti în gînd la ce pagină ar fi ajuns dacă şi-ar fi respectat norma impusă la plecare — nu făcuse nici jumătate, iar din ce făcuse, va tăia fără milă iarăşi jumătate ; nu mai las niciodată de scris pentru concediu, se jură în gînd, concediul e concediu, plajă, pălăvrăgeală cu unul şi cu altul, seara un pahar de vin şi un pic de muzică, eşti om şi tu, băiete, în ciuda profesiei, vorba lui... a cui era vorba asta ?

Încurajat de acest angajament începu să se bărbierească şi, după ce folosi spray-ul *after shave* îşi recăpătă buna dispoziţie, întocmai cum prezicea reclama poliglotă tipărită pe tub.

Îşi examină firele albe de la tîmple şi se întrebă dacă mai are dreptul să joace rolul bărbatului-încă-tînăr-care-nu-se-dă-bătut ; îşi aminti că ieri dimineaţă, pe plajă, în lumina crudă a soarelui, observase pe gîtul Donei cîteva riduri fine. Se privi în oglindă, miji ochii, în colţul pleoapelor apăru o întreagă reţea de creţuri ; semăn cu un bătrîn indian, îşi zise, asta-i de la ţigări şi de la lucrul la lumină artificială, sau, mai sigur, un semn că *anii trec*, că nu te mai poţi juca de-a tînărul amorezat, şi pînă diseară mai e un secol, trebuie să-mi omor timpul într-un fel...

Cu acest unic gînd, să-şi omoare timpul, se îmbrăcă la iuţeală şi porni în pribegie ; evită să se ducă la plajă, n-ar fi suportat să zacă ore-n şir inactiv pe ceaşaful tigrat şi pitoresc, adus din excursie ; evita s-o revadă pe Dona, dintr-o prudenţă exagerată — ce-o să zică Mădălina, toată ziua împreună la plajă, fetele din ziua de azi sînt perspicace, ar bănui vechea idilă sau... pe cea nouă. În ce-l privea pe Lică, starea de spirit în care se afla acum n-ar fi îngăduit o discuţie răbdătoare despre construcţia romanului, despre buletinul meteorologic, despre evenimentele internaţionale sau despre orice altceva.

Se aruncă cu hotărîre în primul autobuz, cumpărîndu-şi cu cîţiva lei o zi de singurătate. Coborî la Eforie, se plimbă prin magazinele aproape pustii acum, cînd toată lumea era la plajă ; ajuns pe faleză, aşteptă răbdător pe o mică terasă, pînă cînd un ospătar plictisit şi mort de căldură veni să-i spună „n-avem nimic rece" ; citi afişele multicolore din faţa grădinii de vară, refuză oferta unui fotograf care dorea să-l pozeze alături de un urs împăiat, jucă la „loz în plic" şi în cele din urmă naufragie la umbra unui copac secular, pe o banală bancă din parc. Se lăsă pradă gîndurilor contradictorii de care fugise zadarnic. Recapitulă, străduindu-se să judece la rece, imparţial, povestea idilei celei noi dintre el şi Dona ; o numea cînd comedioară dureroasă, cînd suspin ironic, se întreba descurajat dacă mai are puteri pentru o veritabilă escapadă sentimentală sau totul nu e decît o documentare inconştientă pentru un viitor roman. Începu chiar să viseze capitolele. „Amurgul unui Don Juan" i se părea un titlu nu prea rău, apoi se mustră singur pentru excesul de spirit pragmatic — ce sinistru, îşi spuse, să cauţi un editor pentru sentimentele tale, pentru ca o poveste intimă să se răspîndească în douăzeci de mii de exemplare...

Pe urmă visă o altă desfăşurare posibilă a vechii romanţe dintre el şi Dona : căsătoria, un început dificil, cu cameră mobilată, cu împrumuturi de la o lună la alta, cereri repetate pentru un apartament (nu ştii să-ţi pledezi cauza, eşti moale, asta-i tot, ar fi exclamat Dona la fiecare discuţie), şi scrisorile politicoase de respingere a manuscriselor, şi o privire aruncată cu jind spre o vitrină cu

mărfuri deocamdată inaccesibile — NU, Dona n-ar fi suportat toate astea, căsnicia lor ar fi fost un mare eșec, pe care ea l-a presimțit și l-a evitat.

Înarmat cu această concluzie se simți mai puțin responsabil în fața destinului ; fumă a cincea țigară — numărase mucurile strivite sub bancă — și plecă să caute ceva de mîncare. Timpul trecea greu, dar trecea ; pînă izbuti să-și termine friptura de vacă și tainul de vin roșu, intrase binișor într-o după-amiază fierbinte și lenevoasă ; așteptă răbdător o cafea, plăti și plecă iarăși în pribegia aceea impusă. Deodată, în mijlocul străzii, îl pironi o panică nebună. Dacă inginerul Stanciu s-a întors pe neașteptate și zădărnicește modestul lui proiect-de-sîmbătă-seara ? Dacă Dona s-a răzgîndit și l-a căutat pe plajă ca să-i comunice regretul ei ? Dacă autobuzul de întoarcere are o pană și ajunge cu întîrziere la Mangalia ? Dacă nu găsește masă ? Dacă... ?

Porni spre stație în pas gimnastic, singurul pieton grăbit din toată lumea aceea calmă, veselă, toropită de soare ; în stație era lume multă, uitase că-i sîmbătă seara ; izbuti abia la al doilea autobuz să se strecoare pe scară ; drumul îl solicită, atletic vorbind, și-l împiedică să-și mai pună întrebările acelea stupide ; ajunse în Mangalia la o oră rezonabilă, coborî controlîndu-și discret hainele după înghesuiala cumplită, și se duse glonț la hotel să se îmbrace. Își compusese din vreme ținuta pentru astă-seară, avînd drept piesă de rezistență disprețuitul „costum de duminică", închis la culoare, pe care Tanța i-l pusese cu de-a sila în geamantan ; își înnodă de cîteva ori cravata stacojie, pînă ce obținu un nod care-ar fi îngrijorat un manechin de la firma „Neckermann" ; își înfoie pe cît posibil părul existent și, după ce-și îndreptă umerii în fața oglinzii, porni spre Cazino.

Găsi o masă într-o poziție invidiată — departe de orchestră ; comandă ceva de băut și începu să se uite spre treptele largi ale terasei ; cînd le văzu urcînd, alergă să le întîmpine. Dona purta o rochie albă cu floricele discrete mov, iar peste umeri își aruncase un șal alb, cu ochiuri largi, mai degrabă o plasă ; Mădălina se îm-

brăcase după moda zilei, cu bluză kaki descheiată la doi nasturi și fustă largă pînă la glezne, cenușie cu frunze verzi și ruginii, imitînd culoarea și desenul huselor de camuflaj.

— Bine-ați venit, le spuse el. Arătați superb amîndouă.

— N-am cu mine îmbrăcăminte de gală, se dezvinovăți Dona cochet. Nu mă așteptam să am ocazia...

— Sîntem pe litoral, mamă, interveni Mădălina. În schimb maestrul pare pus pe cuceriri.

— Crezi că arăt ridicol ? se sperie maestrul simțind că transpiră discret sub cămașa bine apretată.

— Ne eclipsezi, glumi Dona.

— Pe-aici, vă rog.

Le conduse la masă, le ajută să se așeze, făcu o reflecție banală, bine că nu bate vîntul sau așa ceva, apoi privi mulțumit în jur : marea terasă se umpluse de lume ; bărbați grijulii uneau la iuțeală cîte două mese sau apăreau din direcții misterioase aducînd deasupra capului un scaun obținut cu greu ; tineri sfioși se opreau pe intervalul dintre mese, căutînd din priviri un loc liber ; chelnerii alergau cu frapiere ; orchestra începu să-și acordeze instrumentele ; Dona se examina pe furiș în oglinda poșetei — petrecerea începea bine.

— Bună seara, maestre !

Dem Ionescu se întoarse iute. Îl văzu pe Radu cu Mia și încă un tînăr, în care recunoscu tot un ofițer, după fața bronzată de vîntul și soarele largului, o culoare diferită de a celor veniți la plajă pentru douăsprezece zile ; după ținuta dreaptă, după părul tuns scurt. Purtau amîndoi costume ușoare, de vară.

— Salut, Radule, spuse. Băiatul unui prieten din tinerețe, explică Donei.

— Ziua întîlnirilor, rîse Mădălina.

— Ne-am trezit tîrziu, se dezvinovăți Radu căutînd cu privirea o masă liberă.

Dem Ionescu se consultă din ochi cu Dona și, avînd încuviințarea ei tacită, făcu un gest larg :

— Puteți lua loc la masa noastră. O să ne strîngem un pic...

— Nu vreau să vă deranjăm, spuse Mia bucuroasă Vă mulţumim, eram într-o situaţie...

—'Să vi-i prezint pe prietenii mei, spuse Radu *Tenente*, vino mai aproape.

— Chiar aşa-l cheamă. *Tenénte* ? se miră Dem Ionescu.

— Nu. Împrumutat de la Hemingway. E locotenent, am fost ambarcaţi împreună.

— Sînteţi marinari ? Ce romantic ! se bucură Mădălina.

Îşi strînseră mîinile cam alandala, rîzînd de încurcătură şi incomodîndu-se reciproc. Dialogul se înfiripă uşor, banal, ca între oameni care abia s-au cunoscut şi n-au deocamdată ce să-şi spună.

Dem Ionescu o examină în secret. Mia i se părea mai sigură pe ea, mai degajată, decît acum o jumătate de an, la revelionul acela petrecut în apartamentul soţilor Costescu, în spaţiul modest al unei sufragerii de bloc ; avea o dezinvoltură nouă, fetele se maturizează repede, îşi explică ; poate şi îmbrăcămintea — costumaţia sobră, aproape şcolărească de la revelion fusese înlocuită cu o rochie lungă, de culoare vişiniu închis, terminată la umeri cu nişte bretele subţiri de dantelă care-i dădeau o anumită măreţie. Părul blond, tăiat scurt, juca şi scînteia la fiecare mişcare a capului ; era frumoasă şi conştientă de frumuseţea ei.

— Nu cîntaţi astă-seară ? o întrebă.

— Le-am tras chiulul, zîmbi Mia. Ne-a venit un solist de la Radio pentru o săptămînă ; am alcătuit un program comun, fiecare cîte o repriză ; pentru astăzi ştiam că vine Radu şi m-am învoit.

— De unde să vină ? Ai fost plecat, Radule ?

— Şi încă ce plecat ! interveni locotenentul Palade cu ochii la Mădălina.

Radu se foi pe scaun, sub privirile cercetătoare ale tuturor. Explică stingherit :

— Nava mea a intrat în reparaţie. Ca să nu stăm degeaba, echipajul a fost detaşat la un I.A.S Lucrăm la o construcţie.

— „Ostași pe schele", aminti Dem Ionescu titlul unei broșuri. Participați la dispariția diferenței dintre sat și oraș. Frumos.

— Frumos dar cam incomod. De fapt, nu construim un mare obiectiv. Adevărul e că nu facem decît să instalăm o conductă pentru seră. Nu-i cine știe ce ispravă.

— Vom vedea cînd vom găsi pe piață roșii în plină iarnă, spuse locotenentul Palade.

— Sau flori, îl completă Mădălina roșind.

Apoi, izbucni muzica și interzise orice conversație. Abia în pauză se putură înțelege iarăși ; făcură comentarii critice la adresa decibelilor dezlănțuiți, ospătarul le aduse de mîncare, vorbiră despre vreme.

— Stimați consumatori, vă invităm la dans !

Invitația șefului orchestrei fu primită cu murmure de satisfacție. Muzica începu, de astă dată mai suavă, mai lentă, cu un solo de saxofon. Radu schimbă o privire cu Mia, se ridicară amîndoi, cu zîmbete de scuză, și se depărtară spre ringul de dans ; apoi locotenentul Palade se ridică, se înclină ceremonios în fața Mădălinei :

— Îmi faceți onoarea unui dans ?

Dem Ionescu încremeni cu paharul în mînă, se întoarse încet spre Dona ; Dona pălise și se uita în jos ; Mădălina se ridică, zîmbind, și plecă, alături de locotenent, spre ringul de dans.

— Ți-ai amintit ? spuse Dona fără să ridice privirea.

— Da.

— Au fost primele cuvinte pe care mi le-ai spus tu acum exact douăzeci de ani.

— Da. Și am simțit așa, ca un fior. Vezi cum se repetă istoria ?

— Ai înțeles deci și tu ?

— Ce să înțeleg ?

— Viața are grijă să ne scuture din somnul dulce al iluziilor, să ne repună cu picioarele pe pămînt. E rîndul lor, al noii generații ; al nostru a trecut. Trebuie să fim înțelepți.

— Adică resemnați ?

— N-am un termen mai bun. Scena asta face cît două ore de analiză psihologică.

— Hai mai bine să dansăm. Dă-mi voie să-ţi spun ca acum douăzeci de ani : *Îmi faceţi onoarea unui dans ?*

— Nu, spuse ea. Deşi aş dori-o. Prefer să rămîn pe scaun şi să simbolizez cu asta noua mea poziţie. Se uită la ceas, continuă încercînd să glumească : Astăzi, ora opt şi-un sfert, am încheiat o epocă din viaţă. E prea tîrziu, dragul meu, să-ţi fac onoarea unui dans. A bătut ora unei schimbări, începe o perioadă în care unele lucruri îţi sînt îngăduite, altele nu. Am sperat mult în revederea noastră ; e timpul să învăţ ce-i ispăşirea.

— Dona ! N-ai dreptul să gîndeşti aşa. Eşti încă tînără, sîntem încă tineri, de ce să ne autoexilăm din viaţă ?

— Fie şi numai din teama de ridicol, oftă ea. Am încercat să mă mint. Nu, nu se poate. Vine o clipă în care nu mai poţi să te joci de-a viaţa.

— Îmi propui o dezbatere etică ?

— Nu. Cel puţin nu o etică aptă de a fi dezbătută. Este atît de profundă, încît devine inexprimabilă. O etică esenţială, care mi s-a dezvăluit brusc, la ora opt şi-un sfert, înţelegi ?

El simţi că-i tremură inima. I se părea că se produce o catastrofă chiar sub ochii lui, o catastrofă care poate fi oprită, în ultimă instanţă, cu un singur cuvînt. Un cuvînt decisiv pe care însă nu-l avea la îndemînă în clipa aceea. Mîna ei mîngîia în neştire incrustaţiile fine ale paharului. Dem Ionescu o apucă de încheietură, o strînse, parcă încercînd s-o reţină încă o clipă, s-o aducă la ascultare.

— Dona, mai există un lucru la fel de esenţial. Dreptul oricărei fiinţe omeneşti la dragoste, la căldură sufletească, la înţelegere...

— Ar însemna să te minţi singur. Să te amăgeşti. Priveşte realitatea în faţă. Eu, una, am înţeles că nu am altă cale. Trebuie să mă împac cu soarta...

Întoarse spre el un zîmbet chinuit ; îşi descleştă degetele de pe pahar şi el îi lăsă mîna. O strînsese atît de tare încît pe încheietura ei delicată rămăsese o urmă roşie

Degetele lui înșfăcară, mecanic, pachetul cu țigări. Mîinile lor, adineaori reunite, se depărtaseră. Iremediabil.

— Cumplită poveste, oftă el.

Ea încuviință din cap. Avea aerul că nu poate rosti nici un cuvînt.

6

Visase un soare ciudat, enorm, răsărind deasupra unui sat care semăna cu strada ei ; oameni în costume naționale treceau cu lopețile pe umeri ; Radu, în uniformă, se cățărase pe un morman de nisip auriu, iar ea încerca zadarnic să urce pînă la el, pe nisipul care i se năruia mereu sub picioare.

Deschișe ochii, tulburată. O rază de soare se strecurase printr-un colț al draperiei. Răsuflă ușurată. Ce vis absurd ! De la poveștile lui de aseară, cu satul în care au apărut două blocuri, cu marinarii deveniți, temporar, constructori... Se uită la ceas : nouă și jumătate, s-a zis cu ultravioletele. Asta te roade pe tine, i-ar fi zis în ironie Gioni. Nu, nu asta. Dă-le încolo de ultraviolete. Privi camera invadată de soare, o cameră de hotel dotată cu strictul necesar, dar lipsită de nimicurile care transformă o locuință în *camera ta.* Pe măsuță, în locul șervetului alb de damasc apretat ca o foaie de tablă ar fi mers mai degrabă milieul cu broscuță, cusut de ea în clasa a cincea, pe care se odihnea, pașnic și demodat, un picup format valiză, părăsit pentru casetofonul mai comod și mai modern. Fotoliul fără brațe — parcă acum îl vedea prima oară — i se păru antipatic și neprimitor ; avea acasă un fotoliu adînc și prietenos, cu brațele ca niște suluri, groase și moi, pe care erau înșirate totdeauna diverse articole de îmbrăcăminte. Și o lampă de citit, în locul clasicei, incomodei veioze cu abajur de sticlă care sărăcea lumina.

Se ridică într-un cot : patul de la fereastră era gol și intact, cum îl lăsase seara, la culcare. Colega de cameră iar o luase razna. Își trăiește viața, dumneaei ! își spuse cu un amestec de dispreț și invidie. Iar a pierdut mașina,

ultima mașină, o să-i explice cu ochii-n jos, ca totdeauna, și a trebuit să doarmă la o prietenă, explicații pe care de fapt nu i le cerea nimeni. Își trăia viața — n-avea decît. Cine se amestecă în treburile ei ?

Ar trebui să-mi trăiesc și eu viața, se gîndi cu îndîrjire. Dar cum ? A trăi într-un mod care mai curînd înseamnă a irosi ; azi o aventură, mîine alta, un dans, un zîmbet, o sărutare și așa mai departe, mereu de la capăt, și cînd te uiți în urmă descoperi că n-a rămas mare lucru din zilele duse. Nu, nu așa. Trebuie trăit altfel, energic, frumos, cu idealuri și țeluri majore. A spune ceva oamenilor, a reînvia pentru ei simțirea și zbuciumul unui om genial și nefericit care acum două secole și-a transpus rănile sufletului în muzică ; a dărui bucuria mereu proaspătă a artei, și uite că n-am mai atins de săptămîni o claviatură, încep să-mi pierd velocitatea, de mîine exersez la rece pe orga noastră, nu-i același lucru dar oricum, ceva trebuie să fac ; exersează, exersează, chiar dacă plaja...

Trebuia să se ducă la plajă, un fel de obligație voluntar asumată o chema fără greș, zi de zi, spre peticul de nisip mărginit de valuri, izbit, înveselit de valuri ; trebuia să se ducă.

Își aminti de fermoarul descusut al costumului de baie. Întinse mîna spre noptieră unde se afla, ca trusa de prim-ajutor a unui felcer, caseta ei în care putea găsi orice : nasturi, capse, o agrafă pentru prins părul, jurubițe de ață multicolore și încurcate, bateriile de rezervă pentru casetofon, o piatră în formă de covrig găsită anul trecut pe plajă, cîteva petice înflorate, o foarfecă mare, o sticluță de ojă fără ojă, cele două jumătăți ale unui pix rupt, o pensetă, bucăți de elastic, file de calendar avînd pe verso rețete practice, șnururi de mărțișor, o invitație de nuntă tipărită cu auriu, pastile de antinevralgic îngălbenite, o lupă, o cheie mică de la un lacăt care se pierduse de mult — și găsi, victorioasă, papiota cu ață albastră. Începu să coasă, așezată pe marginea patului nefăcut.

Și se întrebă de ce tocmai acum camera i se pare fără haz, neprimitoare, străină. Gioni, firește. Înțelesese repede și-i era ciudă că întîmplările din ultima vreme izbutiseră să-i strice plăcerea vacanței. Fără el nu se poate ? se întrebă. Pentru ce venise aici ? Pentru ultra-

violele ? Să fim serioşi ! Ca să cînte în „Formaţia de joi" şi să cîştige bani ? Nici asta. Parcă auzea glasul tatălui ei :

— De ce vrei să cînţi pe litoral ? Vrei bani ? Uite bani aici. Dacă vînd un singur tablou, aduc acasă leafa la pe-o lună. Ţi-a lipsit vreodată ceva ?

— Nu e vorba numai de bani. Vreau să exersez, să mă deprind cu publicul. E vorba de cariera mea...

— Moşturi ! O pianistă nu-i o actriţă de estradă, să aibă trac în faţa publicului.

— De fapt nici nu stai cu faţa la public, a admis ea. Totuşi vreau să fac ceva, să acţionez, să mă deprind cu munca. Dacă colegii mei se duc acolo, eu de ce să nu... ?

— Treaba ta, a spus el scuturîndu-şi furios pipa. Văd că n-am argumente să te opresc. Aşadar, du-te. Numai să fii atentă, pe litoral umblă tot felul de indivizi... Un amic de-al meu mi-a povestit că vin din străinătate nişte Don Juani care se îndrăgostesc fulgerător de cîte-o fată, o iau în căsătorie, o cară cine ştie unde, şi după o săptămînă se pomeneşte fata pe drumuri. Actele de căsătorie nu sînt valabile şi aşa mai departe.

— N-am de gînd să mă îndrăgostesc de Don Juani din străinătate. Zău, tată, îmi vorbeşti de parcă aş fi o gîsculiţă. Am douăzeci de ani, sînt trăită în Bucureşti, de ce mă crezi o naivă ?

— Îţi vreau binele, atîta.

Ea, cu gîndul la telefonul făgăduit lui Gioni. Cu glas victorios : „L-am convins, ce crezi ? Sigur că mă lasă !"

La urma urmei, pentru el venise. Zadarnic încercase să se mintă, să se convingă că „turneul" pe litoral n-avea nici o legătură cu Gioni. Dar avea, descoperea cu ciudă, treptat, că o preocupa fiecare gest al lui, fiecare vorbă, fiecare surîs. Şi suferea — dumnezeule, cum suferea ! — cînd Gioni stăruia cu privirea asupra vreunei fete sau cînd îl vedea preocupat de cineva.

Astăzi de Stela cu ochii ei verzi şi vocea leşinată, domnişoară perfectă ca un manechin, bună să păzească antecamera unui personaj important, să surîdă şi să servească cu graţie cafelele. La plecare spre litoral, „Formaţia de joi" fusese condusă la gară cu alai, după o mică petrecere de despărţire, şi-n alaiul acesta era o oareşcare Ana-Maria, înaltă, cu priviri filtrate printre gene, vorbă rară şi

gesturi studiate. Gioni povestise cu indiferență că era stewardesă și colindase cu *BAC one-eleven* jumătate din lume. O fi colindat, ar fi vrut să-i riposteze, dar întreab-o dacă a văzut altceva decît *shop*-urile din marile aeroporturi, cheam-o într-o seară și pune-o să povestească dacă s-a îndurat să rupă din dolarii cu care-și cumpără *spray*-uri și țigări „Dunhill", ca să dea o fugă la Luvru sau la piramide, sau la Turnul Londrei sau la casa lui Goethe. Dar poate că fusese, văzuse tot ce era important de văzut, și-n asta consta forța ei, ascendentul ei asupra studentei silitoare, care cînta cu ochii-nchiși „Invențiuni la trei voci" de Bach și anul trecut, la concertul de sfîrșit de an, a fost de trei ori bisată de publicul entuziasmat !

Treaba lui, își spuse retezînd ața cu dinții, eu îl am pe Radu, un băiat bun cu care poți sta de vorbă, și nici o ceartă serioasă și nici un motiv de gelozie, ani de zile, și atîtea amintiri frumoase, de fapt nici n-ar avea timp de ceartă cu munca lui, mereu plecat. În ce moment a picat detașarea asta la țară, o face el pe eroul, dar sfînt să fii și tot ai prefera cîteva zile de plajă în locul vieții de șantier ! Aseară, după ce se despărțiseră de scriitor și de ceilalți — o seară veselă, într-o companie plăcută, cu oameni eleganți și spirituali — el îi povestise cu entuziasm cît de buni erau băieții, cum îl ascultau și ce frumos se purtau cînd plecau în sat, fără băutură, fără conflicte, și ce spor aveau, mereu lucrau mai mult decît își propuseseră, iar sîmbăta viitoare n-o să poată veni, fiindcă secretara U.T.C. din comună îi invitase la „Ziua pîinii", o sărbătoare locală, cu tradiție, tineretul făcea întreceri sportive și concursuri între echipele artistice din satele vecine...

— Vezi să nu te-ndrăgostești de secretară, l-a întrerupt ea ironic.

— Ce să mă îndrăgostesc, e zootehnistă, căsătorită cu inginerul de la fermă. (Băiat bun Radu, nici măcar nu gustase gluma, nu se grozăvise cu perspectiva unei aventuri inventate...).

— Sau de vreo dansatoare, care-ar prefera să facă dansuri populare la casa de cultură din Mangalia...

— Nici o șansă. Au viața lor, bucuriile lor ; n-am auzit pe nimeni oftînd după oraș. Televizoare, asfalt, două filme

pe săptămînă la cămin, un liceu... Habar n-aveam ce înseamnă satul contemporan...

— Atunci să nu se-ntîmple invers. Văd că prea ești entuziasmat ; te pomenești că ceri să rămîi definitiv acolo, să instalezi conducte și să petreci la „Ziua pîinii..."

El tot băiat bun, tot rezistent la înțepături :

— Nici cu asta n-ai nimerit-o. Să las eu meseria mea, să las marea și nava ? Pentru nimic în lume...

Pe urmă schimbaseră vorba, era o seară prea frumoasă pentru dispute fanteziste, ea cam obosise să-l tachineze, mai ales că el rămînea imun, iar ironia își atinge ținta numai dacă destinatarul o receptează ca atare...

Și dincoace Gioni, scînteietor în conversație, gata oricînd să trîntească o replică șoc, apt să-ți răspundă la o ironie cu o ironie și mai feroce, dinamic, visător, capricios, puternic, artist, surprinzător... La urma urmei, nu mă oblig cu nimic, își spuse. Doar că nu-mi place să mă simt pe locul doi...

Ca-n serialele bune și profunde, unde femeia frustrată ridică bărbia, în sunetele unei melodii eroice, își pune cea mai frumoasă pălărie și pornește să-și înfrunte rivala...

Improvizînd pe loc melodia respectivă, se ridică cu o mișcare suplă și sportivă, se ghemui lîngă geamantanul de sub măsuța de toaletă și dibui un costum de baie dintr-o singură bucată, de culoarea păstăii de mazăre, cu fire-șoare argintii ici și colo, foarte decoltat și totuși decent, croit cu acea măiestrie a creatorilor de modă inspirați, care lasă să se vadă mult avînd aerul că ascund și mai mult.

I-l vînduse o colegă, o fată cam corpolentă, care-l primise de la o mătușă aflată în Spania :

— L-aș ține pentru mine, dar tanti-mea a uitat că m-am îngrășat. Nici nu pot să-l îmbrac. Îți place ?

— E trăznet, apreciase Mia folosind un superlativ la modă.

Îl privi cu ochi critic, așa cum cavalerul își examinează armura în ajunul turnirului. Nu-l purtase niciodată, voia soare mult și prefera totdeauna minusculele costume „bikini", dar astăzi soarele nu mai conta. Își scoase alene, în fața oglinzii, pijamaua cu volănașe, subțire ca un abur, cu pantalonii scurți pînă la genunchi, ironie bonomă la

adresa desuurilor bunicii ; oglinda înaltă și îngustă de deasupra măsuței de toaletă o cuprindea de la cap pînă la glezne. Lumina dimineții, atenuată de draperii, reliefa blînd umerii rotunzi, sînii rămași albi ca marmura în contrast cu pielea bronzată, șoldurile înguste, păstrînd și ele o bandă albă, de la costumul de dimensiuni absolut economice pe care-l purtase pînă atunci la plajă. Se gîndi că Stela e mai plinuță, iar părul platinat îi dădea un aer vag germanic, dacă vreau mă oxigenez și eu, își spuse agresiv, dar scutură din cap ; părul blond i se revărsă deodată pe umerii bronzați și efectul cromatic o făcu să renunțe la idee.

Cînd își puse costumul verde, supraelastic, care-i venea ca o a doua piele, melodia adecvată deveni un marș triumfal ; rezistă ispitei de a-și da cu fard de pleoape, citise undeva că în lumina tare a dimineții fardul dă un aspect de oboseală nedorit, își luă papucii argintii care-o înălțau cu zece centimetri deasupra solului și porni spre plajă. Surprinse, pe stradă, priviri competente apreciind-o ; se deprinsese demult să recepționeze just asemenea mesaje de admirație nerostite ; nici măcar nu-și modifică mersul, ca acele prostuțe care, simțindu-se privite, încep să calce atît de țeapăn încît le tremură obrajii. Pe măsură ce se apropia de plajă, nerăbdarea ei creștea ; se străduia să nu grăbească pasul : plaja nu fuge nicăieri, iar lipsa de grabă făcea parte din scenariu. Își imagina întrebările lui, privirile îndreptate zadarnic spre hotel, și-l închipui intrigat de întîrzierea inexplicabilă a cuiva care ține foarte mult la fiecare minut de plajă ; nu-i nimic, lasă-l să fiarbă, își spuse răzbunător, oprindu-se la un chioșc să cumpere revista „Cinema“ nou apărută.

Ajunse, în sfîrșit, la marginea întinderii aurii populate cu cearșafuri și umbrele și capete curioase. Înaintă aruncînd în urmă mici jeturi de nisip cu tocurile papucilor și privind cu nepăsare în stînga și-n dreapta ; văzu, în treacăt, oameni măsurînd-o printre gene, privind-o pe sub ziarul care-și pierdea brusc interesul ; ridicîndu-se de lîngă însoțitoarele lor să-și caute țigările, scoțîndu-și ochelarii de soare ca s-o vadă mai bine. Totul mergea perfect, o felicită pe mătușa din Spania care nu știa că nepoțica ei se îngrășase...

„Formația de joi“ juca pașnic tabinet pe cearșaful roz, de sacrificiu, al lui Kelly (Chelaru). Alături, în nisip, erau îngropate cîteva sticle de bere destupate.

— Salut, spuse ea.

— Oho, ce mai divă ! o admiră toți.

Toți, afară de unul.

— Unde-i șeful ? întrebă ea trîntindu-și cu nepăsare sacoșa pe cearșaful roz.

— A plecat la Mamaia cu neamțul ăla, spuse Munteanu fără chef.

— Și cu Stela, bineînțeles, adăugă Kelly (Chelaru).

— Sictir, îl puse la punct Sandi. De ce amărăști fata, bestie ?

7

— E de groaza lumii, spuse Trandafir ștergîndu-și nădușeala cu dosul palmei. Mi-ajunge pe-o sută de ani.

— Transpir mai rău decît acolo, la motor, îi ținu hangul Parfenie. Hai măi, fraților, să-i dăm zor, și să ne-ntoarcem la „Penelopa“ noastră.

O vreme se auzi doar sunetul uneltelor și, în răstimpuri, tusea întărîtată a cîte unuia. Pămîntul scos din șanț se uscase ; acum, cînd îl aruncau la loc peste conductă, se pulveriza parcă în aer și din fiecare lopată părea că țîșnește un mic nor de fum alb. În urmă, Blăjan, plin de praf ca un morar, mînuia cu nădejde un mai enorm, cu mînere lungi, și pămîntul bufnea înfundat sub loviturile ritmice.

— Mai lasă-mă și pe mine. spuse sergentul Picu. N-o să fii bun de nimic diseară.

— Parcă tu, rînji Blăjan și se dădu bucuros deoparte, după o ultimă lovitură mai apăsată decît celelalte.

— Eu nu cînt diseară, spuse sergentul. Dacă te prind că bei apă rece, te tund, înțelegi ?

Bucătarul își scoase boneta și-și pipăi încîntat capul tuns chilug.

— Pe mine ? Cînd m-o văzut tata, o spus că asmute cîinii, că numa-n armata împăratului îi străşniceau aşa pe răcuţi. Ajută la sănătate, dragă, aşa să ştii.

— Poate faci vreo insolaţie, spuse Trandafir. Te-i fi săturat de muncă şi vrei să stai la pat o zi-două, zi că nu-i aşa.

— Apăi nu-i, măi, zise bucătarul jignit. Pune numa tu mîna pe maiul acesta, şi-i vedea ce bine-i. Musai să-l chemi şi pe frate-tu în ajutor, no !

Radu muncea cot la cot cu echipajul. La început sergentul Picu protestase, cum că se descurcă şi singuri cu un biet şanţ, îşi închipuie că-s în „perioadă", cînd săpau în pămîntul tare al poligonului celebrele gropi individuale. Dar Radu insistase, simţea o anumită voluptate să lucreze în soarele arzător, cu umerii pîrjoliţi de arşiţă, să fie alături de ei în întrecerea aceea voinicească. Săpa cu nădejde, la sfîrşitul zilei simţea oboseala vibrîndu-i plăcut în muşchi, mînca cu poftă şi dormea buştean. Începuse să-i placă această viaţă bucolică, lipsită de solicitări, de evenimente ; asculta glumele marinarilor şi nu se plictisea niciodată.

— S-a făcut tîrziu, zise sergentul Picu. Şi cred că-s treizeci de grade la umbră. Să mai lăsăm şi pe mîine, nu-i aşa, tovarăşe comandant ?

— Mîine-i duminică, spuse Radu.

— Atunci, pe luni. O luăm dis-de-dimineaţă.

Soldaţii lăsaseră lucrul şi ascultau. Undeva, spre sat, huruia un tractor. De sus, din înaltul cerului, o pasăre nevăzută dădu drumul unui tril straniu, ca un semnal. O pală de vînt nelinişti foile mari, crude încă, ale lanului de porumb.

— Mi-e dor de „Penelopa", mărturisi sergentul. Cei de la şantier spuneau că într-o lună o termină. Trei săptămîni s-au cam dus. Ar avea haz să fie nava gata iar noi să stăm aici, cu tîrnăcoapele în mînă.

Radu măsură din ochi şanţul lung, care se pierdea în vale, printre porumburi.

— Păi dacă tragem tare, pînă sîmbăta viitoare îl dăm gata, nu-i aşa, băieţi ?

— E musai, strigă bucătarul cu convingere.

— Îl facem.

— În fiecare zi o oră-două în plus și...

— Mai vedem și noi marea...

Trandafir se dădu pe nesimțite mai aproape de locul acela mai înalt, care închipuia un fel de tribună.

— Săptămîna ailaltă îmi vin niște neamuri cu bilet prin sindicat. S-o-ncepem de azi, lovarăşe comandant. O oră-n plus contează.

— O oră-n plus, pentru neamurile lui Trandafir, proclamă Parfenie ridicînd coada lopeţii ca pe-o suliţă înainte de atac.

Tăcură toţi, cu ochii la comandant. Radu zîmbi :

— O oră, atîta, hotărî el. Nu uitaţi că astă-seară...

Cu strigăte vesele, care anticipau petrecerea, marinarii se răspîndiră de-a lungul şanţului. Curînd, peste porumbiște se înălţă iarăşi norul alburiu, subţire, de praf, semn că lucrul la conductă reîncepuse.

Pe drum, la întoarcere, prin arşiţa sfîrşitului de zi, abia-şi mai tîrau picioarele. Blăjan muta mereu maiul de pe un umăr pe altul ; lopeţile atîrnau alandala deasupra formaţiei, nimeni nu vorbea, şirul se lăbărţase. Radu privi feţele roşii, mînjite de sudoare şi de praf.

— Altă dată nu mai facem figura asta, spuse el nemulţumit. O oră-n plus, pe căldură...

— Am găsit soluţia, spuse sergentul. Începem c-o oră mai devreme, pe răcoare, nu-i aşa, băieţi ?

— E mai bine, încuviinţară ceilalţi.

O adiere mişcă iarăşi frunzele porumbului. Departe, pe drum, un vîrtej înălţă o coloană subţire, aproape transparentă, de praf alburiu. Radu se şterse de năduşeală. Pe mare nu era niciodată atît de cald ; în zilele cele mai toride, briza umedă răcorea frunţile, domolea fierbinţeala metalului, împrospăta aerul din colţurile mai adăpostite. Iar pe vînător, cînd mergeau cu toată viteza, aproape că-i venea să ridice gulerul scurtei de piele. Soarele şi vîntul se păstrau într-un echilibru trainic ; nici cald nici frig, doar senzaţia aceea de putere pe care ţi-o dădea vîntul cînd te lovea din plin. După fiecare ieşire în larg, feţele oamenilor căpătau o culoare sănătoasă, un fel de bronz închis, altul decît cel obţinut în cîteva zile de plajă.

De la plajă, gîndul îi fugi la Mia. Sîmbăta trecută, pe terasa scăldată în lumină şi muzică. Oamenii prietenoşi din jur : Dem Ionescu, femeia aceea frumoasă, a cărei fetiţă îl mînca din ochi pe Palade. Erau, cu toţii, de fapt trei perechi, dar nu izolate, închise în ele, ci dimpotrivă, căutînd parcă tovărăşia celorlalţi. Spuneau pe întrecute glume, povesteau isprăvi, aruncau cîte-o remarcă despre lumea din jur, despre orchestră, despre starea vremii. Totul părea minunat. Şi totuşi... o surprindea pe Mia neatentă, cu gîndul dus departe, un pic absentă. Nimeni nu observa nimic, firește. Ce rost ar avea să-i pîndim pe cei din jur cu coada ochiului ? O facem numai cu cei care ne interesează în mod deosebit. Şi el, el o pîndise. Citea în privirea Miei o neliniște, o grijă ascunsă, o nerăbdare. Simţise în cîteva rînduri tentaţia s-o întrebe ce are, ce-o frămîntă, dar ştia bine că întrebarea va declanșa imediat un mic spectacol, ca în rolul fată-veselă-fără-griji, iar asta nu slujea la nimic. După petrecere, însoţind-o spre autobuz, încercase să-i spună că-i fusese dor de ea, că abia aştepta să termine detașarea ca să se vadă mai des... În loc de asta, făcuse un reportaj al lucrului la conductă, caracterizase oamenii, descrisese satul... Nu totdeauna climatul îngăduie să spui ce ai pe suflet. Climatul dintre ei doi, în clipa aceea, nu. Şi cu atît mai puţin, nu i se îngăduia aluzia îndelung pregătită că ar fi bine să-şi lege destinele pentru totdeauna etc.

Încearcă să spui asta unei fete care, drept răspuns la cuvintele timid drăgăstoase, îţi împuie capul cu micile întîmplări de pe plajă, un copil pierdut, anunţat la megafon, fotograful cu un măgăruș viu şi natural, care făcuse senzaţie printre amatorii de poze „Suvenir de la mare“, o piesă nouă auzită la „Radio Vacanţa“ şi memorată fără greș de fenomenalul Sandi, un cercel pierdut în nisip, şirul de guvizi cumpărat de la un copil pe dig, pești frumoşi şi egali fripți, apoi, spre invidia muritorilor de rînd, pe grătarul de la terasă...

Nici în autobuz nu reușise să refacă intimitatea de altădată. Toată săptămîna se gîndise la asta, e drept, erau amîndoi preocupaţi de întoarcerea lui — trebuia să prindă neapărat ultimul autobuz, să ajungă la Mangalia, pentru

ca în zorii zilei să ia „cursa“ către destinația lui temporară...

Toată săptămîna își pregătise fraza cu care în curînd va clarifica istoria. Păcat că sîmbăta aceasta nu va putea s-o vadă ; era „Ziua pîinii“, trebuia să rămînă în sat, la serbare, echipajul făcuse repetiții în secret, cu gînd să formeze o brigadă artistică și să participe la festival alături de echipele din trei sate...

Astă-seară o să fiți numai buni, îi spuse sergentului.

— Ne descurcăm, tovarășe comandant. Lui Blăjan încă nu i-a pierit glasul, e voinic și duce la tăvăleală. Trandafir o să cînte la acordeon, am vorbit cu băiatul bucătăresei, ne face rost ; cît privește dansul marinăresc, nici nu-i nevoie de repetiție. Toți patru am fost în echipa divizionului.

— Care patru ?

— Păi eu, Parfenie, Astaloș și caporalul Herea.

— Cam mulți artiști pe metrul pătrat.

— Stați că nu e tot. Îl mai avem pe Stanciu. Recită „Scrisoarea a treia“. Păi băiatul a încercat la Teatru. Talent cu carul, numai să-l auziți. O să facem un spectacol să se ducă vestea...

Se descurcă, păcătoșii, își spuse Radu cu bucurie, încercînd să rămînă nepăsător la aplauzele cu care publicul îi răsplătea pe marinari. Ședea în primul rînd de scaune, în sala căminului cultural, largă și disproporționat de joasă, cu ușile din stînga, mari ca ale unei remize, larg deschise. I se oferise un loc de cinste, alături de oficialități ; în dreapta lui ședea secretara U.T.C., îmbrăcată într-o rochie de stofă roz, simplă, cu mîneci pînă mai jos de cot și fără nici o răscroială la gît — un fel de ținută festivă, în concepția lor, gîndise Radu văzînd-o. În stînga lui, vicepreședintele consiliului popular transpira în costumul lui negru, de ginerică, sugrumat de cravata roșie ca focul și de gulerul bine apretat al cămășii albe. În continuare, bătrînii satului, numai în cămăși dar încheiați pînă la gît, proaspăt bărbieriți. În sală mirosea puternic a apă de colonie. Profesoarele, înșirate în picioare, pe lîngă pereți, își făceau vînt cu „Programul“ scris de mînă pe foaie de

bloc și împodobit cu desene viu colorate. Un punct din program era intitulat sobru „Brigada artistică *Pescărușul* din Marina militară". Festivalul dura de trei ore încheiate, începuse pe la șase, cînd era încă ziuă afară, pe scenă se perindaseră soliști, echipe de călușari, mici tarafuri, o brigadă satirică aducînd pe scenă o vacă din carton, spre hazul nebun al copiilor. În spotul celor două reflectoare îndreptate spre scenă jucau milioane de scînteioare — praful fin ridicat din scîndura scenei de dansatori ; cortina se poticnea, cînd era închisă pauzele durau mult, se schimbau formațiile, gălăgia în sală creștea, acoperind strigătele și bufniturile obiectelor trîntite pe scenă.

Brigada *Pescărușul* din Marina militară fusese primită de la început cu simpatie. Primul înfruntase privirile sălii Blăjan. Purta pantaloni și tricou de marinar, dar își făcuse rost de-o vestă de dimie, și o căciulă țuguiată cam strîmtă. Sala izbucnise într-un rîs plin de simpatie ; alături de el, venindu-i pînă la umăr, Trandafir, în pantaloni și tricou, se lupta cu un „Weltmaister" de o sută douăzeci de basi ; sala aplauda, rîdea, dar cînd Blăjan își umflase pieptul voinic și tunase cu vocea lui de bariton „De la noi de la ferea-astră", publicul se potolise deodată. Aplauze și strigăte de „bis" răsplătiră primul cîntec ; la cererea generală, Blăjan mai cîntă două doine ardelenești, cu vocea lui caldă și puternică. Pe urmă, Trandafir făcu o demonstrație de virtuozitate executînd cîteva sîrbe și scoțînd din „Weltmaister"-ul enorm tot ce se putea scoate. Publicul sublinia cu bătăi din palme ritmul ; Trandafir cîntă pînă cînd picături de năduşeală începură să cadă pe claviatura lungă a acordeonului ; sala era în culmea încîntării. Apoi veni Stanciu și recită clasicul fragment din „Scrisoarea a III-a" — timp în care Radu bănui că în culise brigada se pregătea pentru piesa ei de rezistență — dansul marinăresc.

Cortina se închise pe aplauzele prelungi care răsplăteau recitarea ; cînd se deschise iar, cu obișnuitele poticneli, îl surprinse pe Trandafir cu acordeonul pe piept, bînd apă dintr-o cană de aluminiu ; publicul aplaudă scena goală ; apoi acordeonul începu un vals și cei patru marinari intrară cu pași mari, laterali, ținîndu-se de umeri ; erau în pantaloni și tricou, cu capetele goale, și în ritmul

valsului mimară pe rînd tot felul de treburi marinărești : spălatul punții, trasul la parîmă, o privire în zare prin binoclu, iar cînd se așezară pe scenă, unul în spatele altuia, cu picioarele întinse, închipuind că vîslesc, publicul aplaudă iarăși.

Cineva veni între scenă și public, aplecîndu-se cuviincios ca să nu împiedice vederea celor din sală, și spuse ceva la urechea vicepreședintelui ; vicepreședintele se aplecă spre Radu :

— Ne invită tovarășa primar sus, în bibliotecă...

Radu se ridică cu regret, tocmai cînd marinarii lui culegeau aplauzele furtunoase, înclinîndu-se stîngaci în fața reflectoarelor ; îl urmă pe vicepreședinte, făcînd marinarilor clasicul semn cu degetul mare ridicat în sus : „a-ntîia, băieți !“

În drum spre ușă, lumea se dădu deoparte ; cîte cineva ținea să spună un cuvînt reprezentantului brigăzii *Pescărușul* :

— Felicitări, tovarășe locotenent-major !

— Bravo, marinarii !

— Au fost la înălțime băieții !

În ușă se îmbulziseră cei care nu izbuteau să mai găsească loc înăuntru ; vicepreședintele îi dădu deoparte, erau mai mult copii, unii dintre ei se vînturau pe stradă îmbrăcați în costume de călușari. Ocoliră bicicletele lăsate în preajmă, urcară prin capătul clădirii pe treptele de ciment cam inegale ; pe palier, cineva cînta la cimpoi ; ajungînd sus Radu dădu cu ochii de un bătrînel într-o vestă roșie împodobită cu găitane aurii, care se dădu deoparte strîngînd stingherit cimpoiul la subsuoară și salutîndu-i. Apoi vicepreședintele deschise o ușă la dreapta, îl pofti într-o încăpere strîmtă, cu pereții burdușiți pînă-n tavan cu cărți, în mijloc o masă lungă acoperită cu coli albe, pe care ședeau pahare desperecheate. De după o draperie se ivi o femeie negricioasă, îmbrăcată cu tradițională rochie cu mîneci pînă mai jos de cot și fără răscroială la gît, singura deosebire față de rochia secretarei U.T.C. era culoarea, verde-pal. Ea înaintă în mijlocul încăperii, puse pe masă platoul cu sanvișuri pe care-l ținea în mînă și surîse :

— Bine-ați venit la noi.

— Tovarășa președintă, spuse vicele cu un gest ceremonios.

Radu strînse mîna femeii, o mînă neașteptat de aspră, probabil a spălat rufe de curînd, îi trecu prin minte, se prezentă și-și scoase cascheta.

— Luați loc, îl invită ea. Acum vine și inginerul de la fermă ; v-am fi invitat la camera de oaspeți, dar primăria se renovează. Aici e cam strîmtoare...

— În schimb e mai intim, spuse vicele cercetînd cu o privire iute bucatele de pe masă.

Inginerul de la fermă sosi imediat și el, aducînd un pachet învelit într-un ziar, țuică, deduse Radu, dar cînd omul desfăcu ziarul holbă ochii, era o sticlă cu whisky, pe care o puse pe masă cu un gest triumfător.

— Oho, specialități ! se miră președinta.

— M-am ținut de cuvînt, făcu modest inginerul. Am luat-o special de la bar, din Constanța, pentru inusafirii noștri.

— Faceți cunoștință, spuse președinta.

Inginerul mototoli ziarul, îl aruncă într-un colț, întinse mîna lui Radu :

— Ne cunoaștem, pot spune că eu îl necăjesc cel mai mult pe tovarășul locotenent-major. Venind incoace am trecut pe la seră. Ați avansat serios, v-ați depășit planul cum se zice.

— Am băieți buni, spuse Radu.

— Știu, i-am văzut la lucru. Și pe dumneavoastră v-am văzut. Știți cum, tovarășă președintă ? Cot la cot cu ei, cu cazmaua, cu tîrnăcopul...

— Nu-mi place să stau la umbră, zîmbi Radu. Și-apoi sînt toți din echipajul navei mele. Pe mare muncim tot așa, cot la cot.

Cineva deschise ușa împrîncind-o ; intră o femeie grasă, cu figură blajină, aducînd de toarte o oală bine acoperită.

— Bună ziua, spuse ea. Am întîrziat, cei din Cucuteni voiau să plece, că de ce am băgat brigada lor după matinari. A trebuit să-l lămuresc pe profesor...

— Dînsa e gazda, tovarășa profesoară Cîndea, spuse președinta. E bibliotecară și ține locul directorului căminului, că e plecat la băi.

— V-am încălcat teritoriul, spuse Radu strîngîndu-i mîna.

— Îmi pare rău mie că am întîrziat. Azi am avut și pregătire cu corigenții...

— Are și ore la școală, explică președinta. Așa-i la țară, trebuie să faci de toate. Tovarășul inginer e dirijorul corului, că profesoara de muzică e plecată în țările arabe cu un ansamblu de folclor...

— În țările arabe ? se miră Radu.

— De ce nu ? zîmbi președinta. Credeți că numai de la București se poate lansa o vedetă internațională ? Are o voce de aur, în primăvară a apărut de două ori la televizor... Dar luați, serviți. Tovarășe inginer, ai adus sticla aia numai de formă ?

Inginerul rîse, deșurubă la iuțeală dopul de metal și umplu paharele ; secretara U.T.C. îl acoperi cu palma pe al său :

— Eu nu beau. Sînt pe post de șofer. Pleacă soacră-mea la Herculane și trebuie s-o duc la gară...

— Ai terminat cu reparația ? întrebă inginerul.

— Oarecum. Îi bate un amortizor. Pînă e gata Ciclopul, așa ne chinuim.

— Înființăm un Ciclop aici, în sat, îl lămuri inginerul pe Radu.

— De ce ? Constanța nu face față ?

— Nu pentru Constanța: Pentru noi, aici.

— Avem o sută douăzeci de autoturisme particulare în comună, spuse domol președinta. La cinci familii o mașină.

— Oho, se miră Radu.

— Comună bogată, cu oameni harnici. Exportăm trufandale în Suedia.

— Iar dacă intră-n funcție sera cea nouă... făcu visător inginerul.

— Din partea noastră nu mai avem mult.

— O să vă trimitem mostre din prima recoltă.

Președinta ridică paharul :

— Pentru marinarii noștri ! Să știți că nu i-am dat uitării pe băieți. După spectacol i-au invitat la o masă comună tinerii de la I.A.S.

— Se lasă și cu dans, adăugă secretara U.T.C. Soțul meu e acolo, cu ei.

— Ar trebui să le facem o vizită, sugeră timid Radu.

— S-a prevăzut și asta, rîse președinta. Utecista noastră abia așteaptă, nu-i așa ?

Dacă n-aș fi fost acolo, își spuse Radu seara, înainte de a adormi. Profesoara de muzică în turneu în țările arabe ; la cinci case un autoturism ; soțul secretarei U.T.C. își pregătește doctoratul în științe economice, inginerul aduce o sticlă de whisky înfășurată în ziar...

O să rămînă cu gura căscată cînd i-oi povesti, fu ultimul său gînd înainte de a adormi.

Era vorba, desigur, despre Mia.

Capitolul patru

1

— Nu pricep unde baţi, spuse Mia. Vorbeşti ca un reporter de televiziune, care descoperă satul contemporan. Ce vrei să dovedeşti cu toate astea ?

— Vreau să dovedesc că omul se poate realiza oriunde : în Capitală, într-un sat dobrogean anonim...

— Sau într-un orăşel ca Mangalia, nu ?

— Exact, spuse cu încîntare Radu. Vezi, ei vorbeau ca despre nişte lucruri foarte firești. Profesoara de muzică este plecată în turneu prin ţările arabe, ferma are relaţii de afaceri cu Suedia, îşi construiesc un Ciclop... Concluzia ? Dacă ai ceva de spus lumii, dacă ţi-ai programat înfăptuiri deosebite, n-are importanţă unde te afli...

Mergeau alături, păşind ritmic pe dalele mari de beton la îmbinarea cărora, pe doi centimetri de pămînt, iarba măruntă a stepei izbucnea victorioasă. Amurgul aşternea umbre violete pe tufele de sălcioară, crescute pieziş pe marginea mult înclinată a falezei. Pînă şi aici, în acest pămînt pietros, viaţa perseverase şi biruia în fiecare primăvară ; se agăţa cu deznădejde de fiecare pătrăţică de pămînt şi dăinuia. Aşa şi oamenii aceia, gîndi Radu, cine ştie cu cîte secole sau milenii în urmă, strămoşii lor se agăţaseră de valea izolată, lipsită de ape şi de păduri, săpaseră fîntîni, domoliseră torente, zgîriaseră pămîntul şi-l siliseră să rodească. Splendidă idee, gîndi, dacă ai ceva de spus lumii, n-are importanţă locul de unde iei startul — spre ţările arabe, spre Suedia, spre titlul de doctor...

— Și, mai departe ? întrebă Mia privindu-l cu coada ochiului. Am înțeles demonstrația, dar mă interesa scopul ei.

Radu simți că-i bate inima cu putere. Venise clipa destăinuirii celei mari, era prilejul să rostească fraza gîndită îndelung, visată în clipele de singurătate din cabina îngustă de pe Vînătorul Opt, acompaniată de puach-puach-ul bătrînului motor al „Penelopei", întărită sub cerul satului de stepă. Se opri în loc, încercînd să dea mai multă greutate cuvintelor.

— Mia, aș vrea să ne căsătorim. Să împarți cu mine viața aici, în orășelul ăsta...

Ea rămase tăcută o clipă, privindu-l drept în ochi. Lumina săracă a amurgului îi adunase în păr o strălucire ciudată, ca o aureolă timidă. Buzele îi tremurau ușor. Radu rămăsese cu răsuflarea oprită. Știa, dintr-o lecție de psihologie elementară, că reacția inițială a omului în fața unei surprize este definitorie și anulează cel mai adesea un milion de vorbe spuse mai tîrziu. În sfîrșit, o văzu zîmbind.

— Sînt fericită să aud asta, spuse ea. Orice fată ar fi fericită în locul meu. Dar... m-ai luat prea repede. Nu m-am gîndit la căsătorie, cel puțin pînă în acest moment. E prematur, ca să zic așa.

O pereche, o fată foarte tînără și un bărbat de vreo patruzeci de ani, trecură înlănțuiți, gustînd probabil fiecare clipă a unei fericiri provizorii. După ce se depărtară, Mia reluă :

— Știi bine care sînt proiectele mele. Vreau să mă dedic carierei artistice, dacă nu ți se pare cam pretențioasă expresia.

— Cine te împiedică ? spuse el. Am atîția colegi ale căror soții și-au terminat studiile în timpul...

— Eu am o singură colegă, Angela, căsătorită. Dar discut cu ea mai mult decît discuți tu cu toți colegii tăi la un loc. E ușor de zis, să-ți continui studiile în timpul căsătoriei. Soțul ei vine în fiecare zi și-o așteaptă în hol...

— Frumos. O iubește.

— O iubește ? O suspectează ! făcu Mia tăios. Trebuie să dea socoteală de fiecare minut. Acum are un copil mic. S-o vezi venind la cursuri după o noapte nedormită, s-o

vezi umblînd prin poşetă după flacoane cu medicamente, telefonînd mereu după doctori ; lipsind de la orele de instrument... I-a şi spus profesoara de contrapunct : „Arta cere sacrificii, draga mea. Matroană romană sau artistă, una din două !“

— Fac prinsoare că doamna respectivă e celibatară.

— Este, recunoscu Mia. Dar asta nu schimbă cu nimic soarta Angelei.

— Dac-ar judeca toată lumea aşa, într-o jumătate de secol planeta ar rămîne pustie, încercă Radu să glumească.

— Sau, judecînd după soarta Angelei, ar rămîne fără artişti, se prinse ea în joc. Mai exact, fără artiste. Dar lumea s-ar descurca, oricum. Se ştie că în teatrul de odinioară rolurile feminine erau interpretate de bărbaţi în travesti. Aşadar, n-ar fi mare pagubă...

Radu îşi aprinse o ţigară, încercînd să ia lucrurile sub control. Turnul iluziilor se clătina iarăşi. Nu aşa visase această discuţie. O dezbatere teoretică despre rolul femeii de-a lungul veacurilor şi aşa mai departe, îşi spuse el sarcastic. Pe urmă se gîndi că potrivit unei vechi tradiţii, o fată cerută în căsătorie e datoare să ezite mai întîi, chiar dacă arde de dorinţa de a accepta.

— Ascultă, spuse el, nu-ţi cer răspunsul pe loc. Îţi dau timp de gîndire...

— Cît ? întrebă Mia pe acelaşi ton glumeţ.

El simţi că-l cuprinde o neliniştе fără nume. Ce se întîmplă ? gîndi alarmat. Eu pregătesc un discurs solemn, iar ea îl tratează ca pe-o anecdotă.

— Nu te înţeleg, îi spuse. Totdeauna te-ai jucat cu mine. Am acceptat totdeauna jocul fiindcă te iubeam.

— Vorbeşti la trecut.

— Lasă gramatica. Ştii bine că te iubesc. Şi vreau să consolidez această iubire, să-i dau statornicie. Adică să fim împreună toată viaţa... Nu ştiu să formulez mai bine o cerere în căsătorie.

— Ai formulat-o foarte bine. Şi îţi repet că mă simt fericită...

— O formulă protocolară în locul unui răspuns. Ascultă, Mia, hai să vorbim deschis. Nu cumva a intervenit vreo împrejurare... ceva... — ezita să spună lucrurilor pe nume şi asta-l înciuda mai tare — vreo persoană care... ?

— Ah ! Sentimentul ancestral al geloziei, spuse ea ironic. Un Othello întors de la războiul cu ţînţarii... Vrei să ştii dacă a intervenit ceva ? Bine, iată : în ultima săptămînă am primit trei cereri în căsătorie şi acum oscilez între ele. Pe de altă parte...

Se întrerupse, parcă intimidată sub privirea lui înăsprită.

— Îţi arde de glumă, *acum* ? întrebă el.

— Păi trebuie să încheiem într-un fel discuţia. Mai bine spune, ce facem astă seară ? M-am lipsit de aplauzele unui grup de turişti plecaţi în jurul Europei cu un oraş plutitor. Ce-mi oferi în schimb ?

— Ţi-am oferit ce aveam mai preţios : inima mea.

— Am luat act. Acuma, ceva mai concret.

— O seară la discotecă.

— Scuteşte-mă. Am adunat decibeli pentru două semestre. Ce film rulează la grădină ?

— Un film italian, o comedie sentimentală...

— Ai complotat cu direcţiunea, spuse Mia acuzator.

— Recunosc, făcu el umilit. Dar dacă mai stăm un minut, începe fără noi.

— Aici nu-i vorba numai de dragoste, îi explică Mia în timp ce ieşeau de la grădina-cinematograf. Căsătoria are şi nişte aspecte de ordin practic, de ce nu vrei să înţelegi ? Lasă-mă să mă gîndesc, să mă obişnuiesc cu ideea, să-mi pun întrebări şi să găsesc răspunsuri.

— Ce întrebări ? sări el. Ar exista o singură întrebare. Şi un singur răspuns.

— Te înşeli. De pildă, să zicem că mergem la ofiţerul stării civile şi obţinem documentul acela cu o culoare atît de optimistă. Ce facem pe urmă ? Unde vom locui ?

— Ca şi pînă acum. Tu acasă la tine, eu aici...

— Sfîntă naivitate, luă Mia drept martor stelele palide. Ce fel de căsătorie-i asta ?

— În vacanţă ai veni aici, am un apartament...

— În vacanţă... îl îngînă ea. Şi-n restul timpului ?

— Sîmbătă mă reped eu la Bucureşti. Trei ore cu rapidul.

— După orarul de vară, completă ea. Cînd trece sezonul, s-a zis cu rapidul tău. Și-n sîmbetele cînd ești plecat în larg ? Sau cînd ești de serviciu ? Stau cuc în casă, nu ? Dac-aș pleca undeva, la o petrecere, de pildă, Othello ar reacționa imediat, nu-i așa ?

— Mia, exagerezi...

— Nu exagerez, sînt mai realistă decît tine, atîta tot. Să zicem că ne chinuim așa încă doi ani, pînă termin. După aceea ? Să vin profesoară, aici ? După o viață trăită-n București ? Să fac pe artista amatoare la casa de cultură ? Crezi că toate profesoarele de muzică pleacă în turneu în țările arabe ?

— Dacă au talent... încercă el.

— Ah, lasă-mă cu răspunsurile astea în doi peri. Ce ușor e să spui : „Hai să ne căsătorim". Nu te gîndești la cariera mea, la aspirațiile mele ? Cînt la pian de cînd aveam șase ani. Erau clipe în care doream să ia foc casa să ardă și pianul odată cu ea. Știi că n-am avut niciodată timp să mă joc cu păpușile ? Exersează, exersează, asta auzeam toată ziua. Și exersam. Știi cîți candidați erau pe-un loc cînd am dat examenul de admitere ? Știi cum îmi tremurau mîinile cînd m-am așezat la pian pentru testul de aptitudini ? La ce bun toate astea ? Ca să mă laud cu o diplomă ? Să-ți mai spun ceva. Din primul an am fost apreciată, am absolvit cu zece pe linie, profesorii îmi prezic o carieră strălucită. Dar îmi trebuie un pian și o sală de concert. Cu puțin noroc și ceva intervenții, aș putea să ajung cineva. Dar nu trecînd prin cancelaria unei școli generale, înțelegi ? Tata a și început să facă mici investigații pe la Filarmonică, pe la Radio... Vrei să las toate astea ?

Da, să le lași, îi strigă interior. Dacă mă iubești cu adevărat, dacă vrei să fim fericiți împreună. Să înaintezi mai încet, dar mai drept, fără „relațiile" pe care tatăl tău va ști cu siguranță să le închege în doi ani d-aci înainte, cu cine trebuie și unde trebuie. Dacă ai talent, poți să te-afirmi oriunde, poți face turnee în țară și-n țările arabe și-n toată lumea. Fără intervențiile lui.

Îi era ciudă că n-avea curajul să-i spună toate acestea, să-i prezinte argumente hotărîtoare, să-i garanteze cu

o singură frază că vor fi fericiți împreună și că o căsnicie nu este o piedică în calea realizării...

— S-ar găsi o formulă, încercă să se împotrivească.

— Găsește-o tu, spuse ea sec. Nu e mai simplu ?

Radu se opri locului, cu răsuflarea tăiată. Logic, avea dreptate. De ce să-i ceri numai ei un sacrificiu ca ăsta ?

— Ce vrei să spui ? întrebă el încet.

— E așa de greu de înțeles ? Tatăl tău e colonel, are putere în minister și bănuiesc că dorește fericirea fiului său.

— Ca orice tată...

— Bine-nțeles. Ar putea, de pildă, să intervină, să se zbată, îți poate găsi un loc în București...

Avu deodată întreaga imagine a disprețului cu care-i privea, mergînd acasă în concediu, pe cei cîțiva tineri ofițeri de marină spilcuiți, totdeauna parcă abia ieșiți de la frizer, cu servietele lor elegante și goluțe, cu privirile lor superioare adresate muritorilor de rînd — erau marinari, ce să spunem ! — așteptînd cu stoicism troleibuzele care să-i ducă la șt rand... „Marinari de Cișmigiu", vorba lui Sava.

— Marinar de Cișmigiu... murmură.

— Ei, și ? E o rușine ? Am văzut destui marinari în București.

— Or fi fost în misiune.

— Nu arătau a călători. Cu unul mă-ntîlnesc mereu în troleibuz. Într-o zi l-am văzut ducînd un sul de carton. Un proiect, probabil.

— O fi fost inginer. Eu sînt navigator.

— Cred că asta-i ultima mașină, spuse Mia. Trebuie să plec. Mîine...

— Știu, o zi grea, completă el.

— Nu mai grea decît cea de astăzi. Discuția asta m-a solicitat din plin.

— Și măcar de-am fi ajuns la vreun rezultat, spuse el încet.

Mașina opri în stație. Mia se întoarse spre el.

— Nu-i nevoie să mă conduci. Mîine te așteaptă cursa spre satul tău contemporan... Zău, nu mai veni.

— Îmi face plăcere, protestă el și sări pe scară, în urma ei.

Mia îl simți lîngă ea și-i adresă zîmbetul ei de zile mari. El nu-l văzu, dar îl simți. Și se gîndi că, la urma urmei, numai un sacrificiu important poate salva o dragoste ca a lor.

2

— Dă-le încolo de stări-limită, spuse Dem Ionescu. Scrie o frumoasă poveste de dragoste. O poveste normală despre doi oameni normali.

— Nu se mai poartă, maestre, protestă timid Lică. Nu vezi, și prin reviste ? Criticii recenzează cu precădere romane despre alienați, persecutați, refulați și așa mai departe. Care scrutează stări abisale, mișcarea subconștientului, universul oniric...

— Dar ci-ti-torul ? făcu profesoral maestrul. Măria sa cititorul ce spune ? Arată-mi pe toată plaja asta un singur om trudindu-se să descifreze universul oniric, stările abisale, refulările. Șoferul de taxi venit în concediu, operatoarea de la computer cu capul plin de cifre și formule, forjorul asurzit de zgomotele mașinăriilor — ce dai acestor oameni pentru vacanța lor ? Personaje-pacienți, sau oameni ca ei ? Pune-l pe eroul tău să întîrzie de la întîlnirea cu o femeie pe care abia a cunoscut-o, fiindcă a fost reținut peste program pentru o lucrare urgentă ; descrie-i nerăbdarea, umilința, speranța, triumful final — femeia, după ce i-a întors inițial spatele, supărată de întîrzierea respectivă, și-a dat seama că nu-i un pierde-vară și totul se termină cu bine, optimist, cu fruntea sus, nu pe banca de piele din cabinetul psihiatrului. Lasă-i pe medici să-și dispute pacienții, iar tu dă cititorului un om în care el să se recunoască. Marele secret al literaturii, de la Aristotel încoace.

Îi împinse, pe uriașul prosop uzbec, dosarul roz pe care scria cu litere înflorite, cu carioca verde : „Anotimpul florilor de cireș". Îl privi cu coada ochiului. Lică avea o figură dezolată, i se făcu milă de el. Trudise de-a surda luni de zile, cu scrisul lui de adolescent, inegal și cam

fantezist ; Lică provenea din tagma poeților, nu deprinsese încă istovitorul artizanat al sutelor de pagini format mare, scrise de sus pînă jos și de la o margine la alta ; probabil că pentru Lică-poetul, rodul muncii literare de-o săptămînă încăpea ușor pe-o jumătate de filă de bloc-notes.

— Și scenele de dragoste ? făcu noul prozator cu o speranță timidă în glas. Acolo n-am mers pe oniric.

—Nu, dimpotrivă. Ai fost cam prea realist. Pe alocuri e de-a dreptul șocant.

— Dar toată literatura contemporană e plină de...

— Las-o, făcu sec Dem Ionescu. Nu-mi da exemple, că-ți pot da eu exemple contrarii mai multe. Îți propun, în schimb, un test. Imaginează-te la o șezătoare într-o școală, băieți și fete de clasa a zecea, să zicem. Le-ai citi cu glas tare, fără să roșești, pasajele respective ?

— Dac-o luăm așa...

— De ce să n-o luăm ? Vrei cumva să scriem pe cărțile tale ca la unele filme : „Accesul copiilor sub 16 ani interzis“ ? Vrei să facem din sexualitate o artă ? E un procedeu ieftin pentru atragerea cititorului. Dar există și alte procedee. Mai curate.

— Totuși, viața...

— Viața, da, admit. Dar noi nu oglindim pur și simplu viața. Ar trebui să ne lipsim de pictură și să ne mulțumim cu fotografia. Vrem să-i dăm o anumită culoare, să relevăm un anumit aspect, să înfrumusețăm sufletul cititorului. Am văzut un film în care un băiat se hîrjonește vreo zece minute cu o fată aproape goală. Și m-am gîndit la spectatorul de șaisprezece ani, care se duce acasă, în camera lui, stinge lumina, se culcă și începe să se gîndească la film. Meditația asta nu prea ajută la sănătate, știi ? Probabil că din asemenea spectatori se recrutează viitorii eroi persecutați, cu trăiri onirice, cu refulări și alunecări în fantastic...

— Maestre, pledezi pentru o literatură corectă, plină de sentimente onorabile și de dialoguri cuminți. Atunci de unde conflicte ? De unde ciocnirea între bine și rău, între întuneric și lumină ? Vrei o literatură roz-bombon ?

— Departe de mine. Dar există o măsură, o limită pînă la care se poate merge. A găsi just limita asta, e

treaba fiecăruia. Face parte din meserie. Aici nu se pot emite acte normative. Să-ți dau un exemplu. Romanul polițist, care prin conciziunea lui și prin nevoia de epic n-are vreme să-și ascundă destul de bine intențiile. În nouă din zece romane polițiste, banditul este un personaj pitoresc, cu limbaj colorat, cu obiceiuri de nabab ; are un apartament cu piscină, un bar bine asortat, o mașină ultra. Iar polițistul e un tip cam obtuz, funcționar corect, cu veniturl limitate, cu grija de a păstra pentru decontare chitanțele cheltuielilor neprevăzute ; dacă-l pui să tragă un coniac după ce-a stat o noapte în ploaie, la pîndă, toți se năpustesc asupra ta că pui într-o lumină nefavorabilă un reprezentant al autorității. Și atunci cititorul trece nepăsător pe lîngă detectivul-om-al-muncii, și simpatizează — inconștient, firește — pe parazitul a cărui regulă de viață este să încalce regulile...

— Ești pornit tare azi. Ai ceva în vedere ?

— Am în vedere un roman-parodie în care să răstorn datele problemei. Îl fac pe polițist un tip elegant și cu bar bine asortat, cu o mașină ultra, iubit de trei fete deodată, în timp ce banditul este un monstru lipsit de cultură, care trăiește într-o cocioabă, circulă cu mijloace de transport în comun și nu izbutește niciodată să dea mult visata „lovitură în stil mare".

— Și crezi că-i bine ?

— Sînt sigur. Am umblat nițel prin tribunale și am văzut cîteva specimene de bandiți fioroși. Majoritatea sînt niște stîrpituri sau niște brute, abia reușesc să învîrtească două cuvinte în gură, au figuri tipice de arierați mintali și auzi lumea din jur crucindu-se : „Cum bă, ăsta a fost în stare să... ?"

— Dă-mi voie să mă crucesc și eu. Infractorul trebuie să fie ingenios, viclean, altfel n-ar izbuti.

— Aici e povestea, spuse victorios Dem Ionescu. Eu cred că nu contează atît ingeniozitatea, cît nesăbuința lui de a sfida legile normale ale lumii. Un om vine de la gară noaptea pe un drum pustiu, cu încrederea că în ordinea obișnuită a lucrurilor nu i se poate întîmpla nimic. Dintr-un tufiș se năpustește hoțul, îi dă un brînci, îi smulge valiza din mînă și fuge. Unde-i inteligența aici ? Este doar inconștiența hoțului, speranța lui că n-o să fie

prins. El nu știe că a fost văzut de zeci de oameni care, prin descrierile lor, dau anchetatorilor un portret din ce în ce mai clar al infractorului. Nu știe că pantofii lui au lăsat o urmă specifică în pămîntul moale de pe marginea drumului. Că pe direcțiile probabile ale retragerii lui vor porni în investigație oameni specializați. El se zorește la piață sau prin restaurante, să scape de obiectele furate și să facă rost de bani. Obiectele au fost descrise, semnalate, cercul în jurul lui se strînge treptat. În cele din urmă îl vezi în boxă, cu cătușe la mîini, plîngîndu-se că „n-a avut baftă"... Asta-i cu personajul, încheie triumfător Dem Ionescu. Mai trebuie îndemînarea să-l faci credibil, atîta tot.

— Maestre, mi-ai ținut o veritabilă lecție de...

— Mi-am ținut-o în primul rînd mie. Spunînd toate astea, mi-am limpezit o parte din întrebări. Acuma știu ceva mai bine decît ieri cum trebuie să arate subiectul meu. Fiecare carte are un fel de regulament al ei, trebuie să respecte niște norme care-i aparțin în exclusivitate și care nu mai sînt valabile pentru nici o altă carte.

— Mă duc să fac o baie, spuse Lică învins. Prea mult intelectualism într-o singură doză.

— În medicină se cheamă doză de atac, explică Dem Ionescu.

— Și se practică în cazuri desperate, adăugă cel mic. Stimate maestre, te întreb în numele cititorilor, mă consideri un caz disperat ?

— Da, fiindcă te-ai lăsat să luneci către o manieră care ți-e străină. Întoarce-te pe pămînt, băiatule. Sau, mai exact spus, în mare.

Lică porni ascultător spre apa albastră și populată, legănîndu-și pentru orice eventualitate umerii ca un veritabil campion. Dem Ionescu privi în urma lui, apoi își puse ochelarii de soare și se lungi confortabil pe prosopul uzbec vărgat și fierbinte. L-am speriat pe bietul băiat, își spuse. A venit la plajă și-a nimerit într-un seminar. Cîte-o prelegere în fiecare dimineață, ce supliciu ! Dar dacă la vîrsta lui aș fi avut și eu un profesor, care să mă ducă de mînă prin jungla de hîrtie... — junglă de hîrtie, bună imagine, zău c-ar trebui s-o notez, dar la ce bun cele cinci-șase sute

de expresii pe care le-am notat, dacă nu le pot folosi nicăieri ? E ca și cum ai face un costum începînd cu nasturii. Într-o carte pe un anumit subiect nu poți folosi fraze făcute dinainte. Frazele nu-s legate numai de prezentul cărții, ci și de adevărul momentului. Uite că-mi țin și mie o lecție. Dac-aș scrie pe cît știu cum se scrie, aș fi autorul unei capodopere. Dar una e să știi, alta să faci. Un profesor de vioară nu este neapărat un mare violonist.

Ne-ar trebui profesori nu numai pentru meserie, ci pentru viață, gîndi el mai departe. Să imagineze probleme și să ne-nvețe variante de rezolvare. Doi bicicliști pornind din două orașe, cu viteza cutare, se întîlnesc după atîtea ore. Un biciclist și-o biciclistă. Se întîlnesc după ce nu s-au văzut douăzeci de ani ; acum au copii mari, au trecut prin multe, au simțit gustul dulce și amar al realității, au progresat în profesie și mai ales în vîrstă. Întrebare : ce hotărîre s-ar cuveni să ia ? Pe ce căi se poate rezolva problema lor ?

Concediul Donei se apropia de sfîrșit. De trei săptămîni se întîlneau zilnic, uneori dimineața, pe plajă, alteori seara, născocind și unul și altul pretexte ca să fie împreună fără a avea aerul că o fac deliberat. Există o decență care începe să funcționeze de la o vîrstă încolo, cînd omul simte că nu-i mai este îngăduit să se lase dominat doar de sentimente. Dar oare există vreo vîrstă la care îi este îngăduit ? se întrebă încurajat. Nu, dar există o vîrstă la care asta e scuzabil, iar alta la care nu încap nici un fel de circumstanțe atenuante. Ce-ar spune Tanța, de pildă, buna și serioasa Tanța, omul de știință tipicar și care găsește explicații tuturor fenomenelor, de la eclipsă de lună la telepatie, ce-ar spune Tanța aflînd că la patruzeci și cinci de ani bietului ei soț i s-au aprins călcîiele, i s-au reaprins mai exact, după douăzeci de ani de semiuitare ?

Nici măcar nu s-ar supăra, își răspunse cu certitudine Dem Ionescu. Nu s-ar supăra fiindcă n-ar crede. Fii serios, la vîrsta ta ? i-ar spune. Mai slăbește-o cu fumatul și termină cu vinul negru, că iar îți crește tensiunea. Bine, dar e o poveste de dragoste... Mofturi de vacanță, dragul meu. „Dragul meu“ pronunțat pe tonul cu care spune „izotop“.

Du-te mai bine pe la ICRAL și vezi cu meșterul ăla pentru faianța din baie...

Numai colonelul m-ar înțelege, oftă Dem Ionescu.

— Colonele, te-ai ținut așadar de cuvînt !

— Păi, spuse colonelul îmbrățișîndu-l. În București s-a lichefiat asfaltul, nu alta.

— Arăți ca un june prim.

— Iar tu ca Johnny Weissmuller. Cînd naiba te-ai înnegrit așa ?

Își disputară amical geamantanul cochet, aerodinamic, al colonelului. Dem Ionescu ieși învingător, o luă spre ieșire, urmat de colonel care se desfăta cu spectacolul gării.

— Te-am prins, rîse Dem Ionescu văzîndu-l cu ochii duși după o divă cu fustă cam scurtă și picioare invers proporționale cu fusta. Acuma te cred într-adevăr că ești în concediu.

— Permisie, îl corectă colonelul. Am venit să-mi văd feciorul și să respir aerul sărat al mării, cum se spunea pe vremuri. Luăm autobuzul ?

— Ar fi păcat. Dar dacă ești obosit...

— Mergem pe jos. Face parte din cură, hotărî eroic colonelul. Dă-mi geamantanul.

— Nu. Lasă-mi mie partea asta din cură. Fecioru-tău nu e pe-aici, să știi.

— Știu. Vine sîmbătă. Dar am niște colegi de academie cu care pot să stau de vorbă despre el. Știi, intri uneori în panică. Ai impresia că nu te interesezi destul de soarta copilului.

— Copil ? exclamă Dem Ionescu. Dacă l-ai vedea...

— Pentru mine e tot copil. Vreau să știu cum se descurcă, dacă oamenii sînt mulțumiți de el.

— L-am văzut acum vreo săptămînă, mai exact am fost cu el la Cazino. Era cu... amica, ușor de dedus. Iar eu... ei bine, ce să-ți spun ? Ți-am povestit despre Dona.

— Da, amorul tău din tinerețe.

— O spui cu atîta indiferență ! Habar n-ai ce furtună a stîrnit în sufletul meu. Cu riscul de a părea ridicol, te anunț că m-am îndrăgostit din nou de ea.

— Poveşti, făcu placid colonelul. Influenţa filmelor muzicale. Te-ai îndrăgostit de imaginea ta şi-a ei de acum douăzeci de ani.

— Înţelege, omule, nu glumesc. Lucrurile se petrec la prezent, nu în amintire. Mă pomenesc că-mi bate inima mai tare cînd o văd, iar la despărţire inventez ceva ca să mai stăm o clipă împreună. E vorba de ea, cea de acum, nu de-o imagine, cum spui tu.

— Efectul litoralului. Climatul marin nu prieşte la toată lumea, s-a spus şi la „sfatul medicului". Te-ai bucurat revăzînd o veche prietenă, asta da, e de crezut. Sînt oameni care dispar din viaţa noastră pe nesimţite, şi nu le sesizăm lipsa decît în clipa revederii.

Dem Ionescu simţi cu disperare că n-are puterea de sugestie necesară ca să-şi convingă prietenul despre ce-l frămîntă. Făcu, totuşi, o ultimă încercare :

— Colonele, la o anumită vîrstă nu te mai joci cu sentimentele. Te uiţi cu desperare că anii trec, regreţi zilele frumoase care au fost, le regreţi mai cu seamă pe cele care ar fi putut să fie dar le-ai lăsat cu nepăsare să-ţi alunece printre degete. Atunci erai prea stăpîn, pierderile nu contau, te simţeai etern, te credeai infinit de bogat...

— Cauţi suport moral pentru o aventură cu această veche dragoste regăsită ? întrebă necruţător colonelul.

— Nu. Caut explicaţia celor ce se petrec cu mine. De ce o iubesc, colonele ? Dacă o iubeam atunci cu intensitatea de acum, n-o lăsam să plece. Sau aş fi căutat-o pînă la capătul ţării.

— Înseamnă că ai remuşcări.

— Poate. Dar nu e numai asta.

— Atunci, singurătatea.

— Aici ? rîse Dem Ionescu.

— Spune-mi cîte ceva despre ea.

— Am întrebat-o dacă e fericită. „Mulţumită", mi-a răspuns. Ţi-am spus, o căsnicie stabilă, un copil adorabil... Nu e în nici un caz genul de femeie care caută o aventură. Cred că au frămîntat-o aceleaşi gînduri : constatarea că timpul e ireversibil, regretul după zilele frumoase ale tinereţii, remuşcarea pentru o despărţire pripită...

— Crezi că eşti primul om din lume căruia i se întîmplă asta ? spuse colonelul. Toţi purtăm după noi un

geamantan cu regrete, al cărui volum crește din zi în zi. Revolta împotriva legilor firii nu folosește la nimic. Cel mult, să-ți otrăvească zilele. Hai să vorbim pe șleau, dacă vrei. Spune-mi, se conturează vreo idilă ?

— N-am încercat, mărturisi Dem Ionescu. Mi-e... teamă. Jenă. Frică de penibil. Îmi imaginez ce-ar însemna pentru mine, cel de acum, un refuz. Ar avea alte proporții decît acum douăzeci de ani.

— Înțeleg, spuse coloneluI. Acum s-o judecăm pe ea. Să zicem că încerci. Să zicem că acceptă. Își calcă pe inimă și este, poate, pentru prima oară în viață, infidelă. Ce va fi după asta ? Unde locuiește ea ?

— Undeva în Transilvania, într-un orășel. N-are importanță.

— Ba are. Pentru mine are. Bine că nu-i în București. Asta ar fi complicat lucrurile.

— Cum adică ?

— Tu ești un tip comod. Nu te văd lăsîndu-ți baltă manuscrisele și contractele, ca să alergi o noapte cu trenul la o întîlnire problematică și riscantă. Problema se rezolvă de la sine, așadar.

— Cum se rezolvă ? făcu Dem Ionescu revoltat. Abia așa se complică.

— Nu. Te face să vezi lucrurile mai limpede. Pre-supusa idilă este lipsită de perspectivă. Are o viață extrem de scurtă. Iar o idilă scurtă se cheamă aventură. Vrei să te avînți într-o aventură ? Vrei s-o atragi și pe ea ? Accentuez, știind bine că e vorba de ceva foarte trecător ?

— Mi s-ar părea josnic, într-adevăr... Dar stai puțin, colonele. Gîndește-te și din alt punct de vedere. A fost între noi o dragoste frumoasă, profundă, întreruptă de împrejurări exterioare. De ce n-am folosi prilejul de acum, pentru împlinirea ei ? Sună romantic, sună uman : împlinire.

— Sună romantic cînd faci abstracție de urmări. Despărțirea. Regretul că nu se poate continua. Din partea ei, o schimbare de atitudine în casă. Nu știi că pe o femeie un asemenea eveniment o afectează sufletește mai mult decît pe un bărbat ? Cîte complicații de aici, gîndește-te la ea. Va ajunge să te blesteme. Dacă e dispusă să te

accepte, înseamnă că nu-şi iubeşte destul soţul. Întîmplarea asta va adînci criza din căminul ei. Te satisface un asemenea epilog ?

Dem Ionescu tăcea, copleşit de atîtea argumente. Toată povestea i se păru deodată fără rost. La urma urmei nici nu era sigur că Dona va accepta. O reacţie posibilă la un gest îndrăzneţ al lui : „Asta ai vrut de la mine ?“ „Mă iei drept altcineva, stimate domn...“

— Mă dau bătut, colonele. Ai dreptate, degeaba încerc să mă mint.

— Povestea este totuşi tristă, spuse colonelul. Uite că am ajuns.

Urcară treptele hotelului, colonelul zîmbi seducător recepţionerei coafate a la Mireille Mathieu, îi spuse că e romantic din fire şi o rugă să-i dea o cameră cu vedere la mare.

— Toate camerele au vedere la mare, explică fata.

3

— „Penelopa !“ Iu-hu !

— Au înnebunit, zîmbi Radu, stingherit, spre şofer.

Şoferul, un tînăr cu plete cîrlionţate, purtînd „blugi“ şi cămaşă roşie descheiată la toţi nasturii dar cu poalele înnodate deasupra centurii late, micşoră viteza şi se uită încolo şi-ncoace prin curtea vastă a şantierului naval.

— Or fi văzut ei pe cineva. Şi noi, la regiment, aveam o bucătăreasă şi cînd o vedeam...

— N-au văzut o femeie, ci nava, explică Radu. Nava noastră. Aşa-i spun toţi : „Penelopa“. Uite-o colo, după colţul halei din stînga.

Camioneta făcu un viraj, urmînd şoseaua de acces printre hale şi deodată „Penelopa“, căreia i se văzuse mai întîi numai catargul, apăru în întregime : cu bordul înalt, proaspăt vopsit în gri ca un veritabil bastiment, cu coşul acum mai lat şi mai scund, mult înclinat spre pupa, avînd o discretă dungă albă în partea de sus, cu catargul alb, înclinat ; pînă şi comanda pătrată, demo-

dată, arăta altfel acum, cu parbrizul ieşit cu partea de jos înafară şi înclinat înapoi, ca la şalupele de concurs.

— Ei, da ! exclamă şoferul. Frumoasă foc, tovarăşu' ! Cred şi eu că le e dragă.

— Şi mie mi-e dragă, spuse Radu cu vocea puţin subţiată de emoţie. Dar n-am chiuit ca pieile-roşii cînd am zărit-o.

— Vă duc chiar pe mal, lîngă ea, propuse şoferul.

— Nu-i nevoie, opreşte la parcare. Şi-aşa nu ştim unde ne ducem bagajele. Poate că deocamdată trebuie să tragem în altă parte. Să vedem întîi despre ce e vorba. Dumneata poţi să pleci, ne descurcăm noi.

— Nu există. Tovarăşul vice mi-a dat ordin să vă ajut cît aveţi nevoie. Era aşa de mulţumit...

— Ştiu. Ne-a dat şi o scrisoare oficială către amiralul nostru. O fotografiem şi o punem la camera tradiţiilor.

Maşina luă un viraj scurt, făcînd să zuruie pietricelele de pe drum, şi se opri chiar lîngă bordul „Penelopei". De sus se auzeau comentariile vesele ale marinarilor. Şoferul opri motorul, îşi trecu degetele prin pletele cîrlionţate şi se întoarse spre Radu :

— Scrisoarea ca scrisoarea, e bună şi ea. Dar am auzit ce-a zis tovarăşul vice : din primele trufandale să aveţi totdeauna porţia asigurată.

— Nici aşa, protestă Radu. Ne-am făcut datoria, atîta. De ce tocmai nouă trufandale ?

— Asta-i treaba noastră, tovarăşe. Treaba noastră şi plăcerea noastră. Păi şi nevastă-mea o să lucreze la seră. Vă daţi seama ce-aţi făcut pentru noi ?

— N-o făceam noi, o făceau alţii, spuse Radu şi deschise portiera. Văd că băieţii mei nu mai au răbdare.

Ca la un semnal marinarii săriră din maşină cu strigăte vesele şi se îngrămădiră pe marginea cheului, lîngă balustrada „Penelopei".

— Potoliţi-vă, măi, strigă sergentul. S-a terminat cu plimbarea, gata. Aţi uitat unde sîntem ? Echipaj, v-aliniaţi !

Inginerul apăru în uşa halei. Purta acelaşi halat albastru, descheiat. Flutură mîna în semn de salut şi porni spre ei. Radu făcu cîţiva paşi în întîmpinarea lui.

— Să trăiţi ! Văd că v-aţi ţinut de promisiune.

— Se putea ? făcu inginerul și-i strînse mîna.

— E chiar gata ?

— Gata. Vă aşteaptă de două zile. Ne-a rămas de făcut proba la mare, dar sîntem siguri că e-n regulă. Am pornit şi motorul. am verificat instalaţia electrică...

— Vă mulţumim, spuse Radu. Arată grozav. Mai să n-o cunosc. Cu coşul ăsta... A dumneavoastră a fost ideea ?

— Tot trebuia înlocuit, se dezvinovăţi inginerul. Am stat într-o seară şi l-am desenat. Am un proiect pentru o vedetă dragoare... Cam aşa arată coşul. L-am împrumutat, deocamdată, „Penelopei".

— E o capodoperă, aprecie Radu.

— Da, e reuşit. Aveam emoţii. Una e să desenezi pe hîrtie şi alta...

Nu-şi termină fraza. Arătă doar spre navă. Radu întoarse şi el privirea. Băieţii din echipaj stricaseră alinierea ; avansaseră pe nesimţite în jurul lui, între navă şi camionetă, într-un semicerc respectuos.

— Cînd putem s-o luăm în primire ? întrebă Radu.

Inginerul arătă hîrtiile din mînă.

— Procesul-verbal e gata, doar trebuie semnat. După proba la mare. În noaptea asta oamenii pot dormi la bord. Singurul inconvenient, cam miroase a vopsea.

— Ca în casă nouă, zîmbi Radu şi se întoarse spre echipaj. Aţi auzit ? Ne mutăm la bord chiar acum. Descărcaţi bagajele !

Luară camioneta cu asalt. Poţi să juri că-s campioni mondiali la descărcat bagaje, gîndi Radu. E drept, nici pe el nu-l lăsase rece revederea cu nava. Se uită întrebător spre inginer. Acesta îi ghici gîndul.

— Vă invit s-o vizitaţi, spuse el protocolar. Deocamdată, eu sînt gazda. Poftiţi...

Marinarii terminaseră de descărcat şi aşteptau, cu sacii pe umăr, în aceeaşi formaţie aproximativă. Radu păşi cel dintîi pe schela nouă, din lemn bine lustruit, încă neatins de ploi ; pe balustrada albă atîrna obişnuitul colac de salvare, proaspăt vopsit, pe care scria simplu : „N.A.-3", nava auxiliară trei.

— Drepţi ! comandă sergentul impresionat de solemnitatea momentului.

Radu trecu schela, salută pavilionul nou-nouț ridicat la pupa și păși pe punte. În dreptul schelei văzu că tablele, uzate de atîtea generații de pași, fuseseră înlocuite ; erau plăci noi, sudate cu grijă între ele, sclipind ca argintul ; numai ici și colo se vedeau mici stropi de vopsea gri. Se opri, admiră catargul înnoit și el, cu cablurile de susținere bine întinse ; coborî privirea spre cabina de comandă, apoi se dădu deoparte și respiră adînc, cu ochii la inginer :

— Bună treabă !

Inginerul scoase cheile și descuie ușa pătrată a comenzii. Radu aruncă o privire înăuntru, apoi trecu pragul cu un pas mare, brusc grăbit. Mîngîie cu palma tabloul de bord nou, mult înclinat, din tablă emailată. Aparate de măsură, butoane, comutatoare de diverse forme, străpungeau ici și colo pupitrul lat.

— Ce-i asta ? Am nimerit pe un crucișător ? îl întrebă el pe inginer.

Inginerul rămăsese în ușă și rîdea cu toată fața.

— Eu am proiectat tot ce se vede aici. Mi-au dat voie să fac ce vreau. Cu condiția să nu cer investiții suplimentare. Răsplata mi-am luat-o : vă place.

— Îmi place ? Sînt entuziasmat, strigă Radu. Sergent, toată lumea la bord !

Nu mai așteptară să treacă, pe rînd, schela. Năvăliră ca piratii, care pe unde apuca, încălecînd balustrada cu salturi nerăbdătoare. Cel din urmă veni șoferul, legănîndu-se nehotărît pe schelă și cumpănind în mînă un obiect înfășurat într-un ziar a cărui formă nu era greu de ghicit. Se opri în ușa comenzii :

— Păi eu mai am o misiune. Să vă dau asta, de la tovarășul vice. O sticlă de trăscău. A zis să nu mă-ntorc cu ea-napoi.

— Să știi că nu e...

— Știu. Știa și tovarășul vice că nu e voie în unitate, dar a zis că tot omul cînd se-ntoarce acasă își sărbătorește venirea.

Rămăsese cu sticla întinsă. Radu o luă cu un gest nehotărît.

— Caz special, spuse inginerul. Cred că nu se consideră abatere. O mică serbare de bun-găsit.

— Bine, dar deocamdată n-avem nici măcar pahare...

— Un moment !

Inginerul îl dădu uşurel deoparte, deschise un dulăpior ascuns în peretele din spate al comenzii, scoase de acolo o tavă cu pahare de ceai în suporturi de aluminiu filigranat.

— Cadou personal de la mine, tovarăşe comandant. Nu sînt potrivite pentru ţuică, dar la nevoie merge.

Radu desfăcu dopul sticlei şi numără din ochi paharele.

— Pe mine nu mă puneţi la socoteală, se apără şoferul. O să trag o duşcă acasă, după ce ajung. Vă las sănătoşi, să trăiţi, şi mai poftiţi pe la noi. O să vă invităm la culesul viei, aşa spunea tovarăşul vice.

— Dacă ne-o lăsa „Penelopa"... Acuma, cînd ar vedea-o cum arată, au să ne cam dea de lucru.

— Cînd ai maşină bună te duci cu ea şi-n iad, zise şoferul. Parcă-mi pare rău că n-am făcut armata la marină, pe o navă ca asta. S-o stăpîniţi sănătoşi !

— Mulţumim ! spuse Radu. Mulţumim şi pentru plimbare. Drum bun !

— Dumneavoastră, drum bun, întoarse şoferul urarea.

Dădu mîna cu Radu, apoi cu inginerul, ieşi pe punte şi se salută zgomotos cu marinarii.

Radu se întoarse spre inginer, îi întinse paharul :

— Dacă aţi vrut să faceţi o demonstraţie, cred că v-a reuşit pe deplin. Sînteţi o speranţă a construcţiilor navale, după cît se vede.

— V-am spus că am un proiect... Am făcut studii speciale de design industrial. Pînă acum am desenat pe hîrtie. Nu construieşti în fiecare săptămînă o vedetă. E prima oară cînd un desen de-al meu prinde viaţă. Mi s-a oferit prilejul ăsta. Aşadar, sînt recunoscător „Penelopei". O experienţă, ştiţi ?

— O experienţă reuşită, aprecie Radu privind de-a lungul tabloului de bord. Pînă le-nvăţăm, o să avem de furcă...

— De ce ? E simplu de tot. Iată, starterul motorului principal. Acţionare direct din comandă, după ultima

modă. Fără intervenţia mecanicului. E mai operativ aşa. Aici barometrul, tahimetrul, lochul electric, un totalizator de mile parcurse, dincoace anemometrul, indicatorul de combustibil, un semnalizator de incendiu cu celulă fotoelectrică... urmă inginerul.

— Dumneavoastră vă datorăm toate minunile astea ?

— Nu mie. Marinei. Oamenii sînt sentimentali. Au vrut să răsplătească „Penelopa“ pentru isprăvile ei trecute...

— Şi s-o pregătească pentru cele viitoare, completă Radu cu entuziasm. În sănătatea dumneavoastră !

— Pentru succesul „Penelopei“ ! închină inginerul ridicînd paharul.

— Să-i chem şi pe băieţi, propuse Radu.

De la motor, din tambuchiul cazărmii prova, din sala motoarelor apărură pe rînd băieţii : veseli, uimiţi, vorbindu-şi cu însufleţire.

— E fantastic, tovarăşe comandant, strigă sergentul din uşă. Sîntem pe altă navă, pe cinstea mea.

— Intraţi cu toţii, e loc destul. Sărbătorim noua tinereţe a „Penelopei“. Pentru tovarăşul inginer, care a realizat tot ce vedeţi aici.

— De-aţi şti cîţi oameni şi-au adus contribuţia... spuse inginerul. Ambiţia tuturor, s-o terminăm la timp. Noaptea desenam proiectele, dimineaţa le împărţeam la ateliere. Directorul a zis că sîntem nebuni, dar ne-a lăsat în pace. „Penelopa“ a cărat sute de şlepuri cu material, cînd s-a construit şantierul. Aşadar, v-am restituit o datorie, cum s-ar zice.

— Şi v-aţi achitat cu prisosinţă. Băieţi, să ridicăm paharul pentru şantierul naval !

Ciocniră pe întrecute, ţinînd cu respect paharele acelea împodobite.

— Vă mulţumesc, spuse inginerul. Acuma vă las să vă bucuraţi în tihnă de navă. Actele le semnăm mîine, după probele de mare. Cercetaţi tot ce este. Reţeaua electrică funcţionează, bateriile sînt încărcate, dar deocamdată primiţi curent de la cheu. Am verificat motorul principal. Cilindrii sînt ca argintul. Nici o deformare,

nici o uzură. Parcă abia și-a terminat rodajul. Bijuterie, tovarășe comandant...

După plecarea inginerului, Radu se apucă să-și cerceteze îndeaproape „gospodăria". Prin toate compartimentele descoperea ceva nou, o intervenție inimoasă a unei mîini pricepute, un amănunt fără importanță dar care contribuia la confort și la senzația că te afli *acasă*. Începu cu cazarma echipajului. Perdeluțe la hublouri. Cîrlige pentru fixat taburetele pe timp de furtună. O plafonieră nouă, plată, aproape confundîndu-se cu tavanul, în locul celei vechi, de care cei mai înalți se loveau totdeauna cu capul. Deasupra fiecărei cușete, o mică etajeră rabatabilă și o lampă de citit ; pe jos mochetă plușată, portocalie, în ton cu perdelele și pledurile... Masa din mijloc, lungă și îngustă, era demontabilă și se strîngea cu ușurință lîngă perete, lăsînd liber spațiul dintre paturi.

— Lucru făcut cu cap, conchise sergentul cînd terminară inspecția. N-au uitat nici un amănunt.

Reveniseră amîndoi în comandă, și cercetau aparatele de pe tablou, descoperind mereu o noutate care le scăpase la prima privire.

— Într-adevăr, aprobă Radu. O să propun comandantului să le trimită o scrisoare de mulțumire...

— Permiteți să mă duc sus, să văd cum se prezintă puntea de comandă.

— Du-te, Picule.

Rămas singur, Radu făcu cîțiva pași prin comandă, anticipînd momentul în care, eliberată de parîmele care-o țineau captivă la cheul șantierului, „Penelopa" va lua iarăși drumul largului, spre isprăvi deocamdată necunoscute. Atinse în joacă timona, lustruită și lăcuită din nou ; aruncă o privire compasului, deschise dulăpiorul din spate, unde se aflau binocluri, cartușe de semnalizare și un electromegafon ; nimic nu lipsea, era ca și cum, mutat în casă nouă, constata că o ființă grijulie și expertă își dusese treaba pînă la capăt, nelăsînd să-i scape nici un amănunt.

Și deodată bucuria aceasta liniștită se tulbură, se simți primejduită, amenințată de o suflare rece : cum i-ar sta să părăsească toate acestea, să lase altuia minunata construcție vegheată cu precizie și sensibilitate, să abandoneze bucuria de fiecare zi a revederii cu nava, cu echipajul, în schimbul unui post neînsemnat din București ?

Se așeză în fața panoului de comandă cu mîinile încleștate pe timonă, cu picioarele depărtate, ca și cum puntea s-ar fi legănat pe valuri, privi prin parbrizul înclinat, văzu undeva, departe, peste clădirile șantierului, vîrful unui catarg lunecînd încet spre ieșirea din port ; coborî privirea spre punte, îl văzu pe Trandafir înge-nuncheat, rîcîind cu grijă petele de vopsea căzute în jurul vinciului ancorei ; chepengul magaziei de la prova se dădu deoparte, apăru Stanciu, care ridică și depuse pe punte o căldare și un ghemotoc mare de stupă ; fără să-l vadă, fără să-l audă, se gîndi că și Parfenie se afla, fără-ndoială, la compartimentul mașini, trebăluind în jurul motorului. Auzi un tropăit deasupra, pe puntea de comandă, simți timona mișcîndu-se în mîinile lui — sergentul voia să vadă cum merge timona cealaltă, de sus... și-n clipa aceea înțelese că nu va accepta cu nici un chip să părăsească această navă, acest echipaj, această viață de marinar !

Urcă scările două cîte două, gîndindu-se la praful pe care avea să-l găsească acasă, după atîtea zile de absență. Descuie ușa, deschise și se opri uimit în prag.

— Colonele ! Ce surpriză !

Tatăl său trebăluise probabil în bucătărie, căci se auzea apa curgînd la chiuvetă și ceva bine mirositor sfîrîia pe aragaz ; veni să-l întîmpine, era în șort și maiou, iar umerii lui aveau culoarea racului fiert.

— Încet ! strigă el cînd Radu sări să-l îmbrățișeze. Parcă am mii de ace pe spinare !

— Iar ai stat mult la plajă !

— Obiceiul casei, zîmbi colonelul. Nici cînd locuiam aici nu izbuteam să mă feresc de arsuri. În fiecare an, după prima duminică de plajă pătimeam ca acum.

Există domenii în care experiența și proverbele cu Stan Pățitul nu ajută la nimic.

— Cînd ai venit ?

— De trei zile, mărturisi colonelul. Dar azi am stat cam mult la plajă, e drept. Mi-am cumpărat spirt și iaurt, tratamentul clasic.

— Dacă știam că ești aici, mă repezeam din prima seară să te văd. Cu cursa fac o jumătatè de oră. Aș fi putut veni zilnic, dar n-am vrut să-mi las oamenii singuri. Puteai să-mi dai un telefon, lăsai vorbă cuiva la Consiliul popular...

— Crezi că m-am plictisit în lipsa ta ? întrebă colonelul. Am vorbit cu o mulțime de oameni. Vechi prieteni, de pe cînd lucram aici, la *chimie*. Unii au ajuns mari. S-au bucurat cu toții că mă văd. Și... am vorbit despre tine.

— Precis că m-au bîrfit.

— Bîrfit în sens pozitiv. Contrar așteptărilor — glumi colonelul — au părere bună despre tine.

— Politicoși, explică Radu. N-au vrut să-ți știrbească demnitatea de părinte.

— În schimb tu îmi știrbești demnitatea de bucătar, își aminti colonelul și dintr-un salt ajunse în bucătărie. Era să se ardă friptura.

— Era ?

— Da. Am intervenit la timp. Reveni, ștergîndu-se pe mîini cu un șervet viu colorat. Hai în casă, să stăm de vorbă, pînă se răcește un pic.

— De unde-ai șterpelit chestia asta ? întrebă Radu cu ochii la șervet. Eu nu am așa ceva în casă.

— Te-am dotat, băiete. Instrucțiuni precise de la maică-ta. Te-am pregătit pentru o rezistență demnă în viața de burlac. Apropo, m-am întîlnit într-o zi și cu Mia.

— Aici, la Mangalia ? se miră Radu.

— De ce în Mangalia ? M-am dus eu acolo, la Neptun. Într-o plimbare. Și am stat cu ea de vorbă. Era și normal. Viitoarea mea noră, nu-i așa ? Fără să-mi ceri consimțămîntul. Sau măcar părerea. Fie și numai formal, ca să respecți tradiția.

— Credeam că ţi-ai dat seama de mult... E drept că n-am făcut o notificare oficială în acest sens. Lucrurile nu sînt încă hotărîte. N-am discutat foarte-foarte serios...

— Auzi dumneata !

Cînd voia să fie ironic, colonelul se pricepea să te reducă la dimensiuni liliputane. Radu se simţi mic sub privirea lui cercetătoare.

— Mi-a făcut o aluzie în legătură cu tine. Spune că n-aţi discutat încă, dar dacă-i vorba să faceţi într-adevăr *pasul ăsta*, atunci ar fi foarte bine să fii şi tu mai aproape...

— E o naivă, spuse Radu prudent.

— Eu cred ceva mai rău. Nu te teme, n-am repezit-o, ştii bine că nu-mi stă în fire. Dar i-am vorbit categoric şi deschis. După părerea mea un marinar trebuie să stea la mare. Mai ales dacă-şi iubeşte meseria.

— Ce s-ar face armata fără oameni ca dumneata, spuse Radu îmbufnat. Treburile astea prefer să mi le rezolv singur.

— Dar ce, m-am amestecat eu ? Am pus eu întrebări indiscrete ? Ea singură mi-a spus ce-o doare. Şi m-a-ntrebat ce părere aş avea dacă... Ce părere să am ? Abia venisem de la amiral, îl cunosc de cînd era ofiţer secund pe un distrugător, şi mi-a vorbit despre tine ca despre un Magellan al zilelor noastre. Pe urmă comandantul divizionului vostru, am fost colegi de an la Academie, jucam volei în aceeaşi echipă. Mi-a povestit despre „Penelopa“ şi despre felul în care te-ai purtat cu soldăţelul ăla, spaima echipajului, şi ce om ai făcut din el în cîteva săptămîni. Iar după toate astea, apare Mia care mă îndeamnă să te ajut să „scapi“ de Marină. *Să scapi*, acesta a fost cuvîntul. Hai, combate-mă, te ascult.

— Nu te combat, n-am de ce să te combat. Dar să ştii că ţin la ea.

— Şi la capriciile ei ? întrebă aspru colonelul. Vino-ţi în fire, băiete. Amiralul mi-ar rîde-n nas dacă eu, tatăl tău, aş deschide gura despre asta. Caută-ţi alt tată. Şi alt amiral.

— Ei, făcu Radu împăciuitor. Te-ai dezlănţuit, ce-i cu dumneata ? Am zis eu că vreau să plec din Marină ? Hai mai bine să-ţi povestesc despre „Penelopa“. Au fă-

4

Primul lucru pe care-l văzu Gioni fu cutia viorii : neagră, mată, neprietenoasă. Încercă să ridice capul de pe pernă. Durerea îl trăzni deodată, de la tîmple spre creștet. Ce-am făcut ! Închise iar ochii. Dibui paharul cu apă de pe noptieră, îl ridică cu un efort, văzu că nu mai era nici o picătură. Se uită iarăși la vioară. În capătul mai gros al cutiei era o urmă de var. Își aminti vag că o pocnise de un perete, în drum spre stația de troleibuz, pe cînd pleca la gară. Ce-am făcut, își spuse deznădăjduit. Ce dracu' s-a ales din tot !

Se ridică, strîngînd din dinți, cu gînd să se ducă la baie după apă. În picioare, simți că se clatină. Făcu o escală așezîndu-se pe marginea patului cu fruntea-n mîini, cu coatele pe genunchi. Ce-am făcut, își repetă, descoperind că de astă dată întrebarea suna mai mult retoric.

Răcoarea papucilor pe tălpile goale îl mai învioră. Izbuti să se ridice, se duse în baie, vîrî capul sub robinet. Apa rece îi făcu bine. Cînd se îndreptă, își văzu în oglindă chipul neras, ochii congestionați, buzele crăpate. Îl cuprinse un dezgust profund pentru propria ființă. Nemernic, își spuse. Tînără speranță, povești de adormit copiii. Aiurea. N-o să fac nimic, niciodată.

Bău cu lăcomie, direct din pumn, cîteva înghițituri zdravene. Reveni în cameră fără să se șteargă ; apa rămasă pe obraji, pe piept, pe brațe îl răcori și-l ajută să-și învingă greața fizică ; nu și pe cea morală. Se așeză în micul fotoliu-scoică de lîngă fereastră și aprinse o țigară. Cercetă camera cu privirea. Hainele erau la locul lor, pe umeraș ; vioara pe măsuță, geanta-diplomat deschisă alături. Scosese din ea pijamaua, aseară, la culcare. Se miră că nu-și amintea nimic și totuși făcuse, inconștient, toate operațiile mărunte pe care le face un om tipicar și lucid. Asta-i bine, își spuse. Înseamnă că n-am sărit peste cal.

Ah, mizerabilul ! își spuse înfuriat. Cum îl privea, din scaunul lui confortabil, cum îl cerceta răsfoind hîrtiile de pe masă ! El în picioare, în față, cu vioara în prelungirea mîinii, simțind că-i piere curajul cu fiecare clipă care trecea. În cele din urmă, președintele chel și elegant l-a invitat rotind cu grație palma deschisă : „Poftim !“

Evident, el, președintele comisiei, i-a făcut-o. Nu-l înghițise niciodată. O mică aluzie pe hol, despre ținuta în dezordine a unor studenți. Sau, altă dată, pe un ton cam agresiv, invitația să participe la nu știu ce acțiune, sădit pomi sau așa ceva. „E obligatoriu ?“ „Nu.“ „Atunci nu merg.“ Și acum ședea pe scaunul ăla și-și învîrtea ochelarii în mînă, în timp ce el ridica spre bărbie vioara și o simțea ca de plumb. Precis că mă luxează, i-a fulgerat prin minte.

E drept că neglijase studiul în ultima vreme. Cu plaja, cu Mia, cu scumpa doamnă, cu Stela, cu băieții, vorba lui Kelly (Chelaru) : „Nu se poate toate !“ Și lăsase ceva deoparte. De ce tocmai vioara ? De ce tocmai concursul ? Mare bou, își spuse. Dar și ei sînt de vină...

Prima parte a mers bine. Studiase sonata aceea de Scarlatti încă de acasă, înainte de admitere ; ani de zile o reluase, din cînd în cînd, descoperind noi resurse de expresivitate, noi legături rapide și delicate între sunete ; avea noțiunea virtuozității și simțea, la fiecare execuție, progresele... Dar la partea a doua, andante, tocmai partea care-i reușea cel mai bine, a simțit deodată că degetele nu i se supuneau ; o succesiune de note scurte, legate, ieșise cam neclară, ca și cum vioara s-ar fi dezacordat brusc. Profesoara din stînga președintelui, care urmărea execuția cu ochii închiși, a ridicat deodată fruntea ; președintele s-a foit pe scaun, făcîndu-l să scîrțîie. O greșeală atrage pe alta ; degetele îi transpiraseră, i se lipeau de coarde ; la un glissando subtil a avut deodată viziunea clară a catastrofei : sunetele ieșiseră tînguitoare, lipsite de strălucire, ca și cum vioara ar fi căzut pe mîna unui începător...

Puteau să fie mai înțelegători, își spuse strivind furios țigara pe jumătate fumată. Își aminti de primul lui maestru, un violonist celebru, care concertase în toate

capitalele Europei. Spunea că studiul zilnic este vital pentru un violonist ; el însuși studia cinci-șase ore pe zi, iar dacă două zile la rînd nu punea mîna pe vioară, a treia zi se simțea asta. Iar el, Gioni, în ultima vreme, lua vioara doar în clipele de plictiscală, încerca o măsură de ici, alta de colo, o cadență mai pretențioasă și se lăsa păgubaș ; îl aștepta „banda", îl aștepta plaja, îl așteptau fetele...

Spre final s-a mai redresat. Vechea siguranță, succesiunea automată de mici gesturi repetate la infinit, cu stăruință, cu ambiție, cu uitare-de-sine, îi revenise parcă ; motivul din andante pe care-l ratase prima oară se repeta, de data asta a sunat perfect, dar tocmai atunci președintele s-a aplecat la urechea profesoarei din stînga să-i șoptească ceva...

Măcar cu două-trei zile înainte dacă repetam ca lumea, își spuse privind iritat cutia neagră, neprietenoasă, a viorii.

— Regret, tovarășe student. Glasul președintelui suna ca o mustrare. Se pare că n-ai studiat cît trebuie. Colegi de-ai dumitale s-au prezentat mult mai bine.

— Poate la anul, a zîmbit compătimitor profesoara. Vioara, fără studiu, cred că-ți dai seama...

Cu vioara-n mînă, pe străzile pustiite de soare. A formulat frazele, în gînd, de zeci de ori, înșirînd argumentele cu care ar fi trebuit să înmoaie inimile celor din comisie. Argumente șubrede, bălmăjite, lipsite de convingere : „Sînt obosit, am venit azi-noapte cu trenul... În ultima vreme am cîntat la chitară... Mai am timp să studiez pînă la plecare..." Cui să spui toate astea ? La ușă mai erau trei inși nervoși, îngrijorați, nedormiți. De ce l-ar fi preferat comisia tocmai pe el ? Pentru că era o speranță ? Speranțe — toți.

— O fi el Festivalul speranțelor, dar al unor speranțe care tind spre certitudini, spusese președintele în urma lui.

În răcoarea de la „Crama domnească", cu cutia viorii pe scaun, ascunsă sub fața de masă, a încercat să-și stăpînească deznădejdea. Un coniac. Încă unul. Apoi a apărut orchestra localului. Repetiție, probabil, altfel n-avea sens

să cînte la ora aceea de după-amiază, nici prînz nici seara, cu consumatori puțini și gurmanzi. Violonistul care conducea formația, un bărbat gras, în vîrstă, și-a potrivit vioara cu gesturi solemne, după ce avusese grijă să-și protejeze reverul hainei cu o batistă albă. A cîntat o romanță cam cu prea multe floricele, apoi un vals vienez, apoi, cu stîngăcie, o melodie modernă. Cîți ani o fi avînd ? s-a întrebat prin aburii băuturii. Oare a candidat și el cîndva la Festivalul tinerelor speranțe ?

Cei trei colegi zăriți în treacăt pe culoar, cînd ieșise de la comisie, au coborît solemni în cramă. Le-a făcut semn să vină la masa lui ; nu mai era nevoie să-i întrebe cum a mers. După primul pahar, au început să-l înjure pe președintele comisiei...

Mai departe, tăcere. Crîmpeie de amintiri — îmbrățișările exagerate, pe peron. L-au instalat pe culoar, lîngă vagonul-restaurant. Să-și continue de unul singur petrecerea. Petrecerea, adică parastasul, își spuse și se ridică încet, scîrbit.

Cînd intră în restaurant, o zări pe Mia într-un colț, singură. Se îndreptă șovăind spre masa ei.

— Salut.

— Bună, spuse Mia.

— Unde-s jigodiile ?

— La plajă. Te-au așteptat, dac-au văzut că nu coborî... Cum a fost ?

— Ca dracu.

— Cine-a reușit ?

— Habar n-am. Ce-mi pasă ? Destul că eu *n-am reușit*.

— Bea cafeaua asta. Arăți cam obosit.

— Eah ! spuse el. Mahmur. M-am îmbătat de necaz. Sorbi din cafea. Cam dulce. Ar fi bună o tărie, ceva.

— La ora asta !

— A, da. O s-aștept pîn-la zece.

— De ce ? Vrei s-o iei de la capăt ? Te răzbuni pe ei ? Are vreun rost ? Gîndește-te ce-o să faci la anul. Nu mai fi amărît. Nu ajută la nimic.

Consolatoare, maternă aproape. Încercînd să-i aline rana pe care orgoliul lui o suferise. Dar tocmai asta nu-i plăcea acum, o consolare ieftină, de moment. Fruntea sus, băiete. Să arate că-i atît de tare încît poate să-şi privească în faţă eşecul. Colegilor, la cramă, le spusese minciuni. Evocase vechile conflicte cu preşedintele comisiei, dăduse vina pe invidia acestuia faţă de ascensiunea unui tînăr...

— Uite, Mia, ţie trebuie să-ţi spun adevărul. Am pozat totdeauna în învingător. Dar de data asta... Nu, nu e vorba de o nedreptate. E drept, comisie ţeapănă, rece, descurajatoare. Dar nu e asta cauza. Am cîntat oribil. Cel puţin trei greşeli importante, la o bucată în care mă credeam as. Îmi merit eşecul. Pur şi simplu n-am repetat deloc de cînd sînt aici.

— Cînd te îndemnau băieţii să studiezi te uitai urît.

— Arta nu se face cu îndemnuri colective. Ce ştiu băieţii ? Trebuie să existe un elan interior, un aflux de voinţă, o putere. N-am avut nimic din toate astea. Poate n-am crezut de la bun început că pot să ajung la Festival.

— Atunci de ce te-ai înscris ?

— Din obişnuinţă. Şi din orgoliu. Există o expresie tipică pentru oamenii îngîmfaţi : tocmai eu să nu ?

— Îţi pui cenuşă-n cap.

— Nu. Încerc să mă judec. Să mă văd aşa cum sînt. Cu toate slăbiciunile. Dacă nu-ţi cunoşti slăbiciunile, nu le poţi înfrînge. Şi eu vreau să le înfrîng. Sînt un om puternic totuşi.

— Nu mă-ndoiesc de asta, spuse Mia. Toţi credem în tine. Băieţii sînt convinşi...

— Lasă-i. Te văd doborît şi-ţi întorc spatele.

— Eşti nedrept cu ei. Ştiau rezultatul. Ce-ai fi vrut ? Să-ţi facă un alai consolator ? Te-ai fi simţit mai prost, sînt convinsă.

— Nu-i mai apăra. Tu eşti singura care mă înţelegi. Şi ai rămas alături de mine. Pentru asta îţi sînt recunoscător.

Îi luă mîna. Ea îi zîmbi trist şi se uită la ceas :

— Să nu devenim patetici. Rolul de victimă nu ţi se potriveşte. Iar povestea cu prietenii care te-au părăsit e o simplă poveste. Preferam să n-o aud. Fiindcă nu-i adevărată...

— Crezi ? exclamă el cu voce joasă. Eşti aşa de bună...

Descoperi că-i place să apese pe pedala emoţiei. Simţi deodată duioşia copleşindu-l ca o apă călduţă.

— Mia, te-am făcut să suferi. Recunosc că m-am purtat urît cu tine. Ai fi avut tot dreptul să-mi întorci spatele...

— Iarăşi dramatizezi, zîmbi ea. Şi eşti, ca totdeauna, foarte încrezut. De ce-ţi închipui că laşi în urmă numai suferinţă şi lacrimi ?

— Nu-i adevărat ? se sperie el.

Mia ridică din umeri, cu o privire indiferentă.

— Chiar dac-ar fi, n-aş recunoaşte-o.

— Tot e bine, dacă-i aşa. Stai, mai stai un minut. Trebuie să mă asculţi, Mia. Vezi, vine un moment în care omul se judecă singur, îşi face un bilanţ, se examinează. Mă aflu într-un asemenea moment. Îmi văd limpede toate greşelile şi rătăcirile. Vizavi de tine sînt, într-adevăr, vinovat.

— Lasă asta. Ce-a fost a trecut.

— Atît voiam să ştiu. Poţi să uiţi şi să ierţi ? Fii bună pînă la capăt, Mia. Încearcă să treci peste lucrurile neplăcute. Să redevenim buni prieteni dinainte. Vrei ?

— Depinde de tine, spuse Mia.

— N-ai încredere ?

— Am avut. Şi ştii bine cu ce m-am ales.

— Jur că mă schimb, spuse el cu voce joasă, vibrantă.

Mia scormoni prin sacoşa de pe scaun, scoase o oglinjoară şi un dermatograf, îşi corectă o trăsătură din colţul pleoapei. Lui îi veni s-o pălmuiască. Chemă chelneriţa cu glas răstit.

5

Dinspre nord, din depărtări vinete, nori urîţi se rostogoleau poruncitor la orizont. Dem Ionescu îşi trase în sus gulerul rulat al puloverului.

— Să vă dăm o manta de ploaie, sugeră Radu.

— Nu-i nevoie. Chiar îmi place să stau așa, în vînt. Doar că e cam rece. În plină vară și uite că...

— Pe mare e răcoare totdeauna.

— Știu. Știu asta demult. Era o vreme cînd nu-mi păsa de curent, mergeam iarna în aplicații, și stăteam pe punte tot timpul. Dar uite că vîrsta...

— Nu e vîrsta, spuse Radu politicos. V-ați dezobișnuit, asta-i tot. E drept că n-ați ales cea mai bună ocazie pentru revederea cu marea. Ați avut ghinion, furtuna asta...

— Cînd spui marinar trebuie să spui și furtună, rîse Dem Ionescu. Cît despre ghinion... ce să spun ? N-am mai avut de mult ocazia să particip la o operație de salvare.

— Salvare e cam mult spus. Un cargou pus pe uscat ; ce să-i facem ? Doar atît, să vedem ce s-a întîmplat acolo și să dăm un ajutor de urgență. De la bază nu mi-au dat amănunte ; probabil nu știau nici ei. Atît le-a trebuit : un semnal „S.O.S." și hai cu „Penelopa" acolo...

„Penelopa" înainta voinicește împotriva vîntului ; sarturile care susțineau catargul vibrau și șuierau, în răstimpuri lovitura vreunui val mai mare făcea să vibreze tot corpul navei.

— Interesant nume, „Penelopa", observă Dem Ionescu. Sugestiv, mai ales pentru o navă. Speranța îndreptățită, întoarcerea finală după toate peripețiile.

— Cu condiția să fii un Ulisse, replică Radu.

— Chiar fără să fii Ulisse. Descifrez în numele acesta o nuanță drăgăstoasă și ironică totodată.

— Frumos spus. Așa se nasc, probabil, poemele...

— N-a fost în intenția mea, se apără Dem Ionescu. Totuși, nava asta ar merita un poem. Scriam despre ea acum douăzeci de ani. Arăta puțin mai altfel, dar o conduceau tot oameni romantici ca tine. Spărgea gheața din bazin în iernile grele. Iar cînd erau inundații, fuga cu ea în Deltă. Totdeauna era ceva de salvat, totdeauna o misiune pe care numai un vas modest și solid ca ăsta o putea îndeplini.

Sergentul Picu întoarse o clipă capul, fără să lase timona din mînă :

— Am avut și anul trecut o poveste...

— Serios ? se miră Dem Ionescu. Aşadar istoria se repetă.

Sergentul se uită înainte, încordat pe timonă, şi continuă fără să mai întoarcă privirea :

— O navă comercială îşi pierduse elicea şi a trebuit s-o aducem la remorcă, tocmai din mijlocul mării.

— Cu motorul ăsta ?

— Cu motorul ăsta. S-a scris şi-n ziar despre isprava noastră. E drept că mergeam cam încet. Reporterul n-a scris chiar tot. Două zile şi două nopţi, cu viteza melcului. Remorca se întindea brusc şi smucea nava de credeai c-o rupe în două. Eram la prima ieşire cu „Penelopa". Nu ştiam cît e de tare. Mi-a fost cam frică, de ce să mint ? La fiecare zmucitură veneam cu capul în parbriz. Şi reporterul ne aştepta pe cheu şi m-a întrebat ce simt. I-am spus că-s frînt de oboseală şi că vreau să dorm zece ore-n şir. Dar el a scris altceva. Solidaritate, umanism, firele nevăzute care leagă sufletele marinarilor lumii...

— Şi nu era aşa ?

— O fi fost, dar eu eram după cincizeci de ore la timonă, tovarăşe scriitor. Alt timonier n-aveam. Comandantul era bolnav, stătea aici, lîngă mine, frînt de mijloc, cu mîna apăsată pe burtă. Suferea de ulcer. Mă înlocuia la cîteva ore, cît să mănînc la repezeală un sandviş şi să beau o gură de ceai. Şi tocmai atunci se smucea nava şi mă pomeneam cu ceaiul împrăştiat. Asta n-a mai scris-o la ziar.

— Aşa-s reporterii, zîmbi Dem Ionescu. Lasă deoparte amănuntele neplăcute. Preferă să scoată în evidenţă elementul spectaculos. Iar viaţa pe o navă ca asta e interesantă...

— Mai degrabă grea decît interesantă, interveni Radu. Navă mică. Pe mare agitată nici nu poţi să dormi.

— Oricum, eu cred că... începu Dem Ionescu.

— Păzea ! strigă sergentul Picu şi răsuci cu desperare timona.

Un val uriaş veni cam dintr-o coastă, crescu încet în calea navei ajungînd la o înălţime incredibilă ; „Penelopa" îi făcu faţă voinicește, întorcîndu-şi prova ascuţită spre creasta de culoarea oţelului. Oamenii avură deodată sen-

zația că puntea li se umflă sub picioare, genunchii li se muiară, ca la pornirea în sus a unui lift de mare viteză ; linia orizontului dispăru undeva, sub balustradă, pentru ca apoi să urce strîmb, legănîndu-se ca într-un film de desene animate ; nava părea să se prăbușească în gol, așa și era, sub carena ei apa dispăruse deodată, apoi în prova se ridică fără veste panta valului următor ; etrava se înfipse în ea ca tăișul unui topor; se auzi o bubuitură, urmată de șuierul apei despicate cu viteză ; un zid lichid se prăbuși din toate părțile asupra punții, un potop de-o clipă ; închiseră instinctiv ochii, Radu avu vreme să-l vadă pe scriitor ferindu-și fața cu brațul ; în clipa următoare, cînd privi în jurul lui, îl văzu pe timonier cu capul gol, cu părul șiroind de apă, iar scriitorul încerca să se ridice din colțul unde-l rostogolise viitura. Se repezi să-l ajute, cuprins de panică :

— Maestre ! Ați pățit ceva ?

— N-am nimica, spuse maestrul rușinat. Doar că am uitat cum e pe mare.

Își frecă genunchiul, cu o strîmbătură de durere.

— V-ați lovit la picior ?

Încercă să glumească :

— Nu-i prea grav. Nici la scris nu dăunează.

Radu culese de pe jos, din apa înspumată care se scurgea prin grătarul de lemn, boneta sergentului. O stoarse frumușel de apă, o puse în dulăpiorul pentru pavilioane și spuse semnalizatorului :

— Caporale, fugi jos și adu mantăile de vreme rea.

— Crezi că mai pățim o poveste ca asta ? întrebă cu ton indiferent Dem Ionescu.

— Știu eu ? Vîntul e-n creștere. Sergent, du-te și te schimbă. Rămîn eu la timonă.

— Dar dumneavoastră ?

— Pe tine te-a udat mai tare. Hai, executarea !

Trecu la timonă. Dem Ionescu veni lîngă el, storcîndu-și puloverul îmbibat de apă.

— O adevărată aventură, spuse el cu satisfacție.

— Era de așteptat. Mă mir că tovarășul amiral v-a aprobat să veniți cu noi pe vremea asta...

— Amiralul ? zîmbi Dem Ionescu. Ne cunoaştem de cînd el era pe distrugător, iar eu — fotograf. la gazetă...

— Fotograf ?

— Fotograf şi de toate. O mînă de oameni, şi alergam toată ţara. Ca să ajungi de la Constanţa la Galaţi foloseai trei trenuri. Plecam de cu seară, ajungeam dimineaţa, alergam ziua prin şantierul naval sau prin port, în noaptea următoare înapoi...

— Romantic.

— Romantic, şi nu simţeam oboseala Unde-s anii aceia ? Dormeam pe culoarul vagonului, stînd pe geamantan, cu capul în mîini. Cînd trecea cineva, mă ridicam îi făceam loc şi mă aşezam iarăşi şi adormeam într-o clipă. Acum dacă trece o maşină pe stradă şi mă trezeşte, nu mai adorm pînă dimineaţa, în patul meu confortabil...

Caporalul Herea reveni aducînd două mantăi de ploaie şi pălării pescăreşti ; îi ajută pe scriitor să se deghizeze astfel, apoi întinse comandantului mantaua, dar Radu îl refuză :

— După ce vine sergentul. Nu pot să las acum „volanul"... Păzea !

Avertismentul suna aidoma cu al sergentului. Nava făcu faţă voinicoşte şi acestui val teribil, dar cei de pe punte mai primiră o porţie de baie sărată.

— Asta-i viaţa, spuse Radu ştergîndu-şi faţa cu mîneca. Totuşi, n-aş da marinăria pe nimic altceva. Chiar dacă... hm... să vă fac o mărturisire. I-am propus Miei să ne căsătorim.

— Ei ! Felicitări ! A acceptat, nu-i aşa ?

— Oarecum. Nu mi-a dat un răspuns clar. Mai mult o sugestie : să las marinăria, să-mi găsesc un colţişor liniştit, la Bucureşti...

— Crezi că se poate ?

— Ea crede. Că bătrînul, cu relaţiile lui...

— Bătrînul ? îl întrerupse Dem Ionescu. Ai încercat să-i spui lui aşa ceva ?

— Nici nu-mi trece prin minte. V-am spus : n-aş da marinăria pe nimic altceva.

— Pînă la urmă o să-nțeleagă și Mia, spuse Dem Ionescu împăciuitor. În dragoste nu se cade să pui condiții, să accepți compromisuri.

— Voiam să vă-ntreb ceva : ce mai face doamna cu care ați fost atunci, la Cazino ?

— A plecat, spuse scurt Dem Ionescu.

— Am înțeles că vă cunoșteați demult.

— O dragoste din tinerețe. Eșuată. Dintr-o clipă de lașitate, a mea și-a ei. Ți-am spus, în dragoste...

— Înțeleg. Între timp Palade, *tenente* al nostru, s-a îndrăgostit fulgerător de fiica ei.

— Poate vor avea mai mult noroc. Noroc și... înțelepciune. Dar să revenim la... Știi ce zic eu ? Încearcă să ceri sfatul colonelului.

— N-are rost. Știu dinainte răspunsul. Să părăsesc marea ? Tocmai lui să-i pun întrebarea asta ?

— Da, nu merge. După ce a fost mutat la minister, a regretat ani de zile plecarea de la Marină...

— Eram copil, nu-l înțelegeam. Și nu-i înțelegeam pe șefi : de ce l-au mutat, dacă el voia să rămînă mai departe la Marină ? Pe urmă am înțeles : cum ar arăta un colonel, cu părul alb, comandantul companiei chimice...

— Vine o vîrstă... oftă Dem Ionescu. Nici eu n-aș mai putea acum să colind garnizoanele cu aparatul foto după gît...

— Dar ăsta ce-i ? întrebă Radu.

Dem Ionescu ascunse rușinat aparatul sub mantaua de ploaie și nu răspunse.

Vasul eșuat se profilă deodată foarte clar pe promontoriul galben de la nord de Costinești. Mai era acolo o epavă, ceva mai spre sud, în dreptul satului.

— Tot aici a rămas ? întrebă Dem Ionescu. O știu de ani de zile.

— S-a recuperat din ea tot ce se putea recupera. Dar corpul navei nu se poate lua decît tăiat bucăți. Nu e rentabil. Fiare ruginite, atîta tot.

Se întoarse spre caporalul Herea :

— Ridică semnalul „Radio".

Semnalizatorul căută cu îndemînare în dulapul cu pavilioane, găsi ce-i trebuia, curînd la catarg se ridică un șir de steguleţe viu colorate. Pe nava eșuată se văzu oarecare mișcare ; oameni foiau pe puntea înclinată, sprijinindu-se pe pereţi. La catarg se înălţă un semnal de răspuns.

— Nu pot comunica prin radio, descifră semnalizatorul. Or fi avînd staţia stricată.

— Nu-i nimic. Reducem viteza și ne apropiem la distanţă de megafon. Dă-mi megafonul.

„Penelopa" se îndreptă prudent spre nava eșuată, săltînd cumplit pe valurile tot mai puternice, pe măsură ce se apropiau de ţărm.

— E apa mică, explică Radu. Valurile se izbesc de fund și-și măresc puterea. Fenomenul de resac.

— Nu-i periculos ? întrebă Dem Ionescu.

— La pescajul nostru ? „Penelopa" calcă abia un metru și jumătate. Putem să ne apropiem de plajă ca o lotcă.

Reduse motorul la minimum. „Penelopa" rămase la mai puţin de cincizeci de metri de nava cealaltă, înfruntînd valurile și legănîndu-se puternic. Radu duse megafonul la gură și strigă în englezește :

—Vreau să vorbesc cu căpitanul.

— Eu sînt căpitanul, se auzi o voce puternică pronunţînd aspru vocalele.

— Care-i situaţiâ ?

— Spărtură la mașini... Doi mecanici răniţi... Marea a inundat tancul de apă dulce.

— Nu putem acosta lîngă dumneavoastră. Sînt valuri mari.

— Știu. Dar răniţii trebuie transportaţi de urgenţă. Nu am medic la bord.

— Înţeleg, spuse Radu și coborî megafonul. Trandafire !

— Ordin ! se auzi un glas de pe punte.

Într-o clipă, Trandafir, echipat cu vesta de salvare, se arătă în capul scăriţei.

— Au doi răniți la bord. Cu barca nu se poate ajunge acolo. Riscăm s-o fărîmăm, iar dacă apucă și răniții să coboare, le facem mai mult rău decît bine.

— Mai bine pe o parîmă, tovarășe comandant.

— Crezi că se poate ?

— Încercăm. Cu leagănul.

— Nu ți-e teamă ?

— Am făcut eu isprăvi și mai mari.

— Altă soluție nu există ?

— O fi existînd, dar asta-i cea mai bună.

Radu cîntări o clipă. Măsură din ochi distanța pînă la nava izbită de valuri și totuși nefiresc de imobilă, aplecată pe-o coastă. „Penelopa“ se menținea la aceeași distanță prudentă, grație manevrelor necontenite pe care sergentul le făcea din cîrmă și din motor.

— Tu îi aduci, spuse. N-o să pretindem unui om cu picioarele rupte să se țină singur pe parîmă.

— Lăsați pe mine, tovarășe comandant.

— Bine...

Duse iarăși megafonul la gură, spuse rar, căutînd cuvinte și fraze simple pentru engleza rudimentară a căpitanului :

— Ascultați ! Vă arunc o parîmă, o legați bine la bord și trimit un marinar al meu. Puneți un om solid la manevră. Și vorbiți cu răniții, să nu le fie teamă.

— În regulă, spuse căpitanul vasului. Sper că va fi bine.

Manevra care urmă putea să-l umple de încîntare pe cel mai pretențios lup-de-mare. „Penelopa“ avîndu-l la timonă pe Radu, se apropie foarte mult de nava cealaltă ; cînd erau la cea mai mică distanță, sergentul aruncă bandula, o frînghie subțire prevăzută cu o greutate de lemn la capăt. Bandula descrise un arc larg în aer, deviată de vînt, și căzu pe puntea navei eșuate. Zeci de mîini se întinseră spre ea.

Un val izbi „Penelopa“ lateral tocmai în clipa aceea ; Radu comandă viteza maximă la motor ; timp de cîteva secunde, bătrîna mașină dudui din răsputeri, elicea spulbera apa, încercînd să depărteze nava de prezența neliniștitoare a colosului imobil de alături. În cele din urmă distanța începu să crească și Radu domoli iarăși motorul.

— Trimite parîma, spuse el către cei de jos.

Sergentul legă de sfoara subțire capătul parîmei grele, de nailon, și-i dădu drumul peste bord ; cei de pe cargo începură s-o tragă, curînd între „Penelopa“ și nava cealaltă se întinse parîma, care făcea la mijloc o curbură mare, atingînd valurile.

— Mai întinsă de-atît nu se poate, explică Radu. Nu trebuie să riscăm nimic. Gata, Trandafire ?

— Gata, tovarășe comandant.

Dem Ionescu se aplecă peste parapet să vadă mai bine. Trandafir adusese o parîmă mai subțire, scurtă, pe care o legă cu ambele capete de cablu, închipuind un leagăn. O încercă — leagănul luneca cu ușurință pe cablul întins între cele două nave, întocmai ca un funicular. Trandafir dădu sergentului boneta și-și îndreptă privirea spre comandă.

— Dă-i drumul, încuviință Radu.

Trandafir se așeză în leagăn și începu să se tragă pe parîmă ; „leagănul“ porni înainte, pendulînd în ritm cu tangajul navei, atinse apa, Trandafir se zbătu, cei de pe vasul eșuat scoaseră strigăte de spaimă.

— Fii mai serios, băiete, aici nu ești la circ, îi strigă Radu prin megafon.

În mai puțin de două minute, bătut de vînt și șfichiuit de valurile care se înălțau mereu, Trandafir ajunse sus, pe puntea vasului. Îl văzură înconjurat de oameni, după cîteva clipe reapăru aducînd de umeri un om care se mișca cu greutate.

— Bieții de ei, spuse Dem Ionescu.

— Așa se-ntîmplă pe mare, greșește unul și trag toți ponoasele. Să nimerești ziua-n amiaza mare pe uscat, asta-i culmea !

— Dar cum au anunțat că au nevoie de ajutor, dacă nu le merge stația radio ?

— Au tras rachete de semnalizare și le-au văzut grănicerii. Altfel i-am fi lăsat o zi-două acolo, pînă se mai potolea marea. Nava nu e în primejdie, stă bine înfundată în nisip, nu se poate scufunda.

— Li s-a spart tancul de apă, aminti Dem Ionescu.

— O să le trimit toată apa disponibilă.

Văzu grupul de oameni trebăluind în jurul balustradei. Pe urmă Trandafir, instalat în leagăn, fu ajutat să iasă în afara bordului. Radu dădu o comandă și motorul dudui mai tare ; cablul se întinse ca și cum „Penelopa“ și-ar fi propus să tragă cargoul după ea. Apoi marinarii de pe cealaltă navă coborîră alt „leagăn“, în care era rănitul ; se dădu semnalul, Trandafir îl luă în brațe pe rănit și amîndoi începură să lunece spre „Penelopa“...

— Încetișor, că are mîna ruptă, strigă Trandafir cînd se apropiară.

Picu și Stanciu se aplecară spre pupa, ajutară celor doi să urce pe punte.

— Ești mare, Trandafire ! strigă Radu.

— Nu voia să se urce, tovarășe comandant. I-am povestit că am lucrat la circ, dar n-a priceput nimica. Ne-a murat de vreo două ori, dar nici asta nu contează...

— Te mai duci o dată ?...

— Păi... Celălalt stă mai prost. Era întins pe punte, pe o pătură.

— Să lege pătura de-o cange, vezi tu cum faci.

— Mă descurc, spuse Trandafir. Prima dată a fost mai greu.

La a doua cursă întîrzie mai mult. Cei de pe „Penelopa“ așteptau încordați. Cînd pătura cu omul înfășurat în ea apăru peste balustrada vasului. Dem Ionescu țăcăni aparatul de fotografiat.

— Nu m-am putut abține, mărturisi el. Cîți reporteri n-ar vrea să pozeze așa ceva ?

Legănîndu-se încoace și-ncolo în bătaia vîntului, cei doi oameni — unul înfășurat în pătura legată de cange, celălalt în leagănul lui, dirijînd atent prețioasa încărcătură — începură să coboare încet.

— Am adus și o .canistră pentru apă, strigă Trandafir.

— Vezi ce faci ! țipă Radu.

La un salt mai puternic al navei, parîma slăbi mai mult și atinse valurile ; tot așa oamenii suspendați pe ea. Aparatul foto țăcăni iarăși. Și mai țăcăni o dată cînd ciudata acrobație se termină cu bine pe bordul „Penelopei“.

— Iar a ajuns erou, păcătosul, spuse cu invidie caporalul Herea.

— Mai e loc pentru eroi, rîse Radu. Data viitoare te trimit pe tine.

Caporalul zîmbi respectuos și-și îndreptă iar privirea spre pupa, unde rănitul era desfăcut din hamacul improvizat și dus cu grijă spre cabină. Bucătarul veni și el, cu canistra plină cu apă. Radu ridică iarăși megafonul :

— Vom comunica prin radio la Constanţa ce s-a întîmplat. Cred că au să trimită o navă de salvare. Ducem răniţii la spital.

— Mulţumesc, mulţumesc foarte mult, spuse căpitanul.

După ce ridicară canistra cu apă, marinarii de pe cargo desfăcură parîmele și cei de pe „Penelopa“ le traseră repede la bord. Radu dădu un semnal cu sirena ; vasul celălalt răspunse, iar oamenii de pe punte fluturară îndelung mîinile, în semn de salut.

Sergentul își luase locul la timonă.

— Viteza maximă, spuse Radu. Misiunea noastră nu s-a terminat...

Dem Ionescu își strînse mai bine mantaua de ploaie și-și dădu cu părerea :

— Acum e mai ușor, cu vîntul din pupa...

— Aţi pierdut o zi de plajă, maestre.

— Și nu merita ? răspunse Dem Ionescu voios.

6

— E un tip de milioane, insistă Gioni. Să vezi că o să te simţi bine acolo.

Mia sorbi cu paiul ultima picătură de cafea, împinse paharul mai încolo, pe măsuţă, și ridică privirea spre el.

— Nu-mi plac încurcăturile. Cine e acest om ? Ce am eu comun cu el ?

— Multe, spuse Gioni. L-am cunoscut prîn Wolf, cînd tu erai în criză de gelozie. Ţi-ai închipuit că te trădez. În realitate, eu urmăream o ţintă anume.

Minte, își spuse repede Mia. Nu-i da crezare, minte ! Dar în sinea ei ar fi dorit să fie adevărat, să se șteargă cu

o simplă vorbă săptămîni de suferinţă bine ascunsă. Stela şi Gioni. Amîndoi pe bancheta din spate a „Taunus"-ului albastru, plecînd voioşi spre Mamaia. Amîndoi făcînd cumpărături în bazar. Admirînd arta pictorilor de portrete de pe terasa de la Capul Aurora. Sorbind alene un *long drink* sub umbrela de pe plajă. Zîmbind fotografului, pe fundalul unui iacht de carton. Lenevind, legănaţi de marea albastră, pe salteaua pneumatică, dincolo de linia geamandurilor.

— O ţintă anume ? îl îngînă ea, cu toate aceste imagini învălmăşite în minte. Ce ţintă, mă rog ?

— Ceva foarte important... Wolf are o mulţime de relaţii. Tipul ăsta, domnul Meyer, l-a vizitat la Braşov. Este proprietarul unei întregi reţele de cabarete. În Danemarca, în Suedia, în Belgia. Nici acum n-ai înţeles ?

— N-am înţeles. Ce legătură am eu cu reţeaua lui de cabarete ?

— Mia, mă enervezi. Omul a fost la restaurant, ne-a auzit cîntînd, i-a plăcut. Vrea să petreacă o seară cu noi, înţelegi ?

— Cu mine şi cu tine ?

— Voiai să-i car pe toţi ? Ce-mi pasă de ei ? Să zică mersi că i-am scos în lume. Fără relaţia mea la Turism nu mai vedeau ei angajament aici. Luaţi fiecare-n parte, sînt nişte mediocrităţi. Numai dacă-i aduni într-o formaţie şi ştii să-i ţii în frîu, numai atunci scoţi ceva din ei.

— Nu ştiam că-i disprețuieşti. Mai exact, nu-i disprețuieşti pe ei. Te preţuieşti prea mult pe tine.

— Asta-i altă poveste ! spuse Gioni. Dacă nici eu nu mă preţuiesc, atunci cine ? Pentru că ştiu cît valorez. Tot ce-am făcut, am făcut după capul meu. Şi a ieşit bine. Nu de nevoie, să ştii. Puteam să trăiesc mult şi bine pe post de parazit social, cum se spune prin ziare. Pe spinarea lui taică-meu. Dar n-am vrut. Am vrut să mă realizez. Am intrat la Conservator. Şi am ambiţii mari. Vreau să audă Europa de mine.

— De asta te-ai pregătit zi şi noapte pentru concurs.

Gioni rămase o clipă neclintit. Ea îi văzu muşchii obrazului zbătîndu-se ritmic de cîteva ori. Coborî privirea.

Își regreta vorbele. N-ar fi vrut să-l rănească atît de tare. Îl auzi răsuflînd adînc.

— M-ai prins, recunoscu Gioni. Cu asta m-ai prins. E punctul meu slab. Am greșit-o, ți-am spus o dată. Dar ce-am stricat, tot eu dreg, fii pe pace. Numai să-mi reușească povestea cu tipul ăsta...

— De la „Festivalul tinerelor speranțe“ la un cabaret din Danemarca... murmură ea.

— Orice mijloc e bun, sări Gioni. Nu aspir să ajung al doilea Paganini.

— Atunci ce vrei ?

— Tot ce vreau e să trăiesc bine și frumos. Să am bani, mașină, renume. Să se îngrămădească fetele în holul sălii de concert pentru autografe. Să poarte poza mea pe tricou.

— Nu ești modest deloc, rîse Mia. Și crezi că pentru toate astea e destul să petreci o seară cu domnul Meyer ?

El ridică din umeri :

— Trebuie să încep de undeva. Deocamdată, nu sînt așa de grozav încît să-mi bată impresarii la ușă. Dar o să fiu, ține minte. Și o să-ți pară rău dacă nu mă asculți.

— Gioni, ca să fiu sinceră, nu prea mă tentează petrecerea asta, strict particulară, cu un străin. Du-te singur, abia ai posibilitatea să discuți mai în liniște.

— Am nevoie de translator, rîse el. Domnul Meyer vorbește engleza și tu te descurci mai bine decît mine.

— Lasă modestia. Te descurci și tu cît trebuie.

— Mă mai rog mult de tine ? spuse el brusc. Vrei să mă lași în aer acum, după ce-am promis omului că mergem ? Poate că seara asta reprezintă marea noastră șansă ; vrei să mă faci s-o pierd ? Așa ții tu la mine ?

— Dacă pui problema așa... spuse Mia.

— N-am încotro, pentru că altfel nu te pot convinge. Hai, du-te și pregătește-te. Te aștept aici. Cît beau un coniac, să fii înapoi !

În drum spre hotel, Gioni povesti că Meyer se oferise să vină să-i ia, dar pentru mai multă discreție, el refuzase. N-avea nici un rost ca doi angajați ai O.J.T.-ului să fie văzuți în mare intimitate cu un turist străin. Intrară

în hotel, Gioni păşind cu îndrăzneală. Portarul nu-l întrebă nimic ; ba, pentru orice eventualitate, îi salută şi schiţă o mişcare ca şi cum ar fi vrut să le deschidă uşa. Gioni se îndreptă ţanţoş spre lift, trăgînd-o pe Mia după el. Liftiera întrebă în franţuzeşte la ce etaj merg şi el răspunse tot în franţuzeşte, cu un zîmbet complice spre Mia. Liftiera, politicoasă, nu-i cercetă cu privirea, ci se uita conştiincios la aparatul care marca etajele. Cînd liftul se opri, Gioni îi mulţumi tot în franţuzeşte şi o lăsă pe Mia să iasă prima. În holul lung, spaţios, după ce uşile automate se închiseră în urma lor, el îi şopti :

— Ne-a luat drept străini. E mai bine-aşa.

Ar fi vrut să-l întrebe de ce, dar nu mai avu vreme. O uşă se deschise în faţa lor ; Gioni îi făcu semn şi intrară pe uşa aceea. Ea ridică privirea peste umerii lui Gioni. Văzu un bărbat înalt, cu fruntea lată, cu părul cărunt pieptănat peste cap, cu ochelari eleganţi, în halat de casă, cu cămaşă şi cravată.

— Bine-aţi venit, spuse el în româneşte.

— Mia, dă-mi voie să-ţi prezint pe domnul Meyer.

Ea îi întinse mîna ; Meyer i-o sărută ceremonios. În vestibul mirosea vag a „Rexona“.

— Încîntat să vă cunosc, domnişoară Mia. V-am admirat aseară, la spectacol. Sînt bucuros că pot să vă declar personal această admiraţie.

— Mulţumesc, spuse ea.

Remarcase că vorbea perfect româneşte, cu un uşor accent care trăda pe omul trăit mult timp în afara graniţelor. Se lăsă condusă în cameră, unde jaluzelele pe jumătate coborîte creiau o atmosferă şic. Pe măsuţa joasă din mijloc trona o frapieră acoperită cu un şervet alb. Alături, cupe de şampanie pe o tavă şi un platou de argint cu fursecuri, bomboane de ciocolată, migdale şi stafide. Meyer arătă cu un gest larg canapeaua stil Chippendale :

— Luaţi loc, vă rog. Mi-aţi făcut o onoare acceptînd să fiţi oaspeţii mei. Puţină muzică ?

Fără să aştepte răspuns, se îndreptă spre măsuţa de televizor, sub care se afla o combină portabilă, mare cît un geamantan. Mia auzi un declic şi o muzică lentă, cu sunete catifelate, profunde, delicate, umplu încăperea.

— Ce mai tehnică ! se miră Gioni.

— Ultimul cuvînt în materie de *hi-fi*, spuse gazda cu modestie. Zece waţi la ieşire pe fiecare canal, preselecţie pe ultrascurte, receptor stereo. Am făcut imprimări cu el şi la concerte de cameră, şi la curse de motociclete. Rezultatul acelaşi, adică excelent. Pot să vă ofer o cupă de şampanie ?

Mia acceptă cu un gest prea puţin convins. Era aici ceva care nu-i plăcea. Poate frapiera acoperită cu şervet alb, cum văzuse prin filme — acolo cădea bine dar aici, privită de aproape, într-o cameră de hotel cu jaluzelele coborîte, i se păru cam lipsită de gust. Ca şi ţinuta căutat-lejeră a gazdei ; dacă tot purta halat în casă, de ce avea cămaşă şi cravată ? Pe litoral, unde oamenii adoptau o ţinută sportivă, cămaşa şi cravata sugerau o notă de preţiozitate.

Meyer dădu deoparte şervetul, scoase sticla. începu s-o desfacă. Mia aştepta cu o uşoară panică pocnitura, dar omul se dovedi expert şi stăpîni dopul atît de bine, încît sticla se deschise cu un zgomot uşor şi pe gîtul ei flutură o clipă un firicel de abur alb. Şampania sfîrîi, turnată în cupele de cristal, şi Meyer puse cu grijă sticla la locul ei, o acoperi din nou cu şervetul, toată această agitaţie desfăşurată cu gesturi largi, demonstrative aproape, cu acurateţea unui prestidigitator care are aerul că vrea să dovedească publicului : „După cum vedeţi, doamnelor şi domnilor, nimic trucat", pentru ca trucul să se producă tocmai cînd te aştepţi mai puţin.

— Vorbiţi bine româneşte, domnule Meyer, spuse ea aruncînd o privire scurtă lui Gioni.

— Am copilărit în România, domnişoară. Chiar dacă am plecat de mulţi ani, nu pot să uit limba camarazilor de joacă, limba primelor poezii învăţate la şcoală. Mă leagă amintiri minunate de această ţară şi ori de cîte ori am posibilitatea s-o revăd, sînt fericit. În sănătatea dumneavoastră !

Ridică paharul, privind-o cu un zîmbet. Mia admiră şiragul de bule scînteietoare care ţîşneau spre gura paharului. Gustă din băutură.

— Ah, sînt un neîndemînatic, spuse Meyer sărind din fotoliu. Am uitat esenţialul. Vreau să vă ofer un mic simbol al admiraţiei mele.

Luă de pe fereastră, cu aceeaşi grijă pedantă, un buchet de flori ambalat în celofan albăstrui. Mia primi florile cu un zîmbet graţios, în timp ce amfitrionul o urmărea cu atenţie încordată.

— Mulţumesc. Ce flori frumoase ! exclamă ea.

— Mai este ceva acolo, spuse Meyer cu voce suavă. Desfaceţi ambalajul.

Nedumerită, desfăşură hîrtia care foşnea strident. Dintre cozile florilor răsări o cutiuţă de plastic negru, cît o cutie de chibrituri. Mia scoase un mic strigăt de surpriză. Deschise cutiuţa, apăru un inel.

— E frumos... spuse ea.

— Pentru domnişoare frumoase, daruri frumoase, spuse Meyer repede.

— ...Dar nu-l pot accepta. Mă şi întreb dacă este un gest potrivit să oferi o bijuterie unei persoane pe care abia ai cunoscut-o.

— Mia ! sări Gioni mustrător.

— Dar nu-i o bijuterie. Mai curînd o jucărie, protestă voios amfitrionul. Apăsaţi pe butonaşul acela...

Mia îl ascultă aproape fără să vrea. Faţa inelului se dovedi a fi un căpăcel, care sări lăsînd să se vadă un cadran minuscul...

— Un ceas ?

— V-am spus că e o jucărie. Un inel cu ceas sau un ceas într-un inel. Acelaşi lucru. Speram să vă facă plăcere.

Gioni făcu spre ea o mimică elocventă ; ca să fie mai sigur că a fost înţeles, adăugă :

— Desigur că i-a făcut plăcere. Mia, nu poţi să refuzi un asemenea lucru. E prea nostim...

— Nostim ? E de-a dreptul fermecător, spuse Mia admirînd inelul.

— Primiţi-l, ca pe un modest semn al admiraţiei mele, spuse Meyer. Doresc să ne mai revedem, adăugă el ridicînd paharul.

— În alt loc decît aici, sugeră Gioni plin de speranţă.

— Desigur, încuviință Meyer. Alt loc înțelegînd alt colț al Europei.

Gioni aprobă cu zel, rîzînd zgomotos, și toastă :

— Pentru împlinirea proiectelor dumneavoastră.

— Pentru succes, ură gazda.

Băură iarăși. Mia își potrivise inelul-ceas pe deget. Îi venea tocmai bine ; îl întorsese, îl potrivise, acum învăța să-i ridice căpăcelul și să se uite la „ceas“ cu un gest cît mai natural. Cei doi o priveau cu zîmbete înțelegătoare.

— Nu-i un lucru scump, dar e de efect, explică Meyer.

Mia îl admiră ținînd mîna departe și răsucind-o în diferite poziții. Meyer se ridică din fotoliu, îi luă mîna, îi sărută vîrful degetelor :

— Să-l purtați cu plăcere, spuse el. E tocmai potrivit pentru o mînuță fină ca a dumneavoastră...

Atmosfera se dezgheța treptat.

După al doilea pahar, Meyer trecu la confidențe :

— Totdeauna am regretat România. În țările nordice, oamenii sînt mai reci, mai rezervați. Foarte greu să te apropii de cineva. Lipsa de comunicare nu e numai un subiect pentru ziariștii de stînga. În primii ani mi-a fost dificil acolo. Îmi lipsea societatea...

— Și pe urmă ? întrebă Gioni cu interes. Ați reușit să vă integrați ?

— Am reușit să mă lipsesc și eu de societate. Vedeți, în ritmul de acolo nici n-ai timp să cultivi relații, să stai la o cafea, să pierzi cîteva ore în compania prietenilor. Toți sînt ocupați, toți vor să cîștige cît mai mult, să înfrîngă concurența, să iasă în relief. Lumea te judecă după marca mașinii mai mult decît după prieteni sau după caracter.

— Am citit în „Șocul viitorului“... începu Gioni.

— Depășit, îl întrerupse Meyer. L-am citit și eu pe domnul Toffler. A trecut un deceniu de cînd a scris cartea aceasta, și lumea s-a schimbat enorm. Trăim sub semnul computerului ; alte probleme, altă configurație a lumii. Astăzi succesul unui disc se calculează electronic, după numărul de exemplare vîndute. Iar această vînzare depinde de mulți factori, de la renumele interpretului pînă la cali-

tatea fotografiei de pe ambalaj. Autorul cîntecului — cine-l mai știe azi ?

Gioni se frămîntă, contrariat, pe sofaua Chippendale, aplecîndu-se să ia o revistă de pe măsuţă.

— Şi eu, care credeam că aş putea face carieră cu compoziţiile mele ! De ce-mi spuneţi toate astea, domnule Meyer ? O descurajare ?

— Nu, dragul meu domn. Un avertisment. Să ştii ce te aşteaptă. Ce te aşteaptă este o luptă dură. Ca să pătrunzi acolo — ţi-o spun din experienţă — nu-ţi oferă nimeni un loc liber, nu se dă nimeni deoparte de bună voie. Ai statutul de intrus. Trebuie să lupţi, să învingi.

— Îmi plac învingătorii, declară Gioni cu emfază.

— Să bem pentru învingători, atunci, făcu politicos Meyer umplînd iarăşi cupele.

Şampania rece, înşelătoare, începuse să-şi facă efectul, Mia simţi că-i ard obrajii, era acum mai destinsă, aproape că-l simpatiza pe domnul Meyer, care-i oferea voios migdale şi stafide, întinzînd stăruitor spre ea platoul greu, de argint. Muzica aceea suavă, cu tonuri joase şi catifelate, continua să-i mîngîie auzul.

— Ce tango minunat ! spuse ea.

— Da, tocmai bun pentru dans. Ce-aţi spune de-un tango, domnişoară ?

— Dansaţi, îi îndemnă Gioni. Eu îmi ridic nivelul cultural.

În teancul de reviste de pe măsuţă, descoperise o publicaţie sexy, pe care-o frunzărea cu un aer nepăsător.

Mia ridică privirea spre bărbatul matur care se înclinase în faţa ei, într-o plecăciune solemnă, puţin exagerată pentru haina lui de casă, pentru părul lui corect, bine pieptănat, argintat la tîmple. Se ridică, uşor amuzată. Descoperi că-i place să calce pe covorul moale, cu paşi mici şi rari, abia schiţaţi, în ritmul languros al tangoului. Meyer dansa minunat, cu mişcări line, aproape imperceptibile ; o strîngea uşor, cu o mînă peste talie şi cealaltă pe sub umăr, fără să exagereze, cu un aer de certitudine. Tangoul se prelungea. La o piruetă, privirea ei căzu asupra lui Gioni ; Gioni era absorbit cu totul de revista aceea

viu colorată, în format mic, vîndută probabil pe sub mînă pe străzile marilor metropole. Meyer părea şi el că luase act de absenţa lui Gioni, căci îşi lipi buzele de urechea ei ; Mia nu protestă, dar se feri uşurel, mai mult alintîndu-se decît contrariată ; covorul îi părea mai elastic sub tălpi, atingerea partenerului, fermă dar lipsită de ostentaţie, o învăluia ca o mîngîiere...

Un pocnet sec întrerupse brusc starea aceea de vrajă ; caseta se terminase, aparatul se oprise automat.

— Ooo ! exclamă enervat Meyer şi întinse o mînă, fără s-o lase din braţe, ca să înlocuiască banda.

— S-a făcut cald, spuse Mia şi se desprinse uşor din braţele lui.

— Să mai aduc şampanie, spuse Meyer şi se repezi la frigiderul din vestibul.

— Omul e dispus să ne ajute, şopti repede Gioni. Fii drăguţă cu el.

— Cum adică ? întrebă ea tot în şoaptă.

— Vezi şi tu...

Neliniştită, abia gustă din şampanie. Meyer schiţă gestul de a-şi repeta invitaţia la dans, dar ea zîmbi :

— Pauză. Bucata asta e de ascultat.

Începu să fredoneze, legănîndu-se în fotoliu, melodia lentă, cu o trompetă solo uitată parcă într-un pustiu. Gioni se ridică, ascunse revista sexy sub vraful de pe măsuţă, se îndreptă spre uşă.

— Pe mine să mă scuzaţi cîteva minute. Trebuie să las o vorbă cuiva, la recepţie...

— Merg şi eu, spuse Mia.

— De ce ? Rămîi aici, mă-ntorc repede.

— Nu. Merg cu tine, Gioni.

— Vă temeţi de mine, scumpă domnişoară ? zîmbi unsuros Meyer.

Ea realiză deodată totul : maşinaţia brutală şi naivă a lui Gioni, privirile languroase ale lui Meyer, aluzia „să fii drăguţă cu el“, frapiera acoperită cu şervetul alb, deghizarea lui Gioni în lift, muzica, jaluzelele trase, inelul-ceas...

Se trudi să-şi scoată din deget inelul-ceas şi durerea îi mări furia.

— Sînteţi amîndoi nişte... Ce-aţi crezut ? M-aţi luat drept o... (Îşi căuta cuvintele, indignarea îi reteza frazele la jumătate)... Aţi merita, amîndoi, să...

Izbuti să scoată inelul. Îl repuse pe masă cu un gest decis, se întoarse pe călcîie şi porni spre uşă.

— Mia ! spuse poruncitor Gioni. Stai, nu pleca ! Stai puţin !

Ea auzea glasul lui dar nu înţelegea cuvintele, prinsese doar sensul lor, încercarea de a o opri din drum ; trei paşi pînă la uşă, încă trei în vestibulul semiîntunecat, el în spatele ei, apucînd-o de mînă :

— Ascultă-mă, nu te prosti, înţelege, a fost o glumă, vrei să ratezi totul ?

— Lasă-mă să plec, altfel ţip.

El o luase de umeri, încerca s-o potolească.

— Stai puţin să discutăm, o să-ţi explic pe urmă, nu se face, un om ca ăsta...

— Lasă-mă, altfel ţip, spuse ea cu aceeaşi hotărîre. Şi să nu te iei după mine. Nimeresc singură drumul.

Izbutise, vorbind, să găsească butonul rotund, zimţat, al încuietorii yale. Deschise, ieşi, trase uşa după ea şi porni de-a dreptul pe scări, străduindu-se să nu respire. Simţea că fiecare respiraţie s-ar preschimba într-un hohot de plîns.

7

Duse iarăşi binoclul la ochi.

Dezinteresat, mai mult din obişnuinţă, cu gîndul la Stînca de care-şi rezemase cîndva iluziile. Ştia că la ora asta Mia, într-o elegantă rochie de seară, traversează cu pas înaripat spaţiul vid dintre cabina solistei şi estrada joasă, căutînd să ignore zecile de priviri cercetătoare, enigmatice, devoratoare, plictisite, invidioase, experte, în timp

ce orchestra atacă semnalul acela hibrid, introducînd-o cu o voce de stentor pe „Renumita noastră solistă, MIA !"...

Tresări.

Era acolo, sau o copie a ei, o surată a ei, o altă fată îndrăgostită de un marinar plecat în larg. O altă fată cu silueta ei, cu eşarfa ei violet, desfăşurată în vînt ca o modestă flamură a speranţei — dar cine mai ştia secretul Stîncii decît Mia, cine altcineva mai poate păşi stîngaci cu tocurile-nalte peste pietrele incomode, cine decît Mia ?

— Viteza maximă ! spuse.

— Vreţi să prindeţi filmul la televizor ? zîmbi sergentul Picu.

— Voi nu ?

— E un film de război, recunoscu sergentul. Trandafir zice că l-a văzut la cinema.

— Pe toate le ştie Trandafir.

— Păi da. Cînd a rulat în oraş, eu mă pregăteam pentru admitere. N-aş fi pierdut două ceasuri la un film nici ca să-l văd pe Kojak.

Motorul „Penelopei" duduia mai avan ca niciodată ; sergentul se aplecă şi citi indicaţia tahimetrului în lumina slabă a amurgului :

— Oho ! Mai-mai să dea acul peste cap, zise el cu satisfacţie. A-ntinerit „Penelopa" noastră. Nici de nouă n-o fi fost aşa voinică. Mai ştiţi cum era cînd am dus-o în şantier ?

— Ah, n-avusesem timp să mă deprind cu ea. În orice caz, s-a schimbat mult. Şi ne-am schimbat şi noi niţel, ce zici ?

— Ce să zic ! Se schimbă oamenii, tovarăşe comandant. Mă uit la Trandafir ăsta. Era spaima unităţii într-o vreme. Care cum dădea cu ochii de el, găsea ceva să-i zică. Şi el, colţos, gata să se repeadă. Nu ştiu, zău, cum aţi reuşit...

— Nu eu, Picule. Sau nu numai eu. Toţi am făcut cîte ceva pentru el. Şi mai ales el însuşi. A găsit în sine puterea să dea la iveală partea bună. În fiecare om e o parte bună, dar trebuie să ştii să cauţi.

— De-ar înțelege toată lumea chestia asta... oftă sergentul. Nici eu, cînd am venit întîi, n-am dus-o pe roze. Aveam un instructor, mamă-mamă ! Tot i se părea că zîmbesc ironic. „Mă, ăla, deșteptu' !“ așa-mi spunea. Și-mi tot găsea cusururi și mă punea să repet mișcarea. Și să fug pînă la gardul din spate ca să execut corect pasul alergător, și „adăpostit“ și tot așa. Și eu executam de-mi dădeam sufletul, doar-doar l-oi mulțumi. Pînă-ntr-o zi cînd m-am așezat cu el la o țigară și l-am rugat să-mi spună deschis ce-l supără. „Păi dacă tot rîzi ca un deștept...“ „Nu rîd, tovarășe, așa e figura mea. Pe cuvînt de onoare.“ Am avut noroc că m-a crezut. Pe urmă mi-a prins bine toată mustruluiala de la-nceput. Comandantul de companie m-a văzut ager și făcînd totul ca la carte. M-a trimis la școala de gradați. Ce-nseamnă soarta omului, tovarășe comandant !

Radu încuviință din cap, cu gîndul la întîmplările de pe „Penelopa“.

— Vezi, Picule, dacă și pe Trandafir l-ar fi pus cineva la ambiție, l-ar fi scutit de toate neplăcerile astea. Ajunsese la un pas de tribunal, amăritul de el.

— Și-acuma... îl vedeți. A devenit un fel de om de bază.

— Toți sînt oameni de bază. Pe „Penelopa“ nici n-ar putea rezista altfel de oameni. Greu serviciul nostru, ce zici, Picule ?

— Greu dar ne place, tovarășe comandant. Eu zic să mai reduceți viteza. Ne apropiem de far.

Luase autobuzul din fața portului, chiar dacă mergea o singură stație ; voia să scurteze timpul și spațiul ce-l despărțea de Stîncă. În drumul acesta lung și singuratic, sub stelele înalte ale nopții abia căzute, Radu avu vreme să rememoreze toate întîmplările care-l legau de Mia și să judece momentul critic la care ajunseseră relațiile lor. Poate că m-am pripit, își reproșă pentru a zecea oară ; poate nu-i convinsă total de sentimentele mele, poate trebuia să merg mai departe așa, în incertitudine, pînă

cînd căsătoria s-ar fi produs de la sine... Şi dacă o pierdeam ? Dar aşa, am cîştigat-o ?

Dilema continua să dăinuie ; Mia avusese aerul că pune condiţii. E drept, el nu-i vorbise cu toată convingerea despre profesiunea căreia i se dăruise şi pe care n-o putea abandona ; chiar dacă pentru o clipă şovăise, întîmplările din urmă spulberaseră aceste şovăieli. Mîndria naivă a tatălui, că izbutise să-şi planteze trainic băiatul în Marina de care se despărţise cu greu, apoi regăsirea „Penelopei", misiunea care-i dăduse dimensiunea valorii sale proprii, a ajutorului pe care-l poate da oamenilor — răniţii aceia de pe cargou, şi Trandafir, şi ceilalţi care au fost, sînt sau vor veni în anii următori — toate acestea îl îndreptăţeau să respingă dulcele ultimatum al Miei — un locşor liniştit, fără probleme, pe malul Dîmboviţei...

La întoarcerea din cursa aceea eroică — prima ispravă adevărată a „Penelopei" de cînd era el comandant — Dem Ionescu îl invitase să mai stea puţin de vorbă. Era o adevărată eliberare, după încordarea orelor de furtună, să te poměneşti pe terasa abia zvîntată după ploaie, să stai comod pe scaunul cu spătar înclinat, să priveşti fără grijă în jur şi să asculţi un om cu experienţă vorbind despre viaţă.

— Ideal e poate cam mult spus, cugeta Dem Ionescu. Dar e adevărat că fiecare om îşi are un vis al lui, construieşte un anumit cod căruia să-i corespundă tovarăşul de viaţă. Rar se-ntîmplă să găseşti pe cineva care să corespundă integral acestui cod, să îndeplinească toate cerinţele. Dar dacă se iveşte omul care întruneşte numai unele dintre aceste trăsături, cele care lipsesc se pot „construi" treptat, printr-o influenţă răbdătoare...

— Să înlocuieşti dragostea cu pedagogia ? a încercat Radu să glumească.

— Nu cere nimeni asta. Mai degrabă, să le îmbini pe amîndouă. Viaţa de familie nu-i alcătuită numai din îmbrăţişări. Dragostei i se suprapune treptat un fel special de prietenie, o comuniune sufletească, mai preţioasă decît iubirea în sine. Nici nu-ţi închipui cît de mult se influenţează reciproc doi oameni, după ce au convieţuit o bucată de vreme. Cît de mult se modelează, apropiindu-se. Aud uneori spunîndu-se despre doi soţi : se iubesc dar nu se

înțeleg. Asemenea căsnicii au viață scurtă. Poate fiindcă au avut drept punct inițial simpla atracție fizică.

— Cred totuși că orice dragoste începe cu atracția fizică. Vezi o fată care-ți place, faci cunoștință, legi o prietenie...

— Da, ai dreptate. Cu condiția să nu te oprești la această fază : înfățișarea exterioară. Să-ți placă, mai apoi, și caracterul. Să-i cunoști calitățile și defectele. Uneori le descoperi — defectele — prea tîrziu. Șocul e prea puternic ; nu mai ai răbdare să lupți împotriva lor. Și-atunci începi să cauți un avocat pentru procesul de divorț...

— Oho, divorț ! Mergeți prea departe cu gîndul, maestre. În ce mă privește, dacă mă-nsor cu Mia...

— Eu vorbeam în general, nu despre Mia. Mia e o fată bună, după cîte mi-am dat seama.

— Este, a confirmat Radu. Într-o vreme mă întrebam dacă e destul de statornică. Mai ales de cînd a apărut un tip, șeful orchestrei lor...

— E o problemă, într-adevăr.

— Da și nu. Mia a trecut proba statorniciei în acești ani de cînd sîntem... împreună.

— Și dacă insistă să pleci de aici ?

Radu a simțit că i se taie răsuflarea. El însuși se temea să-și pună această întrebare. Răspunsul îl avea însă adînc incrustat în cuget :

— Maestre, nimeni nu poate să-mi ceară asta. Nu pot să plec, să-mi părăsesc vocația, să mă despart de navă și de oamenii mei. Oricare ar fi prețul, înțelegeți ?

— Înțeleg, a spus Dem Ionescu. Am înțeles și mai bine după ce te-am văzut acolo, pe mare...

Și totuși o iubesc, își spuse. Ce păcat că nu poți să spui ceea ce simți... Dar am să-i spun, cu toate riscurile, că nu pot renunța la meseria mea. O să se supere, dar pînă la urmă o să înțeleagă. Și o să accepte. Asta, dacă e vorba de un sentiment adevărat...

Mia ședea acolo, pe Stînca amintirilor frumoase, pe Stînca învăluită de noapte ; privi spre oraș, ținîndu-și echilibrul pe suprafața neregulată a pietrei. Văzuse vasul

venind, un val de emoţie o cuprinsese distingînd ca prin ceaţă silueta înaltă de pe comandă ; mai mult pentru liniştea ei, desfăşurase în vînt eşarfa, cu gîndul la ce-i spusese el : avem binocluri puternice...

Şi-l aştepta. Se simţea mai matură, mai sigură. Poate sînt bune şi păţaniile la ceva, gîndi. Să ne deschidă ochii ; poate că maturitatea nu este decît alt nume dat doctoriei amare care se cheamă experienţă ; din nelinişti şi îndoieli, din tristeţi şi dezamăgiri, învăţăm mereu.

Cu o oră înainte, îl chemase pe tatăl ei la telefon. Îi rezumase, dintr-o răsuflare, esenţialul : nu mai făcea parte din orchestră, plecase de la Hotel „Neptun", locuia acum la o gazdă în Mangalia.

— Şi ce-ai de gînd să faci ? Te-ntorci acasă ?

— Nu. Am terminat cu formaţia, dar nu şi cu vacanţa. E timp frumos, ar fi păcat să mă întorc acum...

— Mia, auzise glasul lui neliniştit — poate pentru prima oară cu adevărat neliniştit — ce s-a întîmplat de fapt ?

— Nimic, tată, fii pe pace. Am primit o mică lecţie, cu urmări binefăcătoare.

— Sigur, binefăcătoare ?

— Sigur. Sînt destul de mare ca să-mi dau seama. Am crescut, tată. Nici nu-ţi dai seama cît am crescut în perioada asta.

— Nu prea înţeleg, Mia. Ţi-au plăcut totdeauna enigmele şi vorbirea în doi peri.

— Atunci să-ţi spun mai de-a dreptul : Radu m-a cerut în căsătorie.

— Har cerului că nu-i ceva mai grav, auzise ea în receptor. Mă aşteptam la o tragedie şi văd că-i vorba de un vodevil.

— Nu vodevil. Realitatea este că el mi-a propus şi eu am fost de acord.

— Te-ai gîndit bine ? E un pas serios.

— Fii fără grijă ! (Terminase fisele, aştepta din clipă-n clipă să se aprindă becul de avertizare). O să-ţi mai explic pe parcurs. Acum nu mai am monede.

— Păstrează-ţi banii pentru voal, rîsese tatăl.

— Chiar așa. Înseamnă că nu te opui. Ești un tătic drag și te iubesc mai mult ca oricînd.

— Și eu... Ai grijă, Mia...

Luminița clipise, apoi țac ! în mijlocul frazei. Nu-i nimic. Mai e și mîine zi...

Ieșise de la poștă, tremurînd de emoție pentru hotărîrea ei. Avea o mică rezervă de fonduri, se mutase la Mangalia, acolo unde așteptările și îndoielile aveau altă culoare. Băieții din orchestră, triști și uimiți, nu pricepeau ce s-a întîmplat ; li se păruse mai întîi că-i o glumă, apoi o ambiție de moment și poate nici acum nu credeau că hotărîrea ei e irevocabilă. Mai mult din decență decît din milă pentru prestigiul lui Gioni în fața băieților, nu dăduse nici o explicație gestului ei. Motive personale, atît le spusese.

— O nuntă în perspectivă, ghicise Kelly (Chelaru).

— Dacă-i vorba de orchestră, ne oferim gratuit, adăugase Sandi.

— Te costă doar mîncarea și băutura, și ajungi sigur la faliment.

Glumeau, ca să-și ascundă regretul. În drum spre stația de autobuz, certîndu-se care să-i ducă geamantanul, încercau tot așa, să pară veseli. Kelly (Chelaru) exprimase în cele din urmă gîndul tuturor.

— Chiar dacă formația supraviețuiește acestei catastrofe, n-o să mai fie ca-nainte.

— Sînteți toți niște maeștri, încercase să-i încurajeze. Orchestra merge și fără mine. Poate formați un grup vocal...

— Degeaba, domniță. Lași în urmă un gol...

În schimb am în față o împlinire, ar fi vrut să le spună. O mică idilă de vacanță a venit să-mi tulbure cursul senin al vieții, cum se spune prin romane. Dar a fost ceva trecător...

Bine că a trecut, își spuse acum pentru a zecea oară. O ușurare, o eliberare. Cum de m-am lăsat atrasă ? Dragostea durabilă, caldă, reală, față-n față cu capriciile unui aventurier sentimental. Statornicia unuia în balanță cu neseriozitatea celuilalt. Mai era de ales ? La urma urmei, o experiență, se încurajă singură. Trebuia, probabil, să trec și prin asta. Dar mi-e de-ajuns. Cîte lovituri ar fi trebuit să primesc, ca să învăț un adevăr simplu ?

Dar dacă el nu mai vrea ? se întrebă cu o tresărire de spaimă. Dacă s-a plictisit de nazuri, de mici șicane, de amînări ? Dacă și-a dat seama de povestea cu Gioni, și numai din delicateţe n-a arătat că știe ? Dar nu, nu mă simt vinovată ! Am cochetat cu el, e drept ; dar n-a fost un sentiment, ci mai degrabă o pozã ; cîteva fraze rostite într-o searã, sub influenţa vinului și a muzicii ; nimic care să fi clintit adevărul acela fundamental, dragostea calmă și pură, veche și statornică...

Dar dacă el nu mai vrea ? se întrebă iarăși și iarăși.

Îl văzu, de departe, profilat pe aureola albăstruie ce încorona orașul. Se avîntă spre el. Îi auzi pașii : fermi, energici, tot mai grăbiți. Îi mai despărţeau zece metri, apoi cinci, unul, nici unul...

Strîns îmbrăţișaţi, cu deznădejde aproape, nu rosteau nici un cuvînt.

În spatele lor, Stînca speranţei le ocrotea sărutul împlinirii.